NALED

SIVA KNJIGA 12

Preporuke za uklanjanje administrativnih prepreka poslovanju u Srbiji 2020.

NALED
Izvršni odbor
Executive Board

NALED

OBAVEŠTENJE O AUTORSKOM PRAVU

© 2020 NALED
Ovu publikaciju je pripremio stručni tim NALED-a uz podršku Izvršnog odbora. Analize, tumačenja i zaključci izneti u ovoj publikaciji ne moraju nužno odražavati stavove članova Izvršnog odbora i drugih organa NALED-a. Svi napori su učinjeni kako bi se osigurala pouzdanost, tačnost i ažurnost informacija iznetih u ovoj publikaciji. NALED ne prihvata bilo kakav oblik odgovornosti za eventualne greške sadržane u publikaciji ili nastalu štetu, finansijsku ili bilo koju drugu, proisteklu u vezi sa korišćenjem ove publikacije. Korišćenje, kopiranje i distribucija sadržaja ove publikacije dozvoljena je isključivo u neprofitne svrhe i uz odgovarajuće naznačenje imena, odnosno priznavanje autorskih prava NALED-a.

SADRŽAJ

POZDRAVNA REČ 8
STATUS SPROVOĐENJA I PRIORITETI SIVE KNJIGE 9
PREGLED REFORMI U 2019. 12
100 PREPORUKA ZA UKLANJANJE ADMINISTRATIVNIH PREPREKA POSLOVANJU U SRBIJI 14

1. MINISTARSTVO FINANSIJA 14
1.1 PROPISATI OBAVEZU POVRAĆAJA NAPLAĆENOG POREZA U SLUČAJU ĆUTANJA UPRAVE 14
1.2 PROPISATI DA SE OBRAČUN PDV-A VRŠI NA DAN KADA SU POTRAŽIVANJA OD KUPACA NAPLAĆENA 15
1.3 POJEDNOSTAVITI NAČIN VOĐENJA EVIDENCIJE O PDV-U 16
1.4 UNAPREDITI I PROŠIRITI SISTEM FISKALIZACIJE 17
1.5 UVESTI UPADLJIVU NALEPNICU O VRSTI RAČUNA KOJI JE TRGOVAC DUŽAN DA IZDA 18
1.6 SMANJITI STOPU PDV-A NA REPROMATERIJAL ZA PROIZVODNJU LEKOVA U CILJU POVEĆANJA KONKURENTNOSTI DOMAĆE FARMACEUTSKE INDUSTRIJE 19
1.7 PROPISATI KRAĆI ROK ZA POVRAĆAJ VIŠE PLAĆXENOG PDV-A PORESKOM OBVEZNIKU KOJI PRETEŽNO VRŠI PROMET ROBE U INOSTRANSTVO 20
1.8 OMOGUĆITI 100% KORIŠĆENJE PORESKOG KREDITA PO OSNOVU ULAGANJA U OSNOVNA SREDSTVA I PROŠIRITI LISTU ULAGANJA NA KOJA SE ODNOSI OVA OLAKŠICA 21
1.9 UJEDNAČITI KAZNENU POLITIKU U PRIMENI ZAKONA O RAČUNOVODSTVU 22
1.10 SMANJITI POREZ I DOPRINOSE NA ZARADE 23
1.11 POJEDNOSTAVITI POSTUPAK EKSPROPRIJACIJE 24
1.12 USPOSTAVITI JAVNI REGISTAR SVIH NEPORESKIH NAMETA I SISTEMSKI UREDITI TAKSE 25
1.13 POJEDNOSTAVITI PRIVREMENI UVOZ 26
1.14 USPOSTAVITI UZAJAMNOST VRAĆANJA PDV-A IZMEĐU SRBIJE I DRUGIH ZEMALJA 27
1.15 ELIMINISATI POTVRDU O OSLOBOĐENJU OD PLAĆANJA AKCIZE PO OSNOVU MEĐUNARODNOG UGOVORA 28
1.16 POJEDNOSTAVITI NAPLATU POREZA PO ODBITKU 29
1.17 UKINUTI OBAVEZU OVERE POSLOVNIH KNJIGA 30
1.18 UVESTI OGRANIČENJA ZA DONACIJE ORGANIMA JAVNE VLASTI I DRUGIM IMAOCIMA JAVNIH OVLAŠĆENJA 31
1.19 UVESTI KATEGORIJU MIKRO PREDUZEĆA U UREDBU O PRAVILIMA ZA DODELU DRŽAVNE POMOĆI 32
1.20 OMOGUĆITI DA SE U PLANOVIMA BUDŽETSKIH KORISNIKA PRIKAZUJU I MERE I AKTIVNOSTI ZA KOJE U MOMENTU USVAJANJA NISU OBEZBEĐENA SREDSTVA 33
1.21 PROMENITI PRAKSU INSPEKCIJSKOG NADZORA U UGOSTITELJSKIM I DRUGIM OBJEKTIMA 34
1.22 ONEMOGUĆITI ODUZIMANJE PRIVATNE SVOJINE PO OSNOVU ČLANA 95. RANIJEG ZAKONA O ZADRUGAMA 35
1.23 PRECIZIRATI POSTUPAK PRIBAVLJANJA UVERENJA ZA TRANSFER SREDSTAVA U INOSTRANSTVO 36
1.24 USPOSTAVITI FUNKCIONALAN SISTEM EVIDENTIRANJA UPLATA ADMINISTRATIVNIH, SUDSKIH I DRUGIH TAKSI I NAKNADA 37
1.25 OMOGUĆITI AUTOMATSKU DOSTAVU FAKTURE DUŽNIKU KROZ REGISTAR FAKTURA UPRAVE ZA TREZOR 38
1.26 UVESTI NOVE USLUGE NA PORTALU EPOREZI 39
1.27 USPOSTAVITI ELEKTRONSKI POSTUPAK JAVNIH NABAVKI 40
1.28 OMOGUĆI DA NAJNIŽA CENA NE BUDE JEDINI KRITERIJUM U POSTUPCIMA JAVNIH NABAVKI ZA ODREĐENE DELATNOSTI 41
1.29 UVESTI OBJEDINJENU NAPLATU OBAVEZA ZA PREDUZETNIKE PAUŠALCE 42

2. MINISTARSTVO PRIVREDE 43
2.1 ZAKONSKI UREDITI OBLAST ZANATSTVA 43
2.2 PREVESTI STATUSNE REGISTRE IZ NADLEŽNOSTI PRIVREDNIH SUDOVA U NADLEŽNOST APR-A 44
2.3 OMOGUĆITI PRINUDNU LIKVIDACIJU UZ POŠTOVANJE PRAVILA O OGRANIČENOJ ODGOVORNOSTI ČLANOVA DRUŠTAVA KAPITALA 45
2.4 PROPISATI BRISANJE STATUSNOG DEJSTVA UPISA U EVIDENCIJU STVARNIH VLASNIKA PRI APR-U 46
2.5 USPOSTAVITI JEDINSTVENO ELEKTRONSKO MESTO ZA UPIS U POTREBNE REGISTRE APR-A 47
2.6 UKINUTI OBAVEZNO ČLANSTVO U PRIVREDNOJ KOMORI 48

3. MINISTARSTVO ZDRAVLJA 49
3.1 INTEGRISATI SISTEME PRIVATNIH I DRŽAVNIH PRUŽAOCA ZDRAVSTVENIH USLUGA 49
3.2 USAGLASITI PLAN MREŽE ZDRAVSTVENIH USTANOVA SA STVARNIM STANJEM 50
3.3 POJEDNOSTAVITI NAKNADU TROŠKOVA SPECIJALISTIČKIH PREGLEDA U PRIVATNOJ PRAKSI U SLUČAJU DA PREGLED NIJE ZAKAZAN U JAVNOJ INSTITUCIJI 51

SADRŽAJ

3.4 OMOGUĆITI NAPLATU POTRAŽIVANJA VELEDROGERIJA ZA LEKOVE ISPORUČENE ZDRAVSTVENIM USTANOVAMA 52
3.5 OPTIMIZOVATI I DIGITALIZOVATI PROCEDURU DOBIJANJA DOZVOLE ZA LEK 53

4. MINISTARSTVO ZA RAD, ZAPOŠLJAVANJE, BORAČKA I SOCIJALNA PITANJA 54
4.1. OMOGUĆITI DA POSLODAVAC MOŽE ZAPOSLENOM OTKAZATI UGOVOR O RADU ZBOG OZBILJNO NARUŠENIH ODNOSA 54
4.2 PROŠIRITI OBUHVAT ZAKONA O PRIJAVI SEZONSKIH RADNIKA 55
4.3 IZMENITI ZAKONSKA OGRANIČENJA U VEZI SA PRAVILNIKOM O SISTEMATIZACIJI RADNIH MESTA 56
4.4 UREDITI FLEKSIBILNE OBLIKE ZAPOŠLJAVANJA 57

5. MINISTARSTVO GRAĐEVINARSTVA, SAOBRAĆAJA I INFRASTRUKTURE 58
5.1 UREDITI DOSTAVU REŠENJA KATASTRA PUTEM POŠTANSKOG OPERATERA 58
5.2 UBRZATI I POJEDNOSTAVITI POSTUPAK OZAKONJENJA 59
5.3 POJEDNOSTAVITI USLOVE ZA OBAVLJANJE DELATNOSTI TAKSI PREVOZA 60
5.4 UKINUTI NADLEŽNOSTI REVIZIONE KOMISIJE ZA KONTROLU TEHNIČKE DOKUMENTACIJE NAD PRIVATNIM INVESTITORIMA U SLUČAJU GRADNJE PO ČLANU 133. ZAKONA 61
5.5 UKINUTI PARAFISKALNE NAMETE U POSTUPCIMA PRIBAVLJANJA USLOVA ZA PROJEKTOVANJE I IZGRADNJU 62

6. MINISTARSTVO PRAVDE 63
6.1 UČINITI SUDSKU ZAŠTITU DOSTUPNOM UKIDANJEM SUVIŠNIH SUDSKIH TAKSI 63
6.2 UKINUTI OBAVEZU PODNOŠENJA ZAHTEVA ZA UVID I FOTOKOPIRANJE SPISA PREDMETA ZA STRANKE U POSTUPKU 64
6.3 UVESTI DIGITALNU KOMUNIKACIJU IZMEĐU UČESNIKA IZVRŠNOG POSTUPKA 65
6.4 OMOGUĆITI DA PRAVNO LICE MOŽE BITI UZBUNJIVAČ U POSTUPCIMA PRED DRŽAVNIM ORGANIMA I IMAOCIMA JAVNIH OVLAŠĆENJA 66
6.5 OMOGUĆITI SPROVOĐENJE SUDSKIH POSTUPUKA NA OSNOVU PODNESAKA I DOKAZA DOSTAVLJENIH U ELEKTRONSKOM FORMATU 67
6.6 UREDITI SISTEM ODREĐIVANJA VISINE UPISNINE U IMENIK ADVOKATA 68

7. MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, ŠUMARSTVA I VODOPRIVREDE 69
7.1 UNAPREDITI PRAVNI OKVIR ZA DODELU PODSTICAJA ZA ORGANSKU PROIZVODNJU 69
7.2 OMOGUĆITI DUGOROČNO KORIŠĆENJE DRŽAVNOG POLJOPRIVREDNOG ZEMLJIŠTA ZA ORGANSKU PROIZVODNJU 70
7.3 UNAPREDITI REGISTAR POLJOPRIVREDNIH GAZDINSTAVA I UVESTI ELEKTRONSKI SISTEM ZA DODELU PODSTICAJA 71
7.4 OPTIMIZOVATI PROCEDURU UPISA U CENTRALNI REGISTAR OBJEKATA U POSLOVANJU SA HRANOM 72
7.5 OMOGUĆITI DONACIJU HRANE KOJOJ JE ISTEKAO ROK ZA “NAJBOLJE UPOTREBITI DO” 73
7.6 UKINUTI NAKNADU ZA UVERENJA O ZDRAVSTVENOM STANJU PČELINJE ZAJEDNICE 74
7.7 IZMENITI ODREDBE ZAKONA O VODAMA KOJE UREĐUJU OBAVEZU MERENJA OTPADNIH VODA 75

8. MINISTARSTVO ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE 76
8.1 UVESTI INSTITUT PRODUŽENE ODGOVORNOSTI U UPRAVLJANJU OTPADOM ZA PROIZVODE KOJI NAKON UPOTREBE POSTAJU POSEBNI TOKOVI OTPADA 76
8.2 USPOSTAVITI I STAVITI U FUNKCIJU ZELENI FOND ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE 77
8.3 USAGLASITI UREDBU O GRANIČNIM VREDNOSTIMA ZAGAĐUJUĆIH, ŠTETNIH I OPASNIH MATERIJA U ZEMLJIŠTU SA DRUGIM AKTIMA 78
8.4 USPOSTAVITI TELO NADLEŽNO ZA PITANJA UPRAVLJANJA HEMIKALIJAMA 79

9. MINISTARSTVO UNUTRAŠNJIH POSLOVA 80
9.1 UREDITI POSTUPAK DOBIJANJA LICENCI ZA FIZIČKA LICA- ZAPOSLENE, PREMA ZAKONU O PRIVATNOM OBEZBEĐENJU 80
9.2 UVESTI OBAVEZU IZDAVANJA LIČNE KARTE SA ČIPOM I UGRADNJU KVALIFIKOVANOG ELEKTRONSKOG POTPISA 81
9.3 UKINUTI OBAVEZU PROMENE SAOBRAĆAJNE DOZVOLE USLED PROMENE PREBIVALIŠTA VLASNIKA 82

10. MINISTARSTVO KULTURE I INFORMISANJA 83
10.1 OGRANIČITI PRAVO PREČE KUPOVINE USTANOVA KULTURE ISKLJUČIVO NA "SPOMENIKE KULTURE“ 83

11. MINISTARSTVO RUDARSTVA I ENERGETIKE 84
11.1 POJEDNOSTAVITI IZVEŠTAVANJE U VEZI OBAVEZNIH REZERVI NAFTE I NAFTNIH DERIVATA 84

SADRŽAJ

12. MINISTARSTVO TRGOVINE, TURIZMA I TELEKOMUNIKACIJA 85
12.1 OMOGUĆITI UPOTREBU KVALIFIKOVANIH ELEKTRONSKIH SERTIFIKATA IZDATIH OD STRANE AKREDITOVANIH TELA U INOSTRANSTVU 85

13. PROBLEMI U NADLEŽNOSTI VIŠE MINISTARSTAVA 86
13.1 RESTRIKTIVNOST ZAKONA O DEVIZNOM POSLOVANJU 86
13.2 OMOGUĆITI DA INSTITUCIJE KOJE VODE STATUSNE REGISTRE IMAJU NEZAVISNO UPRAVNO POSTUPANJE I SAMOFINANSIRAJUĆI STATUS 87
13.3 USPOSTAVITI METAREGISTAR I OSNOVNE REGISTRE U SISTEMU E-UPRAVE 88
13.4 ELIMINISATI OBAVEZU PRIBAVLJANJA IZVODA IZ JAVNIH REGISTARA I EVIDENCIJA ZA UPOTREBU U ADMINISTRATIVNIM POSTUPCIMA 89
13.5 IMPLEMENTIRATI ELEKTRONSKU DOSTAVU U PROCEDURAMA JAVNE UPRAVE NA NAČIN KOJI ĆE POVEĆATI PRAVNU SIGURNOST STRANAKA I STIMULISATI NJIHOV PRELAZAK NA OVU VRSTU DOSTAVE 90
13.6 SMANJITI IZNOS TAKSI I SKRATITI ROKOVE ZA IZDAVANJE MIŠLJENJA 91
13.7 UPOTPUNITI EVIDENCIJU O JAVNOJ SVOJINI 92
13.8 UMANJITI STOPU POREZA NA PRIHODE OD NEPOKRETNOSTI I POVEZATI OBAVEZU PLAĆANJA POREZA SA UGOVOROM O ZAKUPU STANA 93
13.9 OMOGUĆITI OSTVARIVANJE PRAVA IZ PENZIONOG I ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA ZA LICA ZAPOSLENA KOD STRANIH PRAVNIH LICA – NEREZIDENATA 94
13.10 UKINUTI OBAVEZU PRIJAVLJIVANJA POČETKA RADA OGRANKA PRAVNOG LICA 95
13.11 OBEZBEDITI JAVNOST I TRANSPARENTNOST STEČAJNOG POSTUPKA U CILJU UKLJUČIVANJA ZAINTERESOVANIH STRANA 96
13.12 POJEDNOSTAVITI PROCEDURE UVOZA DIJETETSKIH PROIZVODA 97
13.13 USPOSTAVITI JEDINSTVENI REGISTAR ODŠTETNIH ZAHTEVA ZA POVREDE PROUZROKOVNE UJEDIMA PASA 98
13.14 UNAPREDITI SISTEM PROCENE UTICAJA NA ŽIVOTNU SREDINU BAZNIH STANICA MOBILNIH TELEKOMUNIKACIJA 99
13.15 USKLADITI PROPISE U OBLASTIO ZAŠTITE OD NEJONIZUJUĆIH ZRAČENJA I OMOGUĆITI DALJI RAZVOJ I POVEĆANJE KVALITETA USLUGA MOBILNE TELEFONIJE 100
13.16 USKLADITI DEKLARISANJE ZEMLJE POREKLA HRANE SA ZAKONODAVSTVOM EU 101
13.17 UKIDANJE OBAVEZE DOKAZIVANJA TROŠKOVA PREVOZA 102
13.18 PRENOŠENJE NADLEŽNOSTI NAD KONTROLOM OTPADNIH VODA NA LOKALNE INSPEKTORE ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE 103
13.19 UKINUTI REGISTRACIONU NALEPNICU NA VOZILIMA 104
13.20 OMOGUĆITI DA SE PROMENA PREBAVALIŠTA U LIČNOJ KARTI AUTOMATSKI VRŠI I U DRUGIM LIČNIM DOKUMENTIMA KROZ POVEZIVANJE REGISTARA 105
13.21 OPTIMIZOVATI PROCEDURU REGISTRACIJE PROMENE VLASNIŠTVA VOZILA 106

14. SKUPŠTINA RS I SEKRETARIJAT ZA ZAKONODAVSTVO 107
14. 1 DOZVOLITI OBELEŽAVANJE PARAGRAFA, KAKO BI SE OLAKŠALO ČITANJE PROPISA 107

15. NARODNA BANKA SRBIJE 108
15.1 UKINUTI OBAVEZU IZVEŠTAVANJA O POSLOVANJU SA INOSTRANSTVOM 108
15.2 POJEDNOSTAVITI OBAVEŠTAVANJE NARODNE BANKE SRBIJE O NAMERAVANOM USTUPANJU POTRAŽIVANJA 109
15.3 UKINUTI PRAKSU NEREGISTROVANJA UGOVORA O INO KREDITU OD STRANE NBS USLED VISOKE KAMATNE STOPE 110

16. ORGANI LOKALNE SAMOUPRAVE 111
16.1 OMOGUĆITI DOSTAVLJANJE PORESKIH UVERENJA ELEKTRONSKIM PUTEM OD STRANE LOKALNIH PORESKIH ADMINISTRACIJA 111
16.2 IZJEDNAČITI CENE KOMUNALNIH USLUGA ZA RAZLIČITE KATEGORIJE KORISNIKA 112
16.3 IZMENITI ODLUKE O "BRENDIRANJU" SUNCOBRANA U UGOSTITELJSKIM OBJEKTIMA 113

ANEKS 1: REŠENE PREPORUKE SIVE KNJIGE U 2019. 114
ANEKS 2: PREPORUKE SIVE KNJIGE 2008-2019. 122
ANEKS 3: MEĐUNARODNE LISTE KONKURENTNOSTI 127

O NALED-U 130
ČLANOVI NALED-a 131

POZDRAVNA REČ

Dejan Đokić
Predsednik Izvršnog odbora
NALED

Poštovani članovi i partneri,

Sa zadovoljstvom vam predstavljamo 12. izdanje Sive knjige propisa, NALED-ove "regulatorne biblije" koja svake godine donosi 100 ključnih preporuka za smanjenje birokratije i unapređenje uslova za poslovanje u Srbiji. U godini za nama institucije su pojačale reformski tempo, o čemu svedoči 17 sprovedenih preporuka (40% više nego lani), što je najbolji rezultat u proteklih pet godina.

Najistaknutiju ulogu u 2019. imali su Ministarstvo finansija i Poreska uprava koji su u saradnji sa Kancelarijom za IT i eUpravu sproveli u delo nekoliko prioriteta iz prošlogodišnjeg izdanja Sive knjige i napravili veliki pomak u digitalizaciji servisa i pojednostavljenju procedura za privredu i građane. Svi preduzetnici su sa radošću dočekali vest da konačno mogu elektronskim putem i to besplatno da dobiju uverenje o plaćenom porezu. Uveden je elektronski sistem i objektivna formula za automatsko obračunavanja poreskih obaveza što predstavlja pravu malu revoluciju za 100.000 paušalaca, dok je privrednim društvima omogućena elektronska prijava i plaćanje firmarine.

Posle 120 godina usvojen je novi Zakon o arhivskoj građi i arhivskoj delatnosti, kojim je privredi konačno omogućeno da poslovnu dokumentaciju čuva isključivo u digitalnom obliku, čak i kada je izvorno nastala na papiru, čime će se uštedeti milioni evra godišnje samo po osnovu troškova štampe. Veliki efekat očekuje se i od ukidanja poreskih prijava pri kupovini ili nasleđivanju nekretnina, što će za građane i privredu značiti dva manje odlaska na šaltere i procenjene uštede od 6,5 miliona evra u naredne četiri godine. U 2020. očekujemo i finalizaciju nekih delimično rešenih preporuka, među kojima se izdvaja Zakon o elektronskim javnim nabavkama koji bi trebalo da zaživi sredinom godine, ali i rešavanje pitanja dugovanja zdravstvenih ustanova za isporučene lekove gde je napravljen pozitivan pomak uvođenjem direktnih plaćanja od strane RFZO prema veledrogerijama.

Ipak, veliki posao je i dalje pred nama imajući u vidu da ovogodišnje izdanje Sive knjige donosi 27 potpuno novih preporuka koje treba rešiti, uz ranije prioritete poput stalnog apela privrede da se značajnije smanje porezi i doprinosi na zarade, uvođenja elektronskog registra poljoprivrednih gazdinstava zarad lakšeg dodeljivanja subvencija (eAgrar), kao i elektronskog javnog registra neporeskih nameta koji će konačno staviti tačku na parafiskale.

Ovako ambicioznu agendu moguće je ostvariti jedino ako udružimo snage. Zato na kraju želim da zahvalim svim članovima i Izvršnom odboru NALED-a na podršci, kontributorima ovogodišnjeg izdanja na novim reformskim idejama, međunarodnim organizacijama na partnerstvu, a nadležnim institucijama na spremnosti da se menjaju za dobrobit svih nas koji živimo i radimo u Srbiji.

STATUS SPROVOĐENJA I PRIORITETI SIVE KNJIGE

Proteklih 11 izdanja Sive knjige donelo je ukupno 241 preporuku za unapređenje poslovnog okruženja. Od tog broja, u potpunosti je rešeno 70 (29%), a delimično 48 preporuka (20%), što znači da je gotovo polovina pronašla put do zakonodavca. U 2019. sprovedeno je 17 preporuka što je za pet više u odnosu na prethodnu godinu i svedoči o ubrzanom tempu reformi. Osam preporuka rešeno je u potpunosti, a devet delimično, pa se može zaključiti da bi insitucije trebalo da ulože više energije kako bi došle do potpunih, a ne polovičnih rešenja. Najviše rešenih (četiri) i delimično rešenih (pet) preporuka je u nadležnosti Ministarstva finanasija. Za pohvalu je rad Poreske uprave koja je u protekloj godini digitalizovala postupak obračuna i izdavanja rešenja o poreskoj obavezi paušalno oporezovanim preduzetnicima, automatizovala proces podnošenja poreskih prijava za porez na imovinu, nasleđe i poklon i omogućila elektronsku prijavu i plaćanje firmarine.

Statistici potpuno rešenih zahteva doprinelo je i Ministarstvo privrede, kroz produženje roka u kome Agencija za privredne registre po službenoj dužnosti može brisati podatke u slučaju zloupotrebe, Ministarstvo zaštite životne sredine, kroz omogućavanje da određene vrste industrijskog otpada ponovo nađu svoju upotrebnu vrednost i time doprinesu razvoju cirkularne ekonomije, ali i zajednički rad Ministarstva finansija, Narodne skupštine i Komisije za kontrolu državne pomoći na uspostavljanju operativne nezavisnosti ove Komisije, kao i Ministarstva trgovine, turizma i telekomunikacija i Ministarstva kulture i informisanja na omogućavanju da privreda dokumentaciju čuva i arhivira isključivo u elektronskom obliku. Pored već pomenutih ministarstava, i Ministarstvo zdravlja i Ministarstvo unutrašnjih poslova, doprineli su pozitivnoj statistici kroz delimično rešavanje nekoliko preporuka iz njihovih nadležnosti.
U nastavku prikazujemo status sprovođenja preporuka iz prethodnog izdanja Sive knjige.

SIVA KNJIGA 11: STATUS SPROVOĐENJA PREPORUKA

BR.	NADLEŽNA INSTITUCIJA	BROJ PREPORUKA	REŠENO	DELIMIČNO REŠENO	NEREŠENO
1	Ministarstvo finansija	33	4	5	24
2	Ministarstvo privrede	7	1	1	5
3	Ministarstvo zdravlja	7	0	1	6
4	Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja	2	0	0	2
5	Ministarstvo građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture	6	0	0	6
6	Ministarstvo pravde	6	0	0	6
7	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede	5	0	0	5
8	Ministarstvo zaštite životne sredine	7	1	0	6
9	Ministarstvo unutrašnjih poslova	1	0	1	0
10	Ministarstvo kulture i informisanja	1	0	0	1
11	Ministarstvo rudarstva i energetike	0	0	0	0
12	Ministarstvo trgovine, turizma i telekomunikacija	0	0	0	0
13	Više ministarstava	19	2	1	16
14	Skupština RS i Sekretarijat za zakonodavstvo	1	0	0	1
15	Narodna banka Srbije	3	0	0	3
16	Lokalna samouprava	2	0	0	2
	UKUPNO	100	8	9	83

STATUS SPROVOĐENJA I PRIORITETI SIVE KNJIGE

Novo, 12. izdanje Sive knjige sadrži 100 odabranih i dodatno unapređenih preporuka članova NALED-a i šire javnosti za uklanjanje administrativnih preporuka poslovanju u Srbiji. 27 preporuka se prvi put pojavljuje u ovom izdanju i označene su kao nove. Pored toga sve stare preporuke su dorađene i modifikovane tako da najpre prate izmene propisa ukoliko ih je bilo u datoj oblasti, ali i da prate reforme koje su sprovedene u drugim oblastima, a koje su potencijalno otvorile mogućnosti za neka nova, unapređena i drugačija rešenja. Nekoliko prevaziđenih ili u ovom trenutku manje značajnih preporuka iz prošlogodišnjeg izdanja je izostavljeno.

Kao i prošle godine najveći broj preporuka nalazi se u nadležnosti Ministarstva finansija, pre svega zbog ključnog značaja koje ove Ministarstvo ima za privredu. Veliki broj preporuka se odnosi i na rad više ministarstava što pokazuje značaj saradnje i koordinacije rada svih resora u Vladi za postizanje boljih rezultata i pojednostavljenje procedura za poslovanje u Srbiji.

Dodatno, imajući u vidu specifičnosti zdravstvenog sistema i značaj ovog sektora za sve one koji žive i rade u Srbiji, članovi NALED-a okupljeni u Savezu za zdravstvo prepoznali su potrebu za izradom zasebne publikacije – specijalnog izdanja Sive knjige koje će se fokusirati na ključne administrativne prepreke u sektoru zdravstva i ponuditi konkretna rešenja za njihovo prevazilaženje. S obzirom da prvo izdanje Sive knjige zdravstva detaljno obrađuje 50 problema sa kojima se susreću građani i privreda u oblasti zdravstvene zaštite, u 12. izdanju Sive knjige izlistano je pet prioriteta koje bi prvo trebalo rešavati.
U nastavku dajemo pregled preporuka i 10 prioriteta novog izdanja Sive knjige.

SIVA KNJIGA 12: PREGLED PREPORUKA

BR.	NADLEŽNA INSTITUCIJA	BROJ PREPORUKA	NOVO	STARO
1	Ministarstvo finansija	29	4	25
2	Ministarstvo privrede	6	1	5
3	Ministarstvo zdravlja	5	3	2
4	Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja	4	2	2
5	Ministarstvo građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture	5	1	4
6	Ministarstvo pravde	6	1	5
7	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede	7	3	4
8	Ministarstvo zaštite životne sredine	4	0	4
9	Ministarstvo unutrašnjih poslova	3	2	1
10	Ministarstvo kulture i informisanja	1	0	1
11	Ministarstvo rudarstva i energetike	1	0	1
12	Ministarstvo trgovine, tuzirma i telekomunikacija	1	1	0
13	Više institucija	21	8	13
14	Skupština RS i Sekretarijat za zakonodavstvo	1	0	1
15	Narodna banka Srbije	3	1	2
16	Lokalna samouprava	3	0	3
	UKUPNO	100	27	73

PREPORUKE SIVE KNJIGE

SIVA KNJIGA 12: DESET PRIORITETNIH PREPORUKA

BROJ PREPORUKE SK	OPIS PREPORUKE	NADLEŽNO MINISTARSTVO
1.4.	Unaprediti i proširiti sistem fiskalizacije	Ministarstvo finansija
1.10	Smanjiti porez i doprinose na zarade	Ministarstvo finansija
1.12	Uspostaviti javni registar neporeskih nameta i sistematski urediti takse	Ministarstvo finansija
4.2	Proširiti obuhvat zakona o prijavi sezonskih radnika	Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja
7.3	Unaprediti registar poljoprivrednih gazdinstava i uvesti elektronski sistem za dodelu podsticaja	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede
8.2	Uspostaviti i staviti u funkciju Zeleni fond za zaštitu životne sredine	Ministarstvo zaštite životne sredine
13.1	Ukinuti restriktivnost Zakona o deviznom poslovanju	Više ministarstava
13.3	Uspostaviti metaregistar i osnovne registre u sistemu e-uprave	Više ministarstava
13.17	Ukinuti obavezu dokazivanja troškova prevoza	Više ministarstava
16.2	Izjednačiti cene komunalnih usluga za različite kategorije korisnika	Organi lokalne samouprave

PREGLED REFORMI U 2019.

Kao i prethodnih godina intenzivna zakonodavna aktivnost obeležila je drugu polovinu 2019. naročito poslednji kvartal kada je donet niz novih zakona i izmena i dopuna zakona od značaja za privredu. Izdvojićemo i istaći kao pozitivno usvajanje propisa u čijoj je izradi NALED učestvovao i dao svoj pečat reformama.

Automatizacija obračuna i podnošenja poreskih prijava poreza na imovinu

Usvajanjem izmena Zakona o porezima na imovinu u decembru 2019. nastavljena je započeta reforma uspostavljanje jedinstvenog šaltera za upis nepokretnosti, kao jedna od preporuka koja je primarno potekla iz Sive knjige. Prvi korak bio je da se omogući automatsko podnošenje zahteva za uknjižbu nepokretnosti prilikom overe ugovora o kupoprodaji ili nasledstvu kod javnog beležnika. U 2019. godini nastavljena je reforma ukidanjem obaveze podnošenja poreskih prijava – omogućeno je da javni beležnici kroz sistem unesu sve podatke koji su potrebni Poreskoj upravi (PU), odnosno lokalnim poreskim administracijama (LPA), za obračun poreza na imovinu, nasleđe i poklon ili prenos apsolutnih prava. Ovaj dodatni set podataka se automatski šalje PU i LPA koje na osnovu njega kreiraju rešenja o visini poreza i šalju kupcima, odnosno naslednicima na kućnu adresu. Ovom reformom ukinuta su dva dodatna šaltera građanima i privredi i smanjeni troškovi za najmanje 6,5 miliona evra u naredne četiri godine.

Reforma obračuna paušalnog poreza

Usvajanjem nove Uredbe o bližim uslovima, kriterijumima i elementima za paušalno oporezivanje obveznika poreza na prihode od samostalne delatnosti, u decembru 2019, prvi put se na transparentan i javan način uvodi objektivna formula za obračun poreskih obaveza paušalnih obveznika. Uredbom se suštinski unapređuje predvidljivost u poslovanju za preduzetnike paušalce, ali i obezbeđuju efikasnije procedure i smanjenje birokratije. Uredba se primenjuje od januara 2020. godine, i odnosi se na više od 100.000 preduzetnika paušalaca kojima će, kao i državi, doneti velike uštede u vremenu i novcu. Uredom su detaljno propisani način obračuna osnovice i objavljeni svi koeficijenti te nema mesta nepredvidivosti poreske obaveze. Dodatno, PU je zajedno sa NALED-om izradila Kalkulator paušalnog poreza i doprinosa koji će preduzetnicima dodatno povećati predvidivost troškova poslovanja. Još jedna značajna novina u sistemu je da će iznos poreza i doprinosa na početku godine biti poznat preduzetniku, pa preduzetnici paušalci više neće morati da najpre plaćaju obaveze akontaciono, a da po dobijnju konačnih rešenja plaćaju razliku u iznosima, čime se nametalo dodatno opterećenje kako privredi, tako i službenicima PU. Poslednji, ne i najmanje bitan deo reforme jeste da je PU omogućila da sva poreska rešenja stižu paušalcima u elektronsko poštansko sanduče, što predstavlja još jedan važan korak na putu ka elektronskoj upravi. Ovom reformom usvojena je jedna od 10 prioritetnih preporuka Sive knjige 11.

Elektronska prijava i plaćanje firmarine

Još jedna preporuka Sive knjige koja je važna i za rasterećenje domaće privrede i za međunarodnu konkurentnost Srbije merenu Doing Business listom Svetske banke, počela je sa primenom u septembru 2019. Naime, putem Portala lokalnih poreskih administracija lpa.gov.rs omogućena je elektronska prijava za utvrđivanje komunalne takse za isticanje firme na poslovnom prostoru (firmarine) što predstavlja još jedan korak na putu transformacije javne uprave u efikasan servis građana i privrede. Za pristup portalu potrebno je obezbediti kvalifikovani elektronski sertifikat, kako bi prijava firmarine za jedan ili više objekata u potpunosti mogla da se završi online, bez odlaska na šalter lokalne poreske uprave. Elektronsku prijavu putem ovog portala može izvršiti lice koje za to ima ovlašćenje prema PEP obrascu. Učestalost i obaveza podnošenja prijave ostaju isti kao i do sada, u skladu sa odlukama lokalnih samouprava. Značajna dodatna prednost novog sistema je to što na portalu svaka firma može da proveri iznos trenutnog zaduženja ili pretplate i da izvrši plaćanje elektronski.

PREGLED REFORMI U 2019.

Omogućeno elektronsko čuvanje poslovne dokumentacije

Posle 120 godina, Srbija je u januaru 2020. godine dobila novi Zakon o arhivskoj građi i arhivskoj delatnosti, čime je usvojen još jedan od prioriteta Sive knjige 11. Ovim zakonom omogućeno je da se dokumentarni materijal koji je izvorno nastao u papirnom obliku može digitalizovati i čuvati u digitalnom obliku kod pružaoca usluge kvalifikovanog dugotrajnog čuvanja. Pored toga omogućeno je da se nakon digitalizacije izvorno papirni dokument može uništiti što će doneti velike uštede privredi koja je do sada morala skladištiti svu papirnu dokumentaciju.

Unapređenje stečajnog postupka

Poslednjim izmenama Zakona o stečaju koje su izvršene u decembru 2018, a zaživele u 2019. godini, prihvaćene su NALED-ove preporuke za unapređenje stečajnog postupka, pa je omogućena veća uloga stečajnih poverilaca u stečajnom postupku, kao i razmena teško dostupnih informacija kroz dvosmernu komunikaciju stečajnog upravnika i stečajnog poverioca uz uvođenje normiranih kategorija početnih troškova koji padaju na teret predlagača stečaja. Na ovaj način omogućeno je da stečajni poverioci predlažu imenovanje stečajnog upravnika, ali i da zatraže razrešenje stečajnog upravnika ako su nezadovoljni njegovim radom; da bilo koju informaciju zahtevaju od stečajnog upravnika umesto da dolaze lično u pisarnice sudova; da se predujmi troškova ne određuju proizvoljno, već da budu predvidivi za sve one koji žele da pokrenu stečaj za svoga dužnika. Izmene koje su izvršene utiču na rasterećenje troškova stečajnih poverilaca, podizanja poverenja u sam postupak stečaja, doprinose većoj transparentnosti rada stečajnih organa što konačno utiče na bolji kvalitete stečajnog postupka u našoj zemlji.

Podizanje kvaliteta zaštite manjinskih akcionara

Prava manjinskih akcionara vrlo često mogu biti ugrožena naročito u situacijama kada privredno društvo posluje s licima koja imaju lični interes za zaključivanje određenog pravnog posla. Ovakvi pravni poslovi mogu dovesti do finansijskih posledica za manjinske akcionare, koji nemaju način da adekvatno zaštite svoje interese i prava. NALED je prepoznao važnost rešavanja ovog problema i inicirao izmene Zakona o privrednim društvima. Ove izmene su, između ostalog, obuhvatale: a) obavezu da nezavisno telo van društva izvrši reviziju najavljene transakcije u kojoj postoji lični interes direktora, b) mogućnost da članovi koji imaju 10% udela u d.o.o. sazovu vanrednu skupštinu, a oni koji imaju 5% mogu uvrstiti novu tačku dnevnog reda, v) obavezu objavljivanja transakcija u kojoj postoji lični interes direktora, g) obavezno objavljivanje informacija o mandatima u drugim telima i dr. Ovim izmenama značajno je unapređen položaj manjinskim akcionarima, a privredna društa su obavezana da posluju transparentno uvažavajući glas i onih koji su manjinski vlasnici kapitala. I ova preporuka ima uticaja na bolji rang Srbije na međunarodnim listama konkurentnosti, kao što je Doing Business.

Uspostavljena nezavisnost u radu Komisije za kontrolu državne pomoći

Donošenjem novog Zakona o kontroli državne pomoći u oktobru 2019, obezbeđena je zakonska osnova za nezavisnost u radu Komisije za kontrolu državne pomoći, čime je u potpunosti prihvaćena NALED-ova preporuka iz Sive knjige 11. Adekvatna kontrola državne pomoći preduslov je za ostvarenje slobodne konkurencije, funkcionalnog tržišta i privrednog razvoja, od čega krajnju korist imaju potrošači, odnosno građani. Novi način formiranja Komisije u mnogome će doprineti ovom cilju. Između ostalog Zakon je predvideo da izbor i razrešenje članova Komisije vrši Narodna skupština, da članovi Komisije nisu zaposleni Ministarstva finansija, kao i da nemaju status državnih službenika, da se finansiranje vrši na osnovu godišnjeg finansijskog plana Komisije direktno iz budžeta Republike Srbije preko posebne budžetske linije, ali i da predlagači, odnosno donosioci propisa imaju obavezu dostavljanja propisa Komisiji radi ocene usaglašenosti sa pravilima o dodeli državne pomoći. U narednom periodu potrebno je usvojiti podzakonska akta kako bi se primena zakona operacionalizovala. Takođe, fokus treba dati na jačanju kapaciteta Komisije i njenoj saradnji sa drugim nezavisnim institucijama – pre svega sa Komisijom za zaštitu konkurencije i Državnom revizorskom institucijom.

1. MINISTARSTVO FINANSIJA

1.1 PROPISATI OBAVEZU POVRAĆAJA NAPLAĆENOG POREZA U SLUČAJU ĆUTANJA UPRAVE

OPIS PROBLEMA

Član 147. Zakona o poreskom postupku i poreskoj administraciji propisuje da žalba ne odlaže izvršenje poreskog upravnog akta. Ova odredba u praksi izaziva probleme poreskim obveznicima, naročito kad se ima u vidu rok u kojem nadležni organi rešavaju žalbe. Iako je propisan rok za rešavanje žalbe 60 dana, u praksi postupci po žalbi traju znatno duže i za to vreme poreska administracija ima ovlašćenja da u redovnom postupku naplati obaveze po osnovu javnih prihoda sa računa poreskih obveznika. Čak i kada se rešenje poništi, poreskom obvezniku se novac vraća uz zakašnjenje, bez isplate zakonske kamate.

Nesporno je da zbog ovakvog zakonskog rešenja obveznici često dolaze u situaciju blokade računa i otežanog poslovanja, a krajnji rezultat može biti i stečaj. Iako član 147. stav 2. Zakona propisuje mogućnost suspenzivnog delovanja žalbe, odnosno odlaganja izvršenja ako poreski obveznik dokumentuje da bi plaćanjem poreza ili sporednih poreskih davanja pre konačnosti pobijanog akta pretrpeo bitnu ekonomsku štetu, problem ćutanja uprave nije rešen, dok protiv odluke Upravnog suda ne postoji bilo koje pravno sredstvo izuzev ustavne žalbe, što poreskog obveznika ostavlja u stanju pravne nesigurnosti u vezi sa mogućnošću i vremenom povraćaja neosnovano naplaćenog novca.

PREDLOG REŠENJA

Predlažemo da se prava poreskih obveznika zaštite tako što će se u članu 147. Zakona, posle stava 4. dodati novi st. 5. i 6. koji glase:

"Ako drugostepeni organ ne donese odluku u roku iz stava 4. ovog člana, prvostepeni organ je dužan da bez odlaganja donese odluku o povraćaju naplaćenog iznosa, sa kamatom obračunatom u skladu sa članom 75. ovog Zakona.

U slučaju iz stava 5. ovog člana, ako poreski upravni akt naknadno postane pravnosnažan, kamata na osnovni dug se obračunava od dana izvršnosti tog akta."

PROPISI

· *Član 147. Zakona o poreskom postupku i poreskoj administraciji (Službeni glasnik RS, br. 80/2002, ..., 86/2018)*

1.2 PROPISATI DA SE OBRAČUN PDV-A VRŠI NA DAN KADA SU POTRAŽIVANJA OD KUPACA NAPLAĆENA

OPIS PROBLEMA

Prema odredbama Zakona o porezu na dodatu vrednost, obaveza obračunavanja i plaćanja PDV-a nastaje najranije dana kada je izvršen promet robe i usluga, bez obzira na činjenicu kada će biti izvršena naplata potraživanja od kupaca. Obaveza obračuna PDV-a koja nastaje danom prometa dobara i usluga dovodi do čestih situacija da poreski obveznik duguje PDV za robu koju ni sam nije naplatio. Sa druge strane, ukoliko je roba plaćena avansno, Zakon nameće obavezu obračunavanja PDV-a danom kada je izvršeno plaćanje.
Član 66 Direktive EU 2006/112 dozvoljava da za pojedine transakcije ili kategorije poreskih obveznika PDV obaveza može nastati: 1) ne kasnije od izdavanja fakture, 2) ne kasnije od prijema plaćanja, 3) kada faktura nije izdata, ili je izdata kasnije, u okviru određenog perioda počev od nastanka oporezivanog događaja.
Član 36a Zakona omogućava obveznicima čiji promet u poslednjih 12 meseci nije veći od 50 miliona dinara da, uz određene uslove, podnese zahtev PU da izmiri poreske obaveze po naplati potraživanja. Međutim, istim članom propisano je da ukoliko obveznik ne naplati potraživanje u roku od šest meseci od dana kada je izvršio promet, dužan je da ipak plati celokupnu poresku obavezu.
Navedeno rešenje je delimično uzelo u obzir potrebe privrede, s obzirom na to da rizik naplate potraživanja i PDVa i dalje snosi poreski obveznik.

PREDLOG REŠENJA

Razmotriti mogućnost proširivanja primene sistema naplate i odobravanja obaveze plaćanja PDV-a u trenutku naplate potraživanja za isporučena dobra ili izvršene usluge na sva pravna lica i preduzetnike bez obzira na njihove ukupne prihode.
Obrisati odredbu člana 36a stav 6. Zakona o porezu na dodatu vrednost, kojom se ustanovljava obaveza plaćanja poreske obaveze čak i u slučaju da poreski obveznik ne naplati svoje potraživanje, uz uslov da je pokrenuo sudski spor protiv dužnika.

PROPISI

· *Zakon o porezu na dodatu vrednost (Službeni glasnik RS, br. 84/04, ..., 72/2019)*

1.3 POJEDNOSTAVITI NAČIN VOĐENJA EVIDENCIJE O PDV-U

OPIS PROBLEMA

Još je tokom 2016. godine, usvajanjem Pravilnika o obliku, sadržini i načinu vođenja evidencije o PDV i o obliku i sadržini pregleda obračuna PDV (Službeni glasnik RS, br. 80/16), PDV evidencija značajno iskomplikovana, povećanjem obima dokumentacije i izveštavanja. Osnovni elementi PDV prijave (obračunat PDV, prethodni PDV i iznos za uplatu) ostali su identični, ali se uvođenjem novih pravila znatno otežalo knjiženje dokumenata.

Navedenim izmenama je postignuto da poreska prijava omogući uvid u čisto statističke podatke koji nisu bitni za obračun PDV-a, a to je otežalo kontrolu i generisanje PDV prijave. Do tada se svaki dokument knjižio samo jednom u knjizi ulaznih faktura ili knjizi izlaznih faktura, na osnovu čega se kasnije sačinjavala poreska prijava, a efekti ovih izmena su da se sada neki dokumenti knjiže i po više puta (na primer, uvozna faktura sa prometom u jednom periodu, a plaćen PDV u drugom periodu), što je potpuno narušilo izvorni koncept i jako iskomplikovalo ovu proceduru. Priprema obračuna je znatno teža, jer sada treba obraditi i fakture koje nemaju uticaja na PDV i ranije se nisu evidentirale (fakture van sistema PDV i sl). Poseban problem predstavljaju razni dodaci na originalni obračun PDV kao što je "interni obračun PDV" u slučaju sekundarnih sirovina i uvoza softvera koji kvari izvorne principe knjiženja PDV-a.

PREDLOG REŠENJA

Izmeniti Pravilnik o obliku, sadržini i načinu vođenja evidencije o PDV i o obliku i sadržini pregleda obračuna PDV tako da se pojednostvi vođenje PDV evidencija, na način da to ne bude komplikovanije nego što je to bilo po propisima koji su važili pre 2016. godine.

PROPISI

· *Pravilnik o obliku, sadržini i načinu vođenja evidencije o PDV i o obliku i sadržini pregleda obračuna PDV (Službeni glasnik RS, br. 90/2017,..., 75/2019)*

1.4 UNAPREDITI I PROŠIRITI SISTEM FISKALIZACIJE

OPIS PROBLEMA

Ni posle 15 godina od uvođenja sistema fiskalizacije, građani nisu sigurni ko je obveznik štampanja fiskalnog računa i evidentno je da treba proširiti obuhvat fiskalizacije zarad bolje i jednostavnije kontrole.

Činjenica je da su se pojedine odredbe Zakona o fiskalnim kasama (dalje: Zakon) i pratećeg Pravilnika o postupku fiskalizacije, sadržaju evidencije o ovlašćenim servisima i serviserima i izgledu, sadržaju i načina vođenja dosijea i servisne knjižice fiskalne kase (dalje: Pravilnik) u praksi pokazale kao neracionalne, što otežava i poskupljuje poslovanje privrednih subjekata. Postoji opšti konsenzus da su odredbe Zakona zastarele i da je Srbiji potreban novi unapređen model "fiskalizacije". Izdvojićemo samo neke od problema u postojećem zakonu.

Članom 3. stav 2. Zakona je propisana obaveza evidentiranja svakog pojedinačno ostvarenog prometa preko fiskalne kase i kada se usluga pruža fizičkom licu, a naknadu za pružene usluge snosi pravno lice, odnosno preduzetnik, i to nezavisno od načina plaćanja (gotovina, ček, kartica i bezgotovinsko plaćanje). Ova obaveza nema svrhu, jer u knjigovodstvu postoje podaci da je usluga naplaćena (izvod sa računa kod poslovne banke), pa nema potrebe da se uplata od fizičkih lica za izvršene usluge evidentira dva puta (putem izvoda iz banke i putem fiskalne kase).

Štampanje fiskalnih dokumenata iz čl.12–15. Zakona vrši se u jednom primerku, uz koji se istovremeno štampa i njihov kompletan sadržaj, na kontrolnoj traci fiskalne kase, kopirnim putem ili putem dvostrukog štampača. Obveznik je dužan da kontrolnu traku i fiskalna dokumenta iz čl. 13. i 14. Zakona čuva najmanje tri godine, što je rok za koji ne postoji razumno opravdanje.

Po čl. 27. i 28. Zakona propisani su uslovi o fiskalizaciji, servisiranju i popravkama fiskalne kase. Pravilnikom je, u čl. 12–14. propisana procedura fiskalizacije fiskalne kase koja je spora i iziskuje velike troškove za privredne subjekte.

PREDLOG REŠENJA

Predlažemo da se unapredi sistem fiskalizacije u Republici Srbiji u cilju racionalizacije i pojednostavljenja procesa za poslovanje privrede.

Predlog unapređenja podrazumeva:

- Ukinuti obavezu štampanja i čuvanja kontrolne trake za fiskalne isečke (fiskalnih dokumenata po članu 12. Zakona).
- Unaprediti softversko rešenje za prikupljanje i obradu podataka sa fisklanih kasa u cilju bolje analize rizika i smanjenja sive ekonomije.
- Omogućiti dostavljanje podataka Poreskoj upravi u realnom vremenu
- Brisati odredbu iz člana 3. stav 2. Zakona, kako bi se izmenila obaveza da se ista uplata dva puta evidentira.

Novim zakonom o fiskalizaciji proširiti sukcesivno obuhvat fiskalizacije na sve oblike prodaje robe i usluga i faze prometa bez obzira da li su subjekti u sistemu PDV-a.

PROPISI

- *Zakon o fiskalnim kasama (Službeni glasnik RS br. 135/2004 i 93/2012)*
- *Pravilnik o postupku fiskalizacije, sadržaju evidencije o ovlašćenim servisima i serviserima i izgledu, sadržaju i načinu vođenja dosijea i servisne knjižice fiskalne kase (Službeni glasnik RS br. 140/04, 44/2018)*

1.5 UVESTI UPADLJIVU NALEPNICU O VRSTI RAČUNA KOJI JE TRGOVAC DUŽAN DA IZDA

OPIS PROBLEMA

Jedan od preduslova za bolju poresku disciplinu kada je reč o izdavanju računa je da građani traže fiskalne račune od svih trgovaca i pružaoca usluga, obveznika fiskalizacije. Međutim, trenutno s obzirom na često proširivanje broja delatnosti kod čijeg obavljanja ne postoji obaveza evidentiranja prometa preko fiskalne kase, građani ne znaju ko je a ko nije u obavezi da im izda fiskalni račun.

Shodno članu 18. Zakona o fiskalnim kasama postoji obaveza "da se na vidnom mestu u objektu u kome vrši promet dobara na malo, odnosno promet usluga fizičkim licima, istakne obaveštenje o obavezi izdavanja fiskalnog isečka od strane obveznika", a sama sadržina ovog obaveštenja uređena je u Pravilniku o obliku i sadržini obaveštenja iz člana 18. Međutim, obrazac obaveštenja propisan Pravilnikom nedovoljno je upadljiv i često se "izgubi"u među ostalim papirima zalepljenim na vrata i teško ga je uočiti.

Za građane je dodatno zbunjujuća činjenica da ovakva obaveza isticanja obaveštenja ne postoji za nefiskalizovane delatnosti i paušalce, odnosno oni ne moraju da obaveste kupca ili korisnika usluge o obavezi izdavanja običnog (nefiskalnog) računa, koji se izdaje za kupljenu robu ili uslugu, a u skladu sa članom 12. Zakona o zaštiti potrošača. Shodno tome građani ne znaju da li trgovac nije okačio obaveštenje zbog toga što nema obavezu izdavanja fisklanih računa ili naprosto zbog toga što izbegava svoju obavezu.

PREDLOG REŠENJA

Predlažemo da se obaveštenje o vrsti računa (fiskalni ili nefiskalni blok račun) koji se izdaje za kupljeno dobro ili pruženu uslugu obavezno ističe na vratima obveznika, kako bi građani nesumnjivo znali koju vrstu računa da traže. Ovim bi se očuvao jedan od osnovnih razloga uvođenja fiskalnih računa - građanska kontrola.

Da bi se ova obaveza propisala, potrebno je da se:

- Izmeni Pravilnik o obliku i sadržini obaveštenja iz člana 18. stav 3. Zakona, odnosno propisati novi obrazac, kako bi se predlozio novi format obaveštenja – nalepnica jarkih boja sa primera radi velikim slovom F za fiskalni račun i R za običan račun.
- Izmeni Zakon o potrošačima i doda član koji propisuje obavezu nefiskalizovanih obveznika da istaknu obaveštenje o svojoj obavezi da izdaju nefiskalni odnosno običan račun, a potom pravilnikom bliže propisati izgled i sadržinu ovog obaveštenja.

NOVO

PROPISI

- *Zakon o fiskalnim kasama (Službeni glasnik RS br. 135/2004 i 93/2012)*
- *Pravilnik o obliku i sadržini obaveštenja iz člana 18. stav 3. Zakona o fiskalnim kasama (Službeni glasnik RS br. 140/2004, 19/2005)*

1.6 SMANJITI STOPU PDV-A NA REPROMATERIJAL ZA PROIZVODNJU LEKOVA U CILJU POVEĆANJA KONKURENTNOSTI DOMAĆE FARMACEUTSKE INDUSTRIJE

OPIS PROBLEMA

U skladu sa članom 23. stav 2. tačka 3. Zakona o porezu na dodatu vrednost, smanjena stopa PDV-a od 10 % se između ostalog primenjuje na lekove. Zakon međutim ne predviđa povlašćen tretman repromaterijala koji se koriste u proizvodnji lekova.

Ovakvim propisom su domaći proizvođači lekova oštećeni, budući da se materijali koji su neophodni za proizvodnju lekova oporezuju po opštoj stopi od 20%, što uzrokuje probleme sa likvidnošću domaćih proizvođača i smanjuje njihovu kokuretnost sa stranim proizvođačima i uvoznicima lekova. Ovakav tretman je destimulativan i za strana ulaganja u domaću faramaceutsku industriju.

Nametanjem obaveze plaćanja većeg PDV-a prilikom kupovine materijala i manjeg PDV-a prilikom prodaje gotove robe, poreski obveznik je u situaciji da svaki mesec zahteva povraćaj više plaćenog poreza, što je procedura koja značajno otežava njegovo poslovanje.

PREDLOG REŠENJA

Na osnovu opravdanog zahteva domaćih farmaceutskih kompanija, potrebno je izmeniti član 23. stav 2. Zakona o porezu na dodatu vrednost, tako što će se posle tačke 3) dodati nova tačka 3a) koja glasi:

"3a) repromaterijala za proizvodnju lekova, odnosno sirovina koje se koriste u procesu proizvodnje lekova".

PROPISI

· *Zakona o porezu na dodatu vrednost (Službeni glasnik RS br. 84/04, ...,72/2019)*

1. MINISTARSTVO FINANSIJA

1.7 PROPISATI KRAĆI ROK ZA POVRAĆAJ VIŠE PLAĆENOG PDV-A PORESKOM OBVEZNIKU KOJI PRETEŽNO VRŠI PROMET ROBE U INOSTRANSTVO

OPIS PROBLEMA

Članom 52. stav 4. Zakona o porezu na dodatu vrednost propisano je da se više plaćen PDV, iskazan u poreskoj prijavi, vraća poreskom obvezniku najkasnije u roku od 45 dana, odnosno u roku od 15 dana od dana isteka roka za predaju poreske prijave koji pretežno vrši promet roba u inostranstvo. Ovaj rok je nepotrebno dug i utiče na smanjenje likvidnosti preduzeća.

Problem stvara i nepostojanje adekvatne analize rizika pa se većini obveznika koji se umesto za poreski kredit opredele za povraćaj PDV-a određuje terenska kontrola, koja stvara dodatnu administrativnu barijeru - produžava rok za povraćaj, jer je evidentan nedovoljan broj inspektora.

U okviru komponente sedam "Plaćanje poreza i doprinosa" u godišnjem izveštaju Svetske banke "Doing business 2020" detaljno je analizirano prosečno vreme da se više plaćeni iznos PDV-a vrati poreskom obvezniku i u praksi to iznosi 10 nedelja, što značajno doprinosi lošijoj poziciji Srbije u ovoj oblasti.

PREDLOG REŠENJA

Izmeniti član 52. stav 4. Zakona o porezu na dodatu vrednost tako da se propiše kraći rok za povraćaj PDV-a obveznicima koji pretežno vrše promet roba u inostranstvo. Predlažemo da se propiše rok od 5 dana.

Usvajanjem predloženog rešenja bi se poboljšala likvidnost izvoznika i smanjili njihovi rashodi po osnovu kamata na kredite, što je podsticajno za svaki privredni subjekat koji ostvaruje izvoz.

Poštovati rok od 45 dana za vraćanje više plaćenog PDV-a što je zakonski propisan i sasvim razuman rok imajući u vidu da se vreme računa od dana isteka roka za podnošenje poreske prijave, a ne od dana podnošenja poreske prijave. Dobar primer je Republika Hrvatska koja je uvela automatski povraćaj PDV-a za obveznike u najnižoj kategoriji rizika.

DELIMIČNO REŠENO

Prema analizama Poreske uprave kod 80% pretežnih izvoznika povraćaj je izvršen u zakonskom roku, kao i kod 75% ostalih obveznika. Međutim, iste analize pokazuju da je prosečan rok u kome se vrši povraćaj PDV-a za izvoznike 18 dana, a za ostale obveznike 50 dana što dokazuje da ipak postoje slučajevi u kojima se povraćaj PDV-a ne vrši u zakonskom roku. Usled ovakvih podataka procedura je evidentirana kao delimično rešena. Naša preporuka za skraćenjem rokova za slučaj pretežnih izvoznika i dalje ostaje.

PROPISI

· *Zakon o porezu na dodatu vrednost (Službeni glasnik RS br. 84/2004,...,72/2019)*

1. MINISTARSTVO FINANSIJA

1.8 OMOGUĆITI 100% KORIŠĆENJE PORESKOG KREDITA PO OSNOVU ULAGANJA U OSNOVNA SREDSTVA I PROŠIRITI LISTU ULAGANJA NA KOJA SE ODNOSI OVA OLAKŠICA

OPIS PROBLEMA

Pre izmena iz 2013. godine, članom 48. Zakona o porezu na dobit pravnih lica bili su propisani slučajevi u kojima poreskom obvezniku može da se umanji poreska obaveza po osnovu ulaganja u osnovna sredstva. Ova olakšica je bila ograničena u visini iznosa i rokom:

1) poreskom obvezniku se priznavalo pravo na poreski kredit u visini od 20% od izvršenog ulaganja, s tim što iznos nije mogao biti veći od 50% od obračunatog poreza u godini u kojoj je izvršeno ulaganje, dok se malom pravnom licu priznavalo pravo na poreski kredit u visini od 40% od izvršenog ulaganja, s tim što iznos nije mogao biti veći od 70% od obračunatog poreza;
2) poreski obveznik, pri obračunu obaveze za porez na dobit preduzeća, morao je prvo da koristi poreski kredit po osnovu ulaganja u osnovna sredstva ostvaren u tekućoj godini, a tek onda poreske kredite prenete iz ranijih godina.

Raniji naši predlozi su ukazivali na korisnost ukidanja ograničenja, odnosno da poreski kredit za ulaganja u osnovna sredstva za sva pravna lica i preduzetnike iznosi 100% od izvršenih ulaganja u osnovna sredstva, bez ograničenja u odnosu na poresku obavezu, kao i da ima pravo da ga koristi bez vremenskog ograničenja.

Izmenama Zakona iz decembra 2013. godine ova olakšica je potpuno ukinuta, a povećani su isključivo brojni posticaji kod novih ulaganja, čime su sve postojeće kompanije stavljene u nepovoljniji položaj nego ranije. Ovakvo stanje je za većinu privrednih subjekata neodrživo i pogubno, jer ne mogu da izdrže konkurenciju novoosnovanih privrednih subjekata, koji za razliku od njih imaju brojne podsticaje, niti uvoznika koji robu kupuju od inostanih proizvođača koji uživaju subvencije svojih matičnih država.

PREDLOG REŠENJA

Radi podsticanja ulaganja potrebno je izmeniti Zakon o porezu na dobit pravnih lica tako da se ponovo propišu poreski krediti za ulaganja u osnovna sredstva i to:

1) da poreski kredit za sva pravna lica i preduzetnike, poreske obveznike, iznosi 100% od izvršenih ulaganja u osnovna sredstva, bez ograničenja u odnosu na poresku obavezu;
2) da poreski obveznik ima pravo da koristi poreski kredit po osnovu ulaganja u osnovna sredstva iz prethodnih godina bez vremenskog ograničenja, odnosno najkraće u narednom roku od pet godina, što je rok uobičajen u uporednoj pravnoj praksi. Alternativno, izmeniti navedene odredbe, tako da se propiše da se poreski kredit po osnovu ulaganja u osnovna sredstva koristi redosledom po kome je nastalo pravo na poreski kredit.

Ovakvim rešenjem bi se stimulisali poreski obveznici da vrše značajnija ulaganja u osnovna sredstva i u modernizaciju procesa rada.

Kao i 2018, Zakon je i u 2019. godini menjan, ali ova preporuka i dalje nije sprovedena. Izmenama Zakona iz decembra 2013. godine ukinuti su poreski podsticaji postojećim privrednim subjektima u vidu poreskih kredita na ime ulaganja u osnovna sredstva, a uvedeni su podsticaji za ulaganja većeg obima, čime su privredni subjekti koji nemaju mogućnost za veća ulaganja i otvaranja većeg broja novih radnih mesta u relativno kratkom roku, dovedeni u neravnopravan položaj, pre svega u odnosu na nove investitore. Naime, postojeći domaći privredni subjekti ne mogu da izdrže konkurenciju novoosnovanih privrednih subjekata, koji za razliku od njih imaju brojne podsticaje. Imajući u vidu da postoje poreski podsticaji za novoosnovane privredne subjekte, a da se ova mera odnosi na sve postojeće privredne subjekte, bez razlike u njihovoj delatnosti ili privrednom području, predložena preporuka je opšteg karaktera i smatramo da nije u suprotnosti načelima utvrđenim Zakonom o kontorli državne pomoći. Takođe, u praksi ovakav pravni okvir stimuliše fingiranje novih privrednih subjekata, od strane već aktivnih investitora, umesto povećanje postojećih biznisa, što dodatno komplikuje poslovanje, ali i pravnu sigurnost kooperanata takvih investitora.

PROPISI

· *Zakona o porezu na dobit pravnih lica (Službeni glasnik RS br. 25/01, 80/02, 43/03, 84/04, 18/10, 101/11, 119/12,47/13, 108/2013, 68/14, 91/15, 112/15, 113/2017, 95/2018, 72/1019)*

1. MINISTARSTVO FINANSIJA

1.9 UJEDNAČITI KAZNENU POLITIKU U PRIMENI ZAKONA O RAČUNOVODSTVU

OPIS PROBLEMA

Novčane kazne propisane članom 46. Zakona o računovodstvu i reviziji, za pravna lica koja postupaju suprotno odredbama tog zakona bile su veoma visoke, nezavisno od toga da li se radi o malom, srednjem ili velikom pravnom licu.
Nasuprot tome, članom 47. Zakona o računovodstvu propisane su niže novčane kazne za preduzetnike, koji poslovne knjige vode po odredbama ovog zakona.
Imajući u vidu da je poslovanje malih pravnih lica po obimu i složenosti relativno slično poslovanju preduzetnika, trebalo bi ih izjednačiti i po pitanju novčanih kazni za nepostupanje po odredbama Zakona o računovodstvu.

PREDLOG REŠENJA

Izmeniti član 46. Zakona o računovodstvu u smislu da se i za mala pravna lica propišu niže novčane kazne, kao i za preduzetnike, kao i člana 47. u kome treba smanjiti minimalne novčane kazne.
Kaznenu politiku Zakona o računovodstvu treba prilagoditi stvarnoj ekonomskoj snazi malih pravnih lica i preduzetnika. U tom smislu, naročito ukazujemo na visoke maksimalne kazne predviđene za kažnjavanje u prekršajnim postupcima i postupcima po privrednim prestupima.
Kao meru zaštite malih pravnih lica predlažemo smanjenje minimalnih propisanih kazni (100.000 dinara) i potpuno izjednačavanje visine kazni za mala pravna lica i preduzetnike za period od pet godina počev od dana osnivanja malog pravnog lica.

I pored toga što je u julu 2013. godine donet nov Zakon o računovodstvu i dodatno izmenjen u 2018. godini, umesto da se uvaži preporuka i smanji minimalna kazna za mala pravna lica, ista se povećala (u 2013. godini) 20 puta i za preduzetnike. Krajem 2019. godine donet je novi Zakon o računovodstvu, koji je zadržao istu visinu novčanih kazni.

PROPISI

· *Zakon o računovodstvu (Službeni glasnik RS, br. 73/2019)*

1. MINISTARSTVO FINANSIJA

1.10 SMANJITI POREZ I DOPRINOSE NA ZARADE

OPIS PROBLEMA

Član 44. Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje propisuje visoke stope po kojima se obračunavaju i plaćaju doprinosi na zaradu (25.5% za obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje, 10,3% za obavezno zdravstveno osiguranje i 0.75% za osiguranje za slučaj nezaposlenosti), član 16. Zakona o porezu na dohodak građana propisuje da se zarada oporezuje po stopi od 10%, a član 21 (S13) da je neoporezivi iznos zarade u 2020. godini 16.300 dinara. Osnovica za obračun je bruto jedan zarada koja sadrži porez i doprinose koji se plaćaju iz zarade (s obzirom na to da je zarada tako definisana članom 105. stav 2. Zakona o radu). Opterećenje neto zarade smanjeno je sa 63% koliko je iznosilo u 2018. na 61% koliko iznosi u 2020.

I pored pomenutog rasterećenja zarade, ovakve obaveze su ipak za poslodavce prevelik teret, što rezultira povećanjem sive ekonomije i nekonkurentnošću poslodavaca koji prijavljuju zaposlene i uplaćuju sve poreze i doprinose na pun iznos ugovorene zarade. Takođe je prisutan trend da poslodavci radnike, a naročito menadžment isplaćuju u manjem delu kroz zaradu, a u većem delu kroz isplate koje vrše iz podignute dividende, koja je po Zakonu o porezu na dohodak građana oporezovana po stopi od 15%.

Kako bi se eliminisala siva ekonomija, neophodno je dalje smanjenje poreskog opretećenja rada. U suprotnom možemo očekivati da će se naplata po ovim osnovama kontinuirano smanjivati, jer će deo privrede iz legalnih tokova prelaziti u sivu zonu, dok će privredni subjekti koji uredno izmiruju obaveze po osnovu isplate zarada zbog nekonkurentnosti ili smanjivati obim poslovanja ili gasiti poslovanje.

PREDLOG REŠENJA

Izmeniti član 44. Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje i član 16. Zakona o porezu na dohodak građana tako što će se smanjiti stope po kojima se obračunavaju i plaćaju doprinosi i porez na zaradu za najmanje 30% u odnosu na sada važeće uz uvođenje progresivnog oporezivanja zarada izmenama Zakona o porezu na dohodak građana.

Predlažemo i smanjenje minimalne osnovice za obračun doprinosa kod zaposlenih na nepuno radno vreme.

Dodatno, smatramo da bi trebalo razmotriti ukidanje doprinosa za obavezno zdravstveno osiguranje i uvođenje Beveridžovog modela finansiranja zdravstvene zaštite koji podrazumeva finansiranje zdravstvene zaštite iz opštih poreza, čime će se obezbediti zdravstvena zaštita za sve građane bez obzira na njihov radni status.

Usvajanje predloženih izmena dovešće do značajnijeg rasterećenja privrede, unapređenja poslovnog ambijenta i oslobađanja sredstava za novo zapošljavanje i/ili investicije.

DELIMIČNO REŠENO

Izmenama Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje u 2019. godini doprinosi za obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje smanjeni su sa 26% na 25,5%. Takođe, ukinuta je obaveza plaćanja doprinosa za slučaj nezaposlenosti na teret poslodavaca u iznosu od 0,75%. Dodatno, članovima 45g, 45d, 45đ i 45e uređeno je i oslobođenje ili umanjenje plaćanja doprinosa u slučaju da poslodavac obavlja inovacionu delatnost ili zapošljavanja kvalifikovanog novozaposlenosi. Uslovi za ostvarivanje umanjenja ili oslobođenja su detaljno propisani Zakonom, a odnose se samo na 2020. godinu. Dalje, izmenama Zakona o porezu na dohodak građana neoporezivi mesečni iznos zarade povećan je sa 15.300 na 16.300 dinara. Zbog navedenih izmena preporuka se evidentira kao "delimično rešena" iako još uvek nisu načinjeni značajniji reformski koraci u smanjenju opterećenja rada.

PROPISI

· Zakon o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje (Službeni glasnik RS br. 84/2004, 61/2005, ..., 86/2019)
· Zakon o porezu na dohodak građana (Službeni glasnik RS br. 24/2001, 80/2002,..., 86/2019)

1. MINISTARSTVO FINANSIJA

1.11 POJEDNOSTAVITI POSTUPAK EKSPROPRIJACIJE

OPIS PROBLEMA

Složena procedura eksproprijacije zemljišta otežava, a često u potpunosti blokira velike građevinske investicije – izgradnju saobraćajne infrastrukture, energetskih objekata i velikih industrijskih objekata. Eksproprijaciju čine tri postupka koji se ne mogu voditi uporedo i zbog toga mogu trajati godinama:

- Postupak utvrđivanja javnog interesa (član 20. Zakona o eksproprijaciji), koji sprovodi Vlada RS, gde je dozvoljeno pokrenuti upravni spor;
- Postupak eksproprijacije (čl.25–36. Zakona), koji sprovodi opštinska uprava, gde je dozvoljeno izjaviti žalbu ministarstvu nadležnom za finansije i nakon toga voditi upravni spor;
- Postupak za određivanje naknade (čl.56–62. Zakona), koji sprovodi opštinska uprava, odnosno sud ako se visina naknade ne može utvrditi sporazumno.

Eksproprijaciju posebno komplikuje i odugovlači član 34. Zakona koji propisuje da korisnik eksproprijacije stiče pravo da stupi u posed eksproprisane nepokretnosti danom pravosnažnosti odluke o naknadi. U praksi to znači pravnosnažnost sudske odluke o visini naknade za eksproprijaciju u parnici, koja može trajati izuzetno dugo i stopirati celokupnu investiciju, zbog nerealno postavljenog zahteva vlasnika jedne jedine parcele. Ovakvo rešenje nema opravdanje, naročito imajući u vidu obavezu korisnika eksproprijacije iz člana 28. Zakona da podnese garanciju banke na iznos dinarskih sredstava potrebnih za obezbeđenje naknade za eksproprisanu nepokretnost.

Zastareli koncept Zakona koji propisuje da se eksproprijacija može vršiti isključivo u korist države, lokalne samouprave, javnih preduzeća, privrednih društava sa većinskom državnim kapitalom i sl. blokira ozbiljne investicije u oblasti infrastrukture i energetike, koje Vlada priželjkuje. Takav koncept u velikom broju slučajeva nameće neustavno rešenje da sa lex specialisom samo određeni investitori uvode u kategoriju korisnika eksproprijacije, kao i da im se istim zakonom uzgred dodeljuju i neke druge neuobičajene povlastice.

PREDLOG REŠENJA

Izmeniti član 8. Zakona o eksproprijaciji tako da se proširi krug korisnika eksproprijacije, tj. omogućiti eksproprijaciju u korist svih pravnih lica, jer sva pravna lica, bez obzira na to u čijem su vlasništvu, mogu sprovodti javni interes. Ovo rešenje je poznato u EU, a Hrvatska je čak priznala ovo pravo i fizičkim licima.

Izmeniti član 34. i 35. Zakona o eksproprijaciji tako da se stupanje u posed eksproprisane nepokretnosti omogući korisniku eksproprijacije odmah po konačnosti rešenja o eksproprijaciji.

Omogućiti da se službenost može uspostaviti i u korist pravnih lica, a ne samo države, lokalne samouprave, preduzeća u njihovom vlasništvu i fizičkih lica.

PROPISI

· Zakon o eksproprijaciji (Službeni glasnik RS br. 53/95, 23/01, 20/09 i 55/2013 i 106/2016)

1. MINISTARSTVO FINANSIJA

1.12 USPOSTAVITI JAVNI REGISTAR SVIH NEPORESKIH NAMETA I SISTEMSKI UREDITI TAKSE

OPIS PROBLEMA

Fiskalni sistem u Srbiji, prema Zakonu o budžetskom sistemu, prepoznaje dve osnovne kategorije prihoda: poreske i neporeske prihode. Neporeske prihode čine takse, naknade, kazne i prihodi nastali upotrebom javnih sredstava. U prethodnih deset i više godina problem se ogledao u nedovoljno jasnom, suštinskom razgraničenju taksi i naknada, prilikom uvođenja, obračuna, naplate i raspodele između različitih nivoa vlasti. Dodatni problem je u tome što određene vrste uvedenih neporeskih dažbina predstavljaju skriveno oporezivanje, odnosno parafiskale. Sa druge strane, veliki broj taksi i naknada je umesto zakonom uveden podzakonskim aktima i/ili odlukama lokalnih samouprava. Prvi, značajniji korak u regulisanju neporeskih dažbina učinjen je tokom 2018. godine, izradom i usvajanjem Zakona o naknadama za korišćenje javnih dobara. Njegovom primenom onemogućeno je nekontrolisano uvođenje parafiskalnih nameta što je doprinelo većoj transparentnosti neporeskih prihoda. Međutim, time je rešen samo deo problema, s obzirom da je oblast koja se odnosi na takse i parafiskalne namete ostala neuređena. U praksi, primena velikog broja raznolikih i u značajnoj meri neusaglašenih propisa negativno utiče na poslovni ambijent, odnosno smanjuje predvidivost i transparentnost fiskalnog sistema. Dodatno, metodologija i način utvrđivanja troškova pružanja javne usluge (Pravilnik iz 2013. godine) ne daje dovoljno precizne parametre za utvrđivanje cene određene javne usluge, odnosno visine takse. Posledica ove neuređenosti je da visina takse, u najvećem broju slučajeva, nije adekvatno odmerena, U tom smislu je i kontrola visine taksi otežana, posebno što je Zakonom o budžetskom sistemu propisano da visina takse mora biti primerena visini troškova pružanja javne usluge i mora biti određena u apsolutnom iznosu, a nikako kao procenat od promenljive osnovice.

PREDLOG REŠENJA

Potrebno je da Ministarstvo finansija pripremi nacrt zakona koji će predvideti uspostavljanje elektronskog javnog registra neporeskih nameta na republičkom, pokrajinskom i lokalnom nivou, i propisati njegovo konstitutivno dejstvo. Praktično, određeni neporeski namet bi mogao biti naplaćen od strane organa republičke, lokalne ili pokrajinske vlasti samo ukoliko je unet u elektronski registar. Istovremeno trebalo bi zakonom urediti jedinstvenu metodologiju za utvrđivanje visine taksi, dok bi važeći Pravilnik o metodologiji i načinu utvrđivanja troškova pružanja javne usluge trebalo staviti van snage. Na taj način bi prilikom uvođenja nove dažbine ili njene izmene automatski bila vršena kontrola da li je visina takse primerena trošku koji je organ javne vlasti imao prilikom pružanja konkretne javne usluge. Zakonom bi trebalo urediti: postupak odnosno proceduru upisa taksi i naknada u registar; obveznika sprovođenja kontrole prilikom upisa; pravno dejstvo upisa; principe vođenja registra; metodologiju za utvrđivanje visine takse;obveznika takse; organ javne uprave koji naplaćuje određenu taksu; pripadnost prihoda od taksi. Sistemsko uređenje ove oblasti neporeskih prihoda bi značajno olakšalo uslove poslovanja privrednih subjekata, s obzirom da bi sve relevantne informacije o taksama i naknadama bile raspoložive na jednom mestu, uvidom u elektronski javni registar neporeskih nameta.

PROPISI

· Pravilnik o metodologiji i načinu utvrđivanja troškova pružanja javne usluge (Službeni glasnik RS br. 14/2013, 99/2013)
· Zakon o naknadama za korišćenje javnih doabara (Službeni glasnik RS 95/2018 i 49/2019)
i drugi propisi kojima se ustanovljavaju naknade
· Zakon o budžetskom sistemu (Službeni glasnik RS br. 54/2009, ...,72/2019)
· Zakon o republičkim administrativnim taksama (Službeni glasnik RS br. 43/2003, ...,86/2019 i 90/2019 – ispr.)
· Odluke JLS o lokalnim administrativnim taksama i utvrđivanju doprinosa za uređivanje građevinskog zemljišta.

1.13 POJEDNOSTAVITI PRIVREMENI UVOZ

OPIS PROBLEMA

Za preduzeće koje se bavi razvojem softvera ili promocijom proizvoda, neophodan je uzorak (hardver) koji se uvozi iz inostranstva. Takva roba se privremeno uvozi, a privremeni uvoz ima ograničeno trajanje. Ukoliko postoji potreba da takva roba ostane duže od roka na koji je odobren privremeni uvoz, postoji obaveza da se ona ocarini i konačno uveze u zemlju. Za carinjenje je neophodno pribaviti RSO sertifikat. Glavni problem je što pribavljanje ovog sertifikata zahteva vreme i novac, tako da privrednici često pribegavaju tome da uzorke vraćaju nazad u inostranstvo, pa ponovo obavljaju privremeni uvoz, što stvara dodatne troškove.

PREDLOG REŠENJA

Izmeniti carinske propise na način da se omogući veća fleksibilnost u režimu privremenog uvoza, a prilikom uvoza praviti razliku da li se neki proizvod uvozi zbog dalje prodaje u Srbiji ili ne.
Takođe, potrebno je omogućiti uvoz bez sertifikata u slučaju da proizvod nije namenjen daljoj prodaji.

PROPISI

· Carinski zakon (Službeni glasnik RS 18/10, 111/12, 29/15, 108/2016 i 113/2017)
· Zakon o tehničkim zahtevima za proizvode i ocenjivanju usaglašenosti (Službeni glasnik RS 36/09)
· Tehnički propisi koji uređuju standarde

1.14 USPOSTAVITI UZAJAMNOST VRAĆANJA PDV-A IZMEĐU SRBIJE I DRUGIH ZEMALJA

OPIS PROBLEMA

Pravna lica iz Srbije ne mogu izvršiti povrat inostranog PDV-a iz Italije, Mađarske, Češke, Poljske, Grčke, Rumunije, Španije i Portugalije zbog toga što Srbija sa pomenutim državama nije uspostavila odnose uzajamnosti u vezi vraćanja PDV-a. Ova vrsta sporazuma se zaključuje razmenom pisama dvaju ministarstava finansija, bez parlamentarne procedure.
Nemogućnost vraćanja inostranog PDV-a direktno utiče na smanjenje konkurentnosti srpske privrede, kako prevoznika, tako i izvoznika i to pre svega robe većih gabarita (prehrambeni proizvodi, uređaji za domaćinstvo i nameštaj i sl.), a na posredan način negativno utiče i na prihode budžeta.
Skrećemo pažnju i na činjenicu da u okviru postojećeg sporazuma o uzajamnosti sa Turskom, turski kamioni ne mogu da izvrše povrat PDV-a, koji plaćaju za putarinu u Srbiji, što značajno umanjuje konkurentnost Koridora 10 u odnosu na Koridor 4, koji ide preko Rumunije i Bugarske, a na posredan način negativno utiče na budžetske prihode. Pravna lica iz Francuske, Bugarske, Irske, Švedske, Finske, Norveške, Luksemburga i Holandije ne mogu izvršiti povrat PDV-a iz Srbije, iako srpska pravna lica imaju pravo na povrat PDV-a iz navedenih država. Ovo u velikoj meri direktno utiče na negativan stav stranih investotora u pogledu ulaganja u Srbiju.
Pravilnik o postupku ostvarivanja prava na povraćaj PDV i o načinu i postupku refakcije i refundacije PDV je van vremena i donosi direktnu štetu budžetu Srbije kao i srpskim firmama iz oblasti poslova revizije, računovodstva i poreskog savetovanja.

PREDLOG REŠENJA

Pokrenuti proceduru uspostavljanja bilateralne uzajamnosti u vezi sa vraćanjem PDV-a sa Italijom, Mađarskom, Češkom, Poljskom, Rumunijom, Grčkom, Španijom i Portugalijom slanjem pisma ministarstvima finansija ovih zemalja u kojem se predlaže uspostava uzajamnosti o vraćanju PDV-a sa Srbijom.
Uniteralno proglasiti uzajamnost u vezi sa vraćanjem PDV-a sa Francuskom, Bugarskom, Irskom, Švedskom, Norveškom, Finskom, Luksemburgom i Holandijom.
Ministarstvo finansija treba da svoju odluku o uspostavi uzajamnosti sa Turskom dopuni na način "da turski kamioni mogu izvršiti povrat PDV-a za troškove plaćene putarine". Ova mera bi doprinela značajnom povećanju broja "turskih kamiona/prevoznika" i uopšte povećanju konkuretnosti Koridora 10 u odnosu na Koridor 4. Ovaj interes je Slovenija prepoznala pre 18, a Austrija pre 23 godine i obe zemlje vraćaju PDV koji turski prevoznici plaćaju za putarinu.
Ministarstvo finansija treba da izmeni Pravilnik o postupku ostvarivanja prava na povraćaj PDV i o načinu i postupku refakcije i refundacije PDV, tako što će propisati da se uplata novca od refundiranog PDV-a isplaćuje isključivo u dinarima na nerezidentni račun stranog pravnog lica kao podnosioca zahteva, odnosno na dinarski račun zastupnika stranog pravnog lica i da zastupnik stranog pravnog lica može biti isključivo pravno lice koje je registrovano u Srbiji.

DELIMIČNO REŠENO

Ministarstvo finansija je u prethodnom periodu preduzelo aktivnosti koje se odnose na refakciju PDV stranim obveznicima, u smislu pokretanja postupaka za uspostavljanje uzajamnosti sa određenim državama. S tim u vezi, napominjemo da je uspostavljena uzajamnost sa Rumunijom (od 8. maja 2017) i Mađarskom (od 1. januara 2019). Zbog preduzetih koraka preporuku ćemo tretirati kao "Delimično rešenu", iako je ostalo da se sprovede glavni skup mera – izmena pravilnika koji uređuje postupak ostvarivanja prava na povraćaj, refakciju i refundaciju PDV-a.

PROPISI

- *Izjave Ministarstva finansija u skladu sa članoml. 53. Zakona o porezu na dodatnu vrednost (Službeni glasnik RS, br. 84/04, ...,72/19)*
- *Pravilnik o postupku ostvarivanja prava na povraćaj PDV i o načinu i postupku refakcije i refundacije PDV (Službeni glasnik RS 107/04, ..., 104/18)*

1. MINISTARSTVO FINANSIJA

1.15 ELIMINISATI POTVRDU O OSLOBOĐENJU OD PLAĆANJA AKCIZE PO OSNOVU MEĐUNARODNOG UGOVORA

OPIS PROBLEMA

Izmenama člana 9. Pravilnika o bližim uslovima, načinu i postupku ostvarivanja oslobođenja od plaćanja akcize na proizvode koje proizvođač, odnosno uvoznik prodaje diplomatskim i konzularnim predstavništvima i međunarodnim organizacijama, kao i na derivate nafte, biogoriva i biotečnosti koji se prodaju na osnovu međunarodnog ugovora, propisana je obaveza da obveznik akcize mora svaki mesec da dostavlja nadležnoj Poreskoj upravi, između ostalog, potvrde o oslobođenju od plaćanja akcize po osnovu međunarodnog ugovora.

Ova obaveza predstavlja suvišno administriranje i dupliranje dokumentacije zato što prema članu 7. Pravilnika, ove potvrde izdaje Poreska uprava – Centrala, pa je nepotrebno da ih obveznik ponovo dostavlja istom organu državne uprave.

PREDLOG REŠENJA

Izmeniti član 9. Pravilnika tako što će se ukinuti obaveza obveznika akcize da nadležnoj Poreskoj upravi dostavlja potvrdu o oslobođenju od plaćanja akcize po osnovu međunarodnog ugovora.

PROPISI

· *Član 9. Pravilnika o bližim uslovima, načinu i postupku ostvarivanja oslobođenja od plaćanja akcize na proizvode koje proizvođač, odnosno uvoznik prodaje diplomatskim i konzularnim predstavništvima i međunarodnim organizacijama, kao i na derivate nafte, biogoriva i biotečnosti koji se prodaju na osnovu međunarodnog ugovora (Službeni glasnik RS br. 41/09, 56/13, 90/17, 3/19 i 75/19)*

1.16 POJEDNOSTAVITI NAPLATU POREZA PO ODBITKU

OPIS PROBLEMA

Izmenama Zakona o porezu na dobit pravnih lica ustanovljen je porez po odbitku, koji se koristi ili će se koristiti na teritoriji Srbije. Na ovaj način, pored već postojećeg poreza po odbitku od 25% na usluge koje su pružene od strane rezidenata iz zemalja sa preferencijalnim poreskim sistemom, prošireno je dejstvo poreza po odbitku.

Međutim, ovu mogućnost opterećuje obaveza poreskog obveznika da prilikom svake isplate koja je predmet poreza po odbitku mora da podnese poresku prijavu uz prilaganje potvrde o rezidentnosti. U slučaju svakodnevnih isplata, administrativno je zahtevno da se za svaku isplatu podnosi prijava i potvrda o rezidentnosti, posebno zato što je u toku godine za jednog primaoca prihoda moguć značajan broj isplata.

Ovakva praksa je suprotna članu 9, 103. i 215. Zakona o opštem upravnom postupku, koji svim imaocima javnih ovlašćenja izričito zabranjuju da od stranaka traže podatke koji su neophodni za njenu identifikaciju i dokumente koji potvrđuju činjenice o kojima se vodi službena evidencija.

PREDLOG REŠENJA

Nadležni organ treba da izda uputstvo kojim nalaže da se u poreskim postupcima potvrda o rezidentnosti za domaće rezidente pribavlja službenim putem, u skladu sa čl. 9. i 103. Zakona o opštem upravnom postupku.

PROPISI

· *Zakon o porezu na dobit pravnih lica (Službeni glasnik RS 25/01, 80/02, 43/03, 84/04, 18/10, 101/11, 119/12, 47/13, 108/13, 68/14, 142/14, 91/15, 112/15, 113/2017, 95/2018, 86/2019)*

1.17 UKINUTI OBAVEZU OVERE POSLOVNIH KNJIGA

OPIS PROBLEMA

Član 4. Stav 3. Pravilnika o poslovnim knjigama i iskazivanju finansijskog rezultata po sistemu prostog knjigovodstva propisuje da se poslovne knjige preduzetnika (PK – 1 – poslovna knjiga prihoda i rashoda; PK – 2 – Knjiga osnovnih sredstava i sitnog inventara i KPO – Poslovna knjiga o ostvarenom prometu paušalno oporezivanog obveznika) overavaju kod nadležnog poreskog organa pre početka knjiženja.
Mnoge Poreske uprave već ne primenjuju u praksi ovu odredbu i ne žele da overe KPO knjigu. Dodatno, veliki broj poreskih obveznika vodi poslovne knjige na računaru (medijumi automatske obrade podataka, tako da se po potrebi mogu odštampati ili prikazati na ekranu), te je ovo dodatni argument za ukidanje obaveze overe.

PREDLOG REŠENJA

Ministarstvo finasija treba da donese pravilnik kojim će u članu 4. Pravilnika o poslovnim knjigama i iskazivanju finansijskog rezultata po sistemu prostog knjigovodstva staviti van snage stav 3. ovog člana, čime bi se olakšalo poslovanje i uskladila praksa Poreske uprave sa propisima.

PROPISI

· *Pravilnik o poslovnim knjigama i iskazivanju finansijskog rezultata po sistemu prostog knjigovodstva (Službeni glasnik RS br. 140/04 i 44/18)*

1.18 UVESTI OGRANIČENJA ZA DONACIJE ORGANIMA JAVNE VLASTI I DRUGIM IMAOCIMA JAVNIH OVLAŠĆENJA

OPIS PROBLEMA

Sadašnji Zakon o donacijama i humanitarnoj pomoći je zastareo i otvara mogućnost da privatna i fizička lica kroz donacije organima javne vlasti ostvaruju uticaj na njihov rad.
U javnosti je u proteklih nekoliko godina bilo više primera u kojima je privatna firma donirala određene robe službama koje su zadužene za njihovu kontrolu. Ovim putem praktično se omogućava odvijanje korupcije. Pretpostavljeni cilj koruptivnih radnji može biti selektivna primena propisa, a posledica ugrožavanje konkurencije.
Članom 1. Zakona o donacijama i humanitarnoj pomoći precizira se da "Državni organi, jedinice lokalne samouprave, javna preduzeća, javne ustanove, druge organizacije i zajednice koje ne ostvaruju dobit, kao i domaće i strane humanitarne organizacije (u daljem tekstu: primalac donacije i pomoći) mogu primati donacije i humanitarnu pomoć".
Zakonom o donacijama i humanitarnoj pomoći se međutim nigde ne pominju uslovi pod kojima privatna i fizička lica mogu da doniraju organima javne vlasti pa se ovaj predlog rešenja upravo odnosi na sprečavanje sukoba interesa. Sukob interesa koji ovaj zakon omogućava sastoji se u tome da privatna i fizička lica kroz doniranje organima javne vlasti utiču na zakonitost, objektivnost i nepristrastnost prilikom rada organa javne vlasti.

PREDLOG REŠENJA

Izmeniti Zakon o donacijama i humanitarnoj pomoći tako što će se precizno urediti ključni insitutiti koji se uređuju tim propisom, a to su donacija, humanitarna i razvojna pomoć, kao i uslovi pod kojim se takva pomoć može dodeljivati organima javne vlasti i drugim imaocima javnih ovlašćenja.
Skrećemo pažnju da bi izričito trebalo zabraniti donacije organima javne vlasti koji su neposredno zaduženi za inspekcijsku, poresku i carinsku kontrolu, kao i svaku drugu kontrolu rada, vršenje nadzora ili sprovođenje postupaka u kojima odlučuju o drugim pravima, obavezama, odnosno interesima davaoca donacije.

PROPISI

· *Zakon o donacijama i humanitarnoj pomoći (Službeni list SRJ br. 53/01, 61/01 i 36/02 i Službeni glasnik RS broj 101/05)*

1.19 UVESTI KATEGORIJU MIKRO PREDUZEĆA U UREDBU O PRAVILIMA ZA DODELU DRŽAVNE POMOĆI

OPIS PROBLEMA

Mala i srednja preduzeća (MSP) su različito definisana u Zakonu o računovodstvu i u Uredbi o pravilima za dodelu državne pomoći. Nepostojanje ujednačene definicije u praksi dovodi do nejednake primene propisa i do narušavanja konkurencije na tržištu.

Dve definicije MSP nisu podudarne jer Uredba o pravilima za dodelu državne pomoći ne uključuje mikro preduzeća kao posebnu kategoriju MSP (član 2a Uredbe razlikuje samo male, srednje i velike privredne subjekte), dok član 6. Zakona o računovodstvu prepoznaje kategoriju mikro pravnih lica. Mikro pravna lica su privredni subjekti koji imaju do 10 zaposlenih i čiji godišnji prihod ne prelazi 700.000 evra u dinarskoj protivvrednosti. Pored toga, dve definicije važećih propisa Republike Srbije uzimaju u obzir različite vrednosti kao gornju granicu prometa privrednog društva.

Definicija MSP iz Uredbe o pravilima za dodelu državne pomoći delimično je usklađena sa Preporukom 2003/361/EC Evropske komisije od 6. maja 2003. godine koja u članu 2. definiše pojam mikro preduzeća, kao preduzeća koja zapošljavaju manje od 10 osoba i čija godišnja granica prometa ne prelazi 2 miliona evra.

PREDLOG REŠENJA

Izmeniti Uredbu o pravilima za dodelu državne pomoći kroz izmenu člana 2a tako što bi se uvela i kategorija mikro privrednih subjekata, radi usklađivanja sa propisima EU i usklađivanja sa Zakonom o računovodstvu, a radi postizanja punog jedinstvenstva pravnog sistema.

Usklađivanjem propisa sa propisima EU u ovoj oblasti, preduzećima bi se omogućilo i da se lakše identifikuju kao prihvatljivi za podnošenje prijave za konkurse kojima se dodeljuju sredstva iz fondova EU ili iz budžeta Republike Srbije. Primera radi, mikro preduzeća koja su već tri godine u zoni negativnog poslovanja, za razliku od malih i srednjih preduzeća bi se brže identifikovala kao mogući korisnici nekih od sredstava koja spadaju u dozvoljenu državnu pomoć.

Svrha definisanja mikro, malih i srednjih preduzeća jeste da se jasno odredi razlika između MSP-a kojima je dozvoljena određena vrsta državne pomoći, za razliku od onih kojima ona nije dozvoljena. Jedan od glavnih ciljeva Preporuke Evropske komisije je da se osigura da se sredstva iz budžeta odnosno državna pomoć dodeljuje samo onim preduzećima kojima je zaista i potrebna.

Prelaznom i završnom odredbom novog Zakona o kontroli državne pomoći propisano je da će se podzakonski akti za izvršavanje ovog zakona doneti u roku od jedne godine od početka primene ovog zakona. Prilikom donošenja novih propisa, potrebno je uzeti u obzir preporuku za ujednačavanje pojma mikro preduzeća.

PROPISI

- *Zakon o kontroli državne pomoći (Službeni glasnik RS broj 73/19)*
- *Zakon o računovodstvu (Službeni glasnik RS 73/2019)*
- *Uredba o pravilima za dodelu državne pomoći (Službeni glasnik RS 13/2010, 100/2011, 91/2012, 37/2013 i 97/2013, 119/2014)*

1. MINISTARSTVO FINANSIJA

1.20 OMOGUĆITI DA SE U PLANOVIMA BUDŽETSKIH KORISNIKA PRIKAZUJU I MERE I AKTIVNOSTI ZA KOJE U MOMENTU USVAJANJA NISU OBEZBEĐENA SREDSTVA

OPIS PROBLEMA

Ustanove kulture, kao i svi drugi indirektni korisnici budžetskih sredstava prijavljuju se u toku godine na konkurse za projekte koji se finasiraju iz različiti izvora. U toku godine svaka od tih ustanova putem konkursa obezbedi značajna sredstva.

Problem se javlja iz razloga što ne postoji mogućnost unosa tih sredstava u finansijski plan sve do trenutka kada se potpiše ugovor za navedena sredstva. Nakon potpisivanja ugovora taj indirektni budžetski korisnik mora da vrši izmenu celokupnog finansijskog plana, kako bi se u istom prikazala ova sredstva.

S obzirom na broj ustanova i broj ugovora, jedinice lokalne samouprave, a naročito gradovi su prinuđeni da često vrše izmenu finansijskih planova, što komplikuje proceduru planiranja.

PREDLOG REŠENJA

Izmeniti čl. 37. do 41. Zakon o budžetskom sistemu, tako što će se dozvoliti da se u finansijske planove lokalne samouprave unose i uslovne mere i aktivnosti, odnosno troškovi tih jedinica i indirektnih budžetskih korisnika, a po osnovu priliva koji će se eventualno ostvariti učešćem na konkursima projektnog finansiranja, kao i iz drugih izvora, uz jasno određenje očekivanog izvora takvog finansiranja.

Načelna preporuka je da se srednjoročno planiranje direktnih i indirektnih budžetskih korisnika propiše tako što će se omogućiti planiranje aktivnosti za koje u momentu usvajanja plana nisu obezbeđena sredstva, ali uz jasnu naznaku da su planirane mere i aktivnosti u tom delu uslovne i da za njih u budžetu nisu obezbeđena sredstva.

DELIMIČNO REŠENO

Članom 8. stav 3. Uredbe o metodologiji za izradu srednjoročnih planova propisuje da obveznik srednjoročnog planiranja može srednjoročnim planom sam da utvrđuje nove aktivnosti koje nisu deo Akconih planova za sprovođenje programa Vlade, u nekoliko slučajeva među kojima je i situacija ako zbog hitnosti potrebe za sprovođenjem konkretne aktivnosti, obveznik tu aktivnost nije mogao prethodno da isplanira dokumentom javne politike. Međutim, u slučaju da do ovih aktivnosti ne dođe, svakako se pokreće procedura izmene finansijskih planova. Takođe, Zakonom još uvek nije predviđena mogućnost unosa uslovnih mera i aktivnosti.

PROPISI

· Zakon o budžetskom sistemu (Službeni glasnik RS RS 54/09, 73/10, 101/10, 101/11, 93/12, 62/13, 63/13, 108/13, 142/14, 68/15, 103/15, 99/16, 113/2017 i 95/2018)

· Uredba o metodologiji za izgradnju srednjoročnih planova (Službeni glasnik RS br. 8/2019)

1.21 PROMENITI PRAKSU INSPEKCIJSKOG NADZORA U UGOSTITELJSKIM I DRUGIM OBJEKTIMA

OPIS PROBLEMA

U nekim slučajevima inspekcijske kontrole u ugostiteljskim i drugim objektima karakteriše neprihvatljiva praksa u pogledu poštovanja zakonitosti i ostvarivanja prava poreskih obveznika.

Član 131. i 132. Zakona o poreskom postupku i poreskoj administraciji govore o zabrani obavljanja delatnosti, prvi u toku poreske kontrole, kada organ "može" izreći ovu meru, a drugi član predviđa donošenje ove mere ako obveznik ne postupi po rešenju o otklanjanju nepravilnosti.

Podsećamo da se u poreskoj kontroli, pored Zakona o poreskom postupku i poreskoj administraciji, primenjuju Zakon o inspekcijskom nadzoru, Zakon o opštem upravnom postupku i Zakon o državnoj upravi i da odredbe tih zakona treba i u praksi da se sprovode. Ovi zakoni, pored ostalog, propisujuju obavezu sprovođenja inspekcijskih kontrola u skladu sa načelom srazmernosti, tako da mere koje se izriču budu srazmerne rizicima, nezakonitosti i šteti koju prouzrokuje protivpravno ponašanje, uz izricanje blaže mere kojom se postižu svrha i cilj zakona. Cilj nije zatvaranje privrednih subjekata u svakom slučaju i za svaku nepravilnost, a posebno kada su u pitanju mali, bagatelni iznosi (neznatan rizik, mali značaj), nego uspostavljanje zakonitog poslovanja, gde se mere primenjuju postepeno - prvo blaže mere, pa ako one ne urode plodom poseže se za strožijim merama. Zabrana rada je mera koja se izriče samo ako druge mere ne daju efekte, osim izuzetno ako je u pitanju protivpravno ponašanje koje prouzrokuje štetu ili uznemirenje javnosti većeg obima, kao i u slučaju sankcionisanja poslovanja subjekata koji nisu registrovali poslovanje.

PREDLOG REŠENJA

Omogućiti u praksi da se pri vršenju inspekcijskog nadzora ne zaustavlja proces rada, kako bi se predupredilo nanošenje štete poreskom obvezniku.

Inspekcijska kontrola ne sme značiti automatsku kaznu, a najmanje prva inspekcijska kontrola mora biti savetodavna, sa konstatovanjem uočenih nepravilnosti i rokom za njihovo otklanjanje.

Mera zatvaranja ugostiteljskih i drugih objekata na 15, odnosno 90 dana, sama po sebi je kontraproduktivna, jednako za državu i za preduzetnika, zaposlene i sve dobavljače u lancu PDV-a.

Propisati da se mera zatvaranja ugostiteljskog objekta primenje samo izuzetno – zbog ugrožavanja zdravlja ljudi ili zbog vršenja poreskih prekršaja u povratu, a u vezi sa obavljanjem delatnosti u konkretnom ugostiteljskom objektu, odnosno ako postoji znatna opasnost po javni interes.

PROPISI

· *Zakon o poreskom postupku i poreskoj administraciji (Službeni glasnik RS 80/02, 84/02, 23/02, 70/03, 55/04, 61/05, 85/05, 62/06, 61/07, 20/09, 53/10, 101/11, 2/12, 93/12, 47/13, 108/13,68/14, 105/14, 91/15, 112/15, 15/16, 108/2016,30/2018, 95/18 i 86/19)*

1. MINISTARSTVO FINANSIJA

1.22 ONEMOGUĆITI ODUZIMANJE PRIVATNE SVOJINE PO OSNOVU ČLANA 95. RANIJEG ZAKONA O ZADRUGAMA

OPIS PROBLEMA

Član 95. ranije važećeg Zakona o zadrugama propisao je mogućnost da novoosnovane zadruge, u roku od dve godine od osnivanja, zahtevaju pred opštinskim organima uprave vraćanje imovine koja je bila u vlasništvu zadruga na toj teritoriji posle 1. jula 1953, a koja je bez naknade preneta na druga pravna lica – korisnike, koji nisu zadruge.

Važećim Zakonom o zadrugama, zadrugama nisu data ova prava, ali je propisano da će se se postupci koji nisu pravosnažno rešeni okončati po ranijem zakonu. O zahtevima u drugom stepenu odlučuje Ministarstvo finansija.

Postoji veliki broj ovih upravnih postupaka, na osnovu čega organi državne uprave, pogrešnim tumačenjem člana 95. ranije važećeg Zakona, donose rešenja o oduzimanju poljoprivrednog zemljišta i objekata u vlasništvu privatnih kompanija i daju ih novoosnovanim zadrugama, koje nisu pravni sledbenici ranijih, bez plaćanja naknade. Na taj način se omogućuje neosnovano bogaćenje fizičkih lica, koja ne samo da nemaju nikakve veze sa ranijim zemljoradničkim zadrugama, nego se čak i ne bave poljoprivredom, a samo na osnovu toga što su formalno osnovali zemljoradničku zadrugu na određenoj teritoriji. Napominjemo da postupci pokrenuti po članu 95. ranije važećeg Zakona o zadrugama traju godinama, bez izgleda skorog rešavanja. Praksa organa uprave, koji odlučuju u prvom stepenu, Ministartsva finansija, koje odlučuje u drugom stepenu i Upravnog suda pred kojim se vode upravni sporovi protiv upravnih akata je kontradiktorna i neujednačena, iako je reč o slučajevima koji se zasnivaju na istom pravnom osnovu i sličnim činjenicama. Opisana situacija je stvorila potpunu pravnu nesigurnost, jer se suprotno Ustavu i važećim propisima donose odluke o oduzimanju privatne imovine privrednim društvima, iako su društva tu imovinu stekla po važećem pravnom osnovu i na zakonit način.

PREDLOG REŠENJA

Predlažemo da se izmeni član 107. važećeg Zakona o zadrugama tako što će se precizirati da će se postupci za vraćenje imovine zadruge pokrenuti po zahtevima novoosnovanih zadruga na osnovu člana 95. ranijeg Zakona o zadrugama obustaviti ukoliko se njima zahteva vraćanje imovine koja je putem privatizacije ili na drugi način prešla u privatnu svojinu.

Do usvajanja izmena zakona, preporuka je da Ministarstvo finansija izda mišljenje da se član 95. ranije važećeg Zakona o zadrugama ne može primeniti u slučajevima kada se zahtev novoosnovane zadruge odnosi na imovinu koja je putem privatizacije ili na drugi način prešla u privatnu svojinu. Ovo mišljenje je neophodno izdati imajući u vidu da je ministarstvo u drugostepenom postupku već zauzelo ovakav stav, oglašavajući ništavim rešenja koja je donela opštinska uprava, kao i svoje rešenje.

Tokom 2019. godine NALED je u saradnji sa Ministarstvom finansija i Ministarstvom privrede detaljno analiziralo problem u vezi sa članovima 95. i 96. ranijeg Zakona o zanatstvu. Ova analiza pokazala je da se pred oko 50 lokalnih samouprava vode postupci u skladu sa ovim članovima koji su "blokirali" površinu od oko 59.000 hektara zemljišta. Imajući u vidu nedorečenost odredbi i raznoliku upravnu i sudsku praksu, zaključak analize je da je potrebno doneti autentično tumačenje Narodne skupštine Republike Srbije o primeni člana 95. kojim bi se preciziralo da se ove odredbe mogu primeniti samo ukoliko se radi o državnoj ili društvenoj svojini, a ne o imovini u privatnoj svojini. Autentično tumačenje do izdavanja ove publikacije nije doneto.

PROPISI

· *Zakona o zadrugama (Službeni list SRJ, br. 41/96 i 12/98 i Službeni glasnik RS, br. 101/05 - dr. zakon i 34/06), a u vezi sa članom 107.*
· *Zakona o zadrugama (Službeni glasnik RS, br. 112/2015)*

1. MINISTARSTVO FINANSIJA

1.23 PRECIZIRATI POSTUPAK PRIBAVLJANJA UVERENJA ZA TRANSFER SREDSTAVA U INOSTRANSTVO

OPIS PROBLEMA

Kada nerezidenti ostvare prihod na teritoriji Republike Srbije, kako bi izvršili transfer sredstava u inostranstvo, potrebno je da pribave potvrdu od Poreske uprave da nemaju neizmirene poreske obaveze u Republici Srbiji po osnovu tog konkretnog pravnog posla na osnovu koga su ostvarili prihod.

U praksi, često se dešava da Poreska uprava odbija da izda ovo uverenje, te nalaže podnosiocu da dostavlja dodatnu dokumentaciju, koja nije potrebna za utvrđivanje činjeničnog stanja (npr. ugovor kao osnov iako je potraživanje utvrđeno pravosnažnom sudskom odlukom, potvrdu banke da je plaćena cena kad je potraživanje otkupljeno itd). Ovo je naročito česta situacija u slučajevima kada ostvaren prihod ne podleže oporezivanju u Republici Srbiji.

Usled navedenog, nastaje situacija da ova lica ne mogu da transferišu svoj novac u inostranstvo, iako nemaju neizmirene poreske obaveze u Republici Srbiji, čime se u značajnoj meri ograničava pravo na imovinu ovih lica, i čime se demotivišu nerezidenti da posluju u Republici Srbiji.

U praksi imamo situacije gde se i presudama Upravnog suda utvrđuje da je Poreska uprava postupala nezakonito kada je odbacila zahtev za izdavanje potvrde, a u ponovljenim postupcima Poreska uprava nastavlja sa donošenjem identičnih akata, suprotno nalozima Upravnog suda, pa investitori i po pet godina nisu u mogućnosti da raspolažu sopstvenim novcem, čak i u situacijama kada je isti isplaćen na osnovu sudske odluke.

PREDLOG REŠENJA

Uputstvom za postupanje Poreske uprave u postupku izdavanja poreskih uverenja precizirati:

- koja se dokumentacija dostavlja uz zahtev za izdavanje ovog uverenja, i
- da organ koji izdaje uverenje nije ovlašćen da traži dokumentaciju po svojoj diskrecionoj oceni, već isključivo propisanu dokumentaciju.

Predlog potrebne dokumentacije kada je u pitanju oporeziv prihod:

1) Rešenje nadležnog organa;
2) Potvrdu da je plaćen porez ako je utvrđena poreska obaveza.

Predlog potrebne dokumentacije kada je u pitanju prihod koji nije oporeziv:

1) Osnov prihoda – sudska odluka, ugovor ili drugi akt koji predstavlja osnov prihoda;
2) Potvrda banke o iznosu i poreklu sredstava na računu;
3) Potvrda šta čini glavni dug, a šta kamata od plaćenog iznosa, koju izdaje nadležni organ;
4) Potvrda o rezidentnosti.

Potrebno je jasno i dosledno sankcionisati neizdavanje potvrde u zakonom propisanom roku i propisati da je posledica nepostupanja u roku ("ćutanje uprave"), neoboriva pretpostavka da je izdata potvrda o nepostojanju poreske obaveze, te da je poslovna banka dužna da bez te potvrde sprovede traženi transfer novca u inostranstvo.

PROPISI

- *Zakon o poreskom postupku i poreskoj administraciji (Službeni glasnik RS br. 80/2002, ...,i 86/2019)*

1. MINISTARSTVO FINANSIJA

1.24 USPOSTAVITI FUNKCIONALAN SISTEM EVIDENTIRANJA UPLATA ADMINISTRATIVNIH, SUDSKIH I DRUGIH TAKSI I NAKNADA

OPIS PROBLEMA

Javna uprava i sudovi u svom poslovanju vrše naplatu taksi, naknada i drugih plaćanja za procedure koje sprovode, ali bez mogućnosti uvida/provere da li su izvršene potrebne uplate za određeni zahtev/predmet. Zbog toga, kao i zbog formalne obaveze stranke da uz zahtev dostavi dokaz o izvršenoj uplati, propisane pre svega Zakonom o republičkim administrativnim taksama, ali i mnogim drugim propisima, strakama se suprotno članovima 9. i 103. Zakona o opštem upravnom postupku nameće obaveza pribavljanja dokaza o činjenicama o kojima se vodi službena evidencija u Upravi za trezor, i znatno otežava ePlaćanje, pošto se kao dokaz o plaćanju priznaje samo zvaničan dokument platne institucije koja je sprovela plaćanje. S obzirom da je za mnoge procedure neophodno izvršiti više uplata na različite uplatne račune, strankama se čak i u slučaju plaćanja karticom preko portala eUprava naplaćuje trošak po svakoj od uplata, umesto jednog troška transakcije.

Posledica ovakvog stanja je i nemogućnost institucija koje sprovode procedure da identifikuju zloupotrebe, kao što su dostavljanje uplatnica za stornirane uplate, dopisivanje cifara na uplatnici i sl. pa postoji diskrepanca između broja pruženih usluga i iznosa naplaćenih taksi, za koju je veoma teško utvrditi počinioce.

PREDLOG REŠENJA

Izmenom Pravilnika o uslovima i načinu vođenja računa za uplatu javnih prihoda i rasporeda sredstava sa tih računa omogućiti otvaranje novih podračuna po svakom pružaocu usluge, preko kojih će se jednom platnom trasakcijom na jedan uplatni račun platiti više taksi i naknada za istu proceduru.

U Zakonu o republičkim administrativnim taksama je potrebno preformulisati u članu 14, 15. i u prekršajnoj odredbi člana 31. tačka 5) obavezu stranke da ima obavezu dostavljanja dokaza o plaćanju takse, u obavezu plaćanja takse, dok član 4. stav 6. i tačke 2) i 6) člana 31. treba brisati. Naime, organ je dužan da izvrši određene radnje u skladu sa posebnim propisima u određenom roku čak i kada taksa nije naplaćena, pa naknadno da pokrene postupak njene naplate, za šta ima i ovlašćenje i obavezu prema članu 14. stav 4. ovog Zakona.

Iako sistemski nije rešeno pitanje evidentiranja uplata administrativnih, sudskih i drugih taksi i naknada, načinjen je barem jedan pozitivan korak. Naime, u slučaju da je usluga državnog organa postavljena na portal eUprave, odnosno da joj je omogućeno da se elektronski sprovodi, kao i ukoliko je taksa/naknada plaćena preko portala eUprava, ovakva uplata se može automatski upariti bez potrebe dostavljanja dokaza o izvršenoj uplati. U svim drugim slučajevima i dalje postoji obaveza dostavljanja dokaza o uplati takse i/ili naknade.

PROPISI

· Zakon o republičkim administrativnim taksama (Službeni glasnik RS br. 43/2003,...,90/2019)

· Pravilnika o uslovima i načinu vođenja računa za uplatu javnih prihoda i raspored sredstava sa tih računa (Službeni glasnik RS br. 16/16, 49/16, 107/16, 46/17, 114/17, 36/18, 44/18, 104/18, 14/19, 33/19 i 68/19)

1.25 OMOGUĆITI AUTOMATSKU DOSTAVU FAKTURE DUŽNIKU KROZ REGISTAR FAKTURA UPRAVE ZA TREZOR

OPIS PROBLEMA

Zakonom o rokovima izmirenja novčanih obaveza u komercijalnim transakcijama uređuje se i registrovanje faktura i drugih zahteva za isplatu, izdatih od strane poverilaca u komercijalnim transakcijama između javnog sektora i privrednih subjekata.
Dakle, svi privredni subjekti koji potražuju neka sredstva od javnog sektora moraju registrovati fakture u Centralnom registru faktura kod Uprave za trezor, ali se njenom registracijom ne podrazumeva da je ona i dostavlj ena dužniku.
Registar faktura bi mogao da bude delotvoran alat i ušteda vremena za privredu kada bi se prilikom registracije smatralo da je faktura dostavljena dužniku, pogotovu što takva faktura ispunjava sve zakonske uslove. Ovakvim izmenama bi u praksi konačno zaživeo sistem elektronskih faktura, a evidentno je da se trenutno samo radi dupli posao.

PREDLOG REŠENJA

Brisati stav 4. iz člana 4a Zakona o rokovima izmirenja novčanih obaveza u komercijalnim transakcijama i dodati nov stav koji glasi:
"Registracijom fakture, odnosno drugog zahteva za isplatu iz stava 3. ovog člana od strane poverioca, smatra se da je faktura, odnosno drugi zahtev za isplatu dostavljen dužnicima".

PROPISI

- *Zakon o rokovima izmirenja novčanih obaveza u komercijalnim transakcijama (Službeni glasnik RS br. 119/2012, 68/2015 i 113/2017, 91/2019)*
- *Pravilnik o načinu i postupku registrovanja faktura, odnosno drugih zahteva za isplatu, kao i načinu vođenja i sadržaju centralnog registra faktura (Službeni glasnik RS br. 7/2018 i 59/2018, 08/2019)*

1.26 UVESTI NOVE USLUGE NA PORTALU EPOREZI

OPIS PROBLEMA

Poreska uprava je načinila veliki pomak u 2019. godini time što je omogućila da se Uverenja o nepostojanju poreskog duga izdaju elektronski preko portala ePorezi. Takođe, razvojem portala LPA omogućeno je elektornsko podnošenje poreskih prijava za utvrđivanje poreza na imovinu za pravna i fizička lica.

Međutim, određene vrste poreskih prijave nije moguće elektronski. To su postupci poput sledećih:

- Samoprijavljivanje prekršaja u vezi sa obračunom poreza na dobit i PDV koji se trenutno moraju podneti u papiru na obrascu "Samoinicijativno prijavljivanje";
- Izveštaj o transfernim cenama u vezi sa porezom na dobit ili u vezi sa porezom na prihode od samostalne delatnosti, koji se trenutno podnose u papiru na dan podnošenja poreske prijave za pomenute poreze;
- Uverenje o nepostojanju poreskog duga za svrhe okončanja postupka likvidacije radi brisanja iz odgovarajućeg registra.

PREDLOG REŠENJA

Nastavljajući sa dobrom praksom i daljim razvojem portala ePorezi i portala LPA, a imajući u vidu da su procedure koje su navedene u opisu problema relativno česte, predlažemo:

- Da se omogući podnošenje obrasca "Samoinicijativno prijavljivanje" PU preko portala eUprave;
- Da se izmeni član 2 Pravilnika o sadržaju poreske prijave za obračun poreza na dobit pravnih lica i član 3. Pravilnika o poreskoj prijavi za utvrđivanje poreza i doprinosa za obavezno socijalno osiguranje samooporezivanjem i prihode od samostalne delatnosti kojim se propisuje da se dokumentacija o transfernim cenama podnosi u papirnoj formi, tako da se omogući elektronsko podnošenje, a zatim i da se tehnički omogući elektronsko podnošenje putem portala ePorezi;
- Da se omogući da se uverenje o nepostojaju poreskog duga u svrhu okončanja likvidacije dobija elektronski putem portala ePorezi. Naravno, postupak poreske kontrole bi i dalje postojao, samo je potrebno omogućiti da se zahtev i uverenja podnesu elektronski kako bi se ubrzao postupak.

NOVO

PROPISI

- *Zakon o poreskom postupku i poreskoj administraciji (Službeni glasnik RS br. 80/2002, ..., 86/2019)*
- *Pravilnik o poreskoj prijavi za utvrđivanje poreza i doprinosa za obavezno socijalno osiguranje samooporezivanjem na prihode od samostalne delatnosti (Službeni glasnik RS br. 101/2016, 7/2017)*
- *Pravilnik o sadržaju poreske prijave za obračun poreza na dobit pravnih lica (Službeni glasnik RS br. 30/2015, ... 94/2019)*

1.27 USPOSTAVITI ELEKTRONSKI POSTUPAK JAVNIH NABAVKI

OPIS PROBLEMA

Nedovoljna transparentnost, kao problem koji se stalno ističe, i korupcija u javnim nabavkama koja isisava ionako nedovoljna sredstva iz javnih izvora, rezultira nekvalitetnim javnim radovima i podriva poverenje građana i preduzeća u državu.

Novim Zakonom o javnim nabavkama uveden je elektronski postupak javnih nabavki koji obuhvata sve faze od planiranja do kontrole izvršenja ugovora. Komunikacija između naručioca i ponuđača obavlja se elektronskim sredstvima, putem jedinstvenog portala putem kojeg će se sprovoditi sve javne nabavke u Republici Srbiji uključujući i jedinice lokalne samouprave.

Ipak, u donetom propisu potrebna su dodatne garancije transparentnosti, među kojima je postupak otvaranja ponuda u elektronskoj licitaciji. Članom 72. stav 5. Zakona o javnim nabavkama propisano je da otvaranje ponuda, u slučaju kada naručilac primenjuje elektronsku licitaciju nije javno i naručilac je dužan da poziv za učešće u elektronskoj licitaciji dostavi posebno svakom ponuđaču i uz poziv priloži rezultat početne ocene njegove ponude, ne otkrivajući informacije o drugim ponuđačima, a u stavu 10. da se elektronska licitacija ne sme da započne pre isteka dva radna dana od dana slanja poziva za učešće u elektronskoj licitaciji. Stavom 14. propisano je da naručilac ne sme da otkrije identitet ponuđača do završetka elektronske licitacije.

Ovakvo postupanje suprotno je sa članom 140. Zakona o javnim nabavkama, koji propisuje da je otvaranje ponuda javno.

PREDLOG REŠENJA

Predlažemo da se izmenama Zakona uvaže sledeće smernice:

- Sve nabavke se objavljuju na portalu;
- Ponuđači podnose ponude elektronski, uz zaključavanje ponuda do isteka roka za podnošenje ponuda (uvid u ponude nema niko dok ne istekne rok za podnošenje ponuda);
- U trenutku isticanja roka sve ponude postaju javne (uz zaštitu podataka značajnih za zaštitu konkurencije);
- Odluka o dodeli je javna;
- Informacije o komisijama za odlučivanje o javnim nabavkama su javne;
- Ugovori i aneksi ugovora su javni;
- Ocene ponuda su javne;
- Ocene kvaliteta usluge ili proizvoda nakon okončanja ugovora su u online sistemu (reference izvršioca usluge);
- Obavezna je interna kontrola izvršenja ugovornih obaveza.

Novim Zakonom o javnim nabavkama predviđa se uvođenje Portal javnih nabavki preko koga će se elektronski sprovoditi javne nabavke. Odredbe zakona imaju odloženo dejstvo i primenjivaće se od jula 2020. godine. Portal javnih nabavki je u izradi, ali još uvek nije pušten u upotrebu zbog čega se preporuka ne može evidentirati kao realizovana.

DELIMIČNO REŠENO

PROPISI

· *Zakon o javnim nabavkama (Službeni glasnik RS br. 91/2019)*

1.28 OMOGUĆI DA NAJNIŽA CENA NE BUDE JEDINI KRITERIJUM U POSTUPCIMA JAVNIH NABAVKI ZA ODREĐENE DELATNOSTI

OPIS PROBLEMA

Član 132. Zakona o javnim nabavkama propisuje da se ekonomski najpovoljnija ponuda određuje, na prvom mestu, na osnovu cene.

Međutim, u pojedinim delatnostima poput usluga razvoja računarskih programa, arhitektonskih usluga, inženjerskih usluga, princip najniže cene ne može dovesti do efikasnog izbora ponuđača imajući u vidu da se kvalitet ponude može značajno razlikovati. Postoji opasnost da se naručilac po inerciji opredeli da i u ovom slučaju vrši nabavku isključivo po kriterijumu najniže cene, što bi bilo nedopustivo i obesmislio bi svrhu javnih nabavki.

Dalje, član 228. Zakona propisana je mogućnost pokretanja upravnog spora u roku od 15 dana od dana dostavljanja odluke podnosiocu zahteva, ali nije definisan rok za odlučivanje Upravnog suda u ovom postupku, što može obesmisliti ovu proceduru, koja je po svojoj prirodi hitna, a u praksi sporovi traju neprimereno dugo. Skrećemo pažnju na to da je članom 72. Zakona o zaštiti konkurencije propisan rok od tri meseca u kome je upravni sud dužan da odluči u upravnom sporu pokrenutom protiv rešenja Komisije za zaštitu konkurencije.

PREDLOG REŠENJA

Predlažemo da se u članu 132. Predloga zakona posle stava 2. doda novi stav 3. koji glasi:

"U slučaju dodele ugovora o javnoj nabavci usluga razvoja računarskog programa, arhitektonskih usluga, inženjerskih usluga, usluga prevođenja ili savetodavnih usluga, ekonomski najpovolj nija ponuda ne može se odrediti isklj učivo na osnovu kriterijuma iz stava 1. tačka 1) ovog člana."

Potrebno je dodatno podzakonskim aktima, propisati kriterijume po kojima će se ove vrste usluga ocenjivati i po ovom pitanju.

Dalje, u cilju podizanja efikasnosti postupka javnih nabavki predlažemo da se, u skladu sa rešenjem iz člana 72. Zakona o zaštiti konkurencije, propiše rok za donošenje odluke u upravnom sporu. U tom smislu predlažemo da se u članu 228. Zakona doda novi stav 7. koji glasi:

"Sud će doneti odluku po tužbi najkasnije u roku od tri meseca od prijema odgovora na tužbu, odnosno od proteka roka za odgovor na tužbu".

NOVO

PROPISI

· *Zakon o javnim nabavkama (Službeni glasnik RS br. 91/2019)*

1.29 UVESTI OBJEDINJENU NAPLATU OBAVEZA ZA PREDUZETNIKE PAUŠALCE

OPIS PROBLEMA

Članom 110. Zakona o porezu na dohodak građana propisano je da obveznik paušala svoju obavezu izmiruje u roku od 15 dana po isteku svakog meseca, članom 60. Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje da te doprinose plaća u roku utvrđenom zakonom koji uređuje porez na dohodak građana u, a Zakonom o zdravstvenom osiguranju je propisana obaveza plaćanja obaveznog zdravstvenog osiguranja.

Za razliku od zarade gde se porezi i doprinosi plaćaju kroz objedinjenu naplatu na jednoj uplatnici, paušalna obaveza se i dalje naplaćuje kroz četiri različite uplatnice na tri različita računa. Imajući u vidu da je u 2018. godini bilo oko 110.000 aktivnih obveznika paušala, kao da blagovremena uplata podrazumeva da svaki obveznik mora na mesečnom nivou vršiti uplatu na tri različita računa, to dovodi do efekta da se na godišnjem nivou po ovom osnovu vrši blizu 4 miliona uplata. Sprovođenjem ove preporuke bi se broj godišnjih uplata smanjio za impresivnih 2,6 miliona transakcija, a poreski obveznici bi ostvarili znatne uštede po osnovu plaćanja provizije za bankarske usluge, a predupredili bi se i problemi sa uplatama na pogrešne račune i potrebom preknjižavanja tih sredstava sa jednog na drugi račun.

PREDLOG REŠENJA

Uvesti softversko rešenje koje će omogućiti automatizaciju izdavanja rešenja kojim se određuju obaveze paušalnim poreskim obveznicima, kao i plaćanje poreskih obaveza i obaveza po osnovu penzionog i zdravstvenog osiguranja na jedinstveni uplatni račun, sa koga će se ta sredstva automatski knjižiti u skladu sa osnovima po kojima se te uplate vrše.

Izmeniti Pravilnik o uslovima i načinu vođenja računa za uplatu javnih prihoda i raspored sredstava sa tih računa, tako što će se izmeni Prilog 1 Pravilnika tako da se omogući objedinjena naplata poreza i doprinosa koje uplaćuju paušalni obveznici.

NOVO

PROPISI

· *Zakon o budžetskom sistemu (Službeni glasnik RS br. 54/2009-3,...,72/2019-185)*

· *Pravilnik o uslovima i načinu vođenja računa za uplatu javnih prihoda i raspored sredstava sa tih računa (Službeni glasnik RS br. 16/2016-155,..., 68/2019-24)*

2. MINISTARSTVO PRIVREDE

2.1 ZAKONSKI UREDITI OBLAST ZANATSTVA

OPIS PROBLEMA	PREDLOG REŠENJA
Zakonska neuređenost oblasti zanatstva uzrokuje brojne i značajne probleme u poslovanju privrede. Problemi se na makro planu iskazuju kroz nisku konjunkturu, sivu ekonomiju i visoku nezaposlenost, uz istovremeni nedostatak odgovarajućih profila zanatskih zanimanja prema potrebama privrede i tržišta rada (najbolji primer je stanje u oblati građevinarstva). Na mikro planu, na udaru sive ekonomije i nelojalne konkurencije su privredni subjekti, preduzetnici i zanatlije koji obavljaju širok spektar zanatskih delatnosti u potpuno neuređenom i nestabilnom poslovnom ambijentu. Konačno, Srbija je jedina zemlja u svom okruženju koja nema zakon kojim se uređuje oblast zanatstva.	Doneti Zakon o zanatstvu i formirati Zanatsku komoru Srbije.

PROPISI

· *Pravna praznina*

2. MINISTARSTVO PRIVREDE

2.2 PREVESTI STATUSNE REGISTRE IZ NADLEŽNOSTI PRIVREDNIH SUDOVA U NADLEŽNOST APR-A

OPIS PROBLEMA

Zakonom o Agenciji za privredne registre, članom 4. definisano je da Agencija vodi zakonom utvrđene registre kao jedinstvene centralizovane elektronske baze podataka, uz navođenje registara koji su u nadležnosti Agencije. Zakonom o uređenju sudova, članom 25, predviđeno je da Privredni sudovi u prvom stepenu, između ostalog, vode postupak za upis u sudski registar pravnih lica i drugih subjekata, ako za to nije nadležan drugi organ (npr. instituti, akademije, fondovi, osnovne, srednje škole i univerziteti, zdravstvene ustanove i sl). Agencija za privredne registre, jedinstvene baze podataka koje se nalaze u njenoj nadležnosti vodi u formi centralizovanih, javnih, elektronskih baza podataka. Ovakvo vođenje centralizovanih registara u jedinstvenoj instituciji, čija se nadležnost uz to proteže na celokupnoj teritoriji Republike Srbije, obezbeđuje ujednačenu praksu registracije. Sa druge strane, registar podataka koji se nalazi u nadležnosti Privrednih sudova se ne vodi kao elektronska baza podataka, već se ovi podaci registruju, a izvodi iz registrovanih podataka izdaju u papirnoj formi, na zahtev zainteresovanog lica, po pravilu u proceduru koja traje određeno vreme, što sve utiče na efikasnost poslovanja i pravnu sigurnost kako institucija, tako i privrednih subjekta, te u tom smislu predstavlja administrativnu prepreku poslovanju. Imajući u vidu sve prednosti vođenja registara podataka od strane Agencije za privredne registre, prevođenje registara čije je vođenje u nadležnosti Privrednih sudova u nadležnost Agencije za privredne registre, značajno bi doprinelo efiksanosti poslovanja, pravnoj sigurnosti i smanjenu troškova poslovanja.

PREDLOG REŠENJA

Dopunitii član 4. stav 1. Zakona o Agenciji za privredne registre tako što će se nadležnost te agencije proširiti na vođenje preostalih registara pravnih lica i drugih subjekata, koji su još uvek u nadležnosti privrednih sudova. Po potrebi izvršiti izmene i dopune drugih zakona kojima je propisana nadležnost suda za vođenje konkretnog registra.
U postupku prevođenja registara, pravna lica i druge subjekte osloboditi plaćanja taksi i troškova postupanja državnih organa.

DELIMIČNO REŠENO

Zakonom o zdravstvenoj zaštiti (Službeni glasnik RS broj 25/19) propisano je da će APR preuzeti od privrednih sudova, koji su bili nadležni za poslove registracije zdravstvenih ustanova, sve predmete, arhivu i registraturski materijal nastao na vođenju registara tih sudova, a po službenoj dužnosti izvršiće prevođenje podataka o zdravstvenim ustanovama iz registra privrednih sudova prema poslednjem registrovanom stanju, sve najkasnije do 11. oktobra 2021, koji je po članu 263. stav 1. tog zakona krajnji rok za uspostavljanje tog restra u APR-u. Tek po uspostavljanju Registra zdravstvenih ustanova u APR-u ova preporuka će se moći smatrati u potpunosti sprovedenom u praksi, u domenu registracije zdravstvenih ustanova.

PROPISI

· Član 4. stav 1. Zakon o agenciji za privredne registre (Službeni glasnik RS 55/04, 111/09 i 99/11)
· Zakon o uređenju sudova (Službeni glasnik RS 116/08, 104/09, 101/10, 31/11, 78/11, 101/11, 101/13, 106/15, 40/15, 13/16 i 113/2017, 65/2018, 87/2018 i 88/2018 - odluka US 108/16,65/2018,87/2018 i 88/2018)

2.3 OMOGUĆITI PRINUDNU LIKVIDACIJU UZ POŠTOVANJE PRAVILA O OGRANIČENOJ ODGOVORNOSTI ČLANOVA DRUŠTAVA KAPITALA

OPIS PROBLEMA

Sporna je odredba člana 548. stav 4. Zakona o privrednim društvima koja propisuje da kontrolni član društva s ograničenom odgovornošću i kontrolni akcionar akcionarskog društva odgovaraju neograničeno solidarno za obaveze društva nakon brisanja društva iz registra. Ta odredba u potpunosti obesmišljava koncept prinudne likvidacije i ograničene odgovornosti članova društva kapitala za obaveze društva.

Naime, prinudnu likvidaciju sprovodi APR ex officio, kada nastupe razlozi propisani članom 546. Zakona o privrednim društvima, a to je de facto situacija kada je u potpunosti izvesno da osnivači nisu zainteresovani da posluju, a poverioci da finansiraju stečajni postupak. Za razliku od prinudne likvidacije, dobrovoljnu likvidaciju sprovodi APR, na inicijativu osnivača koji žele da okončaju poslovanje pod najednostavnijim uslovima i najbrže. U tom slučaju likvidacioni upravnik, koga su postavili osnivači, koji kontroliše postupak likvidacije, svojom izjavom mora da garantuje da ne postoje dugovanja prema trećim licima koja nisu obaveštena da prijave svoja potraživanja u ovom postupku, te da će svojom imovinom odgovarati za te obaveze, ako se pojave u naredne tri godine od okončanja postupka. Znači, dobrovoljnom likvidacijom se de facto uspostavlja neograničena odgovornost likvidacionog upravnika za obaveze likvidiranog subjekta.

Namera je bila da se ova dva modela gašenja razgraniče, kako bi se omogućilo jednostavnije gašenje privrednih društava – izlazak iz biznisa, tj. kako bi se iz pravnog sistema uklonila tzv. nekativna društva, čiji poverioci nemaju interes da vode stečajni postupak.

Član 548. stav 3. Zakona Zakona je poništio izuzetne efekte brisanja tzv. "spavajućih" firmi, koje se nisu prergistrovale u Registar privrednih subjekata, nakon njegovog osnivanja u januaru mesecu 2005. godine, kada smo najzad imali realnu sliku srpske privrede. Ovo iz razloga što je prinudna likvidacija u praksi nesprovodiva upravo zbog činjenice da bi osnivače društva sa ograničenom odgovornošću učinila neograničeno odgovornim za obaveze drzuštva, što je rešenje nezabeleženo u uporedno pravnoj praksi. Naravno, niko ne osporava poveriocima pravo na "probijanje pravne ličnosti" u slučaju zloupotrebe privrednog društva od strane osnivača, a iz razloga propisanih članom 18. Zakona o privrednim društvima.

PREDLOG REŠENJA

Predlažemo izmenu Zakon o privrednim društvima sa jednom odredbom: "U članu 548. Zakona o privrednim društvima st. 4. i 5. brišu se".

Iako je Zakon o privrednim društvima menjan u decembru 2019. godine, ova značajna preporuka nije razmatrana od strane resornog ministarstva. Ukazujemo na izuzetan značaj ovog problema, jer je posledice ove pogrešne odredbe, koja blokira primenu instituta prinudne likvidacije društava, to da su se u međuvremnu neka fizička lica "specijalizovala" za preuzimanje udela u tim pravnim licima, koja su već godinama neaktivna, uz simboličnu naknadu. Usled ovoga se u Srbiji poslednjih godina nakupilo na hiljade fantomskih firmi, registrovanih na nekoliko fizičkih lica, kojima je ova uloga postala osnovni izvor prihoda. Ovaj problem mora pod hitno da se reši, jer onemogućava procenu solventnosti poverilaca i naplativosti njihovih potraživanja.

PROPISI

· *Zakon o privrednim društvima (Službeni glasnik RS br. 36/2011, 99/2011, 83/2014 , 5/2015 i 44/2018)*

2.4 PROPISATI BRISANJE STATUSNOG DEJSTVA UPISA U EVIDENCIJU STVARNIH VLASNIKA PRI APR-U

OPIS PROBLEMA

Zakonom o centralnoj evidenciji stvarnih vlasnika je propisano da Centralna evidencija sadrži podatke o stvarnim vlasnicima, kako privrednim društvima (izuzimajući javna akcionarska društava), tako i o stvarnim vlasnicima zadruga, ogranaka stranih privrednih društava; udruženja (osim političkih stranaka, sindikata, sportskih organizacija i udruženja, crkava i verskih zajednica) fondacija i zadužbina, ustanova, kao i predstavništva stranih privrednih društava, udruženja, fondacija i zadužbina.

Član 7. stav 3. Zakona propisuje obavezu ovlašćenog lica, tj. zastupnika subjekta da podatke o stvarnim vlasnicima evidentira u Centralnoj evidenciji preko internet strane (portala) APR-a.

Sporna je odredba člana 9. stav 2. Zakona, kojom je propisano statusno pravno dejstvo upisa u Centralnu evidenciju, tj. da podaci o stvarnom vlasniku upisani u tu evidenciju proizvode pravno dejstvo prema trećim licima narednog dana od dana objavljivanja tih podataka na internet strani (portalu) APR-a.

Smatramo da je propisivanje konstitutivnog dejstva upisa u Centralnu evidenciju prema upisanom stvarnom vlasniku neodmereno i štetno pre svega zbog diskvalifikovanja Registra privrednih subjekata kao statusnog registra. Naime, u uređenim pravnim sistemima ne mogu u isto vreme postojati dva statusna registra sa istom vrstom podataka koji proizvode dejstvo prema trećim licima.

PREDLOG REŠENJA

Predlažemo da se izmeni Zakon o centralnoj evidenciji stvarnih vlasnika tako da se u članu 9. stav 2 briše.

PROPISI

· *Zakon o centralnoj evidenciji stvarnih vlasnika (Službeni glasnik RS br. 41/2018, 91/2019)*

2.5 USPOSTAVITI JEDINSTVENO ELEKTRONSKO MESTO ZA UPIS U POTREBNE REGISTRE APR-A

OPIS PROBLEMA

Zakon o centralnoj evidenciji stvarnih vlasnika uvodi obavezu evidentiranja stvanog vlasnika u registrovanom društvu u centralnu evidenciju koja se u elektornskoj formi vodi od strane Agencije za privredne registre. Pomenuta evidencija sadrži podatke kako o privrednom subjektu (Naziv, sedište, MB, PIB i sl.), tako i podatke o stvarnom vlasniku registrovanog subjekta bilo da se radi o domaćem fizičkom licu, strancu ili izbeglom ili prognanom licu.

Član 6. Zakona definiše da se pored upisa, u evidenciju beleže i sve promene koje nastaju u vezi sa stvarnim vlasništvom subjekta.

Ono što je problem jeste način upisa u centralnu evidenciju stvarnih vlasnika koji je propisan članom 7. Zakona. Novoosnovani privredni subjekat najkansije 15 dana od dana registracije mora dostaviti podatke o stvarnom vlasniku. Podaci se dostavljaju elektronski preko naloga na sistemu APR-a za koji je potrebno imati kvalifikovani elektornski potpis.

Smatramo da navedena dodatna procedura predstavlja neopravdano opretećenje privrede uzimajući u obzir da se svi podaci mogu dostaviti istovremeno sa dostavom podataka za registraciju privrednog subjekta čime bi se skratilo vreme za započinjanje poslovanja.

Jedino kada je opravdano propisati obavezu direktora da pokreće poseban postupak evidentiranja stvarnih vlasnika u Registar je slučaj kada se promeni stvarni vlasnik osnivača upisanog u Registar, dok u ostalim slučajevima ovo evidentiranje treba vršiti istovremeno sa evidentiranjem promene u matičnom registru, uz obavezu dostavljanja izjave o stvarnim vlasnicima u postupku osnivanja pravnog lica, odnonosno promene članova.

PREDLOG REŠENJA

Predlažemo da se uspostavi jedinstveno elektornsko mesto za "životni događaj" pokretanja poslovanja tako što će se popunjavanjem jedinstvenog elektronskog zahteva istovremeno vršiti registracija društva, ali i podnošenje podataka potrebnih za evidenciju stvarnih vlasnika.

Takođe, predlažemo da se izmeni član 7. stav 3. Zakona tako da glasi:

"Ovlašćeno lice je dužno da evidentira podatke u Centralnoj evidenciji, najkasnije u roku od 15 dana od dana nastupanja osnova evidentiranja iz člana 6. ovog zakona, osim kada je izjava ovlašćenog lica sa tim podacima dostavljena agenciji u postupku upisa pravnog lica u registar koji vodi agencija, odnosno upisa promene vlasničke strukture u pravnom licu, kada se evidentiranje vrši po službenoj dužnosti na osnovu te izjave".

Osim objedinjavanja ova dva registraciona postupka, ukoliko bi se uspostavilo ovo jedinstveno elektronsko mesto, mogle bi se kroz ovo jedisntveno uoravno mesto vrsiti i drugi psolovi u vezi sa otpocinjanjem psolovanja: podnošenje prijave novozaposlenih za CROSO dobijanje dozvola, licenci za za počinjanje poslovanja, upis u druge registre ukoliko su posebnim propisima predviđeni.

Posebno napominjemo da je potrebno obezbediti da APR može priznati kvalifikovane elektronske potpise izdate od strane akreditovanih tela u inostranstvu, ali i rešiti problem elektronske dostave rešenja o upisu u registre/evidencije od strane APR-a.

NOVO

PROPISI

· *Zakon o postupku registracije u Agenciji za privredne registre (Službeni glasnik RS br. 99/2011, 83/2014,31/2019)*

· *Zakon o Centralnoj evidenciji stvarnih vlansika (Službeni glasnik RS br. 41/2018, 91/2019)*

2.6 UKINUTI OBAVEZNO ČLANSTVO U PRIVREDNOJ KOMORI

OPIS PROBLEMA

Zakonom o privrednim komorama uvedeno je obavezno članstvo u Privrednoj komori Srbije za privredne subjekte i plaćanje članarine od 2017. godine u nivou koji odredi Skupština PKS-a. Zakonska obaveznost plaćanja članarine je uvođenje parafiskalnog nameta, a nepredvidivost je tim veća što metodologija za utvrđivanje visine članarine nije precizno propisana.
Propisivanje obavezne članarine je suprotno principu dobrovoljnosti i slobodnog izbora kompanija da svoje interese štite kroz udruženje koje smatraju odgovarajućim.

PREDLOG REŠENJA

Izmeniti član 10. Zakona o privrednim komorama i propisati dobrovoljnost članstva.
Dodatno, izmenom člana 33. Zakona propisati visinu jedinstvene članarine, tj. osnovicu i stopu za obračun, kao i način i rokove plaćanja članarine.

PROPISI

· *Zakon o privrednim komorama (Službeni glasnik RS 112/15)*
· *Odluka o o visini, načinu i rokovima plaćanja jedinstvene članarine i finansiranju Privredne komore Srbije u 2020. godini (Službeni glasnik RS 87/19)*

3. MINISTARSTVO ZDRAVLJA

3.1 INTEGRISATI SISTEME PRIVATNIH I DRŽAVNIH PRUŽAOCA ZDRAVSTVENIH USLUGA

OPIS PROBLEMA

Iako propisi pružaoce zdravstvenih usluga iz privatnog sektora prepoznaju kao deo jedinstvenog sistem zdravstvene zaštite u Srbiji, postojeći sistem osiguranja i finansiranja zdravstevene zaštite, njihove usluge čini nedostupnim većini pacijenata. Takav sistem je destimulativan za razvoj privatnog sektora u zdravstvu i onemogućava osiguranicima da efikasno i potpuno ostvare pravo na zdravstvenu zaštitu.

Član 3. Zakona o zdravstvenoj zaštiti garantuje građanima pravo na zdravstvenu zaštitu. Ovaj zakona u članu 6. potvrđuje da su privatne prakse uključene u Sistem zdravstvene zaštite, a uređuje njihov status odredbama čl. 37-45. Član 23. Zakona propisuje načelo pristupačnosti zdravstvene zaštite, koje podrazumeva obavezu obezbeđivanja odgovarajuće zdravstvene zaštite građanima, koja im je fizički, komunikacijski, geografski i ekonomski dostupna. Odredbama čl. 51-52. Zakona o zdravstvenom osiguranju garantuje se pravo na zdravstvenu zaštitu licima koja imaju obavezno zdravstveno osiguranje, kao i činjenica da će troškovi te zaštite biti pokriveni iz sredstava RFZO, za šta je Republika Srbija označena kao garant.

Već na nivou podzakonske regulative naslućuju se prepreke koje onemogućavaju korišćenje zdravstvenih usluga u privatnom sektoru. Tako, Pravilnik o načinu i postupku ostvarivanja prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja, u čl. 38a i 38b, kao početni uslov za korišćenje tih zdravstvenih usluga propisuje da konkretna privatna praksa mora imati zaključen ugovor o pružanju zdravstvene zaštite sa RFZO. Međutim, u praksi, do zaključenja ovih ugovora ne dolazi dovoljno često, što pacijentima osiguranim isključivo preko sistema obaveznog zdravstvenog osiguranja onemogućava nadoknadu troškova koje su imali koristeći usluge zdravstvene zaštite u privatnoj praksi. Lekari u privatnoj praksi ne mogu pacijentu napisati i izdati doznake za bolovanje, uput za specijalistu ili recept za lek sa Liste lekova RFZO-a (više u preporuci broj 6), što pacijentu stvara dodatne probleme i neopravdano mu komplikuje ostvarivanje prava na zdravstvenu zaštitu. Dodatni odlazak kod izabranog lekara u domu zdravlja, naročito je problematičan za teže bolesnike, koji su izloženi novim rizicima od infekcija i sl.

PREDLOG REŠENJA

Kako bi se obezbedila efikasnija zdravstvena zaštita pacijenata i omogućila racionalna upotreba resursa u državnim i privatnim zdravstvenim ustanovama, kao i privatnoj praksi, smatramo da je potrebno izmeniti propise tako što će se obezbediti ravnopravno učešće privatnih zdravstvenih ustanova i prakse na svim nivoima zdravstvene zaštite, a pre svega uz poštovanje načela pristupačnosti i načela efikasnosti zdravstvevne zaštite, koja su već propisana čl. 23. i 26. Zakona o zdravstvenoj zaštiti.

Da bi se problem nedostupnosti zdravstvenih usluga privatnog sektora što pre rešio i uspostavio efikasan sistem zdravstvene zaštite, sa manje administrativnih prepreka, potrebno je što pre otpočeti sa zaključivanjem ugovorâ između RFZO-a i privatnih pružaoca zdravstvenih usluga. Zaključivanje ovih ugovora omogućilo bi da se cena određenih zdravstvenih usluga privatnog sektora, koji pacijentima sada refundira RFZO, direktno uplaćuje zdravstvenim ustanovama, dok bi pacijent za svoj pregled u privatnoj praksi plaćao cenu umanjenu za priznati iznos troškova.

NOVO

PROPISI

· Zakon o zdravstvenom osiguranju (Službeni glasnik RS br. 25/2019)
· Zakon o zdravstvenoj zaštiti (Službeni glasnik RS br. 25/2019)
· Pravilnik o načinu i postupku ostvarivanja prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja (Službeni glasnik RS br. 10/2010, 18/10, 46/10, 52/10, 80/10, 1/13, 108/17)

3.2 USAGLASITI PLAN MREŽE ZDRAVSTVENIH USTANOVA SA STVARNIM STANJEM

OPIS PROBLEMA

Uredbom o Planu mreže zdravstvenih ustanova utvrđuje se broj, struktura, kapaciteti i prostorni raspored zdravstvenih ustanova u državnoj svojini i njihovih organizacionih jedinica po nivoima zdravstvene zaštite, organizacija službe hitne medicinske pomoći, kao i druga pitanja značajna za organizaciju zdravstvene službe u Republici Srbiji.

Analizom stvarnog stanja, ispostavilo se da je oko 20% zdravstvenih ustanova iz Plana mreže ili prestalo da postoji ili posluje uz blokadu računa, u uslovima prezaduženosti, te se osnovano može očekivati da sve veći broj zdravstvenih ustanova iz Plana mreže svoje poslovanje neće uspeti da održi u narednom periodu.

Ovakvo stanje prouzrokovalo je izuzetne probleme u sprovođenju postupaka centralizovanih javnih nabavki, koje RFZO sprovodi u ime i za račun svih zdravstvenih ustanova iz Plana mreže, u skladu sa Uredbom o planiranju i vrsti roba i usluga za koje se sprovode centralizovane javne nabavke.

RFZO nije u mogućnosti da odredi procenjenu vrednost javne nabavke na odgovarajući način, budući da nabavku sprovodi u ime i za račun zdravstvenih ustanova, koje de facto ne postoje ili neće postojati do isteka roka na koji se zaključuje okvirni sporazum. Zbog navedenog, ni procenjena vrednost javne nabavke sasvim očigledno ne može biti validna u vreme pokretanja postupka, a na taj način su ponuđači onemogućeni da pripreme prihvatljive ponude.

PREDLOG REŠENJA

Predlažemo da se sprovođenje centralizovanih javnih nabavki lekova, a na osnovu Plana mreže zdravstvenih ustanova, unapredi tako što će se:

- Izmeniti Uredba o Planu mreže zdravstvenih ustanova, redovnim ažuriranjem podacima o trenutnim kapacitetima zdravstvenih ustanova i njihovoj solventnosti prema dobavljačima (smatramo da Uredba treba da se donosi u transparentnom konsultativnom procesu prema dobavljačima); Dopuniti član 233. stav 4. Zakona o zdravstvenom osiguranju, tako što će se propisati obaveza RFZO da prilikom raspisivanja centralizovanih javnih nabavki, u skladu sa zakonom koji uređuje javne nabavke, planira potrebe zdravstvenih ustanova na osnovu Plana mreže zdravstvenih ustanova, uz obavezno umanjenje za količine koje bi bile namenjene zdravstvenim ustanovama čiji su računi u blokadi dužoj od određenog roka (npr. 1, 2 ili 3, a najduže 6 meseci);
- Na drugi način obezbediti da se javne nabavke sprovde u skladu sa realnim potrebama i mogućnostima zdravstvenih ustanova.

Ministarstvo zdravlja je u okviru Drugog projekta razvoja zdravstva Srbije u saradnji sa međunarodnim konzorcijumom koji čine IBF iz Belgije, Delta House iz Hrvatske, i NALED, otpočelo aktivnosti na izradi novog Plana optimizacije mreže ustanova zdravstvene zaštite u cilju poboljšanja kvaliteta, pristupačnosti i efikasnosti zdravstvene zaštite uzimajući u obzir najbolje međunarodne prakse, kao i društveno-ekonomski i politički kontekst u Srbiji. Planirano je da novi Plan mreže ustanove zdravstvene zaštite izrađen u skladu sa sprovedenim analizama bude izađen tokom 2020. godine.

PROPISI

- *Uredba o Planu mreže zdravstvenih ustanova (Službeni glasnik RS br. 42/06, 119/07, 84/08, 71/09, 85/09, 24/10, 6/12, 37/12, 8/14, 92/15, 111/17, 114/17 – ispr. 13/18 i 15/18 – ispr.)*
- *Zakon o zdravstvenom osiguranju (Službeni glasnik RS br. 25/19)*

3. MINISTARSTVO ZDRAVLJA

3.3 POJEDNOSTAVITI NAKNADU TROŠKOVA SPECIJALISTIČKIH PREGLEDA U PRIVATNOJ PRAKSI U SLUČAJU DA PREGLED NIJE ZAKAZAN U JAVNOJ INSTITUCIJI

OPIS PROBLEMA

Pravilnik o načinu i postupku ostvarivanja prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja u članu 68. propisuje pravo refundacije troškova svih specijalističko-konsultativnih i dijagnostičkih pregleda za koje nije propisano utvrđivanje liste čekanja, a koje zdravstvena ustanova ne može da pruži u roku od trideset dana. Propisano je:

- Da se troškovi refundiraju u filijali zdravstvenog osiguranja;
- Da zdravstvena ustanova koja nije u mogućnosti da pruži zdravstvenu uslugu u roku od trideset dana, izdaje potvrdu osiguraniku o nemogućnosti pružanja usluge (propisan obrazac P3), te da pacijent sa tom potvrdom, računom, i medicinskom dokumentacijom o obavljenom pregledu podnosi zahtev matičnoj filijali osiguranja za refundaciju troškova;
- Da ukoliko zdravstvena ustanova odbije izdavanje potvrde, pacijent može podneti pismeni zahtev na pisarnici ili ga poslati poštom i da taj pismeni zahtev, umesto potvrde, sa ostalom dokumentacijom dostavi RFZO-u.

U praksi, zdravstvene ustanove često ne pristaju da izdaju potvrdu o nemogućnosti pružanja usluge, niti da prime zahtev pismenim putem, te su pacijenti obeshrabreni u pokušaju da refundiraju novac za uslugu koju nisu mogli da dobiju u državnoj zdravstvenoj ustanovi u propisanom roku.

PREDLOG REŠENJA

Kako bi se osiguranicima olakšalo ostvarivanje prava na refundaciju troškova, u slučajevima propisanim članom 68. Pravilnika, potrebno je pojednostaviti tu proceduru.

Predlažemo da RFZO razmotri mogućnost ukidanja potvrde o nemogućnosti pružanja usluge, P3 obrazac, odnosno da pacijentima omogućiti da direktno kroz IZIS podnesu zahtev za pružanje zdravstvene usluge, uz dostavu skeniranog uputa, na osnovu čega bi se jasno moglo utvrditi da li je specijalistička usluga pružena u roku od trideset dana.

Takođe, potrebno je optimizovati proceduru tako da RFZO može po službenoj dužnosti prikupiti sve dokaze potrebne za refundaciju troškova uvidom u IZIS, dok bi osiguranik morao da uz zahtev za refundaciju dostavi račun o plaćenom pregledu. Poželjno je omogućiti osiguraniku da zahtev za refundaciju sredstava podnese elektronskim putem.

NOVO

PROPISI

- *Pravilnik o načinu i postupku ostvarivanja prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja (Službeni glasnik RS br. 10/2010, 18/2010 – ispr. 46/2010, 52/2010 – ispr. 80/2010, 60/2011 – odluka US, 1/2013 i 108/2017)*

3.4 OMOGUĆITI NAPLATU POTRAŽIVANJA VELEDROGERIJA ZA LEKOVE ISPORUČENE ZDRAVSTVENIM USTANOVAMA

OPIS PROBLEMA

Akumulirani dugovi za isporučene lekove i medicinska sredstva zdravstvenih ustanova iz Plana mreže prema veledrogerijama, dostižu razmere koje realno mogu ugroziti sistem funkcionisanja zdravstvene zaštite u celini, opstanak veledrogerija (koje su neophodan deo lanca snabdevanja lekovima) i dostupnost lekova građanima i pacijentima. Dugovanja zdravstvenih ustanova u javnoj svojini prema četrnaest veledrogerija su 31.08. 2018. godine iznosila čak 12,4 milijarde dinara (oko 105 miliona evra). Od toga čak 91 % dugova nastalo je kao posledica isporučivanja lekova po osnovu centralizovanih postupaka javnih nabavki koje je u ime i za račun zdravstvenih ustanova u javnoj svojini sproveo i za koje je sredstva obezbedio Republički fond za zdravstveno osiguranje (RFZO). Napominjemo da se ove obaveze ne evidentiraju kao obaveze RFZO, već kao obaveze samih zdravstvenih ustanova u javnoj svojini, što je posledica neadekvatnog načina finansiranja, kao i činjenice da zdravstvene ustanove nenamenski troše javna sredstva.

Dugovi zdravstvenih ustanova u javnoj svojini pokazuju tendenciju rasta iz godine u godinu. Tako je na dan 31.12.2015. godine ukupan dug iznosio oko 10 milijardi dinara, na dan 31.12.2016. godine oko 11,1 milijardu dinara, a na dan 31.12.2017. godine oko 11,8 milijardi dinara, i na kraju, 31.12.2018. oko 12,4 milijarde dinara.

Celokupan teret izostanaka plaćanja lekova koje isporučuju zdravstvene ustanove ili kašnjenja sa plaćanjem, snose veledrogerije, koje svoja plaćanja prema proizvođačima moraju da obezbede izdavanjem skupih bankarskih garancija, a pored toga su dužne da izdaju i bankarske garancije za uredno izvršenje posla Republičkom fondu za zdravstveno osiguranje za isporuke lekova i zdravstvenima ustanovama, po osnovu centralizovanih javnih nabavki.

Na osnovu ovoga, potpuno je jasno da su razmere dugovanja zdravstvenih ustanova u javnoj svojini tolike da su u ogromnoj meri ugroženi sistem zdravstvene zaštite, opstanak veledrogerija i proizvođača, i u krajnjoj liniji dostupnost lekova građanima.

PREDLOG REŠENJA

Predlažemo sprovođenje sledećih aktivnosti i mera:

- U Zakonu o budžetu predvideti budžetsku liniju za izmirenje dugovanja zdravstvenih ustanova veledrogerijama za obaveze dospele zaključno sa 28.02.2019, uključujući i obaveze po neneplativim izvršnim naslovima;
- Vlada i Ministarstvo zdravlja da obezbede sredstva za povećanje kapaciteta RFZO za realizaciju Zaključka Vlade o direktnom plaćanju dugova;
- Od 2020. godine uspostaviti sistem direktnog plaćanja obaveza za lekove, uz primenu člana 199. Zakona o zdravstvenom osiguranju;
- Lokalne samouprave, da izvrše rebalans svojih budžeta i da izmenom odgovarajućih aproprijacija obezbede finansijska sredstva za sprovođenje obaveza po članu 262. stav 7. novog zakona o zdravstvenoj zaštiti;
- Ministarstvo zdravlja i/ili Ministarstvo finansija da donesu uputstvo kojim će zdravstvenim ustanovama i lokalnim samoupravama naložiti modalitet hitnog sprovođenja obaveza iz člana 262. novog Zakona o zdravstvenoj zaštiti, iz sredstava budžeta lokalne samouprave;
- u Zakonu o budžetu predvideti poziciju, odnosno pravo lokalnih samouprava da planiraju sredstva za plaćanje dugova zdravstvenih ustanova, takođe i na ime izvršavanja obaveza po izvršnim naslovima, u skladu sa članom 10, 12. i 13. novog Zakona o zdravstvenoj zaštiti.

Pravilnikom o ugovaranju zdravstvene zaštite iz obaveznog zdravstvenog osiguranja sa davaocima zdravstvenih usluga propisati:

- Da zdravstvene ustanove mogu slobodno, odlukom direktora, preusmeravati aproprijacije koje su odobrene na ime određenog rashoda i izdatka;
- Da u slučaju kada se prilikom centralizovane javne nabavke (CJN) postigne cena niža od ranije postignute cene u CJN, u skladu sa kojom su već nabavljene odgovarajuće količine lekova i koje su dobavljači već isporučili, RFZO ima obavezu da plaća po ranije postignutim cenama za sve zalihe tog leka, koje su nabavljene pre zaključivanja novog okvirnog sporazuma.

Započeto je rešavanje problema aktuelnih dugovanja na način da je RFZO je započeo direktnu isplatu potraživanja distributerima po za isporučene lekove zdravstvenim ustanovama na lokalu. Još uvek je otvoreno pitanje zaostalih dugova koje se i dalje rešava različito na nivou svake jedinice lokalne samouprave.

DELIMIČNO REŠENO

PROPISI

· Zakon o budžetskom sistemu (Službeni glasnik RS br. 54/2009, 73/2010, 101/2010, 101/2011, 93/2012, 62/2013, 63/2013 – ispr. 108/2013, 142/2014, 68/2015 – dr. zakon 103/2015, 99/2016 i 113/2017)

· Zakon o zdravstvenoj zaštiti (Službeni glasnik RS br. 25/2019)

· Pravilnik o ugovaranju zdravstvene zaštite iz obaveznog zdravstvenog osiguranja sa davaocima zdravstvenih usluga za 2019. godinu (Službeni glasnik RS br. 106/2018, 8/2019)

3.5 OPTIMIZOVATI I DIGITALIZOVATI PROCEDURU DOBIJANJA DOZVOLE ZA LEK

OPIS PROBLEMA

Da bi mogli da se prometuju na teritoriji Republike Srbije, lekovi, osim u posebnim slučajevima, moraju imati dozvolu za lek koju izdaje ALIMS. Zakon o lekovima i medicinskim sredstvima (Službeni glasnik RS br. 30/2010, 107/2012, 105/2017 – dr. zakon, 113/2017 – dr. zakon) propisuje procedure koje domaći proizvođač, zastupnik inostranog proizvođača ili zastupnik nosioca dozvole za lek, mora proći radi dobijanja, obnove i izmene ili dopune (odnosno varijacije) dozvole za lek. Takođe, Zakonom i podzakonskim aktima propisani su rokovi u kojima je ALIMS dužan da reaguje u odnosu na zahteve za dobijanje, obnovu ili varijaciju dozvole za lek. Izdavanje dozvole za lek podrazumeva:

- Proveru formalne potpunosti zahteva, u roku od trideset dana od dana podnošenja zahteva;
- Donošenje odluke u roku od dvesta deset dana (ili sto pedeset dana za ubrzani postupak) od dana prijema potpunog zahteva, s tim što ostaje otvorena mogućnost da Agencija tokom postupka zatraži dodatnu dokumentaciju, kada se primenjuje pauziranje roka za obradu zahteva(tzv. clock stop – klok stop sistem).

Obnova dozvole za lek i varijacije koje ne zahtevaju izdavanje nove dozvole podrazumevaju:

- Proveru formalne potpunosti zahteva, u roku od petnaest dana od dana prijema zahteva;
- Donošenje odluke u roku od devedeset dana od dana prijema potpunog zahteva, s tim što ostaje otvorena mogućnost da Agencija tokom postupka zatraži dodatnu dokumentaciju kada se primenjuje pauziranje roka za obradu zahteva.

Iako su rokovi propisani Zakonom i podzakonskim aktima usaglašeni sa evropskom regulativom (Direktiva o transparentnosti 89/105/EEZ), u praksi je zabeleženo da dobijanje dozvole za lek umesto propisanih dvesta deset dana traje i nekoliko godina. Prema navodima privrede, najveći problem, pored komplikovane procedure, koja podrazumeva dostavljanje brojnih dokumenata, jesu i nedovoljni kapaciteti ALIMS-a.

PREDLOG REŠENJA

Uzimajući u obzir da su rokovi propisani Zakonom o lekovima i medicinskim sredstvima u skladu sa evropskim zakonodavstvom, kao i da svako dodatno produženje rokova može ugroziti snabdevenost Srbije lekovima, predlažemo optimizaciju procedura:

- Sprovođenje detaljne analize realizovanja ovih procedura u praksi, tako što će se identifikovati osnovni proceduralni izazovi i predložiti moguća rešenja za njihovo prevazilaženje;
- Optimizaciju i digitalizaciju procedura, tako da proces odobravanja lekova ne uključuje nepotrebne, opterećujuće, korake za privredu i za ALIMS;
- Usklađivanje procedura sa odredbama čl. 9, 103. i 215. Zakona o opštem upravnom postupku, tako što se od stranke više neće tražiti dostava dokumentacije kojom se dokazuju podaci o kojima javna uprava vodi službene evidencije i registre, već će se ti podaci pribavljati direktno od nadležnog organa, preko Servisne magistrale organa ili na drugi način;
- Propisivanje različitih procedura za izmene za koje je potrebno odobrenje ALIMS-a (poput dodavanja indikacije leka), kao i za izmene za koje nije potrebno odobrenje ALIMS-a (poput promene adrese nosioca dozvole za lek ili sl);
- Propisivanje sankcija za kašnjenje u izdavanju dozvola za lek i uvođenje odgovornosti institucija za nepridržavanje propisanih rokova.

Takođe, smatramo da je potrebno da ALIMS bez odlaganja:

- Otvori korisničke naloge za korišćenje Servisne magistrale organa i da u najkraćem mogućem roku otpočne sa pribavljanjem podataka iz javnih evidencija i registara u skladu sa čl. 9. i 103. Zakona o elektronskoj upravi, jer je ta zakonska obaveza stupila na snagu u aprilu 2019. godine (bez obzira na to da li će i kada biti izvršena izmena Pravilnika u skladu sa tačkom 1) predhodnog stava);
- Definiše procedure i poslovne procese za međusobnu elektronsku razmenu podataka u skladu sa predhodnom tačkom.

NOVO

PROPISI

· Zakon o lekovima i medicinskim sredstvima (Službeni glasnik RS br. 30/2010, 107/2012, 105/2017 – dr. zakon, 113/2017 – dr. zakon);
· Pravilnik o sadržaju zahteva i dokumentacije, kao i načinu dobijanaja dozvole za stavljanje leka u promet (Službeni glasnik RS br. 30/2012, 72/2018 i 94/2018);
· Pravilnik o uslovima, sadržaju dokumentacije i načinu odobrenja izmene ili dopune dozvole za stavljanje leka u promet (Službeni glasnik RS br. 30/2012)

4. MINISTARSTVO ZA RAD, ZAPOŠLJAVANJE, BORAČKA I SOCIJALNA PITANJA

4.1. OMOGUĆITI DA POSLODAVAC MOŽE ZAPOSLENOM OTKAZATI UGOVOR O RADU ZBOG OZBILJNO NARUŠENIH ODNOSA

OPIS PROBLEMA

Članom 179. Zakona o radu propisani su osnovi po kojima poslodavac može da otkaže ugovor o radu zaposlenom. Ti osnovi su limitirani i onemogućavaju fleksibilnost vođenja kadrovske politike, uz vođenje računa o interesima zaposlenih.

Članom 191. stav 5. Zakona je propisano da sud neće vratiti na rad zaposlenog, bez obzira što je utvrdio da mu je poslodavac nezakonito otkazao radni odnos, ako to zahteva poslodavac, pozivajući se na okolnosti koje opravdano ukazuju da nastavak radnog odnosa, uz uvažavanje svih okolnosti i interesa obe ugovorne strane, nije moguć. U tom slučaju sud obavezuje poslodavca da zaposlenom isplati naknadu štete u iznosu od najviše 36 zarada koje bi ostvario da radi.

Ovu odredbu sudska praksa sprovodi tako što zaposlenog ne vraća na rad ako su odnosi između poslodavca i zaposlenog ozbiljno narušeni, bez obzira što se to ne može pripisati u krivicu zaposlenom. Dakle, sud svojom odlukom prekida radni odnos, iako je otkaz bio nezakonit.

Neprihvatljivo je da poslodavac ne može otkazati zaposlenom ugovor o radu zbog ozbiljno narušenih odnosa, već da mora da čeka da iz tog istog razloga sud svojom odlukom prekine radni odnos. Ovo poslodavcu stvara nepotrebne, a enormne troškove isplate zarada i doprinosa zaposlenom za sve vreme vođenja radnog spora, iako je rezultat spora identičan – prestanak radnog odnosa.

PREDLOG REŠENJA

U članu 179. stav 2. Zakona o radu posle tačke 9) dodaje se tačka 10) koja glasi: "10) ako poslodavac oceni da nastavak radnog odnosa nije moguć zbog ozbiljno poremećenih odnosa sa zaposlenim".

U članu 189. Zakona dodaju se st. 4. i 5. koji glase:

"Ako je zaposlenom ugovor o radu otkazan u skladu sa članom 179. tačka 10) ovog zakona, otkaz stupa na snagu danom njegovog uručenja zaposlenom, a poslodavac je dužan da u narednih 15 dana zaposlenom isplati naknadu štete u visini trostrukog iznosa otpremnine, obračunate u skladu sa članom 158. stav 2. ovog zakona, jer u suprotnom otkaz neće imati pravno dejstvo prema zaposlenom.

Ako je za otkaz ugovora o radu u skladu sa članom 179. tačka 10) ovog zakona, između poslodavca i zaposlenog ugovoren viši iznos naknade štete, od iznosa obračunatog u skladu sa prethodnim stavom ovog člana, poslodavac je obavezan da u slučaju otkaza po ovom osnovu zaposlenom isplati taj veći iznos."

Predloženom izmenom bi se izbeglo vođenje dugotrajnih radnih sporova u slučajevima kada je poslodavac spreman da zaposlenom isplati značajniju sumu novca, pa bi se i sudovi rasteretili velikog broja radnih sporova.

PROPISI

· *Član 179. Zakon o radu (Službeni glasnik RS br. 24/05, 61/05, 54/09, 32/2013, 75/2014, 13/2017 - odluka US i 113/2017)*

4. MINISTARSTVO ZA RAD, ZAPOŠLJAVANJE, BORAČKA I SOCIJALNA PITANJA

4.2 PROŠIRITI OBUHVAT ZAKONA O PRIJAVI SEZONSKIH RADNIKA

OPIS PROBLEMA

Prema Analizi obima sive ekonomija u Srbiji koju je sproveo NALED 2018. godine u Srbiji je značajan deo sive ekonomije uzrokovan neregistrovanim radom, a posebno u određenim oblastima. Ove oblasti, kao što su kućni i pomoćni poslovi, turizam i ugostiteljstvo i građevina, imaju povremeno-privremeni ili sezonski karakter. Istovremeno, administrativne procedure angažovanja radnika na ovakvim poslovima, od po nekoliko dana, za poslodavce su komplikovane, a troškovi angažovanja radnika, u smislu poreza i doprinosa nesrazmerno visoki, jer se u najvećem broju slučajeva obračunavaju na mesečnom nivou. Kao rezultat ovakve situacije, na tržištu postoji nelojalna konkurencije kada su u pitanju poslodavci, dok sa druge strane veliki broj radnika ne ostvaruje nikakva prava, a budžet Republike Srbije ima gubitke.

Slični problemi javljali su se i u sektoru poljoprivrede gde je 2018. godine uveden novi pojednostavljeni elektronski sistem prijave angažovanja sezonskih radnika na osnovu donetog Zakona o pojednostavljenom radnom angažovanju na sezonskim poslovima. Rezultati ove reforme su impresivni. Oko 27.000 sezonskih radnika u poljoprivredi je angažovano preko sistema i oko 245.000.000 dinara na ime poreza i doprinosa je uplaćeno po ovom osnovu. Ukoliko se ovi podaci uporede sa 3.500 radnika koji su 2017. godine angažovani sa ugovorom o privremenim i povremenim poslovima u poljoprivredi, rezultati su više nego očigledni.

PREDLOG REŠENJA

Imajući u vidu pozitivne efekte uvođenja pojednostavljenog elektronskog sistema prijave angažovanja sezonskih radnika u sektoru poljoprivrede, predlažemo da se razmotri mogućnost proširenja ovog sistema prijave radnika i na druge poslove koji su po svom karakteru privremeno-povremeni ili sezonski poslovi.

Imajući u vidu da se u zavisnosti od opšteg pravca razvoja u državi potreba za privremeno-pvremenim, odnosno sezonskim poslovima može javiti u različitim oblastima poslovanja, potrebno je da se najpre izvrše detaljne sektorske analize kako bi se utvrdilo da li postoji potreba za uvođenjem ovakvog oblika prijave radnika, kakvi bi bili efekti, kao i na koji način bi bilo najbolje uvesti sistem tako da on da najveće efekte.

Predlažemo da se detaljne sektorske analize sprovedu najpre u sektorima pomoći u kući, sakupljanja otpada, turizma i građevine.

NOVO

PROPISI

· *Zakon o pojednostavljenom radnom angažovanju na sezonskim poslovima u određenim delatnostima (Službeni glasnik RS br. 50/2018)*

4. MINISTARSTVO ZA RAD, ZAPOŠLJAVANJE, BORAČKA I SOCIJALNA PITANJA

4.3 IZMENITI ZAKONSKA OGRANIČENJA U VEZI SA PRAVILNIKOM O SISTEMATIZACIJI RADNIH MESTA

OPIS PROBLEMA

Izmenama člana 24. Zakona o radu, usvojenim 18. jula 2014. dodat je novi stav 3. koji propisuje izuzetak da se za rad na određenim poslovima mogu utvrditi najviše dva uzastopna stepena stručne spreme, odnosno obrazovanja.

Čitano zajedno sa odredbama stava 2. ovog člana ovo pravilo se tumači tako da je neophodno da poslodavac svojim pravilnikom o sistematizaciji predvidi samo jedan stepen stručne spreme za jedan posao, a da samo izuzetno može predvideti da je za određene poslove moguće pravilnikom o organizaciji i sistematizaciji poslova utvrditi dva uzastopna stepena stručne spreme. Ovakvo tumačenje značajno ograničava mogućnosti poslodavca da pravilnik o sistematizaciji radnih mesta prilagodi svojim stvarnim potrebama, stručnim kvalifikacijama zaposlenih i situaciji na tržištu radne snage.

U praksi, zaposleni koji nemaju odgovarajuće obrazovanje, ali imaju dugogodišnje praktično iskustvo i znanja za obavljanje određenih poslova bi trebalo da postanu tehnološki višak ili bi poslodavac morao da "izmišlja" radna mesta sa vrlo sličnim poslovima, ali sa različitim uslovima u pogledu stepena stručne spreme. Takođe, poslodavcu nije dozvoljeno da propiše najniži zahtevani stepen stručne spreme, već se mora ograničiti samo na jedan stepen stručne spreme.

Ovo pravilo za poslodavce uzrokuje dodatno administriranje i dodatni troškak u poslovanju i nije u skladu sa zahtevima modernog poslovanja i fleksibilizacije tržišta radne snage.

PREDLOG REŠENJA

Neophodno je odredbe stava 2. člana 24. Zakona o radu precizirati kako bi se poslodavcima nedvosmisleno omogućilo da kao uslove za rad utvrde one stepene stručne spreme koji odgovaraju potrebama njihovog poslovanja, bez ograničenja u pogledu broja stepeni stručne spreme, odnosno obrazovanja koji se traže za obavljanje tih poslova, kako bi se izbegla neujednačena tumačenja, a stav 3. člana 24. Zakona o radu brisati.

PROPISI

· *Zakon o radu (Službeni glasnik RS, br. 24/2005-3, 61/2005-69, 54/2009-26, 32/2013-13, 75/2014-3, 13/2017-64 (YC), 113/2017-273, 95/2018-441 (Autentično tumačenje))*

4. MINISTARSTVO ZA RAD, ZAPOŠLJAVANJE, BORAČKA I SOCIJALNA PITANJA

4.4 UREDITI FLEKSIBILNE OBLIKE ZAPOŠLJAVANJA

OPIS PROBLEMA

Savremena zanimanja poput freelance programera, digitalnih marketing stručnjaka, kreatora sadržaja, angažovanja preko online platformi su sve češća i u Srbiji. Na žalost ova oblast radnog i poreskog zakonodavstva je potpuno neuređena.

Online platforme ne predstavljaju poslodavca već samo posrednika između radnika i uglavnom stranog poslodavca, i kao takve nisu uređene Zakonom o radu. Sa druge strane, trenutni Zakon o radu zaposlenima kod stranog psolodavca ne omogućava ostvarivanje prava iz obaveznog socijalnog osiguranja na osnovu uspostavljanja ugovora o radu sa stranim poslodavcem koji nema registrovan ogranak u Srbiji. Do sada se svim ovim licima savetovalo kako bi poslovali legalno i ostvarivali pravo na zdravstveno i penziono osiguranje, da registruju sopstvenu preduzetničku agenciju.

Međutim, u slučaju da ova lica rade povremeno preko platformi, registrovanje preduzetničke agencije im se ne isplati najčešće zato sto je takav prihod neredovan kako po iznosu tako i po dinamici isplate, te ovakva lica uglavnom rade u sivoj ekonomiji.

U zemljama regiona poput Hrvatske ili Severne Makedonija istraživanja pokazuju da je 11%, odnosno 9% radnika imalo iskustva sa radom preko platformi, dok je Srbija ocenjena kao jedna od zemalja sa najvećim procentom ovakvog angažovanja.

PREDLOG REŠENJA

Predlažemo da se Zakonom o radu uredi mogućnost rada preko platformi kao posrednika u angažovanju, ali i ostalih fleksibilnih oblika angažovanja radnika poput povoljnijeg angažovanja radnika na nepuno radno vreme, freelancer-a, "deljenje" radnika između dva poslodavca i sl.

Dodatno, potrebno je prilagoditi Zakon o porezima na dohodak građana i Zakon o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje, kako bi se poreski tretman ovakvog angažovanja prilagodio platežnoj moći ovih grupa zaposlenih lica.

NOVO

PROPISI

· *Zakon o radu (Službeni glasnik RS br. 24/2005-3, 61/2005-69, 54/2009-26, 32/2013-13, 75/2014-3, 13/2017-64 (YC), 113/2017-273, 95/2018-441 (Autentično tumačenje))*

· *Zakon o porezu na dohodak građana (Službeni glasnik RS br.24/2001,....,86/2019)*

· *Zakon o doprinosima za obavezno socijano osiguranje (Službeni glasnik RS br.84/2004,....,86/2019)*

5. MINISTARSTVO GRAĐEVINARSTVA, SAOBRAĆAJA I INFRASTRUKTURE

5.1 UREDITI DOSTAVU REŠENJA KATASTRA PUTEM POŠTANSKOG OPERATERA

OPIS PROBLEMA

Članom 72. Zakona o opštem upravnom postupku (ZUP) detaljno je propisan način na koji se vrši dostava preko službenog lica ili poštanskog operatera. U slučaju da dostavljač ne zatekne primaoca pošilje na adresi dva puta u roku od 24h on sačinjava obaveštenje koje između ostalog propisuje gde i u kom roku primalac može preuzeti svoju pošiljku.

Zakonom o postupku upisa u katastar nepokretnosti i vodova, članom 39. propisano je da se rešenje koje Služba donosi po služenoj dužnosti dostavlja preporučenom pošiljkom licima koja su isprave za upis podnela preko javnog beležnika u formi odštampanog primerka elektronskog dokumenta koji mora biti overen u skladu sa zakonom koji uređuje elektornsko poslovanje, osim u slučaju da lice zatraži dostavu elektornskim putem.

Istim članom propisano je da ako dostava na adresu nije mogla biti izvršena, u tom slučaju se odluka dostavlja javnim saopštenjem na internet stranici Zavoda i istovremeno ističe na oglasnoj tabli nadležne Službe, a rešenje se smatra dostavljenim protekom roka od osam dana od dana isticanja na internet stranici i oglasnoj tabli. S obzirom na to da Ministar Pravilnikom nije bliže propisao način dostave, primenjuju se odredbe ZUP-a.

Kao posledica ovakvih propisa Republički geodetski zavod, ali i građani i privredaimaju sledeće probleme:

- Prema evidencijama RGZ-a više od 90% rešenja ne uspevaju biti uručena te se vraćaju direktno RGZ-u (kako bi ih istakli na internet strani i oglasnoj tabli) što dodatno oprerećuje kapacitete RGZ-a;
- Stranke ne dobijaju rešenja i stiču utisak da katastar ne ispunjava propisane rokove;
- Stranke ne dobijaju rešenja pa ne izvršavaju uplatu propisanih taksi jer je u rešenju naveden poziv na broj i instrukcija za uplatu takse pa se time smanjuje prihod budžeta.

PREDLOG REŠENJA

Predlažemo da se izmeni član 39. Zakona o postupku upisa u katastar nepokretnosti i vodova tako:

- Da se dostava uredi tako da poštanski operater nakon prvog neuspelog pokušaja dostave ostavlja primaocu obaveštenje o pristigloj pošti, tako da stranka može u roku od 15 dana da ga preuzme iz pošte. Tek po isteku ovog roka pošiljka bi trebalo da se vrati nadležnom organu (RGZ-u);
- Da se dostava vrši i u jedinstveno elektronsko sanduče;
- Da se dostava vrši (u momentu kada se rešenje izradi) i objavom na saju RGZ te da se smatra dostavljenim najkasnije 30 dana nakon objavljivanja na sajtu.

Takođe, predlažemo i da se revidira Član 72. Zakona o opštem upravnom posupku i uredi na gorepredloženi način, čime će se unificirati način dostave u svim psotupcima.

NOVO

PROPISI

- *Zakon o postupku upisa u katastar nepokretnosti i vodova (Službeni glasnik RS br. 41/2018,...,31/2019)*

5.2 UBRZATI I POJEDNOSTAVITI POSTUPAK OZAKONJENJA

OPIS PROBLEMA

Izmenama Zakona o ozakonjenju objekata (Službeni glasnik RS br. 96/15, 83/18) iz oktobra 2018. postupak ozakonjenja objekata dodatno je iskomplikovan. Vremenski je ograničen rok za ozakonjenje na pet godina (novembar 2023. godine) kao da neefikasnost nije bila posledica propusta u regulativi i implementaciji zakona. Zabranjen je i promet objektima u postupku ozakonjenja, kao i priključenje tih objekata na infrastrukturu. Članom 25. stav. 7. Zakona o izmenam i dopunama Zakona o ozakonjenju onemogućeno je i ozakonjenja posebnih delova stambenih zgrada, jer je propisano da se ti delovi ne mogu ozakoniti ako za zgradu u kojoj se nalaze nije izdata građevinska dozvola.

Imajući u vidu navedene izmene, očigledno je da će ozakonjenje, koje se i do sada neefikasno sprovodlo, postati gotovo nesprovodivo u praksi, naročito kada je reč o stambenim zgradama koje su građene na osnovu građevinske dozvole od koje se odstupilo tokom gradnje. Smatramo da je nepravično zakonsko rešenje koje omogućava nesavesenim investitorima da ozakone "divlju gradnju", dok to pravo uskraćuju savesnim kupcima nekretnina u zgradama na kojima se odstupilo od građevinske dozvole, što je za ta lica u momentu gradnje bila neproveriva činjenica, jer u to vreme nije postojala zakonska obaveza prijave temelja i završetka objekta u konstrukcionom smislu, koja je propisana tek izmenama Zakona o planiranju i izgradnji iz 2014. Napominjemo i da je loše zakonsko rešenje koje propisuje obavezu ozakonjenja na ime investitora ako je to lice poznato i dostupno, jer takvo rešenje nosi rizik naplate poverioca nesolidnih investitora prodajom tih objekata, zbog čega je sprovođenje ozakonjenja rizično za savesne kupce.

Takođe je neprihvatljivo da se mogućnost ozakonjenja uslovljava plaćanjem naknade za uređenje građevinskog zemljišta. U praksi obaveze po osnovu naknade za uređenje građevinskog zemljišta glase na investitora, a usled kamata su tokom godina višestruko uvećane i nerealno je očekivati da vlasnici stanova plaćaju dugove nesavesnih investitora, koje su direkcije za građevinsko zemljište godinama tolerisale. Pogotovo jer bi po važećem rešenju onaj ko prvi ozakoni svoj posebni deo morao da obezbedi plaćanje ukupne sume za objekat.

Sugerišemo i da se preispita zabrana priključenja na infrastruktutu objekata koji su u postupku ozakonjenja, a koji su useljeni i već su priključeni na drugu infrastrukturu, jer se tom odredbom ugrožavaju ustavno pravo građana na mirno uživanje imovine (član 58. Ustava – Pravo na imovinu) koje je stečeno u skladu sa zakonom. Naime, izmenama Zakona o ozakonjenju se umanjuju već stečena prava na uživanja-korišćenja te imovine, u odnosu na koju vlasnici u velikom broju slučajeva plaćaju čak i porez na imovinu.

PREDLOG REŠENJA

Predlažemo da se izmeni Zakon o ozakonjenju tako što će se omogućiti ozakonjenje objekta, odnosno posebnih delova objekta sagrađenih do stupanja na snagu osnovnog zakona i to:

1) Na ime lica koja su faktički vlasnici tj. sticaoci objekta, odnosno posebnih delova objekata koji se ozakonjuju (kupac objekata koji je u postupku ozakonjenja) i to bez obzira na to da li je investitor poznat i dostupan;
2) Bez obzira na to da li je taj objekat građen sa ili bez građevinske dozvole;
3) Bez obzira na to da li upotrebna dozvola za taj objekat nije mogla biti izdata zbog odstupanja u odnosu na građevinsku dozvolu ili zbog neplaćanja doprinosa za uređenje građevinskog zemljišta;
4) Tako što će svi faktički vlasnici tj. sticaoci objekta, odnosno posebnog dela objekta koji se ozakonjuje plaćati naknadu za ozakonjenje, dok bi nesavesni investitori, bez obzira na takva plaćanja, bili i dalje zaduživani za plaćanje doprinosa za uređenje građevinskog zemljišta po osnovu ugovora sa direkcijom;
5) Tako što bi se u slučaju zgrada sa više posebnih delova, cela zgrada ozakonjavala i upisivala u katastar zajedno sa ozakonjenjem i upisom prvog posebnog dela, dok bi se ostali posebni delovi ozakonjavali i upisivali sukcesivno, po plaćanju takse za ozakonjenje tog posebnog dela;
6) Tako što će organ koji vrši ozakonjenje rešenje o ozakonjenju i potvrdu o plaćenoj taksi za ozakonjenje dostavljati Službi katstra radi upisa prava svojine ex officio, direktno preko eŠaltera RGZ-a.

Predlažemo i da se organima nadležnim za ozakonjenje uvede mesečna norma u postupcima ozakonjenja, imajući u vidu broj postupaka ozakonjenja (oko 2 miliona od čega ½ stambenih) i rok od pet godina propisan za okončanje ozakonjenja (3. Novembar 2023), uveden najnovijim izmenama Zakona od 26.10.2018. (član 26.) nakon čega bi ti objekti trebali da budu srušeni. Računicom se može doći do podatka da bi na republičkom nivou trebalo da se mesečno ozakoni preko 33.000 objekata, od čega je polovina stambenih objekata.

Imajući u vidu da je Republika Srbija u postupku privatizacije prodavala privredna društva sa nepokretnostima koje su režimu ozakonjenja, predlažemo da se u odnosu na takve objekte propiše hitnost postupka, jer su privrednici koji su investirali u te objekte, dovedeni u položaj da tim objektima ne mogu raspolagati, niti ih mogu prikljjučivati na dodatnu infrastrukturu pre okončanja postupka ozakonjenja.

I pored toga što su izmene Zakona vršene krajem 2018. godine, nije prihvaćena NALED-ova preporuka, koja bi u praksi pojednostavila i ubrzala sprovođenje postupaka ozakonjenja objekata i omogućila sprovođnje tog zakona na pravičniji način, uz uspostavljanje pune pravne sigurnosti vlasnika nekretnina u odnosu na naknadne poverioce nesolidnih izvođača, koji su isključivi krivci za postojanje velikog broja nezakonitih objekata u urbanim sredinama.

PROPISI

· *Zakon o ozakonjenju objekata (Službeni glasnik RS br. 96/15, 83/18)*

5.3 POJEDNOSTAVITI USLOVE ZA OBAVLJANJE DELATNOSTI TAKSI PREVOZA

OPIS PROBLEMA

Član 87. Zakona o prevozu putnika u drumskom saobraćaju propisuje se da privredno društvo ili preduzetnik mogu obavljati taksi prevoz ukoliko su registrovani u APR-u uz pretežnu delatnost Taksi prevoza i ukoliko ispunjavaju uslove u pogledu sedišta, vozača, vozila i poslovnog ugleda.

Dalje, član 87v. Zakona, između ostalog, propisuje da putnočko vozilo mora da bude u vlasništvu, odnosno lizingu privrednog lica ili preduzetnika. Ovim se značajno uskraćuje mogućnost da se lice bavi taksi prevozom u slučaju da nema vozilo u svom vlasništvu, ali na drugi legalan način može doći do vozila (recimo vozilo je u vlasništvu supružnika, roditelja ili privrednog lica koje iznajmljuje vozilo preduzetniku).

Sledeći, potencijalno veći problem, vezan je za uslove koje vozač mora ispuniti kako bi se bavio taksi prevozom, što je problem koji zaslužuje posebnu pražnju imajući u vidu nedostatak vozača na tržištu Srbije. Naime, član 87b. Zakona propisuje uslove koje vozač mora da ispuni. Između ostalog vozač mora imati zvanje vozača, ali i imati iskustvo od minimum 5 godina.

Imajući u vidu nedostatak vozača na tržištu Srbije, kao i činjenicu da se taksi prevozom često bave mladi ili ljudi koji su na nekoliko godina od penzije, ali i da delatnost ne zahteva posebna znanja i veštine kojim se zahteva da se angažuju samo i isključivo profesionalni vozači, smatramo da je ovo ograničenje koje može dovesti do ozbiljnih problema u pružanju kvalitetnog gradskog prevoza i povećanju troškova ovakve vrste prevoza čime je čini manje konkurentnom.

PREDLOG REŠENJA

Predlažemo da se:

- Izmeni član 87v. tačka 1). Zakona o prevozu putnika u drumskom saobraćaju tako da glasi: “1) da je putničko vozilo u vlasništvu, odnosno lizingu privrednog društva ili preduzetnika, odnosno da privredno društvo ili preduzetnik po drugom pravnom osnovu koristi to putničko vozilo”;
- Izmeni član 87b. stav 1. Zakona tako da glasi: “Vozač mora da ispunjava sledeće uslove: 1) da ima vozačku dozvolu B kategorije, 2) da ima minimalno treći stepen stručne spreme bilo kog obrazovnog profila ili usmerenja, 3) da ima iskustvo vozača B kategorije od najmanje tri godine, 4) da ima uverenje o zdravstvenoj sposobnosti za upravljanje motornim vozilom koje je propisima kojima se uređuje bezbednost saobraćaja na putevima utvrđeno za vozače kojima je upravljanje vozilom osnovno zanimanje”.

PROPISI

- *Zakon o prevozu putnika u drumskom saobraćaju (Službeni glasnik 68/15, 41/2018, 44/2018 – dr.zakon, 83/2018, 31/2019)*

5. MINISTARSTVO GRAĐEVINARSTVA, SAOBRAĆAJA I INFRASTRUKTURE

5.4 UKINUTI NADLEŽNOSTI REVIZIONE KOMISIJE ZA KONTROLU TEHNIČKE DOKUMENTACIJE NAD PRIVATNIM INVESTITORIMA U SLUČAJU GRADNJE PO ČLANU 133. ZAKONA

OPIS PROBLEMA

Član 131. Stav 1. Zakona o planiranju i izgradnji (ZPI) propisano je da generalni projekat, idejni projekat, prethodna studija opravdanosti i studija opravdanosti za objekte iz člana 133. ovog zakona podležu reviziji (stručnoj kontroli) komisije koju obrazuje ministar nadležan za poslove građevinarstva (u daljem tekstu: reviziona komisija).

Ovo zakonsko rešenje je u potpunoj suprotnosti sa reformskim principom proklamovanim izmenama Zakona iz decembra meseca 2014. godine, a po kome je ukinuta kancelarijska provera tehničke dokumentacije, a pooštrena odgovornost projektanata za usklađenost te dokumentacije sa zakonom i tehničkim propisima. Kada je u pitanju provera usklađenosti tehničke dokumentacije sa tehničkim propisima od strane javne uprave, ona se vrši u postupku redovnog i vanrednog inspekcijskog nadzora, dok se provera usklađenosti projekta izvedenog stanja sa lokacijskim uslovima i građevinskom dozvolom proverava u postupku izdavanja upotrebne dozvole.

Smatramo da obaveza stručne kontrole idejnog projekta i generalnog projekta od strane Revizione komisije ministarstva, propisana čl. 118, 129, 131, 132, 133, 134, 135. Zakona o plairanju i izgradnji predstavlja nepotrebno opterećenje investicija u građevinarstvu, u smislu povećanja troškova i vremena realizacije, koje je naročito neopravdano u slučaju projekata privatnih investitrora. Ako država ima interes da na ovaj način kontroliše svoje investicije, pravno je moguće da se ova vrsta kontrole vrši samo za investicije u javnom sektoru.

Napominjemo i da ovakvo rešenje sa "dvostrukom" tehničkom kontrolom može biti i uzrok nejasnoća u pogledu odgovornosti projektanata kada tehničku dokumentaciju usklađuju po nalogu članova komisije koju obrazuje ministarstvo, za koje pak prema ZPI nije definisana odgovornost, niti posledice u slučaju kada ne postupaju u skladu sa ZPI i podzakonskim aktima donetim na osnovu ZPI.

Dodatno, smatramo da je neracionalno da reviziona komisija, čak i u slučaju javnih investicija, kontroliše tehničku dokumentaciju u svim segmentima, već da to treba da čini samo u odnosu na specifičnosti zbog kojih je ta vrsta objekata podvedena pod član 133. ZPI.

PREDLOG REŠENJA

Predlažemo izmenu Zakona o planiranju i izgradnji tako što će se ukinuti obaveza revizije projekata za koje građevinski dozvolu po članu 133. ovog zakona izdaje Ministarstvo, ako je investitor gradnje privatno pravno ili fizičko lice.

U smislu navedenog, predlažemo izmene i dopune Zakona o planiranju i izgradnji koje bi glasile: U članu 118. stav 2. Zakona o planiranju i izgradnji posle reči: "kontroli od strane revizione komisije" dodaje se zapeta i reči: "ako se gradi objekat u isključivoj javnoj svojini ili sa udelom u javnoj svojini".

U članu 129. stav 5. briše se.

U članu 131. stav 1. posle reči: "(u daljem tekstu: reviziona komisija) " dodaje se zapeta i reči: "ako se gradi objekat u isključivoj javnoj svojini ili sa udelom u javnoj svojini".

U članu 132. stav 1. reči: "naročito sa stanovišta: " zamenjuju se rečima: "u granicama specifičnosti zbog kojih je izdavanje građevinske dozvole za tu vrstu objekata dodeljeno u nadležnost Ministarstvu, a u pogledu: ".

U članu 135. Stav 14. posle reči: "izveštaj revizione komisije" dodaje se zapeta i reči: "ako se gradi objekat u isključivoj javnoj svojini ili sa udelom u javnoj svojini".

PROPISI

· *Zakon o planiranju i izgradnji (Službeni glasnik RS br. 72/2009,..., 37/2019 (dr.zakon))*

5. MINISTARSTVO GRAĐEVINARSTVA, SAOBRAĆAJA I INFRASTRUKTURE

5.5 UKINUTI PARAFISKALNE NAMETE U POSTUPCIMA PRIBAVLJANJA USLOVA ZA PROJEKTOVANJE I IZGRADNJU

OPIS PROBLEMA

Za izgradnju i upotrebu objekata neophodno je pribaviti niz uslova i saglasnosti organa, organizacija i ostalih imaoca javnih ovlašćenja, pri čemu se u svakom pojedinačnom postupku pribavljanja ovih dokumenata naplaćuju naknade propisane internim aktima izdavaoca. Napominjemo da iznosi ovih naknada nisu propisani zakonom, često su podložni izmenama i nisu dostupni na način koji bi obezbedio blagovremenu informisanost i zaštitu interesa stranaka.

Javna preduzeća pored visokih naknada koje naplaćaju za uslove za projektovanje i priključenje, koje su sastavni deo lokacijskih uslova za izgradnju, naplaćuju i vrlo visoke permanentne rente za zakup prolaza kroz resurse koje im je država dodelila na upravljanje, a koji bi u slučaju polaganja infrastrukture, zbog značaja tih objekata za širu zajednicu, bilo logičnije tretirati kao službenosti (npr. polaganje kablova uz železničke pruge i puteve i sl).

Kada je reč o imaocima javnih ovlašćenja osnovanim od strane jedinica lokalne samouprave, njihove naknade su različite od opštine do opštine i stiče se utisak da svako uzima onoliko koliko mu treba. Sa ovim problemima smo se na najdrastičniji način suočili prilikom sprovođenja reforme procedure izdavanja građevinskih dozvola, zbog čega i dalje insistiramo na ustanovljavanju javnog registra neporeskih nameta, što je naša posebna preporuka.

Zbog navedenih problema svaki investitor u procesu upravljanja investicionom izgradnjom nema mogućnost da sagleda ukupan iznos svojih troškova, a postupak pribavljanja akata neophodnih za izgradnju i upotrebu objekata se dodatno usložnjava i vremenski ne može da se isplanira, jer je uslov za izdavanje uslova i saglasnosti najčešće prethodno plaćanje ovih naknada.

Napomenjemo da nijedan imalac javnih ovlašćenja (IJO) nije ispoštovao svoje obaveze iz Pravilnika o sadržini, načinu, postupku i rokovima izrade i objavljivanja separata (Službeni glasnik RS br. 33 od 9. aprila 2015) i doneo separate, koji bi sadržali odgovarajuće uslove i podatke, dovoljne da se u većini slučajeva lokacijski uslovi pribave bez uslova za projektovanje i priključenje (npr. izgradnja objekata individualne porodične gradnje na lokacijama za koje je razvijena planska dokumentacija i sl). Rok za IJO koji izdaju uslove za priključenje objekta na infrastrukturnu mrežu je bio 10. oktobar 2016, a ostalih 10. april 2016. i evidentno je da ti separati neće biti izrađeni jer IJO ne žele da se liše prihoda od izrade pojedinačnih ulova za projektovanje i priključenje, koji se u uporednoj praksi često i ne plaćaju, već se smatraju ponudom za pružanje usluga na tršitu od strane komunalnih preduzeća.

PREDLOG REŠENJA

Predlažemo izmenu Zakona o planiranju i izgradnji tako što će se jednom odredbom propisati da imaoci javnih ovlašćenja ne naplaćuju naknadu za uslove za projektovanje i priključenje koje izdaju u postupku pribavljanja lokacijskih uslova, kao i da odredbe u drugim propisima koje propisuju obavezu plaćanja tih naknada prestaju da važe stupanjem na snagu ovog zakona.

Predlažemo da druga ministartva i jedinice lokalne samouprave obezbede da imaoci javnih ovlašćenja nad kojima vrše nadzor izmene svoje tarifnike tako što će ukinuti naknade koje napalaćuju za izradu uslova za projektovanje i priključenje za izgradnju i upotrebu objekata, a da naknade koje naplaćuju za zakup resursa koji su im dati na upravljanje svedu na iznose koji su realni i prihvatljivi.

Primera radi Crna Gora uslove za projektovanje i priključenje ne naplaćuje.

PROPISI

· Zakon o planiranju i izgradnji (Službeni glasnik RS br. 72/2009,..., 37/2019 (dr.zakon))

· Interni akti organa, organizacija i imaoca javnih ovlašćenja

6. MINISTARSTVO PRAVDE

6.1 UČINITI SUDSKU ZAŠTITU DOSTUPNOM UKIDANJEM SUVIŠNIH SUDSKIH TAKSI

OPIS PROBLEMA

Privredi i građanima ogroman problem stvara neprihvatljivo veliki broj visokih sudskih taksi koje se naplaćuju tokom sudskog postupka, a koje građanima i privredi čine nedostupnom sudsku zaštitu. Možda je prihvatljiv argument da sud treba da naplaćuje visoke takse na podneske kojima se započinju sudski postupci/sporovi, kako bi se građani i privreda ređe parničili, ali nije prihvatljivo da se tako visoke takse naplaćuju više puta, tokom istog postupka.

Politika visokih sudskih taksi privredi praktično onemogućava poslovanje, jer troškovi u postupku sudske naplate potraživanja po pravilu prevazilaze vrednost potraživanja. Apsurdno je da sud naplaćuje takse i za radnje koje stranke preduzimaju upravo zbog lošeg vođenja postupka i pogrešnih odluka suda (takse na podnošenje redovnih i vanrednih pravnih lekova, ako se utvrdi njihova osnovanost). Nema opravdanja ni da se naplaćuju takse na prigovore i odgovore na inicijalne akte, budući da stranka koja izgubi spor jeste dužna da plati troškove donošenja odluke kojom se okončava postupak. Nelogična je i visina takse za izdavanje rešenja o izvršenju i platnog naloga, s obzirom da se radi o proceduri koja se sprovodi formalnom procenom dokumentacije i najčešće okončava otiskom štambilja suda.

Zbog ovakve politike sudskih taksi, sudovi u praksi tolerišu neplaćanje taksi, upravo u situacijama u kojima nije postojalo opravdanje za njihovo uvođenje (npr. taksa na odgovore na tužbu, žalbu i vanredne pravne lekove). Takođe, u cilju plaćanja nižih sudskih taksi, tužioci umanjuju označenu vrednost spora, a sud im to toleriše upravo da bi im omogućio jeftinije suđenje. I pored ovako visokih taksi, sudovi ne uspevaju da naplate takse u visini koja dovoljnoj za njihovo finasiranje. Ovo je najverovatnije posledica odsustva analize strukture prihoda od sudskih taksi (prihoda po konkretnim sudovima i po konkretnim taksama).

PREDLOG REŠENJA

Predlažemo da se izmeni član 3. Zakona o sudskim taksama, kao i tarifnibrojevi 1. i 2, koji su sastavni deo tog zakona, tako da se:

a) Ukinu taksa na odgovor na tužbu, taksa na prigovor protiv rešenja o izvršenju, takse na prvostepenu odluku (ako nije pravnosnažna), taksa na podnošenje žalbe i vanrednog pravnog leka koji je usvojen, takse na drugostepenu odluku i odluku po vanrednom pravnom leku, ako sud ukine presudu i vrati predmet sudu nižeg stepena na ponovno suđenje;

b) Izmene tarifni brojevi 1, 2. i 3. tako da se sudske takse u privrednim sporovima izjednače sa sudskim taksama propisanim za sporove pred sudovima opšte nadležnosti, kako bi se ukinula pomenuta diskriminacija u ostvarivanju prava na sudsku zaštitu;

c) Briše tarifni broj 39. iz Taksene tarife, jer provera vrednosti spora i odmeravanje konkretne sudske takse, jeste u nadležnosti suda i službenim ovlašćenjima radnika suda i postupajućeg sudije.

Dodatno, predlažemo da se izmeni član 37. Zakona o sudskim taksama tako što će se brisati stav 4.

Ministartsvo nadležno za poslove pravosuđa treba da uspostavi sistem naplate sudskih taksi koji će omogućiti analizu strukture prihoda od sudskih taksi, po konkretnim sudovima i po konkretnim taksama, kao i kontrolu i sprovođenje naplate sudskih taksi. Na osnovu analize strukture prihoda od sudskih taksi treba izmeniti Zakon o sudskim taksama tako što će se propisati niže sudske takse od važećih, imajući u vidu realne troškove suda u pružanju konkretne sudske zaštite, a ne isključivo vrednost predmeta spora.

PROPISI

· *Zakon o sudskim taksama (Službeni glasnik RS br. 28/94, 53/95, 16/97, 34/01, 9/02, 29/04, 61/05, 116/08, 31/09, 101/11, 93/12, 93/14, 106/15, 95/2018)*

6.2 UKINUTI OBAVEZU PODNOŠENJA ZAHTEVA ZA UVID I FOTOKOPIRANJE SPISA PREDMETA ZA STRANKE U POSTUPKU

OPIS PROBLEMA

Pravo na sudsku zaštitu podrazumeva niz prava koja stranka ostvaruje u tom postupku, a između ostalog i pravo stranke na uvid i razgledanje spisa, kao i fotokopiranje dokumenta u spisima.

Iako je ovo pravo garantovano procesnim zakonima i to bez uslova, članom 98. st. 3. i 4. Sudskog poslovnika je propisano da čak i stranke u sporu i njihovi punomoćnici i zastupnici moraju da podnose zahtev za razgledanje spisa predmeta, prepisivanje spisa i fotokopiranje dokumenata iz tih spisa. U praksi postupak po podnetim zahtevima nije jednak pred svim sudovima, jer u nekima po zahtevima odlučuje upravitelj pisarnice, a u nekima postupajući sudija u tom predmetu.

PREDLOG REŠENJA

Izmeniti član 98. Sudskog poslovnika tako što će se brisati stavovi 3. i 4. čime će se strankama u sporu i njihovim punomoćnicima i zastupnicima omogućiti razgledanje spisa predmeta, prepisivanje spisa i fotokopiranje dokumenata iz tih spisa do pravnosnažnog okončanja spora bez podnošenja posebnog zahteva, isključivo uz potpisivanje potvrde da su obavili konkretnu aktivnost.

PROPISI

· *Član 98. Sudskog poslovnika (Službeni glasnik RS 110/10, 70/11, 19/12, 89/13, 96/15, 104/15, 113/15, 36/16, 56/16, 77/2016, 16/2018 i 78/2018, 43/19 i 93/19)*

6.3 UVESTI DIGITALNU KOMUNIKACIJU IZMEĐU UČESNIKA IZVRŠNOG POSTUPKA

OPIS PROBLEMA

Na dužinu trajanja izvršnog postupka i troškove tog postupka na negativan način utiče nemogućnost dostavljanja podnesaka i dokaza elektronskim putem.
Iako član 62a Zakona o izvršenju i obezbeđenju izričito propisuje mogućnost podnošenja predloga za izvršenje u elektronskom obliku, ta zakonska odredba u praksi još uvek nije zaživela, jer izvršitelji ne prihvataju predloge za dozvolu izvršenja u elektronskoj formi. Zakon elektronsku proceduru pominje još isključivo u slučaju elektronskog javnog nadmetanja i elektronske oglasne table Komore.
Problem je što Zakon nije propisao da se i podnesci, kao i redovni i vanredni pravni lekovi u izvršnom postupku mogu dostavljati u elektronskoj formi, kao i da se dostava elektronskih dokumenata vrši u elektronski sandučić u skladu sa zakonom koji uređuje elektronsku upravu, odnosno na adresu za kvalifikovanu elektronsku dostavu u skladu sa zakonom koji uređuje elektronsko poslovanje.
Ovakvom postojećom praksom nadležnih organa smanjuje se efikasnost postupka, otežava se i usporava rad organa, što direktno utiče na dužinu trajanja postupka i visinu troškova.

PREDLOG REŠENJA

Izmeniti naslov iznad člana 62a Zakona o izvršenju i obezbeđenju da glasi: "Podnošenje predloga za izvršenje i vođenje postupka u elektronskom obliku", a član 62a izmeniti tako da glasi:
"Stranka se može opredeliti za to da podneske i dokaze javnom izvršitelju dostavlja u formi elektronskog dokumenta, sačinjenog u skladu sa zakonom koji uređuje elektronsko poslovanje, kao i da joj se akti izvršitelja i podnesci druge strane u tom postupku dostavljaju u takvom formatu.
U slučaju iz stava 1. ovog člana dostava elektronskog dokumenta stranci vrši se u elektronski sandučić, u skladu sa zakonom koji uređuje elektronsku upravu, ili na adresu za kvalifikovanu elektronsku dostavu, u skladu sa zakonom koji uređuje elektronski dokument.
U slučaju iz stava 1. ovog člana javni izvršitelj akte koje donosi u izvršnom postupku dostavlja stranci u formi elektronskog dokumenta, sačinjenog u skladu sa zakonom koji uređuje elektronski dokument.
Ako javni izvršitelj u slučaju iz stava 1. ovog člana stranci želi da dostavi podnesak, odnosno dokument inicijalno sačinjen u papirnom obliku, radi dostave u elektronkoj formi je dužan da isti digitalizuje i da potvrdi istovetnost te kopije originalu, čime kopija dobija istu dokaznu snagu kao original u okviru sprovođenja tog postupka.
Za potrebe dostave podneska, odnosno dokumenta inicijalno sačinjenih u elektronskom obliku stranci koja nema elektronski sandučić, odnosno stranci koja se nije saglasila da joj se dostava vrši na adresu za kvalifikovanu elektronsku dostavu, javni beležnik je dužan da takav akt prevede u papirni obliku, u skladu sa zakonom koji uređuje elektronsko poslovanje. "
Da bi se obezbedilo sprovođenje ovih odredbi predlažemo da se propišu odgovarajuće kaznene odredbe, u slučaju nepostupanja po istim. Dodatno, potrebno je raditi na edukaciji javnih izvršitelja o načinu sprovođenja procedure elektronskim putem.

NOVO

PROPISI

· *Zakon o izvršenju i obezbeđenju (Službeni glasnik RS br. 106/2015,..., 54/2019)*

6.4 OMOGUĆITI DA PRAVNO LICE MOŽE BITI UZBUNJIVAČ U POSTUPCIMA PRED DRŽAVNIM ORGANIMA I IMAOCIMA JAVNIH OVLAŠĆENJA

OPIS PROBLEMA

Zakon o zaštiti uzbunjivača, u članu 2, stav 1, tačka 2), propisuje da je: "Uzbunjivač fizičko lice koje izvrši uzbunjivanje u vezi sa svojim radnim angažovanjem, postupkom zapošljavanja, korišćenjem usluga državnih i drugih organa, nosilaca javnih ovlašćenja ili javnih službi, poslovnom saradnjom i pravom vlasništva na privrednom društvu".

Navedenom zakonskom odredbom su obuhvaćena isključivo fizička lica, zaposleni kod poslodavca i preduzetnici koje zakon o privrednim društvima definiše kao poslovno sposobna fizička lica, koja obavljaju delatnost u cilju ostvarivanja prihoda, a nisu obuhvaćena pravna lica koja na isti način i u istom ili većem obimu dolaze u priliku da izvrše uzbunjivanje, a na način kako zakon o zaštiti uzbunjivača propisuje u članu 2, stav 1, tačka 1: "otkrivanjem informacija o kršenju propisa, kršenju ljudskih prava, vršenju javnog ovlašćenja protivno svrsi zbog koje je povereno, opasnosti po život, javno zdravlje, bezbednost, životnu sredinu, kao i radi sprečavanja štete velikih razmera."

Napominjeno da je neophodno da se ovaj status zaštite omogući pre svega nevladinim organizacijama, koje se često osnivaju upravo sa osnovnim ciljem zaštite ljudskih prava ili sprečavanja korupcije i drugih zloupotreba u vršenju javnih ovlašćenja, te zaštite javnog zdravlja, bezbednosti, životne sredine i sl, što je i cilj Zakona o zaštiti uzbunjivača.

PREDLOG REŠENJA

Izmeniti i dopuniti član 2, stav 1, tačka 2), Zakona o zaštiti uzbunjivača tako što će zakonska definicija uzbunjivača obuhvatiti i pravna lica. Predlog izmene Zakona glasi:

"U članu 2. stav 1, tačka 2) Zakona o zaštiti uzbunjivača posle reči: "fizičko" dodaju se reči: "i pravno"."

PROPISI

· *Zakon o zaštiti uzbunjivača (Službeni glasnik RS br. 128/2014)*

6.5 OMOGUĆITI SPROVOĐENJE SUDSKIH POSTUPUKA NA OSNOVU PODNESAKA I DOKAZA DOSTAVLJENIH U ELEKTRONSKOM FORMATU

OPIS PROBLEMA

U Srbiji je u toku sprovođenje izuzetno značajne reforme uvođenja elektronske uprave u svim segmenitima, koja je započeta 2015. godine kroz implementaciju elektronske objedinjene procedure za izdavanje građevinskih dozvola, nastavljena 2017. godine usvajanjem Zakona o elektronskom dokumentu, elektronskoj identifikaciji i uslugama od poverenja u elektronskom poslovanju, a zaokružena 2018. godine usvajanjem Zakona o elektronskoj upravi i Zakona o postupku upisa u katastar nepokretnosti i vodova.

Međutim, ova reforma ne može biti potpuna bez adekvatne reforme sudova, koji treba da prihvate elektronsko poslovanje tako što će: omogućiti ravnopravan tretman papirnih i elektronskih dokumenata u postupcima koje sprovode; vršiti elektronski uvid u upravne predmete, a podatake iz evidencija i registara za potrebe postupaka koje sprovode pribavljati po službenoj dužnosti, preko Servisne magistrale organa i Pravosudnog informacionog sistema; omogućiti podnošenje svih podnesaka i dokaza sudu u elektronskom formatu, a dostavu sudskih odluka u elektronskom formatu preko pružaoca usluga kvalifikovane elektronske dostave ili kroz jedinstveni elektronski sandučić.

Smatramo da je ključni preduslov za potpunu implementaciju elektronske uprave uključenje sudova u tu reformu kao aktivnih učesnika u domenu sprovođenja svojih nadležnosti. Ako sudovi ne budu prihvatali elektronske dokumente kao ravnopravne dokaze, a pobijanje upravnih akata budu uslovljavali klasičnom procedurom, reforma elektronske uprave neće biti uspešno implementirana. Takođe, ako sudovi ne budu prihvatili prednosti kvalifikovane elektronske dostave presuda, odnosno mogućnost dostave akata kroz jedinstvene elektronske sandučiće registrovanim korisnicima usluge elektronske uprave, niti će sudovi moći da učine efikasnijim svoje postupanje, niti će ovi oblici dostave biti široko prihvaćeni od privrede i građana, što će stvarati dodatnu pravnu nesigurnost, koja je već značajno narušena propisivanjem različitih uslova dostave u različitim sudskim postupcima.

PREDLOG REŠENJA

Predlažemo da se usvoje izmene Zakona o uređenju sudova, Sudskog poslovnika, Zakona o parničnom postupku, Zakona o vanparničnom postupku, Zakonika o krivičnom postupku, Zakona o izvršenju i obezbeđenju, kao i drugih relevatnih propisa kojima će se omogućiti:

1) Ravnopravan tretman papirnih i elektronskih dokumenata u sudskim postupcima, na šta su između ostalih i sudovi obavezani članom 7. Zakona o elektronskom dokumentu..., koji propisuje da se "Elektronskom dokumentu ne može osporiti punovažnost, dokazna snaga, kao ni pisana forma samo zato što je u elektronskom obliku";
2) Elektronski pristup sudova upravnim predmetima preko informacionih sistema u kojima se vode predmeti, kako u cilju vođenja upravnog spora po tim predmetima, tako i u cilju utvrđivanja drugih činjenica od značaja za odlučivanje u građanskoj i krivičnoj materiji;
3) Ustanovljavanje i sprovođenje obaveze sudova da podatake iz evidencija i registara za potrebe postupaka koje sprovode pribavljaju po službenoj dužnosti, preko Servisne magistrale organa, shodno članu 9. Zakona o elektronkoj upravi;
4) Podnošenje svih podnesaka i dokaza sudu u elektronskom formatu, u skladu sa Zakona o elektronskom dokumentu;
5) Dostavu sudskih odluka u elektronskom formatu preko pružaoca usluga kvalifikovane elektronske dostave (u skladu sa članom 56. Zakona o elektronskom dokumentu...), odnosno kroz jedinstveni elektronski sandučić (u skladu sa članom 15. Zakona o elektronskoj upravi).

Podnošenje tužbe u obliku elektronskog dokumenta, saglasno članu 21. Zakona o upravnim sporovima, omogućio je Upravni sud, putem aplikacije eSud. Takođe, izmenama i dopunama Zakona o izvršenju i obezbeđenju iz 2019. godine propisana je mogućnost podnošenja predloga za izvršenje u elektronskom obliku. Međutim, praksa podnošenja tužbi ili predloga za izvršenje elektronskim putem još uvek nije zaživelo zbog čega status preporuke ostaje nerešen.

PROPISI

· Zakon o uređenju sudova (Službeni glasnik RS br. 116/08, 104/09, 101/10, 31/11, 78/11, 101/11, 101/13, 40/15, 106/15, 13/16, 108/16, 113/17, 65/18, 87/18, 88/18)

· Sudski poslovnik (Službeni glasnik RS br. 110/09, 70/11, 19/12, 89/13, 96/15, 104/15, 113/15, 39/16, 56/16, 77/16, 16/18, 78/18, 43/19 i 93/19)

· Zakon o parničnom postupku (Službeni glasnik RS br. 72/11, 49/13, 74/13, 55/14, 87/18);

· Zakon o vanparničnom postupku (Službeni glasnik SRS br. 25 od 4. maja 1982, 48/88, Službeni glasnik RS br. 46/95, 18/05, 85/12, 45/13, 55/14, 6/15, 106/15)

· Zakonik o krivičnom postupku (Službeni glasnik RS br. 72/11, 101/11, 121/12, 32/13, 45/13, 55/14 i 35/19)

· Zakon o izvršenju i obezbeđenju (Službeni glasnik RS br. 106/15, 106/16,113/17 17 i 54/19)

6.6 UREDITI SISTEM ODREĐIVANJA VISINE UPISNINE U IMENIK ADVOKATA

OPIS PROBLEMA

Sve advokatske komore u Srbiji naplaćuju iznos upisnine na osnovu odluka Advokatske komore Srbije.
Odluka Komore br 476-4/2014, propisujući iznos upisnine na 4.000 evra, diskriminiše sve lošijeg imovinskog statusa, odnosno onemogućava im bavljenje advokaturom iako ispunjavaju sve druge zakonske ulsove. Odluka Komore 2394-1-7/2016 advokatske pripravnike izuzima od navedene diskriminacije, omogućavajući im da zahtevaju umenjenje iznosa upisnine na (realnih) 400 evra. Postojanje ove odluke je samo po sebi neprihvatljivo, ali celu situaciju čini gorom činjenica da su navedene odluke donete neposredno nakon što je Ustavni sud prethodnu Odluku advokatske komore Srbije na osnovu koje se naplaćivala upisnina (u iznosu od 5.000 evra svim kandidatima osim advokatskim pripravnicima kojima se naplaćivao iznos od 500 evra) oglasio neustavnom. Obrazloženje Ustavnog suda je da određivanje ovako visokog iznosa predstavlja najpre očiglednu diskriminaciju na osnovu imovinskog stanja ali i da de facto predstavlja uvođenje dodatnog uslova za bavljenje advokaturom koji Zakon o advokaturi ne poznaje. Ustavni sud je u navedenoj odluci zauzeo stav da iznos upisnine ne može porizvoljno da se određuje, već da on mora odgovarati stvarnim troškovima upisa u umenik (troškovi obrade zahteva) i da ne sme predstavljati izvor finansiranja komore. Ustavni sud zaključuje da je donoseći navedenu odluku Advokatska komora Srbije prekoračila Javna ovlašćenja koja su poverena Zakonom o advokaturi.
Komora je nosilac javnih ovlašćenja i nema mandat da po svojoj volji ili partikularnom interesu diskriminiše određene kategorije, ali izgleda da postoji ozbiljna namera da se postupa suprotno opšteobavezujućim odlukama Ustavnog suda, jer je neposredno nakon donošenja navedene odluke Ustavnog suda ista najpre donela odluku br. 476-4/2014 a zatim i odluku br. 2394-1-7/2016 iako su očigledno u suprotnosti sa stavovima i odlukama Ustavnog suda. Pored toga što brojni pravnici trpe diskriminaciju, ovakva praksa narušava i autoritet Ustavnog suda.

PREDLOG REŠENJA

Izmeniti član 72. Zakona o advokaturi u skladu sa stavom Ustavnog suda da visina upisnine mora odgovarati stvarnim troškovima upisa u imenik i da upisnina bude jednaka za sve koji žele da se upišu u imenik advokata.

PROPISI

· *Zakon o advokaturi (Službeni glasnik RS br. 31/2011 i 24/2012 - odluka US)*
· *Odluka Advokatske komore Srbije br 476-4/2014 i Odluka AKSa 2394-1-7/2016)*

7. MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, ŠUMARSTVA I VODOPRIVREDE

7.1 UNAPREDITI PRAVNI OKVIR ZA DODELU PODSTICAJA ZA ORGANSKU PROIZVODNJU

OPIS PROBLEMA

Članom 37. Zakona o podsticajima u poljoprivredi i ruralnom razvoju definisani su podsticaji za podršku programima koji se odnose na očuvanje i unapređenje životne sredine među kojima su i podsticaji za organsku proizvodnju.
Međutim, uslovi i iznos podsticaja za organsku proizvodnju u mnogim segmentima ne odgovaraju potrebama poljoprivrednika i deluju ograničavajuće. Između ostalog:

- Članom 18. propisano je da poljoprivrednik može dobiti podsticaje za maksimalno 20ha obradivog zemljišta što je u prošlosti dovodilo do usitnjavanja parcela i veštačkog formiranja poljoprivrednih gazdinstava, te je potrebno razmotriti povećanje ovog ograničenja;
- Članom 38. Zakona propisano je da se iznos podsticaja za organsku proizvodnju vezuje za iznos podsticaja u konvencionalnoj proizvodnji odnosno da je minimalno 40% veći bilo za biljnu bilo za stočarsku proizvodnju;
- Zakonom, a dalje i Pravilnikom o korišćenju podsticaja za organsku stočarsku proizvodnju propisano je da se podsticaj za organsku proizvodnju u stočarstvu može dobiti samo za kvalitetna priplodna grla. Imajući u vidu da se kvalitetna priplodna grla definišu kao visokoproduktivna grla, ovo je u suprotnosti sa načelima organske proizvodnje koja fokus stavlja ne na kvantitetu već na ekološki prihvatljivim načinima proizvodnje;
- Finalno, poljoprivrednici često ističu da im isplata dolazi kasno, u onom trenutku kada su oni većinu troškova već pokrili iz sopstvenih sredstava. Recimo zahtevi za organsku stočarsku proizvodnju podnose se od maja do oktobra iako stočari najveće troškove imaju na proleće.

PREDLOG REŠENJA

Potrebno je usvojiti novi Zakon o podsticajima u poljoprivredi i ruralnom razvoju ili izmeniti postojeći tako da se:

- Omogući dodela subvencija za organsku proizvodnju i kada se obavlja na zemljštu manjem od 20 hektara;
- Omogući da se iznosi podsticaja za organsku proizvodnju utvrđuju i dodeljuju nezavisno od podsticaja za konvencionalnu proizvodnju;
- Omogući dodela podsticaja stočarima za priplodna grla koja se proizvode uz poštovanje načela organske proizvodnje, pod uslovima koji su potpuno drugačiji od uslova koji se traže za "kvalitetna" priplodna grla;
- Pojednostaviti podnošenje zahteva tako što će se: omogućiti elektornsko podnošenje zahteva, pribavljanje potrebne dokumentacije od strane Uprave za agrarna plaćanja službenim putem, uvođenje isplata subvencija organizatorima proizvodnje umesto pojedinačnim kooperantima i sl..
- Omogućiti da dinamika isplate subvencija bude usaglašena sa potrebama proizvođača, koji najveće troškove imaju u proleće.

PROPISI

- *Zakona o podsticajima u poljoprivredi i ruralnom razvoju (Službeni glasnik RS br. 10/13, 142/14, 103/15 i 101/16)*
- *Pravilnik o korišćenju podsticaja za organsku stočarsku proizvodnju (Službeni glasnik RS br. 41/2017-11, 3/2018-65, 31/2018-85, 94/2019-154 (dr.pravilnik))*

7. MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, ŠUMARSTVA I VODOPRIVREDE

7.2 OMOGUĆITI DUGOROČNO KORIŠĆENJE DRŽAVNOG POLJOPRIVREDNOG ZEMLJIŠTA ZA ORGANSKU PROIZVODNJU

OPIS PROBLEMA

Proizvođači koji se bave organskom poljoprivredom ne ostvaruju povoljniji položaj pri zakupu državnog poljoprivrednog zemljišta, za razliku od ostalih zakupaca koji sprovode druge vrste investicionih ulaganja na tom zemljištu.

Naime, član 61. stav 5. Zakona o poljoprivrednom zemljištu propisuje da se državno poljoprivredno zemljište pod određenim uslovima, može dati na besplatno korišćenje za poljoprivrednu proizvodnju i fizičkim i pravnim licima koja su upisana u Registar poljoprivrednih gazdinstava i nalaze se u aktivnom statusu, na period do pet godina.

Istim članom je propisano da se period od pet godina može produžiti do 30 godina u slučaju da se lice bavi proizvodnjom energije iz obnovljivih izvora od biomase ili stočarstva, ali uz odobrenje investicionih radova koje daje Ministarstvo.

Dalje, Pravilnik o uslovima i postupku davanja u zakup i na korišćenje poljoprivrednog zemljišta u državnoj svojini definiše investiciono ulaganje kao izgradnju sistema za navodnjavanje, odvodnjavanje, ribnjaka, plastenik, staklenik, sadnju vinograda ili voćnjaka, protivgradne zaštita na višegodišnjim zasadima na poljoprivrednom zemljištu.

Dakle, organska proizvodnja nije definisana kao investiciono ulaganje iako podrazumeva ulaganja u čišćenje zemljišta. Ovo predstavlja problem proivođačima organske hrane jer im je period zakupa zemjišta od pet godina prekratak kako bi izvršili konverziju zemljišta iz konvencionalnog u pogodno za organsku proizvodnju i počeli da prihoduju na osnovu organske proizvodnje čime im je uskraćena ili otežana mogućnost da kroz ovaj mehanizam započnu ili prošire svoju proizvodnju.

PREDLOG REŠENJA

Predlažemo da se izmeni Pravilnik o uslovima i postupku davanja u zakup i na korišćenje poljoprivrednog zemljišta u državnoj svojini tako da i organska proizvodnja bude obuhvaćena pojmom investicionog ulaganja. Na ovaj način bi se proizvođačima organske hrane omogućilo da bez naknade koriste poljoprivredno zemljište na period duži od pet godina.

Takođe, predlažemo da se razmotri mogućnost da se obuhvat investicionog ulaganja u poljoprivredi definiše Zakonom, čime bi se obezbedila pravna sigurnost u vezi sa ostvarivanjem prava na korišćenje poljoptrivrednog zemljišta bez naknade.

NOVO

PROPISI

· *Zakon o poljoprivrednom zemljištu (Službeni glasnik RS br. 62/2006, ..., 95/2018 (dr.zakon))*

· *Pravilnik o uslovima i postupku davanja u zakup i na korščenje poljoprivrednog zemljišta u državnoj svojini (Službeni glasnik RS br. 16/2017, ..., 45/2019)*

7.3 UNAPREDITI REGISTAR POLJOPRIVREDNIH GAZDINSTAVA I UVESTI ELEKTRONSKI SISTEM ZA DODELU PODSTICAJA

OPIS PROBLEMA

Uprava za agrarna plaćanja kao organ u sastavu Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede osnovana je Zakonom o poljoprivredi i ruralnom razvoju 2009. godine (Službeni glasnik RS 41/09) i ima ključnu ulogu u dodeli podsticaja u poljoprivredi.

Pored IPARD mera koji se odobravaju iz fondova EU, trenutno se poljoprivrednicima u Srbiji odobravaju i podsticaji iz budžeta Republike Srbije (tzv. nacionalne mere). Za većinu nacionalnih mera nadležna je Uprava za agrarna plaćanja, ali je usled nepostojanja ekspozitura na lokalnom nivou, deo mera poput podsticaja za biljnu proizvodnju delegiran Upravi za trezor.

Registar poljoprivrednih gazdinstava - RPG je baza svih potencijalnih korisnika podsticaja u poljoprivredi. RPG trenutno vodi i ažurira Uprava za trezor kao delegirani posao od strane Uprave za agrarna plaćanja. Sam postupak registracije i izmene podataka u RPG-u je zastareo i zahteva da poljoprivrednik dostavlja brojne dokaze o kojima se već vodi javna evidencija. Takođe, da bi odobrila bilo koji podsticaj poljoprivrednicima Uprava za agrarna plaćanja koristi četiri različita sistema: Registar poljoprivrednih gazdinstava (koji trenutno vodi Uprava za trezor), Katastar nepokretnosti Republičkog geodetskog zavoda, Bazu životinja Uprave za veterinu, kao i bazu nacionalnih mera koju sama vodi. Navedene evidencije/registri nisu međusobno uvezani što dovodi do toga da poljoprivrednici svaki put iznova dostavljaju podatke o kojima se već vodi javna evidencija i dokaze poput vlasništva ili zakupa zemljišta, vlasništva nad životinjama i sl. Sa druge strane, nadležne državne institucije moraju ručno i pojedinačno da proveravaju svaki podatak i da ga prekucavaju u svoje baze čime se izlažu riziku greške.

Analiza je pokazala da u postupku registracije poljoprivrednog gazdinstava i odobravanja subvencija poljoprivrednik dostavlja oko 90 podataka na preko 10 različitih dokumenata, od čega se barem 60% podataka nepotrebno traži od poljoprivrednika (ili se više puta ponavlja ili se već vodi u drugim javnim evidencijama).

PREDLOG REŠENJA

Neophodno je da Uprava za agrarna plaćanja pojednostavi procedure kroz uklanjanje zastarelih procesa i uvođenje jedinstvenog elektronskog šaltera "eAgrar" za registraciju gazdinstava i dodelu podsticaja. Neophodno je osigurati da se digitalizacija RPG i zahteva za podsticaje radi u kontekstu uvođenja integrisanog sistema za kontrolu plaćanja u poljoprivredi (IACS).

S tim u vezi potrebno je:

- Izmeniti Zakon o poljoprivredi i ruralnom razvoju i pravilnike proistekle iz njega;
- Razviti softver koji će objediniti podatke iz Registra poljoprivrednih gazdinstava i baze nacionalnih mera;
- Omogućiti automatsko preuzimanje podataka iz Katastra nepokretnosti i Baze životinja na dnevnom nivou;
- Optimizovati proceduru registracije poljoprivrednog gazdinstva i procedure odobravanja subvencija kroz omogućavanje elektronskog podnošenja zahteva.

Uvođenje eAgrar sistema značajno će olakšati, ubrzati i učiniti transparentnijim postupke upisa u RPG i odobravanja subvencija poljoprivrednicima. Procenjeno je da bi se uvođenjem ovakvog sistema uštedeli troškovi privrede za 85%. Takođe, kroz uvezivanje preko 20 javnih registara eAgrar bi nadležnom ministarstvu omogućio bolju kontrolu na terenu i bolje planiranje poljoprivredne politike.

PROPISI

· Zakon o poljoprivredi i ruralnom razvoju (Službeni glasnik RS br. 41/2009, 10/2013 - dr. zakon i 101/2016)
· Pravilnici o podsticajima u poljoprivredi

7. MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, ŠUMARSTVA I VODOPRIVREDE

7.4 OPTIMIZOVATI PROCEDURU UPISA U CENTRALNI REGISTAR OBJEKATA U POSLOVANJU SA HRANOM

OPIS PROBLEMA

Članom 11. stav 1. Zakona o bezbednosti hrane propisano je da se proizvodnjom i prometom hrane i hrane za životinje može baviti samo pravno lice i preduzetnik koji je upisan u Centralni registar objekata (CRO), koji vodi Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede. Svrha tog registra je da omogući praćenja bezbednosti hrane i sledljivost lanca hrane i hrane za životinje.

CRO je jedinstvena baza svih subjekata i objekat u poslovanju hranom. To znači da ukoliko je subjekat u poslovanju hranom sa svojim objektima upisan u registre Uprave za veterinu, nije potrebno da podnosi poseban zahtev Poljoprivrednoj inspekciji za upis u CRO za drugu vrstu delatnosti.

Međutim, u praksi povezivanje posebnih registara u jedinstvenu bazu izostaje usled tehničkih prepreka te različiti sektori, uprave, i na kraju inspektori nemaju pristup celokupnom centralnom registru objekata.

Usled ovoga stvaraju se nedoumice kod privrednih subjekata u koji deo registra se upisati, a često se privredni subjekti "za svaki slučaj" upisuju i kod Uprave za veterinu i kod Poljoprivredne inspekcije.

Takođe, zahtev za upis, kao i sve izmene u CRO podnosi se isključivo u papirnom obliku što nepotrebno povećava troškove privrede, ali i otežava obradu zahteva.

Dodatno, pored registara koje vodi Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Zakonom o akcizama propisan je i registar proizvođača alkoholnih pića i registar proizvođača kafe, koji sadrže identične informacije upisane u CRO. Iako se pomenuti registri ne vode u cilju praćenja bezbednosti hrane, ovim zahtevom se od privrede traži da se tri puta registruje kao subjekat (u APR-u, kod Poljoprivredne inspekcije i kod Poreske uprave) čime se nameću dodatni troškovi, kako privredi, tako i administraciji usled obrade zahteva.

PREDLOG REŠENJA

Predlažemo da se izmene Zakon o bezbednosti hrane i Pravilnika o o sadržini i načinu vođenja Centralnog registra objekata, tako da se:

- Postupak upisa u CRO u potunosti digitalizuje, što bi podrazumevalo elektronsko podnošenje zahteva, kao i izdavanje elektronskog rešenja ili potvrde o upisu/izmeni ili brisanju iz registra;
- U cilju pojednostavljenja upisa u CRO, uspostavi one-stop-shop sa APR-om, tako da se omogućiti da se prilikom upisa objekata u CRO podaci o privrednom subjektu preuzimaju automatski iz registra privrednih subjekata, odnosno registra preduzetnika, bez obaveze dostavljanja podataka i dokaza o podacima koji su već upisani u te registre;
- Povežu svi posebni delovi CRO u jedinstvenu bazu, uz omogućavanje da više organa vodi svoje "delove" te jedinstvene baze;
- Omogući zaposlenima u Ministarstvu i inpektorima na terenu potpuni pristup jedinstvenoj bazi CRO elektronskim putem;
- Omogući zaposlenima u Ministarstva finansija pristup jedinstvenoj bazi CRO elektronskim putem, u cilju automatskog preuzimanja podataka iz tog registra, a radi pojednostavljenja procedura u vezi sa vođenjem registar koje Poreska uprava i Uprava za duva vode u skladu sa Zakonom o akcizama.

Tokom unapređenja CRO potrebno je osigurati da budući unapređeni CRO bude u potpunosti komplementaran sa sistemom e-Inspektor koji treba da obezbedi koordinaciju rada svih inspektorata, kao i adekvatnu primenu analize rizika kada je u pitanju inspekcijski nadzor.

NOVO

PROPISI

- *Zakon o bezbednosti hrane (Službeni glasnik RS br. 41/2009, 17/2019)*
- *Pravilnik o sadržini i načinu vođenja Centralnog registra objekata (Službeni glasnik RS br. 20/2010)*
- *Zakonom o akcizama (Službeni glasnik RS br. 22/2001, ...,30/2018)*

7.5 OMOGUĆITI DONACIJU HRANE KOJOJ JE ISTEKAO ROK ZA "NAJBOLJE UPOTREBITI DO"

OPIS PROBLEMA

U Srbiji, kao i na globalnom nivou postoji problem bacanja velikih količina hrane. Značajan deo hrane povlači se iz prometa i uništava isključivo zbog isteka roka upotrebe, iako je često ova hrana i dalje bezbedna i pogodna za ljudsku ishranu. U mnogim evropskim državama, kao i u regionu već su uspostavljeni sistemi koji olakšavaju doniranje hrane, uključujući i hranu s isteklim rokom upotrebe.

Pravni okvir Republike Srbije trenutno ne ostavlja mogućnost doniranja ovakve hrane u humanitarne svrhe. Međutim, izmenama i dopunama Zakona o bezbednosti hrane iz 2019, tačnije odredbom iz člana 26. stav 10. Zakona propisano je da Ministar podzakonskim aktom bliže propisuje uslove za preradu, rukovanje, skladištenje i čuvanje određenih vrsta hrane sa oznakom "najbolje upotrebiti do", čime je dat pravni osnov za dalje regulisanje ove oblasti.

Članom 23. Pravilnika o deklarisanju hrane propisano je da je rok "najbolje upotrebiti do" rok u kome hrana zadržava svoja karakteristična svojstva pri odgovarajućem čuvanju i skladištenju. Nakon isteka ovog roka, ovakva hrana, uz adekvatno rukovanje, čuvanje i skladištenje i dalje može biti bezbedna i pogodna za ishranu ljudi. Važno je napomenuti da se ovo ne odnosi na hranu s isteklim rokom trajanja proizvoda "upotrebljivo do", koja nije pogodna za ishranu ljudi nakon isteklog roka, zbog rizika vezanih za bezbednost proizvoda.

PREDLOG REŠENJA

NALED predlaže što hitnije donošenje pravilnika kojim bi se omogućilo doniranje određenih vrsta hrane i nakon isteka roka trajanja "najbolje upotrebiti do". Pod doniranjem se može smatrati isključivo nekomercijalno stavljanje ovakve hrane u promet, što je potrebno izričito propisati tim pravilnikom.

Pravilnikom je potrebno propisati odgovornost svih subjekata u lancu hrane, a posebno hrane sa isteklim rokom "najbolje upotrebiti do", kako bi se osigurala sledljivost i bezbednost proizvoda koji se na ovaj način doniraju. Takođe, NALED predlaže da se definiše lista hrane koju je moguće donirati nakon isteklog roka upotrebe, uzimajući u obzir ostale faktore koji mogu uticati na bezbednost proizvoda: očuvana ambalaža, adekvatno rukovanje i skladištenje i slično.

NOVO

PROPISI

· Zakon o bezbednosti hrane (Službeni glasnik RS br. 41/2009, 17/2019)
· Pravilnik o deklarisanju, označavanju i reklamiranju hrane (Službeni glasnik RS br. 19/ 2017, 16/2018)
· Novi pravilnik o doniranju hrane
· Zakon o PDV-u

7.6 UKINUTI NAKNADU ZA UVERENJA O ZDRAVSTVENOM STANJU PČELINJE ZAJEDNICE

OPIS PROBLEMA

Naknada za izdavanje i produžavanje uverenja o zdravstvenom stanju po pčelinjoj zajednici povećana je u decembru 2013. godine sa 11 na 64 dinara, što znači da je ovaj trošak povećan za 581%. Ovo Uverenje traje samo 3 meseca i praktično se mora pribavljati ili obnavljati četiri puta godišnje. S obzirom na broj košnica, izdatak pčelara po ovom osnovu je drastično povećan, a to utiče na povećanje cene meda i čini naše pčelare nedovoljno konkurentnim na evropskom tržištu. Napominjemo da izdavanje navedenog uverenja ne podrazumeva bitnije angažovanje, niti troškove na strani veterinara koji izdaju uverenje, jer su veterinaru sve radnje koje su uslov za izdavanje tog uverenja već plaćene, a radi se samo o taksi (naknadi) za izdavanje uverenja na kome se konstatuju ranije izvršene provere.

Dodatno, naknada za izdavanje Uverenja o zdravstvenom stanju životinja u unutrašnjem prometu, naplaćuje se u odgovarajućem procentu vrednosti životinje, a za pčelinje zajednice iznosi 25 dinara. Problem je što se ova naknada plaća prilikom svake selidbe, a pošto pčelari prosečno imaju 2-3 selidbe godišnje (plaća se u oba pravca) proizlazi da oni po tom osnovu po košnici godišnje moraju izdvojiti od 100 do 150 dinara. Kad se to spoji sa 64 dinara koliko se plaća naknada po košnici, ispada da su troškovi papirologije od 164 do 214 dinara po košnici godišnje, što je veliki deo državnog podsticaja koji se dobija (po košnici za pčele). Država na taj način sa oko 30% od iznosa podsticaja – subvencioniše veterinare koji ove papire izdaju, a ne pčelarsku proizvodnju. Time se smanjuje devizni priliv državi Srbiji, jer bi pčelarstvo bez ovih nepotrebnih nameta, tj. njihovim smanjenjem na pristojan nivo, moglo mnogo brže da se razvija.

PREDLOG REŠENJA

Izmeniti Uredbu o visini naknade za izdavanje i produžavanje uverenja o zdravstvenom stanju životinja tako što će se u članu 2. stav 1. tačka 17) reči: “64,00 dinara” zameniti rečima “ne naplaćuje se”.

Smanjiti naknadu za Izdavanje Uverenja o zdravstvenom stanju životinja za pčele i uvesti fiksnu naknadu od 100 dinara po jednoj selidbi, bez obzira na broj košnica, za dobijanje pomenutog Uverenja o zdravstvenom stanju životinja.

PROPISI

· *Uredba o visini naknade za izdavanje i produžavanje uverenja o zdravstvenom stanju životinja (Službeni glasnik RS 113/13-6)*

· *Zakon o veterinarstvu član 140. stav 1. i 4. (Službeni glasnik RS br. 91/2005-3, 30/2010-120, 93/2012-29, 17/2019-10 (dr.zakon))*

7.7 IZMENITI ODREDBE ZAKONA O VODAMA KOJE UREĐUJU OBAVEZU MERENJA OTPADNIH VODA

OPIS PROBLEMA

Zakonom o vodama uređuje se između ostalog upravljanje vodnim objekima među kojima su i vodni objekti za monitoring – pijezometarske bušotine. Članom 20. Zakona o vodama propisano je da su vodni objekti za monitoring voda (između ostalih i pijezometarske bušotine) objekti kojima se prikupljaju podaci o stanju nivoa, količini i kvalitetu površinskih i podzemnih voda.

Članom 99. propisano je da je pravno lice, preduzetnik, odnosno fizičko lice koje ispušta ili odlaže materije koje mogu zagaditi vodu), dužno da postavi uređaje za merenje i kontinuirano meri količine otpadnih voda. Međutim, ovakvim propisom značajno se opterećuju fizička lica, kao i mikro i mala pravna lica, koji ne ispuštaju otpadne vode kontinuirano niti u velikom oblimu.

Takođe, članom 100. Zakona propisano je da je pravno lice koje vrši sakupljanje, odvođenje i prečišćavanje otpadnih voda i zaštitu voda dužno da vrši kontrolu ispravnosti objekata za sakupljanje, odvođenje i prečišćavanje otpadnih voda, pre svega u pogledu vodone propusnosti, svakih pet godina, a u slučaju uređaja za merenje količina otpadnih voda jedanput godišnje. Međutim, trenutni nivo tehničkog razvoja u Srbiji ne dopušta da se ovakva odredba sprovede u praksi, pa u cilju eliminisanja pravne nesigurnosti predlažmo da se odloži primena ove obaveze.

Dalje, Pravilnik o načinu i uslovima za merenje količine i ispitivanje kvaliteta otpadnih voda i sadržini izveštaja o izvršenim merenjima sadrži neprecizne odredbe koje se tiču:

- Obaveze merenja količine otpadne vode (čl. 7, stav 5, tačka 1);
- Neodgovarajućeg obima ispitivanja za sve otpadne vode (član 17) bez obzira na recipijenta;
- Obaveze proračuna efikasnosti prečišćavanja za svaki parametar (čl. 21, tačka 22);
- Tačaka 5 i 16 koje se ponavljaju (čl. 21);
- Nejasno definisanog uzorkovanja kada nisu ispunjeni bezbednosni zahtevi (npr. na stanicama za snabdevanje gorivom);
- Nedefinisanog perioda za izračunavanje opterećenja otpadnih voda (Prilog 5);
- Načina utvrđivanja uticaja ispuštenih voda na prijemnik koji nije definisan (čl. 3, tačka 2).

PREDLOG REŠENJA

Izmeniti Zakon o vodama tako što će se u članu 20. dodati novi stav 2. koji glasi:

"Izgradnja pijezometarskih bušotina u cilju praćenja zagađenja podzemnih voda može se naložiti vodnim aktom iz člana 113. stav 2. Zakona, ako ne postoji specifična oprema i sigurnosni sistemi čija je namena sprečavanje zagađenja zemljišta i podzemnih voda. "

U članu 99. Zakona izmeniti stav 1. tako da glasi:

"Pravno lice, preduzetnik, odnosno fizičko lice iz člana 98. ovog zakona, dužno je da postavi uređaje za merenje i da kontinuirano meri količine otpadnih voda i ispituje parametre kvaliteta otpadnih voda i njihov uticaj na recipijent, ako je procenjena količina otpadnih voda veća od 30m3/dan i kada je ispuštanje otpadnih voda kontinualno, tj. kada je tehnički moguće merenje protoka, kada je ugradnja merača protoka u skladu sa zahtevanim merama bezbednosti i kada je merenje količine otpadnih voda naloženo vodnim aktom iz člana 113. stav 2. Zakona. To lice je dužno da izveštaje o izvršenim merenjima čuva najmanje pet godina i da iste dostavlja javnom vodoprivrednom preduzeću, ministarstvu nadležnom za poslove zaštite životne sredine i Agenciji za životnu sredinu jednom godišnje".

U članu 100. stav 1. Zakona posle reči: "jedanput godišnje" dodati zapetu i reči: "od momenta kada se za to steknu tehnički uslovi u Republici Srbiji".

Dalje, izmeniti Pravilnik o načinu i uslovima za merenje količine i ispitivanje kvaliteta otpadnih voda na sledeći način:

- U članu 7. stav 5: brisati reči: "u toku uzorkovanja", a obavezu merenja protoka ograničiti samo na subjekte kod kojih je količina otpadnih voda veća od 30m3/dan i kada je ispuštanje otpadnih voda kontinualno, tj. kada je tehnički moguće merenje protoka;
- Propisati obim ispitivanja otpadnih voda koji je odgovarajući za konkretne vrste, jer npr. nema smisla ispitivati sadržaj kiseonika, žareni ostatak, gubitak žarenjem ako se otpadne vode ispuštaju u javnu kanalizaciju;
- Proračun efikasnosti prečišćavanja propisati prema vrsti i karakteristikama uređaja za prečišćavanje, tj. samo za one parametre na koje utiče;
- Korigovati tekst propisa tako da se situacioni plan pomene samo jednom u članu 21;
- Propisati kako vršiti uzorkovanje kada nisu ispunjeni bezbednosni zahtevi;
- Propisati period za izračunavanje opterećenja otpadnih voda kao minimum četiri uzorkovanja ili minimalno tokom jedne godine (Prilog 5);
- Propisati na koji način se utvrđuje uticaj ispuštenih voda na prijemnik (član 3. tačka 2).

PROPISI

· Zakon o vodama (Službeni list RS br. 30/2010, 93/2012 i 101/2016)

· Pravilnik o načinu i uslovima za merenje količine i ispitivanje kvaliteta otpadnih voda i sadržini izveštaja o izvršenim merenjima (Službeni glasnik RS br. 33/2016)

8. MINISTARSTVO ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE

8.1 UVESTI INSTITUT PRODUŽENE ODGOVORNOSTI PRIVREDE U UPRAVLJANJU POSEBNIM TOKOVIMA OTPADA

OPIS PROBLEMA

Zakon o upravljanju otpadom i Uredba o proizvodima koji nakon upotrebe postaju posebni tokovi otpada definisali su plaćanje naknade za ovu vrstu proizvoda u koje spadaju i elektronski i električni proizvodi (EEP). S obzirom na to da se Zakon primenjuje već 10 godina mogu se uočiti njegovi negativni efekti praksi, prouzrokovani visokim naknadama (do 12% u ceni proizvoda) koje direktno utiču na cenu proizvoda i predstavljaju teret za kupce i za proizvođače/uvoznike.

Posledice visokih naknada su smanjenje proizvodnje, što umanjuje budžetske prihode i podstiče nelojalnu konkurenciju. Takođe, država ima ograničenu kontrolu nad finansijama, jer nije uspostavaljen efikasan sistem za naplatu naknada (plaća je samo oko 25% obveznika).

S obzirom da nije propisana produžena odgovornost privrede po osnovu upravljanja otpadom, što je osnovni princip u održivom upravljaju otpadom, ne dolazi do investicija u ovu oblast. Sistem je demotivišući kako za privredu, tako i za građane, što je dodatno pojačano nedostatkom organizovanog podizanja javne svesti i kvalitetne edukacije sa ovom temom.

PREDLOG REŠENJA

Izmeniti Zakon o upravljanju otpadom tako da se uvede institut produžene odgovornosti privrede u upravljanju posebnim tokovima otpada, koji nastaje upotrebom proizvoda konkretnih proizvođača, odnosno uvoznika.

Uvođenje produžene odgovornosti proizvođača za upravljanjem otpadom je dobar model za Srbiju, privredu i njene građane, koji doprinosi sprečavanju nelojalne konkurencije i smanjenju sive ekonomije, a taj model se može dodatno unaprediti uvođenjem jedinstvenog javnog registra zagađivača (proizvođača i uvoznika). Na ovaj način privreda postaje aktivni učesnik u procesima zaštite životne sredine, te ima podsticaja da investira u zaštitu životne sredine i zapošljavanje u ovoj oblasti.

Države članice EU su već uspešno implementirale institut produžene odgovornost proizvođača u upravljanju posebnim tokovima otpada, tako da se taj sistem može implementirati po modelu koji je već uspešno potvrđen u praksi.

PROPISI

· Zakon o upravljanju otpadom (Službeni glasnik RS 36/09, 88/10 i 14/16)

· Uredba o proizvodima koji posle upotrebe postaju posebni tokovi otpada, obrascu dnevne evidencije o količini i vrsti proizvedenih i uvezenih proizvoda i godišnjeg izveštaja, načinu i rokovima dostavljanja godišnjeg izveštaja, obveznicima plaćanja naknade, kriterijumima za obračun, visinu i način obračunavanja i plaćanja naknade (Službeni glasnik RS 54/10, 86/11, 15/12, 41/13, 3/14, 81/14, 31/15 i 44/15)

8. MINISTARSTVO ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE

8.2 USPOSTAVITI I STAVITI U FUNKCIJU ZELENI FOND ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE

OPIS PROBLEMA

U redovnim godišnjim izveštajima Evropske komisije o napretku Srbije na putu EU integracija, povećanje administrativnih i finansijskih kapaciteta Agencije za zaštitu životne sredine, operacionalizacija Zelenog fonda i obezbeđivanje odgovarajućih sredstava za rad fonda su postavljenji kao preduslov za dalji napredak u ovoj oblasti i otvaranje poglavlja 27(Životna sredina).

Imajući u vidu značaj zaštite životne sredine potrebno je doneti Zakon o Fondu za zaštitu životne sredine (tzv. Zeleni fond) u cilju održivog i transparentnog finansiranja zaštite životne sredine. Sredstva fonda koristila bi se za: finansiranje pripreme, sprovođenja i razvoja programa, projekata i durgih aktivnosti na državnom i lokalnom nivou čiji je cilj očuvanje, održivo korišćenje, zaštita i unapređenje životne sredine; unapređenje energetske efikasnosti i korišćenja obnovljivih izvora energije; očuvanje biološke i geološke raznovrsnosti i racionalnog korišćenja prirodnih dobara i energije kao osnovnih uslova održivog razvoja; kao i ostvarivanje prava građana na zdravu životnu sredinu.

PREDLOG REŠENJA

Potrebno je uspostaviti operativan Zeleni fond, projektno orjentisan sa jasno definisanim pravnim okvirom i sopstvenim budžetom, što je preduslov za transparentno i održivo finansiranje isključivo mera iz oblasti zaštite životne sredine.

Predlog rešenja podrazumeva usvajanje Zakona o Fondu za zaštitu životne sredine kojim se osniva ovaj Fond kao pravno lice upisano u registar i kao centralni instrument za finansiranje i kofinansiranje u sektoru životne sredine.

PROPISI

· *Zakon o zaštiti životne sredine (Službeni glasnik RS br. 135/2004, 36/2009, 36/2009 - dr. zakon, 72/2009 - dr. zakon, 43/2011 - odluka US, 14/2016 i 76/2018, 95/2018 (dr.zakon))*

· *Pravna praznina nastala donošenjem Zakona o prestanaku rada Fonda za zastitu životne sredine*

8. MINISTARSTVO ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE

8.3 USAGLASITI UREDBU O GRANIČNIM VREDNOSTIMA ZAGAĐUJUĆIH, ŠTETNIH I OPASNIH MATERIJA U ZEMLJIŠTU SA DRUGIM AKTIMA

OPIS PROBLEMA

Članom 5. Uredbe o graničnim vrednostima zagađujućih, štetnih i opasnih materija u zemljištu propisano je da se Projekat remedijacije i rekultivacije uvek realizuje kada prosečna koncentracija bilo koje zagađujuće, opasne i štetne materije u više od 25 m3 zapremine zemljišta prelazi remedijacionu vrednost datu u Prilogu 1 ili u više od 100 m3 zapremine vodonosnog sloja na kontaminiranim lokacijama prelazi remedijacionu vrednost datu u Prilogu 2.
Projekat remedijacije i rekultivacije može se realizovati i u slučaju prekoračenja graničnih vrednosti iz Priloga 1, kao i u slučaju da koncentracije zagađujućih, opasnih i štetnih materija u manje od 25 m3 zapremine zemljišta prelaze remedijacione vrednosti date u Prilogu 1 ili u manje od 100 m3 zapremine vodonosnog sloja na kontaminiranim lokacijama prelaze remedijacione vrednosti date u Prilogu 2, ako dodatna istraživanja na kontaminiranim lokacijama ukažu na značajne posledice na zdravlje ljudi i životnu sredinu.
Dodatno, Prilozi 1 i 2 koji su sastavni deo Uredbe o graničnim vrednostima zagađujućih, štetnih i opasnih materija u zemljištu postoje i uz Uredbu o programu sistemskog praćenja kvaliteta zemljišta, indikatorima za ocenu rizika od degradacije zemljišta i metodologiji za izradu remedijacionih programa.

PREDLOG REŠENJA

Izmeniti Uredbu o graničnim vrednostima zagađujućih, štetnih i opasnih materija u zemljištu ili doneti podzakonski akt koji će urediti metodologiiju i način na koji se utvrđuje zapremina kontaminiranog zemljišta ili podzemne vode.
Izraz "vodonosnog sloja" zameniti izrazom "podzemne vode", kako je navedeno u čl. 15. Uredbe o programu sistemskog praćenja kvaliteta zemljišta, indikatorima za ocenu rizika od degradacije zemljišta i metodologiji za izradu remedijacionih programa (Službeni glasnik RS br. 88/2010).
Brisati Priloge 1 i 2 Uredbe o graničnim vrednostima zagađujućih, štetnih i opasnih materija u zemljištu, pošto nema potrebe da identična materija bude uređena u identičnim prilozima obe Uredbe.

PROPISI

· *Uredba o graničnim vrednostima zagađujućih, štetnih i opasnih materija u zemljištu, (Službeni glasnik RS br. 30/2018, 64/2019)*

8.4 USPOSTAVITI TELO NADLEŽNO ZA PITANJA UPRAVLJANJA HEMIKALIJAMA

OPIS PROBLEMA

U redovnim godišnjim izveštajima Evropske komisije o napretku Srbije u poglavlju 27 – Životna sredina, navedeno je da je bolje upravljanje hemikalijama i biocidnim proizvodima kroz ponovno uspostavljanje zasebnog tela koje će se baviti pomenutim pitanjima, jedan od preduslova za dalji napredak u ovoj oblasti.

Izmenama Zakona o hemikalijama iz 2012. godine utvrđeno je da Agencija za hemikalije prestaje da radi od 29. septembra 2012. godine nakon čega je sva nadležnost Agencija prešla na Ministarstvo nadležno za zaštitu životne sredine, dok Agencija koja bi se bavila biocidnim proizvodima nikada nije ni uspostavljena.

Sa druge strane, dnevne potrebe privrednih subjekata iziskuju bolje administriranje i upravlljanje ovim segmentom.

PREDLOG REŠENJA

Predlažemo uspostavljanje tela u sastavu Ministarstva ili zasebne organizacije koje će se isključivo baviti administriranjem i upravljanjem hemikalijama i biocidnim proizvodima, čime bi se omogućilo bolja i ažurnija komunikacija sa privrednim subjektima, a samim tim i bolje upravljanje ovim segmentom.

PROPISI

· *Zakon o hemiklaijama (Službeni glasnik RS br. 36/2009, 88/2010, 92/2011, 93/2012 i 25/2015)*

· *Zakon o biocidnim proizvodima (Službeni glasnik RS br. 36/2009, 88/2010, 92/2011 i 25/2015)*

9. MINISTARSTVO UNUTRAŠNJIH POSLOVA

9.1 UREDITI POSTUPAK DOBIJANJA LICENCI ZA FIZIČKA LICA – ZAPOSLENE, PREMA ZAKONU O PRIVATNOM OBEZBEĐENJU

OPIS PROBLEMA

Prema Zakonu o privatnom obezbeđenju fizička lica - zaposleni na poslovima obezbeđenja moraju pribaviti licence za obavljanje tog posla. Licenca se može izdati fizičkom licu koje ispunjava uslove predviđene zakonom, u koje, između ostalog, spada pohađanje obuke i polaganje ispita.

Problem koji se događa u praksi je što nadležni organi – na osnovu mišljenja nadležnih ministarstava, omogućavaju i sprovode obuke i polaganje ispita i za lica koja ne ispunjavaju neke od drugih zakonskih uslova za sticanje licence, pre svega uslov koji se tiče stručne spreme. Iz tog razloga privreda je već izdvojila ozbiljna sredstva za obuke i polaganje ispita svojih zaposlenih iako se unapred znalo da ova lica ne mogu dobiti licence. Ovaj nesporazum koji je doveo do situacije da je zaposlenima omogućeno usavršavanje, ali bez odgovarajućeg rezultata i postavlja se pitanje njihovog daljeg radnog statusa (zaposleni su upućeni na usavršavanje, ali više ne mogu obavljati poslove radnog mesta obezbeđenja kod poslodavca).

Očigledno da su nerealno postavljeni rokovi za sprovođenje Zakona o privatnom obezbeđenju, gde nije uvažena činjenica da samo postupak obuke traje najmanje 17 dana, doveli do velikih problema u delu pribavljanja licenci.

PREDLOG REŠENJA

Potrebno je jasno definisati način i ujednačiti praksu sprovođenja Zakona o privatnom obezbeđenju, adekvatnom izmenom i dopunom zakona ili instrukcijom Ministarstva u vezi sa ocenjivanjem (pred)uslova za pohađanje obuke i polaganje ispita.

Konkretni predlozi rešenja u pogledu izdavanja licenci zaposlenim licima (kod poslodavca kod koga je organizovana samozaštita) u situaciji kada je privreda već imala troškove za obuke lica koja neispunjavaju kriterijum potrebne stručne spreme bi bili:

- Kategorisanje licenci, tako što bi (nakon obuke i položenog ispita) licence za poslove obezbeđenja sa oružjem mogla dobiti samo lica koja imaju najmanje IV stepen stručne spreme, dok bi lica koja ne ispunjavaju ovaj uslov u pogledu stručne spreme, ali imaju određene godine radnog staža na poslovime obezbeđenja (najmanje 3 godine), mogla dobiti samo licencu za poslove obezbeđenja bez oružja (s tim da bi se za ovu kategoriju uvela dodatna periodična provera – zdravstena provera, obuka i slično);
- Razdvajanje uslova za dobijanje licenci kod samozaštite i društava koja se profesionalno bave poslovima obezbeđenja.

DELIMIČNO REŠENO

Izmenama Zakona o privatnom obezbeđenju u novembru 2018. uvedene su nove vrste licenci za fizička lica, između ostalog, licence za obavljanje poslova fizičko tehničke zaštite sa ili bez oružja. Međutim, i jedna i druga od navedenih vrsti licenci podrazumevaju da fizičko lice ima najmanje IV stepen stručne spreme. S druge strane uvedena je i licenca za obavljanje redarske službe od strane fizičkog lica za koji je, između ostalog, potrebno polaganje obuke, ali ne i srednja stručna sprema.

PROPISI

· *Zakon o privatnom obezbeđenju (Službeni glasnik RS br. 104/2013, 42/2015 i 87/2018)*

9. MINISTARSTVO UNUTRAŠNJIH POSLOVA

9.2 UVESTI OBAVEZU IZDAVANJA LIČNE KARTE SA ČIPOM I UGRADNJU KVALIFIKOVANOG ELEKTRONSKOG POTPISA

OPIS PROBLEMA

Zakon o ličnoj karti između ostalog uređuje pojam lične karte, njenu svrhu, važenje, pravo i dužnost državljana da ima ličnu kartu.

Članom 8. Zakona propisuje se da obrazac lične karte sadrži prostor za miktokontroler (čip) gde se mogu upisivati propisani podaci. Pravilnik o ličnoj karti, članom 2. propisuje da se u obrazac lične karte može ugraditi čip samo ako se sa tim saglasi lice kome se lična karta izdaje te se u dom slučaju deo podataka upisuje u čip lične karte. U slučaju da se lice ne saglasi, podaci se upisuju na obrazac lične karte (samu karticu).

Takođe, stavom 3. ovog člana propisano je da se na čipu lične karte, na zahtev imaoca lične karte, može upisati i kvalifikovani elektronski sertifikat čime lična karta postaje sredstvo za formiranje kvalifikovanog elektronskog potpisa. Kako bi lice dobilo elektronski sertifikat na svojoj ličnoj karti potrebno je da podnese zahtev nadležnoj policijskoj stanici i u prisustvu policijskog službenika potpiše ugovor o izdavanju kvalifikovanoj elektronskog sertifikata na ličnoj karti.

Međutim, izdavanje lične karte bez čipa onemogućava dalji razvoj elektronske uprave u Srbiji za građane imajući u vidu da je time nemoguće da se izda kvalifikovani elektronski potpis od strane MUP-a koji je jedini besplatan za sve građane.

PREDLOG REŠENJA

Predlažemo da se izmeni član 8. Pravilnika o ličnoj karti tako što će se uvesti obaveza da se lična karta izdaje sa čipom, kao i da se propiše da lične karte koje su do izmene Pravilnika izdate bez čipa važe do isteka perioda na koji su izdate, a da će nakon toga zameniti ličnim kartama sa čipom.

Dalje, predlažemo da se procedura izdavanja kvalifikovanog elektronskog sertifikata na ličnoj karti pojednostavi tako što će se propisati da se ugovor o izdavanju sertifikata potpisuje po automatizumu u postupku podnošenja zahteva za izdavanje lične karte osim u slučaju ako se podnosilac zahteva u tom zahtevu izjasni da ne želi kvalifikovani elektronski sertifikat.

Usvajanjem predložene izmene bi se značajno doprinelo izgradnji infrastrukture za dalji razvoj elektronske uprave u Srbiji i time ubrzale, pojednostavile i pojeftinile procedure uprave u kojima učestvuju građani.

NOVO

PROPISI

· Zakon o ličnoj karti (Službeni glasnik RS br. 62/2006, 36/2011)
· Pravilnik o ličnoj karti (Službeni glasnik RS br. 11/2007, ..., 112/2017)
· Zakon o elektronskom dokumentu, elektronskoj identifikaciji i uslugama od poverenja u elektronskom poslovanju (Službeni glasnik RS br. 94/2017)

9.3 UKINUTI OBAVEZU PROMENE SAOBRAĆAJNE DOZVOLE USLED PROMENE PREBIVALIŠTA VLASNIKA

OPIS PROBLEMA

Iako MUP izdaje biometrijske saobraćajne dozvole, Pravilnik o registraciji motornih i priključnih vozila, članom 15. propisuje podatke koji će na dozvoli biti vidljivi okom. Pa se tako na prednjoj strani saobraćajne dozvole između ostalog nalazi i prebivalište vlasnika, odnosno korisnika automobila. Ovo u praksi znači da svaki put kada vlasnik automobila promeni svoje prebivalište on mora zameniti i saobraćajnu dozvolu.
Uz zahtev za izdavanje nove saobraćajne dozvole, vlasnik mora dostaviti i: registracioni list, ispravu kojom se dokazuje promena podataka vlasnika (recimo ličnu kartu), dokaz o identitetu vlasnika, ali i dokaz da je platio republičku administrativnu taksu od 320 dinara i naknadu za izradu saobraćajne dozvole koja iznosi 660 dinara.
Čl.9, 103. i 215. Zakona o opštem upravnom postupku propisano je da je organ dužan da po službenoj dužnosti vrši uvid u podatke o činjenicama neophodnim za odlučivanje o kojima se vodi službena evidencija, da ih sam pribavlja i obrađuje. Dakle, imajući u vidu da je vlasnik vozila dužan da promenu prebivališta prijavi MUP-u, kojom prilikom se taj podatak učitava i u njegovu ličnu kartu, a da saobraćajna dozvola nije isprava kojom se dokazuje prebivalište osobe, smatramo da trošak taksi i naknada od minimalno 980 dinara, kao i veliki utrošak vremena u obavljanju procedure promene ovog podatka u saobraćajnoj dozovli, predstavlja neopravdano opterećenje građana i privrede.

PREDLOG REŠENJA

Predlažemo da se izmeni član 15. Pravilnika o registraciji motornih i priključnih vozila tako da se izbriše obaveza da se na prednjoj strani saobraćajne dozvole upisuje prebivalište vlasnika, odnosno korisnika automobila, i da se isti podatak, ukoliko je potreban, upisuje u čip saobraćajne dozvole po automatizmu prilikom unosa tog podatka u ličnu kartu.
Ovim bi se ukinuo nepotrebni trošak vlasnika vozila za štampanje nove saobraćajne dozvole u slučaju preseljenja na novo prebivalište koje je u okviru iste lokalne samouprave, ali i obezbedila veća ažurnost podataka imajući u vidu da ljudi često izbegavaju da izmene podatke u registrima usled troškova koji su im nepotrebno nametnuti.

NOVO

PROPISI

· *Pravilnik o registraciji motornih i priključnih vozila (Službeni glasnik RS br. 69/2010, ..., 96/2019)*

10. MINISTARSTVO KULTURE I INFORMISANJA

10.1 OGRANIČITI PRAVO PREČE KUPOVINE USTANOVA KULTURE ISKLJUČIVO NA SPOMENIKE KULTURE

OPIS PROBLEMA

Članom 119. Zakona o kulturnim dobrima (Službeni glasnik RS br. 71/1994) je propisano da ustanove kulture imaju pravo preče kupovine svih nepokretnosti koje su evidentirane kao kulturno dobro. Problem je u tome što je pojam "nepokretnog kulturnog dobra" vrlo široko postavljen tako da po čl. 19-22. Zakona u nepokretna kulturna dobra pored spomenike kulture, spadaju i prostorne kulturno-istorijske celine, arheološka nalazišta i znamenita mesta, čime je iskomplikovana prodaja svih objekata i stanova na lokacijama koje su u tim režimima zaštite.

Ova odredba ne bi bila toliko sporna da se, na inicijativu nekih nadležnih zavoda za zaštitu spomenika, uključujući i Zavod za zaštitu spomenika kulture grada Beograda, ovaj podatak od 2017. godine, nije počeo upisivati u katastar nepokretnosti, uz tumačenje da se pravo preče kupovine proteže i na objekte i posebne delove objekata koji se nalaze na prostoru kulturno-istorijske celine, arheološkog nalazišta, odnosno znamenitog mesta. Apsurd se dokazuje i činjenicom da samo Zavod za zaštitu spomenika kulture grada Beograda na godišnjem nivou odbija na hiljade ponuda po pravu preče kupovine za stanove u višespratnicama koji se nalaze na području opština Stari grad, Palilula, Dorćol, Vračar i Zemun, gde je u katastar upisano postojanje više kulturno-istorijskih celina. Samo jedan od arheoloških lokaliteta pod ovim režimom - "Arheološki lokalitet antički Singidunum", prostorno obuhvata: ulicu Vojislava Ilića, preko Crvenog Krsta, parnom stranom kućnih brojeva ulica Mileševska i Krunska, pa neparnom stranom ulica Kneza Miloša, Narodnog fronta, Zelenog venca, Brankove, Karađorđeve do Donjogradskog bulevara.

Dakle, tek je puna implementacija člana 119. Zakona o kulturnim dobrima, koja je usledila posle više od 20 godina od donošenja tog zakona, pokazala apsurd ove norme, čija implementacija potire rezultate ubrzanja i pojednostavljenja sticanja nepokretnosti ostvarene reformom postupka upisa u katastar, jer ta nepotrebna procedura, koja se sprovodi u ogromnom broju slučajeva, postupak kupovine nepokretnosti produžava za najmanje 15 dana, koliki je rok da se imalac prava preče kupovine izjasni na ponudu, u skladu sa članom 7. stav 3. Zakona o prometu nepokretnosti.

PREDLOG REŠENJA

Predlažemo izmenu Zakona o kulturnim dobrima sa jednom jedinom odredbom: u članu 119. st. 1. i 2. Zakona o kulturnim dobrima reči "kulturnog dobra" zamenjuju se rečima: "spomenika kulture".

Na ovaj način bi se lokalnim vlastima omogućio otkup spomenika kulture, koji su kulturna dobra najvišeg kulturnog i istorijskog značaja. Ako ministarstvo kulture zauzme stanovište da ima interes da se u cilju istraživanja otkupljuju i lokaliteti na kojima se nalaze arheološka nalazišta, moguće je da se pravo preče kupovine proširi i na ta kulturna dobra, ali to bi bilo logično rešenje isključivo u slučaju prometa neizgrađenog zemljišta. U suprotnom, nastavila bi se preširoka primena ove restrikcije, bez ikakvog pozitivnog efekta, jer je evidentno da ustanove kulture ne raspolažu fondovima za otkup izgrađenog građevinskog zemljišta.

Nacrtom zakona o nepokretnim kulturnim dobrima problem se dodatno komplikuje. Naime, članom 75. stav 3. Nacrta zakona se propisuje mogućnost da se promet nepokretnih kulturnih dobara ograniči pravom preče kupovine, a nije propisano kojim se to aktom može učinti. Imajući u vidu činjenicu da se Ustavom garantovana svojinska prava mogu ograničavati samo zakonom, i to u skladu sa Ustavom, bez zakonom precizno propisanih kriterijuma kada i kako se može utvrditi postojanje prava preče kupovine, ovo rešenje se može smatrati neustavnim, a evidentno je i da stvara ogromnu pravnu nesigurnost. Dodatni je problem što je pravo preče kupovine u velikom procentu slučajeva već upisano u katastar nepokretnosti po spornoj odredbi člana 119. Zakona o kulturnim dobrima, a Nacrt zakona u prelaznim odredbama ne propisuje šta će biti sa tim upisima, koji su se sprovodili ne kao "mogućnost", već po sili zakona - ex officio. Da li to znači da će tamo gde je to pravo upisano, ono i opstati, a da se nadalje upisi neće sprovoditi, osim u izuzetnim slučajevima kada to odredi nadležni zavod za zaštitu spomenika, nekim svojim aktom na koji će vlasnik možda imati, a možda ne pravo na žalbu i vođenje upravnog spora, ostalo je nejasno. I dalje ostajemo pri predlogu da je ovu vrstu ograničenja prava raspolaganja opravdano sprovoditi i upisivati u katastar samo u odnosu na spomenike kulture, ne i u slučaju enormnog broja nepokretnosti, koje su pod različitim uslovima ušle u režim kulturnih dobara.

PROPISI

· *Zakon o kulturnim dobrima (Službeni glasnik RS br. 71/94, 52/2011 - dr. zakoni i 99/2011 - dr. zakon)*

11. MINISTARSTVO RUDARSTVA I ENERGETIKE

11.1 POJEDNOSTAVITI IZVEŠTAVANJE U VEZI SA OBAVEZNIM REZERVAMA NAFTE I NAFTNIH DERIVATA

OPIS PROBLEMA

U Uredbi o visini, načinu obračuna, plaćanja i raspolaganja naknadom za formiranje obaveznih rezervi nafte i derivata nafte, u članu 11. stav 2. propisana je obaveza dostavljanja obrazaca N-2 i N-3 Ministarstvu rudarstva i energetike i u elektronskoj i u pisanoj formi. Propisivanje obaveze dostavljanja na oba načina predstavlja suvišno administriranje svakog meseca, a ne doprinosi povećanju efikasnosti obrade podataka od strane Ministarstva.
U istoj Uredbi, u članu 12. propisano je da je obveznik naknade za obavezne rezerve dužan da Ministarstvu rudarstva i energetike svakog meseca dostavlja obrazac N-4 – Izveštaj o uplatama naknade za formiranje obaveznih rezervi nafte i derivata nafte. Ova obaveza je suvišna, jer nije jasno zašto je Ministarstvu bitno preko koje banke je plaćena naknada, a osim toga, ovaj podatak, kao i datum uplate može da dobije od Uprave za trezor u Ministarstvu finansija na čiji račun se uplaćuje naknada.

PREDLOG REŠENJA

Propisati samo jedan način dostavljanja obrazaca N-2 i N-3, ili u pisanoj formi ili elektronski.
Brisati član 12. Uredbe, budući da obaveza obaveštavanja u formi obrasca N-4 predstavlja nepotrebno administrativno opterećenje za obveznike.

PROPISI

· *Uredba o visini, načinu obračuna, plaćanja i raspolaganja naknadom za formiranje obaveznih rezervi nafte i derivata nafte (Službeni glasnik RS 108/14 i 53/15 i 95/18)*

12. MINISTARSTVO TRGOVINE, TURIZMA I TELEKOMUNIKACIJA

12.1 OMOGUĆITI UPOTREBU KVALIFIKOVANIH ELEKTRONSKIH SERTIFIKATA IZDATIH OD STRANE AKREDITOVANIH TELA U INOSTRANSTVU

OPIS PROBLEMA

Zakonom o elektronskom dokumentu, elektronskoj identifikaciji i uslugama od poverenja u elektronskom poslovanju propisano je da se elektronskom dokumentu ne može osporiti validnost samo iz razloga što je sastavljen u elektronskom obliku, kao i da je pružalac kvalifikovane usluge od poverenja nadležan za izdavanje kvalifikovanih elektronskih sertifikata u Srbiji. Kada govorimao o ovim sertifikatima, mislimo na kvalifikovani elektronski potpis i kvalifikovani elektronski pečat, kojima se potpisuju elektronski dokumenti, a koji su pandan svojeručnom potpisu na dokumentima sačinjenim u papirnom obliku.

Takođe, Zakonom o elektronskom dokumentu članom 40. propisuje se način prekograničnog priznavanja kvalifikovanih usluga od poverenja na principu reciprociteta, tako što će se potpisivati međunarodni sporazumi. Međutim, do danas nijedan međunarodni sporazum nije potpisan te se u Srbiji trenutno ne priznaje nijedan sertifikat izdat od strane pružalaca kvalifikovane usluge od poverenja u inostranstvu, niti obratno.

Zakon o postupku registracije u APR-u članom 9. propisuje da se prijava u registre APR-a može podneti i elektronskim putem. Međutim, usled toga što gore pomenuti međunarodni sporazumi nisu potpisani, prilikom registracije u bilo koji od svojih registara APR ne može prihvatiti kvalifikovani elektronski sertifikat koji je izdat u inostranstvu. Čak i ako je neki pravni dokument objavljen i postoji samo u elektronskoj formi ali je potpisan "stranim" kvalifikovanim elektronskim sertifikatom APR ovakav dokument ne može smatrati validnim. Isti problem postoji i pred drugim organima u Srbiji koji sprovode elektronske procedure.

Dodatno a postavlja se i pitanje validnosti u pravnom prometu elektronskih dokumenata potpisanih stranim kvalifikovanim elektronskim sertifikatima. Poseban je problem što ni naši kvalifikovani elektronski sertifakati iz ovog razloga nisu priznati u inostranstvu.

PREDLOG REŠENJA

Budući da je Zakon o elektronskom dokumentu omogućio priznavanje "stranih" elektronskih sertifikata potrebno je što pre pristupiti potpisivanju međunarodnih sporazuma kojima bi se omogućila primena ovog propisa u praksi i olakšalo poslovanje na tržištu Srbije.

Pre svega potrebno je potpisati međunarodni sporazum za Evropskom komisijom, kojim će se omogućiti da se po principu reciprociteta priznaju svi kvalifikovani elektronski sertifikati izdati u zemljama Evropske unije i Srbiji.

Takođe, potrebno je da se potpišu bilateralni sporazumi sa državama u regionu (Severnom Makedonijom, Crnom Gorom, Albanijom i sl.) koje nisu u EU, a čiji državljani posluju na tržištu Srbije i obratno.

Potrebno je voditi računa o tome da se u saradnji sa stranim sertifikacionim telima obezbedi efikasna implementacija gore navedenih rešenja, koja podrazumevaju uspostavljanje tehničkih mogućnosti za automatsku proveru validnosti kvalifikovanog elektronskog sertifikata kod izdavaoca i obezbeđenje potvrde da je takva provera izvršena.

NOVO

PROPISI

· *Zakon o elektronskom dokumentu, elektronskoj identifikaciji i uslugama od poverenja u elektronskom poslovanju (Službeni glasnik RS br. 94/2017)*

13. PROBLEMI U NADLEŽNOSTI VIŠE MINISTARSTAVA

MINISTARSTVO FINANSIJA I NARODNA BANKA SRBIJE

13.1 UKINUTI SUVIŠNU BIROKRATIJU U DEVIZNOM POSLOVANJU KOJA OGRANIČAVA INVESTICIJE I POSLOVANJE SA INOSTRANSTVOM

OPIS PROBLEMA

Zakon o deviznom poslovanju nasleđen je iz prethodnog uređenja i njegov prevenstveni cilj je da reguliše devizno poslovanje i platni promet po osnovu spoljnotrgovinskih poslova u Srbiji. Na osnovu Zakona doneta su i 33 podzakonska akta što nesumnjivo dovodi do preterane birokratizacije poslovanja, koje je praćeno i njihovim čestim promenama čime se stvara veća pravna nesigurnost. Pritom, Zakon nije ispratio savremene tendencije poslovanja pa nije omogućio slobodnu elektronsku trgovinu i dostupnost različitih finansijskih izvora, a restriktivnim odredbama (sve što nije predviđeno u Zakonu smatra se zabranjenim) onemogućava pojedine tipove finansijskih transakcija, čime direktno utiče na investiciona ulaganja u zemlji i poslovanje sa inostranstvom. Glavne nedostatke ovog Zakona možemo podeliti u četiri segmenta:

1) Netransparentnost propisa usled čestih izmena 33 podzakonskih akata koje je teško pratiti;
2) Obavezu prethodnog izveštavanja koje se u praksi pretvorilo u prethodnu deviznu dokumentarnu kontrolu od strane NBS, koja nije javno dostupna;
3) Restriktivne formulacije odredbi Zakona;
4) Administrativno opterećenje kroz deviznu dokumentarnu kontrolu koja usporava poslovanje.

Ograničavajuće odredbe Zakona mogu se prepoznati i iz sledećih primera:

- Pravna lica sa državnim kapitalom moraju pribaviti saglasnost Vlade za realizaciju prenosa dugovanja i potraživanja, naplate, ili plaćanja drugom nerezidentu, a ne nerezidentu kome se duguje odnosno od koga se potražuje. Ovim se kompanija dovodi u nepovoljni položaj u odnosu na konkurenciju prilikom zaključivanja i realizacije istih ili sličnih poslova sa ino partnerima i/ili ino kreditorima.
- Izveštavanje o SDI rezidenata u inostranstvo, primorava obveznike da u roku od 10 dana po isteku kvartala dostave izveštaje NBS, što je veoma kratak rok za kompanije koje imaju veći broj zavisnih društava u inostranstvu i za koje je potrebno izvršiti kompleksnu konsolidaciju. Napominjemo da istovremeno postoji i ex ante devizna dokumentarna kontrola za pojedinačne transakcije koje NBS različito tumači i "odobrava".
- Kreditiranje u devizama između rezidenata nije dozvoljeno za otplatu ranije korišćenih kredita iz inostranstva.

PREDLOG REŠENJA

Predlažemo da se postojeći Zakon o deviznom poslovanju zameni novim, uz istovremene izmene drugih sektorskih propisa tako da se odredbe koje se ne odnose na devizno poslovanje prenesu u matične propise. Novi Zakon o deviznom poslovanju treba usvojiti tako da se:

1) Ograničenja propišu samim Zakonom, a način primene Zakona podzakonskim aktima;
2) Ukine prethodna devizna dokumentarna kontrola, a posebno obaveza registracije kreditnih poslova sa inostranstvom, kao i da se omogući liberalizacija garancijskih poslova, čime bi se olakšao platni promet sa inostranstvom;
3) Ukine upotrebu šifara plaćanja kao preduslov za obavljanje transakcije;
4) Omogući prenos i prebijanje potraživanja i dugovanja u poslovanju sa inostranstvom;
5) Uvede naknadno izveštavanje, čime bi se liberalizovali depozitni poslovi u inostranstvu;
6) Ukine obaveza naknadnog izveštavanja NBS za pravna lica sa državnim kapitalom iz člana 7. stav 4, člana 20. stav 4. i člana 33. stav 5 Zakona;
7) Produži rok za dostavu DI 2 izveštaja na minimum 30 dana (Odluka i Uputstvo za sprovođenje Odluke o obavezi izveštavanja u poslovanju sa inostranstvom);
8) Dozvoli kreditiranje u devizama između rezidenata za otplatu ranije korišćenih kredita iz inostranstva.

NOVO

PROPISI

- *Zakon o deviznom poslovanju Republike Srbije (Službeni glasnik RS br. 62/2006, 31/2011, 119/2012, 139/2014 i 30/2018)*

13. PROBLEMI U NADLEŽNOSTI VIŠE MINISTARSTAVA

MINISTARSTVO PRIVREDE, MINISTARSTVO GRAĐEVINARSTVA, SAOBRAĆAJA I INFRASTRUKTURE I MINISTARSTVO FINANSIJA

13.2 OMOGUĆITI DA INSTITUCIJE KOJE VODE STATUSNE REGISTRE IMAJU NEZAVISNO UPRAVNO POSTUPANJE I SAMOFINANSIRAJUĆI STATUS

OPIS PROBLEMA

Statusni registri su evidencije u kojima upis određenog podatka ima statusno pravno (konstitutivno) dejstvo i zbog toga su od posebnog značaja za privredu i građane. Najznačajniji statusni registri su Katastar nepokretnosti koji vodi RGZ i brojni statusni registri koje vodi APR, od kojih su najznačajniji Registar privrednih subjekata, Registar udruženja i Registar založnog prava.

S obzirom da se upisom određenog podatka u statusni registar stiču prava i obaveze u skladu sa zakonom, te da takav upis ima pravno dejstvo prema trećim licima od momenta upisa, u javnom je interesu da se obezbedi ažurnost u vođenju tih registara, u cilju obezbeđivanja pravne sigurnosti za građane i privredu. Dodatno, efikasnost ovih institucija koje vode statusne registre, je jedan od prioriteta u unapređenju privrednog okruženja.

Imajući u vidu da je zakonito i ažurno vođenje statusnih registara u javnom interesu, neophodno je obezbediti da se javne politike u domenu vođenja tih registara planiraju, sprovode i kontrolišu na nivou države, od strane Narodne Skupštine ili Vlade Republike Srbije, ali da se efikasnost unapredi promenom organizacionog oblika, redefinisanjem sistema finansiranja i unapređenjem upravljačkih i kontrolnih mehanizama.

PREDLOG REŠENJA

Predlažemo da se institucije koje vode statusne registre uspostave u organizacionom obliku koji omogućuje njihovo nezavisno upravno postupanje. Ujedno, u cilju obezbeđivanja efikasnosti rada, predlažemo redefinisanje načina finansiranja ovih institucija, tako što će se propisati da se te institucije formiraju u jednom od sledećih oblika:

- Samostalnog i nezavisnog državnog organa sa svojstvom pravnog lica, koje se finansira iz sopstvenih prihoda koje ostvaruje u vršenju javnih ovlašćenja i kroz druge vidove poslovanja;
- Samostalnog i nezavisnog javnog preduzeća u isključivom vlasništvu Republike Srbije, koje se finansira iz sopstvenih prihoda koje ostvaruje u vršenju javnih ovlašćenja i kroz druge vidove poslovanja;
- Samostalne i nezavisne organizacije, koja odgovara Narodnoj skupštini (kao Komisija za hartije od vrednosti, Komisija za zaštitu konkurencije i sl).

Ujedno, uz statusne promene, neophodno je obezbediti i implementaciju važećeg člana 17. stav 5. Zakona o budžetskom sistemu tako što će se propisom koji uređuje visinu taksa, odnosno naknada koje se naplaćuju u radu registra izričito propisati da se visina takse, odnosno naknada utvrđuje u visini troškova pružanja te javne usluge, odnosno sprovođenja tog postupka.

PROPISI

- *Zakon o državnom premeru i katastru (Službeni glasnik RS br. 72/09, 18/10, 65/13, 15/15, 96/15, 47/17, 113/17, 27/18, 41/18)*
- *Zakon o agenciji za privredne registre (Službeni glasnik RS br. 55/04, 111/09, 99/11)*
- *Zakon o postupku registracije u Agenciji za privredne registre (Službeni glasnik RS br. 99/11, 83/14)*
- *Zakon o utvrđivanju maksimalne zarade u javnom sektoru (Službeni glasnik RS br. 93/12)*
- *Drugi propisi koji uređuju organizaciju institucija koje vode statusne registre*

13. PROBLEMI U NADLEŽNOSTI VIŠE MINISTARSTAVA

MINISTARSTVO TRGOVINE, TURIZMA I TELEKOMUNIKACIJA, MINISTARSTVO DRŽAVNE UPRAVE I LOKALNE SAMOUPRAVE, MINISTARSTVO GRAĐEVINARSTVA, SAOBRAĆAJA I INFRASTRUKTURE I KANCELARIJA ZA IT I EUPRAVU

13.3 USPOSTAVITI METAREGISTAR I OSNOVNE REGISTRE U SISTEMU E-UPRAVE

OPIS PROBLEMA

U poslednje četiri godine je u okviru reforme javne uprave prioritet uspostavljanje i razvoj elektronske uprave, koja je okrenuta potrebama korisnika – građana, privrede, ali i samih državnih organa. Kako bi se to postiglo, neophodno je redefinisati procedure prema stvarnim životnim događajima i automatizovati prikupljanje podataka neophodnih za pružanje javne usluge.

Zakonom o opštem upravnom postupku je propisana obaveza organa da sve podatke o kojima se vodi službena evidencija pribavljaju sami po službenoj dužnosti pri sprovođenju postupaka, a ne da ih zahtevaju od stranaka, što u mnogim slučajevima nije u praksi zaživelo.

Sve češće se propisima ustanovljavaju nove evidencije i registri, sa zaduženim organima i podacima koji se u njima vode. Samo neke su elektronske, neke su javne, neke ne, a isti podaci se vode u desetinama različitih evidencija od strane različitih organa. Takođe, u nekim slučajevima se stranke obavezuju da različitim organima posebno dostavljaju zahteve kada se podaci izmene, a neki državni organi povremeno ažuriraju svoje evidencije kopiranjm podataka iz drugih evidencija.

Mnoge evidencije i registri nisu dostupni organima zbog nepovezanosti informacionih sistema, ili zbog različitih formata podataka u kojima se vode. Zbog nedostupnosti evidencija, netačnosti podataka i nemogućnosti efikasnog ažuriranja, mnoge usluge se sprovode i dalje kroz više postupaka, stranke troše svoje vreme i novac da dostave organima uverenja i potvrde iz evidencija, a organi i dalje šalju jedni drugima dopise preko pisarnica kako bi razmenili informacije potrebne za postupanje.

PREDLOG REŠENJA

Neophodno je uspostaviti javni elektronski metaregistar, odnosno registar svih registara, koji će omogućiti:

1. Da se zna koja evidencija je izvorna za koji podatak i koji organ je odgovoran za tačnost podatka (jedinstveni izvor istine);
2. Da se zna ko ima pravo da preuzima podatak iz evidencije i po kom pravnom osnovu (ovo je posebno važno za podatke o ličnosti i poverljive podatke);
3. Standardizovanje formata podataka koji se vode u svim evidencijama, radi semantičke interoperabilnosti svih sistema državnih organa za preuzimanja potrebnih podataka;
4. Strankama da upravljaju svojim podacima – prijavljuju promene i ukazuju na njihovu netačnost, kao i evidentiranje ko je kada pristupao podacima u službenim evidencijama i u koje svrhe se prikupljaju i koriste.

Pored uspostavljenih i ažurnih privrednih registara, potrebno je uspostaviti sveobuhvatan registar građana, ažurirati prostorni registar, adresni registar i registar imovine.

Iako je u propisima predviđeno uspostavljanje metaregistra on još uvek nije javno objavljen. Dodatno, još uvek nije uspostavljen elektronski registar stanovništva u skladu sa Uredbom o načinu preuzimanja, razmene podataka, pristupa i zaštite podataka sadržanih u Centralnom registru stanovništva, kao i Zakonom o centralnom registru stanovništva čija primena počine 1.9.2020. koji će sadržati ažurirane podatke građana iz izvornih evidencija – matičnih knjiga, evidencije o državljanstvu, matičnim brojevima građana, prebivališta, boravišta i privremenog boravka u inostranstvu, evidencija o ličnim kartama, putnim ispravama i strancima. Takođe, trenutno je u proceduri Predlog zakona o registru prostornih jedinica i adresnom registru kojim se definiše koji podaci u adresnom registru se vode kao izvorni, a koji kao preuzeti. Dok je izmenom Zakona o upisu u katastar omogućeno registrovanje promena stvarnih prava na imovini po službenoj dužnosti u objedinjenom postupku, umesto na zahtev stranke, što je do sada dovodilo do neažurnosti ovog registra. Međutim, imajući u vidu da registri još uvek nisu funkcionalni u praksi, preporuka se ne može evidentirati kao rešena.

PROPISI

· Zakon o elektronskoj upravi (Službeni glasnik br. RS 27/2018)
· Uredba o načinu vođenja metaregistra, načinu odobravanja, suspendovanja i ukidanja pristupa servisnoj magristrali organa i načinu rada na Portalu eUprava (Službeni glasnik RS br. 104/2018)
· Zakon o centralnom registru stanovništva (Službeni glasnik RS br. 17/2019)
· Zakon o postupku upisa u katastar nepokrenosti i vodova (Službeni glasnik RS br. 41/2018,..,31/2019)
· Predlog Zakona o registru prostornih jedinica i adresnom registru

13. PROBLEMI U NADLEŽNOSTI VIŠE MINISTARSTAVA

SVA MINISTARSTVA

13.4 ELIMINISATI OBAVEZU PRIBAVLJANJA IZVODA IZ JAVNIH REGISTARA I EVIDENCIJA ZA UPOTREBU U ADMINISTRATIVNIM POSTUPCIMA

OPIS PROBLEMA

Ozbiljan, a nepotreban teret pri ostvarivanju prava građana i pravnih lica predstavlja obaveza dostave uz podnesak akata koji su arhivirani kod drugih državnih organa ili izvoda iz evidencija i registara drugih organa. Kao primeri se javljaju:

- Prilikom podnošenja zahteva u brojnim procedurama (pribavljanje ličnih dokumenata, prijave na tender, podnošenje različitih zahteva itd.) od građana i pravnih lica se traži da podnose izvode iz evidencija i registara koje vode drugi nadležni organi. Podaci iz ovih evidencija i registara su u nekim slučajevima dostupni preko Servisne magistrale organa, u skladu sa zakonom koji uređuje elektronsku upravu, a u brojnim slučajevima i preko interneta (npr. evidencije koje vode APR, RGZ, PU), pa su lako dostupne i organima koji sprovode te procedure.
- U brojnim procedurama organi državne uprave i lokalne samouprave traže od građana da im dostave izvod iz matične knjige rođenih i uverenje o državljanstvu, iako su ti dokumenti sadržani – skenirani u njihovim čipovanim ličnim kartama.

Pravni osnov za takve zahteve su po pravilu zastarela podzakonska akta koja nisu usklađena i u direktnoj su suprotnosti sa članovima 9. i 103. Zakona o opštem upravnom postupku koji svim imaocima javnih ovlašćenja izričito zabranjuju da od stranaka traže podatke koji su neophodni za njenu identifikaciju i dokumente koji potvrđuju činjenice o kojima se vodi službena evidencija.

PREDLOG REŠENJA

Predlažemo da nadležna ministarstva izmene podzakonska akta koja uređuju postupke iz njihove nadležnosti, pre svega pravilnike, koji propisuju obavezu dostavljanja izvoda iz evidencija i registara koje vode drugi nadležni organi, tako što će propisati da se ti podaci pribavljaju preko Servisne magistrale organa, u skladu sa zakonom koji uređuje elektronsku upravu ili učitavanjem sa čipovane lične karte, a da se dokumenti koje poseduju organi javne uprave pribavljaju direktno od tih organa elektronskim putem.

Organi koji sprovode procedure po podzakonskim aktima iz prethodne tačke, do izmene tih podzakonskih akata direktno primenjuju čl. 9. i 103. Zakona o opštem upravnom postupku, i podatke pribavljaju preko Servisne magistrale organa, s obzirom da su sporne odredbe podzakonskih akata nedvosmisleno stavljene van snage članom 215. Zakona o opštem upravnom postupku.

Takođe, predlažemo da se dopuni član 126. Zakona o opštem upravnom postupku, tako što će se dodati novi stav 4. koji glasi: "Službeno lice koje vodi postupak će podatke i dokumente sadržane u elektronskoj ličnoj karti pribaviti od stranke u postupku putem čitača sa važeće elektronske lične karte".

DELIMIČNO REŠENO

Usvajanjem čl. 9, 103 i 215. Zakona o opštem upravnom postupku preporuka je rešena u regulatornom smislu, ali nije dosledno implementirana u praksi. U naknadnom periodu je usvojen Zakon o elektronskoj upravi, u skladu sa kojim je uspostavljena Servisna magistrala organa (SMO), kao mehanizam za efikasno preuzimanje podataka iz evidencija i registara javne uprave, koja je dala najznačajniji doprinos implementaciji obaveza propisanih Zakonom o opštem upravnom postupku. Takođe je tokom 2018. godine izmenama Zakona o planiranju i izgradnji i Zakona o postupku upisa u katastar nepokretnosti i vodova, propisana obaveza pribavljanja podataka preko Servisne magistrale organa, da bi se 2019. godine situacija dodatno unapredila u procedurama prenosa nepokrenosti pred javnobeležničkim kancelarijama, koje su omogućile automatizaciju podnošenja poreskih prijava za porez na imovinu, prenos prava i porez na nasleđe i poklon. U periodu od januara do kraja novembra 2019. godine je preko Servisne magistrale organa preuzeto 432.945 podataka iz matičnih knjiga, što je impresivan podatak o implementaciji ovog propisa. Neki imaoci javnih ovlašćena i dalje postupaju suprotno čl. 9, 103 i 215. Zakona o opštem upravnom postupku i ne žele da se povežu na Servisnu magistralu organa, niti na druge elektronske sisteme, kroz koje se sprovode elektronske procedure, pa je u cilju podizanja pravne sigurnosti građana u sprovođenju tih procedura neophodno da se konačno izmene svi podzakonski akti tako da se stave van snage sporne odredbe.

PROPISI

- *Zakon o državnoj upravi (Službeni glasnik RS br. 79/05, 101/07 i 99/14)*
- *Zakon o opštem upravnom postupku (Službeni glasnik RS br. 18/16, 95/2018)*

13. PROBLEMI U NADLEŽNOSTI VIŠE MINISTARSTAVA

MINISTARSTVO DRŽAVNE UPRAVE I LOKALNE SAMOUPRAVE, MINISTARSTVO TRGOVINE, TURIZMA I TELEKOMUNIKACIJA, MINISTARSTVO PRIVREDE I KANCELARIJA ZA IT I EUPRAVU

13.5 OMOGUĆITI PUNU PRIMENU ELEKTRONSKE DOSTAVE U PROCEDURAMA JAVNE UPRAVE NA NAČIN KOJI ĆE POVEĆATI PRAVNU SIGURNOST STRANAKA

OPIS PROBLEMA

Iako je zakonima o elektronskom poslovanju i e-upravi uređena elektronska dostava, ona još uvek nije zaživela u praksi, a preporučena dostava papirnih dokumenata i dalje stvara pravnu nesigurnost i brojne probleme kako privredi tako i državi. Već neko vreme stranke podnose javnoj upravi finansijske izveštaje, poreske prijave, i zahteve za izdavanje dozvola za građenje elektronski, ali su u skladu sa posebnim propisima, samo građevinska i upotrebna dozvola, i od skoro poresko rešenje o paušalnom porezu, izvorno elektronski akti javne uprave i zvanično se dostavljaju stranci u elektronskoj formi. Ostala akta javne uprave su u izvorno papirnoj formi, kako zbog nerazvijenog sistema za upravljanje dokumentima u javnoj upravi, tako i zbog neujednačeno regulisane pravno dokazive pouzdane elektronske dostave, koja nije zaživela u praksi, a od suštinske je važnosti za procesnu valjanost sprovedenog postupka i računanje rokova. Tako Zakon o privrednim društvima upućuje na dostavu na registrovanu adresu elektronske pošte u skladu sa Zakonom o registraciji u APR, Zakon o poreskom postupku i poreskoj administraciji ima svoj sistem za upravljanje dokumentima na portalu ePorezi, član 40. Zakona o elektronskoj upravi propisuje elektronskiu dostavu organa javne uprave u elektronski sandučić registrovannog korisnika portala eUprava, a Zakon o elektronskom dokumentu, elektronskoj identifikaciji i uslugama od poverenja u elektronskom poslovanju propisuje kvalifikovanu elektronsku dostavu preko certifikovanih pružalaca ove usluge od poverenja. Pošto Zakon o opštem upravnom postupku zahteva generisanje pravno prepoznate potvrde o dostavi kao uslov da elektronska dostava ima istu pravnu snagu kao preporučena dostava papirnih akata, neophodno je da što više građana i privrednih subjekata postanu korisnici portala eUprava, odnosno da se registruju certifikovani pružaoci usluge kvalifikovane elektronske dostave, kao i da ova dva sistema budu interoperabilni.

Neophodno je propisati da javna uprava po pravilu sačinjava elektronske akte, koje samo na zahtev stranke ili u slučaju nemogućnosti elektronske dostave stranci dostavlja u papirnom prepisu.

PREDLOG REŠENJA

Kako bi se obezbedili uslovi za razvoj elektronske uprave i elektronskog poslovanja u Srbiji potrebno je uspostaviti operativan sistem elektronske dostave i sistem kancelarijskog poslovanja državnih organa i drugih imalaca javnih ovlašćenja. Predlažemo da se:

- Donese nova Uredba o kancelarijskom poslovanju organa javne uprave, sa shodnom primenom i na pravosudne organe, javne ustanove i druge imaoce javnih ovlašćenja, kojom bi se elektronsko kancelarijsko poslovanje uredilo kao pravilo, a kancelarijsko poslovanje u papiru samo kao izuzetak. To bi značilo da se akti ovih organa izrađuju u izvorno elektronskoj formi, da postoji jedinstven sistem identifikacije ulaznih i izlaznih elektronskih dokumenata i eArhiva.
- Usaglase odredbe o dostavi procesnih zakona i drugih propisa kojima se uređuje dostavljanje sa odredbama o elektronskoj dostavi u Zakonu o elektronskoj upravi;
- Donese pravilnik o uslovima za pružanje usluga kvalifikonave elektronske dostave, kojim će se bliže propisati tehnički uslovi za elektronsku dostavu i interoperabilnost ove pouzdane elektronske dostave sa elektronskom dostavom preko elektronskog sandučića portala eUprava;
- Propiše obaveza privrednih subjekata da se registruju kao korisnici portala eUprava i koriste Jedinstveni elektronski sandučić u svim procedurama koje u odnosu na njih sprovodi javna uprava;
- Tehnički unapredi eDostava u okviru portala eUprave;
- Omogući da se i sudske odluke strankama dostavljaju kroz jedinstveni elektronski sandučić, čime bi se povećala pravna sigurnost i ubrazala dostava i u sudskim postupcima.

NOVO

PROPISI

- *Zakon o elektronskoj upravi (Službeni glasnik RS br. 27/2018)*
- *Zakon o elektronskom dokumentu, elektronskoj identifikaciji i uslugama od poverenja u elektronskom poslovanju (Službeni glasnik RS br. 94/2017)*

13. PROBLEMI U NADLEŽNOSTI VIŠE MINISTARSTAVA

MINISTARSTVO PRAVDE I OSTALA MINISTARSTVA

13.6 UVESTI JAVNI REGISTAR MIŠLJENJA, SMANJITI IZNOS TAKSI I SKRATITI ROKOVE ZA IZDAVANJE MIŠLJENJA

OPIS PROBLEMA

Propisi u Republici Srbiji su u određenom broju slučajeva nejasni i sadrže pravne praznine što otežava njihovu primenu, pa su subjekti na koje se ti propisi primenjuju, kako bi postupali u skladu sa zakonom, u situaciji da od resornog ministarstva zatraže mišljenje u vezi sa značenjem pojedinih odredbi.

Ministarstva takva mišljenja izdaju u rokovima dužim od 30 dana (rok je propisan članom 80. stav 1. Zakona o državnoj upravi), a ova mišljenja su u velikom broju slučajeva nejasna, pa strankama ne rešavaju problem zbog koga su se ministarstvu obratili.

Međutim, takse koje ministarstva naplaćuju za izdavanje takvih mišljenja su visoke, pa se strankama na taj način posredno uskraćuje pravo da budu informisane u vezi sa propisima koji se na njih primenjuju.

Dodatno, osnovna kontradikcija u pojmu (contradictio in adiecto) ovih akata koje se izdaju u formi mišljenja, je ta što su s jedne strane obavezujući za organ vlasti, ali nisu obavezujući za subjekta čije ponašanje uređuju (poreskih obveznika, kako fizičkih tako i pravnih lica).

PREDLOG REŠENJA

Predlažemo Vladi i resornim ministarstvima da preispitaju politiku taksi koje naplaćuju u proceduri po zahtevu za izdavanje mišljenja u vezi sa primenom propisa i da te takse ili ukinu ili ih značajno smanje, tako da postanu pristupačne strankama koje im se obraćaju upravo zbog nejasnosti i nepotpunosti propisa koje su sami izradili.

Takođe, apelujemo na ministarstva da mišljenja po zahtevima stranaka izdaju u primerenom roku, u skladu sa članom 80. stav 1. Zakona o državnoj upravi, kako bi se strankama omogućilo postupanje u skladu sa zakonom.

U cilju efikasnijeg informisanja stranaka, predlažemo i formiranje javnog registra mišljenja koja izdaju resorna ministarstva.

Dodatno, kako bi se omogućilo da strane budu što bolje informisane u vezi sa pravima i obavezama koje imaju predlažemo da se izradi elektronski portal koji će sadržati bazu svih izdatih mišljenja. Na ovaj način strankama bi na jednom mestu bila dostupna mišljenja svih ministarstava te se ne bi dešavalo da se više puta podnosi zahtev za izradu mišljenja po istom pitanju. Ovim bi se takođe smanjilo opterećenje organa za izradu mišljenja.

PROPISI

· *Zakon o državnoj upravi (Službeni glasnik RS 79/05, 10/07, 95/10, 99/14 47/2018 i 30/2018)*

· *Zakon o republičkim administrativnim taksama (Službeni glasnik RS 43/03, 51/03, 61/09, 54/09, 50/11, 70/11, 55/12, 93/12, 47/13, 65/13, 57/14, 45/15, 83/15, 112/15, 50/16 i 61/17)*

13. PROBLEMI U NADLEŽNOSTI VIŠE MINISTARSTAVA

MINISTARSTVO FINANSIJA I MINISTARSTVO DRŽAVNE UPRAVE I LOKALNE SAMOUPRAVE

13.7 UPOTPUNITI EVIDENCIJU O JAVNOJ SVOJINI

OPIS PROBLEMA	PREDLOG REŠENJA
U članu 64. Zakona o javnoj svojini, kojim se propisuje nadležnost i način vođenja evidencije, predviđeno je da "organi Republike Srbije, autonomne pokrajine i jedinice lokalne samouprave vode evidenciju o stanju, vrednosti i kretanju sredstava u javnoj svojini koje koriste, u skladu sa zakonom" (stav 1.) i "organi iz stava 1. ovog člana vode posebnu evidenciju nepokretnosti u javnoj svojini koje koriste" (stav 2.). Na ovaj način se zakonodavac ograničio samo na evidenicju nepokretnosti u javnoj svojini i o tome, na osnovu ovlašćenja iz stava 4. istog člana, doneo Uredbu o evidenciji nepokretnosti u javnoj svojini (Službeni glasnik RS 70/14, 19/15 i 83/15). Međutim, Zakon o javnoj svojini ni na koji način ne uređuje evidenciju pokretnih stvari u javnoj svojini i drugih stvarnih prava na ostalim stvarima u javnoj svojini, ni kada se radi o stvarima posebne vrednosti ili značaja. Izvestan broj drugih zakona (npr. Zakon o kulturnim dobrima i dr.) konstituišu javnu svojinu na predmetima koje uređuju i na koje se odnose i imaju istim zakonima utvrđenu obavezu vođenja javnih registara i druge evidencije o javnoj svojini i pravima na njoj, ali se ne vode na zakonit način, što direktno onemogućava ostvarivanje prava zainteresovanih subjekata i javnog interesa i onemogućava evidenciju i naplatu javnih prihoda koji se zasnivaju na podacima iz takve evidencije.	Dopuniti Zakon o javnoj svojini odredbama koje će urediti obavezu uspostavljanja i ažurnog vođenja javnog registra pokretnih stvari u javnoj svojini.

PROPISI

· *Zakon o javnoj svojini (Službeni glasnik RS 72/11, 88/13 i 105/14, 104/2016, 108/2016, 113/2017, 95/2018)*

13. PROBLEMI U NADLEŽNOSTI VIŠE MINISTARSTAVA

MINISTARSTVO FINANSIJA I MINISTARSTVO GRAĐEVINARSTVA, SAOBRAĆAJA I INFRASTRUKTURE

13.8 UMANJITI STOPU POREZA NA PRIHODE OD NEPOKRETNOSTI I POVEZATI OBAVEZU PLAĆANJA POREZA S UGOVOROM O ZAKUPU STANA

OPIS PROBLEMA

Na osnovu člana 65. Zakona o porezu na dohodak građana, stopa poreza na prihode od nepokretnosti iznosi visokih 20% od iznosa zakupnine. Procenjuje se da samo jedan odsto stanodavaca plaća ovaj porez, što ovu oblast postavlja duboko u zonu sive ekonomije i uskraćuje državni budžet za značajan novac.

Problem predstavlja činjenica da veliki broj stanodavaca izbegava zaključivanje ugovora o zakupu stana sa podstanarima (koji bliže određuje Zakon o obligacionim odnosima), upravo jer smatraju da bi se tim ugovorom obavezali na plaćanje poreza u iznosu od 20%. Međutim, ovo nije tačno s obzirom da se stanodavac obavezuje na plaćanje nameta isključivo prijavom poreskoj upravi. Samim tim, stanodavci svesno odbijaju pravnu sigurnost (koju bi imali potpisivanjem ugovora) kako bi izbegli plaćanje poreza od 20%.

Dodatni problem predstavlja i činjenica da se zakupodavac mora opredeliti ili za opciju da zakup prijavljuje na mesečnom nivou, što ga obavezuje da komplikovanu proceduru pred poreskom upravom ponavlja svakog meseca, ili da zakup prijavi za duži period, u kom slučaju ne može da prijavi prekid zakupa, odnosno da ostvari povraćaj poreza u slučaju otkaza zakupa.

Najavljenom povećanom kontrolom poreske uprave i kažnjavanjem stanodavaca koji ne izvršavaju zakonom propisane obaveze rizikuje se značajno uvećanje cena zakupa stanova i potencijalni problemi na tržištu nekretnina. Kako bi se došlo do najboljih rezultata i izbegli nepotrebni rizici, stopu poreza je potrebno umanjiti i ujedno povezati obavezu plaćanja poreza sa ugovorom o zakupu stana. Time bi stanodavci imali pravnu zaštitu kroz odredbe ugovora i izbegli eventualne kazne kroz plaćanje značajno niže stope poreza, dok bi značajnu korist uživao i budžet RS kroz povećanje broja stanodavaca koji plaćaju porez.

PREDLOG REŠENJA

Izmeniti član 65g Zakona o porezu na dohodak građana smanjenjem stope poreza na prihode od nepokretnosti sa 20% na 10%.

Predlažemo da se zakonski odredi da ugovor o zakupu stana ne može biti važeći ukoliko nema potpis/potvrdu nadležne organizacione jedinice poreske uprave. Ovakav dodatak podrazumevao bi dopunu člana 70. Zakona o stanovanju i održavanju zgrada. Procedura prijave Poreskoj upravi postala bi jednostavnija tako što bi se predajom ili slanjem ugovora elektronskom poštom nadležnoj jedinici uračunao porez i ugovor bi postao važeći. Poreska uprava treba da obezbedi adekvatnu elektronsku platformu u kojoj će se nalaziti svi podaci o stanodavcima i važećim ugovorima. Potrebno je propisati i da obaveza plaćanja poreza prestaje odmah nakon dostavljanja poreskoj upravi obaveštenja o prestanku zakupa.

Da podsetimo, u 2016. je donet novi Zakon o stanovanju koji propisuje obavezu upravnika zgrade da vodi evidenciju svih stanova, uključujući one koji se izdaju, na osnovu čega će Poreska uprava imati uvid u stanodavce koji ne plaćaju porez na nepokretnost. Smatramo da implementacija ovog Zakona predstavlja dobar put ka sužavanju prostora za izbegavanje plaćanja poreza na prihod od nepokretnosti. Ovim rešenjima bi napravili veliki korak ka pomeranju oblasti zakupa stanova van sive zone i osigurali ostvarenje pravne sigurnosti kako stanodavaca, tako i podstanara.

PROPISI

· *Zakon o porezu na dohodak građana (Službeni glasnik RS br. 24/01 , 80/02, 135/04, 62/06, 65/06, 31/09, 44/09, 18/10, 50/11, 91/11, 93/12, 114/12, 47/13, 48/13, 108/13, 57/14, 68/14, 112/15, 5/2016, 7/201 , 113/2017, 7/201895/2018, 04/2019, 86/2019)*

· *Zakon o stanovanju i održavanju zgrada (Službeni glasnik RS br. 104/16)*

13. PROBLEMI U NADLEŽNOSTI VIŠE MINISTARSTAVA

MINISTARSTVO ZA RAD, ZAPOŠLJAVANJE, BORAČKA I SOCIJALNA PITANJA, MINISTARSTVO ZDRAVLJA I MINISTARSTVO FINANSIJA

13.9 OMOGUĆITI OSTVARIVANJE PRAVA IZ PENZIONOG I ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA ZA LICA ZAPOSLENA KOD STRANIH PRAVNIH LICA – NEREZIDENATA

OPIS PROBLEMA

Fizička lica zaposlena kod stranih pravnih lica - nerezidenata, imaju problem sa ostvarivanjem prava penzionog i zdravstvenog osiguranja iz razloga što postoji neusklađenost Zakona o radu sa ostalim Zakonima i bilateralnim ugovorima koji se odnose na građane stalno zaposlene kod stranih pravnih lica-nerezidenata, iako uredno uplaćuju pripadajuće poreze i doprinose. Naime, ovakva vrsta radnog odnosa nije rešena prema domaćem Zakonu o radu, što dovodi do nemogućnosti zaposlenih da ostvare pravo na upis staža kod PIO fonda, kao i da ostvare zdravstvenu zaštitu, uprkos činjenici da je prema Zakonu o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje (član 51. stav 6.) utvrđena obaveza da zaposleni kod nerezidenata sami vrše obračun i uplatu doprinosa na način koji je za te slučajeve propisan za plaćanje poreza na dohodak građana, po zakonu koji uređuje porez na dohodak građana. Prema mišljenju Ministarstva rada, prema našem Zakonu o radu nije moguće zasnovati radni odnos sa nerezidentom. Međutim, u velikom broju slučajeva zaposleni ne zasnivaju radni odnos na osnovu našeg Zakona o radu, već na osnovu propisa važećih u državi iz koje poslodavac-nerezident dolazi. Sa više desetina zemalja sveta Srbija ima potpisane bileateralne sporazume o izbegavanju dvostrukog oporezivanja. Samim tim, radni odnos sa nerezidentom i njegovo postojanje i važnost ogleda se kako kroz primenu domaćih zakonskih propisa, tako i zaključenih međunarodnih ugovora (ukoliko postoje).
U prilog rešenju ovog problema idu i propisi iz drugih Zakona koji se odnose na domaće državljane zaposlene kod nerezidenata. Naime, prema članu 11. stav 1. tačka 8) Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju osiguranici su domaći državljani koji su na teritoriji Republike Srbije zaposleni kod stranih ili međunarodnih organizacija i ustanova, stranih diplomatskih i konzularnih predstavništava ili kod stranih pravnih ili fizičkih lica, ako međunarodnim ugovorom nije drugačije određeno. Isto tako član 11. stav 1. tačka 9) Zakona o zdravstvenom osiguranju navodi da osiguranici jesu državljani Republike Srbije zaposleni u inostranstvu kod stranog poslodavca koji nemaju zdravstveno osiguranje stranog nosioca zdravstvenog osiguranja ili koji nisu obavezno osigurani prema propisima strane države, odnosno ako prava iz zdravstvenog osiguranja po propisima te države, za sebe ili članove svoje porocie, ne mogu ostvarivati ili koristiti van teritorije te države.

PREDLOG REŠENJA

Imajući u vidu da se u praksi javlja sve veći broj fizičkih lica – frilensera, koja su zaposlena kod stranih lica – nerezidenata, i da država ostvaruje značajne prihode po ovom osnovu, potrebno je omogućiti ostvarivanje prava penzionog i zdravstvenog osiguranja za ova lica, koja uredno obračunavaju i uplaćuju doprinose.
Potrebno je uskladiti Zakon o radu sa međunarodnim bilateralnim ugovorima koji se odnose na zaposlene kod stranih pravnih lica – nerezideneta.
Potrebno je dodatno jasno precizirati obaveze i način ostvarivanja prava penzionog i zdravstvenog osiguranja za ova lica, kroz izmene Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje i Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju.

PROPISI

· Zakon o radu (Službeni glasnik RS br. 24/05, 61/05, 54/09, 32/13, 75/14 i 13/17)
· Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju (Službeni glasnik RS br. 34/2003, ..., 75/2014 i 142/2014)
· Zakon o zdravstvenom osiguranju (Službeni glasnik RS br. 107/2005, ..., 106/2015 i 10/2016)
· Međunarodni bilateralni sporazumi

13. PROBLEMI U NADLEŽNOSTI VIŠE MINISTARSTAVA

MINISTARSTVO PRIVREDE I MINISTARSTVO ZA RAD, ZAPOŠLJAVANJE, BORAČKA I SOCIJALNA PITANJA

13.10 UKINUTI OBAVEZU PRIJAVLJIVANJA POČETKA RADA OGRANKA PRAVNOG LICA

OPIS PROBLEMA

Član 567. Zakona o privrednim društvima omogućuje poslovanje domaćih pravnijh lica kroz ogranke, a član 569. istog zakona obavezu registracije tog ogranka, kao i registraciju promene podataka i prestanak, odnosno brisanje ogranka iz registra u skladu sa zakonom koji uređuje registraciju privrednih subjekata. Član 22. stav 3. propisuje pravno dejstvo objavljivanja registrovanog podatka prema trećim licima, ali je propustio da propiše obavezu javne uprave da podatke upisane u Registar privrednih subjekata preuzima iz tog registra ex officio, niti je propisao obavezu Agencije da omogući preuzimanje tih podataka. Suprotno takvom, jedino logičnom rešenju, koje se u skladu sa načelima i pravilima Zakona o opštem upravnom postupku u vezi sa podacima o činjenicama o kojima se vodi službena evidencija, brojnim zakonima je propisana obaveza privrednih subjekata da o promenama registrovanim u Registru privrednih sub jekata obaveštavaju organe javne uprave, uz pretnju prekršajnog kažnjavanja u slučaju propuštanja izvršenja te obaveze.

U smislu navedenog je privredni subjekat, između ostalog, dužan da prilikom otvaranja svog ogranka obaveštava različite organe javne uprave o početku obavljanja delatnosti, i to su između ostalog i sledeće obaveze:

1) Obaveza prijave početka rada odvojene poslovne jedinice nadležnoj inspekciji rada (Član 18. Zakona o bezbednosti i zdravlju na radu);
2) Obaveštenje o isticanju firme na poslovnom prostoru, u skladu sa Odlukama o lokalnim komunalnim taksama jedinica lokalne samouprave.

Ovakvo složenu birokratsku proceduru za otpočinjanje poslovanja posebne poslovne jedinice već registrovanog pravnog lica smatramo komplikovanom i štetnom za razvoj poslovanja pravnih lica.

PREDLOG REŠENJA

Dopuniti član 22. Zakona o postupku registracije u Agenciji za privredne registre (Službeni glasnik RS br. 99/2011, 83/2014, 31/2019) tako što će predložiti usvajanje izmene i dopune tog zakona na sledeći način: U članu 22. Zakona o postupku registracije u Agenciji za privredne registre dodaju se novi st. 5. i 6. koji glase: "Objavom rešenja u skladu sa stavom 2. ovog člana smatraće se da je izvršena prijava, odnosno obaveštavanje o toj promeni nadležnog organa, ako je takva obaveza propisana posebnim zakonom. Agencija je dužna da omogući nadležnim organima preuzimanje podataka o registrovanim promenama uvidom u potpune podatke upisane u konkretni registar, ili preuzimanjem tih podataka preko Servisne magistrale organa u skladu sa zakonom koji uređuje elektronsku upravu".

Predlažemo Ministarstvu rada da prilikom prve naredne izmene Zakon o bezbednosti i zdravlju na radu u članu 18. stav 1. tog zakona stavi van snage tačke 1) i 2).

PROPISI

· *Zakon o postupku registracije u Agenciji za privredne registre (Službeni glasnik RS br. 99/2011, 83/2014,31/2019)*
· *Zakon o bezbednosti i zdravlju na radu (Službeni glasnik RS br. 101/2005, 91/2015 i 113/2017 - dr. zakon)*

13. PROBLEMI U NADLEŽNOSTI VIŠE MINISTARSTAVA

MINISTARSTVO PRIVREDE I MINISTARSTVO PRAVDE

13.11 OBEZBEDITI JAVNOST I TRANSPARENTNOST STEČAJNOG POSTUPKA U CILJU UKLJUČIVANJA ZAINTERESOVANIH STRANA

OPIS PROBLEMA

Član 10. Zakona o stečaju propisuje da je stečajni postupak javan i da svi učesnici u stečajnom postupku imaju pravo na blagovremeni uvid u podake vezane za sprovođenje tog postupka. Istim članom propisano je da se oglasi, rešenja i drugi akti suda, na dan donošenja objavljuju na oglasnoj tabli i elektronskoj oglasnoj tabli suda, ali i da se dostavljaju odgovarajućem registru radi javnog objavljivanja na internet strani registra u slučaju ako registar postoji.

Takođe, Agencija za licenciranje stečajnih upravnika (ALSU) ima obavezu da na svojoj internet strani objavljuje godišnje programe rada i finansijske planove, izveštaje o radu, kao i druge podatke od značaja za sprovođenje stečajnog postupka, u skladu sa članom 12a. Zakona o Agenciji za licenciranje stečajnih upravnika.

Iako po oba pomenuta zakona postoji obaveza objavljivanja određenih dokumenata, neretko se dešava da ovi dokumenti nisu objavljeni, te je nemoguće pratiti tok stečajnog postupka. Ovakva praksa stvara problem kako samim poveriocima, tako i prilikom otkupa potraživanja, jer nije moguće utvrditi stanje stečajne mase, niti tok postupka.

Dodatni problem javlja se i prilikom pokušaja uvida i kopiranja spisa stečajnog predmeta u sudovima, a kako sudovi u ovim slučajevima po pravilu zahtevaju da se dokaže postojanje pravnog interesa, što je u suprotnosit sa načelom javnosti stečajnog postupka.

PREDLOG REŠENJA

Shodno Zakonu o stečaju, stečajni postupak je javan, te kako takav sva pismena moraju biti javno dostupna, a uvid u spise predmeta mora biti dostupan svim licima, koja upute zahtev za vršenje uvida, pa sudovi moraju promeniti praksu i postupati po zahtevu zainteresovanog lica bez zahtevanja dokazivanja pravnog interesa.

Predlažemo da se izmenama Zakona o stečaju, odnosno Zakona o Agenciji za licenciranje stečajnih upravnika propiše:

1) Obaveza ALSU-a da objavljuje sve odluke suda i podneske učesnika u stečajnom postupku na svom sajtu;
2) Obaveza stečajnih upravnika i sudova da dostavljaju ALSU-u kopije svojih odluka i podnesaka stranaka u elektronskom formatu, radi objavljivanja;
3) Novčana kazna za nepoštovanje obaveza iz predhodnih tačaka;
4) Da je uvid u spise predmeta u stečajnom postupku uvek dozvoljen svim licima, odnosno da o podnetim zahtevima ne odlučuje postupajući sudija, već da je uvid u spise uvek dozvoljen, po sili zakona.

NOVO

PROPISI

· *Zakon o stečaju (Službeni glasnik RS br. 104/2009, ..., 95/2018)*

· *Zakon o Agenciji za licenciranje stečajnih upravnika (Službeni glasnik RS br. 84/04, 104/2009 i 89/2015)*

13. PROBLEMI U NADLEŽNOSTI VIŠE MINISTARSTAVA

MINISTARSTVO ZDRAVLJA I MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, ŠUMARSTVA I VODOPRIVREDE

13.12 POJEDNOSTAVITI PROCEDURE UVOZA DIJETETSKIH PROIZVODA

OPIS PROBLEMA

Zakon o bezbednosti hrane i Pravilnik o zdravstvenoj ispravnosti dijetetskih proizvoda propisuju proceduru uvoza dijetetskih proizvoda. Prilikom uvoza problem nastaje kod utvrđivanja zdravstvene ispravnosti dijetetskih proizvoda. Naime, i pored toga što dijetetski proizvod koji se uvozi uz sebe ima Sertifikat o zdravstvenoj ispravnosti, sanitani intektori u praksi vrlo često nalažu uzorkovanje što pored regulatnih troškova štampanja papira za zahtev i plaćanja taksi, povećava troškove privredi imajući u vidu da se uzorak daje besplatno. Na granici se prilikom uzorkovanja uzimaju dva uzorka od kojih se jedan šalje laboratoriji, a drugi skladišti. Analiza najčešće traje i do mesec dana, a za to vreme nije dozvoljeno prodavati robu s obzirom na to da proces carinjenja još uvek nije gotov. Prilikom podnošenja zahteva se, između ostalog, od privrede zahteva da dostavi i uverenje Agencije za lekove za koje je potrebna obimna dokumentacija i dokaz o upisu u Registar dijetetskih proizvoda Ministarstva zdravlja, koje bi inspektori morali da pribavljaju po službenoj dužnosti. Neke od traženih dokumenata uvoznik i ne može da ima pošto mogu biti poslovna tajna ili zaštićeno pravo industrijske svojine proizvođača.

Dodatni problem je i u tome što sanitarni inspektorat na granici prima zahteve samo od 9:00 do 11:30h što dodatno otežava ceo postupak. Takođe, često se dešava da preduzeća u kratkom vremenskom periodu uvoze proizvoda od istog proizvođača/izvoznika i pritom ponovo moraju da dostavljaju dokumentaciju koja se nije menjala (recimo sertifikate, prevod deklaracije i sl).

PREDLOG REŠENJA

U cilju ubrzanja postupaka uvoza dijetetskih proizvoda potrebno je:

- Omogućiti bez dodatne provere uvoz proizvoda koji imaju Sertifikate o zdravstvenoj ispravnosti izdate od strane država članica EU ili značajno smanjiti broj slučajeva u kojima je analiza proizvoda za uvoz potrebna;
- Pojednostaviti proceduru i uslove koji su potrebni da bi Agencija za lekove izdala odgovarajuća odobrenja za stavljanje u promet dijetetskih proizvoda;
- Produžiti vreme za prijem zahteva u graničnoj sanitarnoj inspekciji;
- Omogućiti da se dokumentacija predaje u elektronskom obliku tako da inspektori deo provere mogu da izvrše i pre nego što je kamion sa robom došao na granicu;
- Omogućiti da se dokumentacija o proizvodu koja je već dostavljena inspekciji u prethodnim nadzorima može iskoristiti za uvoz istih proizvoda od istog proizvođača/izvoznika (baza inspekcije pretraživa po proizvođaču i vrsti proizvoda);
- Omogućiti inspektorima da imaju mehanizam za razmenu informacija i dokumentacije sa drugim državnim organima kako bi ispunili svoje obaveze u skladu sa Zakonom o opštem upravnom postupku.

PROPISI

- *Zakona o bezbednosti hrane (Službeni glasnik RS br. 41/2009,...,113/2017)*
- *Zakon o lekovima i medicinskim sredstvima (Službeni glasnik RS br. 30/2010, 107/2012)*
- *Pravilnik o zdravstvenoj ispravnosti dijetetskih proizvoda (Službeni glasnik RS br. 45/2010, ...,103/2018 (dr. pravilnik))*

13. PROBLEMI U NADLEŽNOSTI VIŠE MINISTARSTAVA

MINISTARSTVO FINANSIJA, MINISTARSTVO PRAVDE I ORGANI LOKALNE SAMOUPRAVE

13.13 USPOSTAVITI JEDINSTVENI REGISTAR ODŠTETNIH ZAHTEVA ZA POVREDE PROUZROKOVANE UJEDIMA PASA

OPIS PROBLEMA	PREDLOG REŠENJA
U praksi je primećeno višestruko naplaćivanje odštetnih zahteva po osnovu iste povrede od ujeda pasa lutalica u više različitih jedinica lokalne samouprave (lice prijavljuje istu povredu u više različitikih lokalnih samouprava, te vrši zloupotrebu ostvarujući više naknada po osnovu iste povrede). Ne postoje unificirane procedure odnosno smernice koje propisuju sastav, način rada i merila za donošenje odluka Komisija za naknadu štete od ujeda pasa lutalica, formiranih od strane lokalnih samouprava, što dovodi do različite prakse i oscilacija u stepenu uspešnog prepoznavanja pokušaja zloupotrebe i lažnog pirjavljivanja ujeda pasa lutalica.	Uspostaviti jedinstveni registar odštetnih zahteva i propisati podatake koji se unose u registar, kako bi se sprečila mogućnost da ista osoba podnosi odštetni zahtev po istom osnovu u više različitih gradova i opština i kako bi se omogućilo praćenje sprovođenja javnih politika u ovoj oblasti. Ministar državne uprave i lokalne samouprave treba da donese uputstvo ili smernice kojima će, u skladu sa najboljom praksom, definisati unificirane procedure koje propisuju sastav, način rada i merila za donošenje odluka Komisija za naknadu štete od ujeda pasa lutalica.

PROPISI

· Zakon o zdravstvenom osiguranju
(Službeni glasnik RS 107/05, 109/05, 57/11, 110/12, 119/12, 99/14, 123/14, 126/14, 106/15 i 10/16)
· Zakon o državnoj upravi (Službeni glasnik RS 79/05, 10/07, 95/10, 99/14 47/2018 i 30/2018)
· Pravilnici lokalnih samouprava o postupku i načinu rešavanja zahteva građana za naknadu štete nastale usled ujeda pasa lutalica

13. PROBLEMI U NADLEŽNOSTI VIŠE MINISTARSTAVA

MINISTARSTVO ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE, MINISTARSTVO ZDRAVLJA I ORGANI LOKALNE SAMOUPRAVE

13.14 UNAPREDITI SISTEM PROCENE UTICAJA NA ŽIVOTNU SREDINU BAZNIH STANICA MOBILNIH TELEKOMUNIKACIJA

OPIS PROBLEMA

Zakon o proceni uticaja na životnu sredinu uređuje postupak procene uticaja za projekte koji mogu imati značajne uticaje na životnu sredinu. Na osnovu navedenog Zakona doneta je Uredba o utvrđivanju Liste projekata za koje je obavezna procena uticaja (Lista I) i Liste projekata za koje se može zahtevati procena uticaja na životnu sredinu (Lista II). U skladu sa navedenom uredbom telekomunikacioni sistemi su svrstani u Listu II projekata.

Kriterijum za odlučivanje o potrebi izrade studije o proceni uticaja na životnu sredinu (Lista II) za telekomunikacione sisteme je efektivna izračena snaga viša od 250 W. Efektivna izračena snaga za bazne stanice za mobilnu telefoniju opisuje snagu iz antena i u većini slučajeva je viša od 250 W, što znači da lokalne samouprave (LS) mogu za sve postojeće bazne stanice i uvođenje novih tehnologija na postojećim lokacijama (na primer, kada se pored 2G opreme dodaje se 3G oprema), zahtevati izradu Studije o proceni uticaja na životnu sredinu. To predstavlja dug proces jer je prosek trajanja izrade i odobravanja Studije oko devet meseci.

Efektivna izračena snaga preko 250W ne znači automatski da će nivoi polja biti veliki, već to zavisi od mnogih drugih parametara opreme, načina instalacije, tipa lokacije i iz tog razloga se izrađuje Stručna ocena kojom se za svaku pojedinačnu lokaciju (baznu stanicu) prikazuju, očekivani nivoi polja u okolini planiranog izvora. Izrada Studije o proceni uticaja za zaštitu životne sredine tako delom duplira aktivnosti analizirane i predstavljene u Stručnoj oceni. Ovakav postupak bitno usporava i ugrožava uvođenje novih 4G i 5G tehnologija.

Važno je napomenuti da i kada Studije pokažu da je jačina električnog polja bazne stanice ispod dozvoljenih referentnih vrednosti polja, zahtevi operatora vrlo često bivaju odbijeni ili im se uz zahtev zahtevaju i drugi dokazi koji nisu deo spiska u skladu sa članom 8. Zakona o proceni uticaja na životnu sredinu.

PREDLOG REŠENJA

Predlažemo da se izmeni Uredba o utvrđivanju Liste projekata za koje je obavezna procena uticaja (Lista I) i Liste projekata za koje se može zahtevati procena uticaja na životnu sredinu (Lista II) tako što će se telekomunikacioni objekti u potpunosti isključiti iz Liste II. Ovakvim izmenama bi se usvojila pozitivna praksa iz regiona da se telekomunikacioni objekti izbrišu iz liste II, a umesto izrade i odobravanja Studije propisala bi se obaveza operatora da dostavi obaveštenje lokalnim vlastima o nameri puštanja u rad bazne stanice uz adekvatna merenja i kontrolu kroz inspekcijski nadzor.

Istovremeno, predlažemo da se i u drugim zakonima, između ostalog u Zakonu o nejonizujućem zračenju i Zakonu o javnom zdravlju, preciznije urede dodatne mere zaštite stanovnistva.

Uporedna praksa je pokazala da se u razvijenim zemljama Evropske Unije, Nemačkoj, Finskoj, kao i u zemljama u regionu (npr. Hrvatska) telekomunikacioni objekti mobilne telefonije ne nalaze na Listi I i II, već se pre puštanja bazne stanice u rad LS dostavlja obaveštenje o postavljanju bazne stanice kao izvora zračenja sa relevantnim merenjem. Operatori su obavezi da vrše redovna i vanredna merenja, a LS kontroliše rad izvora putem aktivnog inspekcijskog nadzora.

NOVO

PROPISI

· Zakon o proceni uticaja na životnu sredinu (Službeni glasnik RS br. 135/2004, 36/2009-58)

· Uredba o utvrđivanju Liste projekata za koje je obavezna procena uticaja na životnu i Liste projekata za koje se može zahtevati procena uticaja na životnu sredinu (Službeni glasnik RS br. 114/2008)

13. PROBLEMI U NADLEŽNOSTI VIŠE MINISTARSTAVA

MINISTARSTVO ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE I ORGANI LOKALNE SAMOUPRAVE

13.15 USKLADITI PROPISE U OBLASTI ZAŠTITE OD NEJONIZUJUĆIH ZRAČENJA I OMOGUĆITI DALJI RAZVOJ I POVEĆANJE KVALITETA USLUGA MOBILNE TELEFONIJE

OPIS PROBLEMA

Zakon o zaštiti od nejonizujućih zračenja i Pravilnik o granicama izlaganja nejonizujućim zračenjima, zajedno sa ostalim podzakonskim aktima uređuju oblast postavljanja i upotrebe izvora nejonizujućeg zračenja u koje spadaju i bazne stanice mobilnih operatora.

Prekomernim pozivanjem, od strane nadležnih organa, na načelo zabrane izlaganja izvoru nejonizujućeg zračenja i načelo srazmernosti iz Zakona mobilnim operatorima se otežava, a negde i potpuno onemogućava da postave bazne stanice u urbanim sredinama u Srbiji. Naime, pozivajući se na pomenuta načela predstavnici lokalne samouprave (LS) u većini slučajeva zahteve operatera za postavljanjem baznih stanica odbijaju bez dokumentovane analize potencijalno štetnog uticaja u odnosu na koristi koje se dobijaju postavljenjem i korišćenjem baznih stanica mobilne telefonije. Odluke sa negativnim mišljenjem se donose uprkos činjenici da svi operatori vrše redovna i precizna merenja zračenja baznih stanica od strane nezavisnih ovlašćenih laboratorija.

Zakon definiše izvor nejonizujućih zračenja od posebnog interesa kao izvor koji može biti opasan po zdravlje ljudi uzimajući u obzir najbolje dostupne naučne podatke. Proizvoljno tumačenje značenja izvora od posebnog interesa, često dovodi do zahteva da se u rezidencijalnim delovima LS uklone bazne stanice. Takođe, u lokalnim planskim dokumentima arbitrarno se unose ograničenja u vidu minimalno potrebne udaljenosti mesta postavljanja bazne stanice u odnosu na objekte u blizini, iako za to ne postoji utemeljenje u Zakonu. Ovakva ograničenja, npr. 30m udaljenosti od susedne stambene zgrade, ili čak i potpuna zabrana postavljanja baznih stanica na stambenim objektima, dovode do faktičke nemogućnosti pokrivanja urbanih zona mobilnim signalom. Dodatno, ograničenja onemogućavaju povećanje kapaciteta mobilnih mreža i pružanja kvalitetne internet usluge građanima, a ukoliko se situacija drastično ne unapredi, razvoj 5G tehnologije u Srbiji će biti otežan.

Napominjemo da su ograničenja dozvoljenog nivoa elektromagnetnog polja u Srbiji čak dva i po puta strožija u odnosu na zemlje članice Evropske unije, dok su izmerene vrednosti često i desetostruko niže od maksimalno dozvoljenih. Ovo pokazuju i merenja u realnom vremenu koja vrši RATEL, a koja su svima dostupna na njihovom portalu.

Pored zahteva iz oblasti zaštite životne sredine, operatori, sa druge strane imaju obavezu pokrivanja stanovništva i teritorije Republike Srbije na osnovu Licence za pružanje usluga mobilne telefonije izdatu od strane Regulatorne agencije za elektronske komunikacije i poštanske usluge. Imajući u vidu navedeno, rigidna i primena regulative u oblasti zaštite životne sredine je u direktnoj kontradikciji sa minimalnim kvalitetom usluge koje su operatori dužni da pruže.

PREDLOG REŠENJA

Predlažemo da se izmeni Zakon o zaštiti od nejonizujućih zračenja tako da se:

1) Preciznije propišu granice primene Načela zabrana i Načela srazmernosti;
2) Izmeni formulacija izvora od posebnog interesa tako da se formulacija "opasan po zdravlje ljudi" stavi u vezu sa marginom bezbednosti koju preporučuje ICNIRP (Međunarodna komisija za zaštitu od nejonizujućih zračenja) i koju je Evropska komisija usvojila Preporukom EU1999/519/EC, a koja predstavlja vrednosti koje su višedecenijskim naučnim studijama i analizama proverene i za koje nije utvrđen štetan uticaj;
3) Definišu zone zabranjene za izgradnju, odnosno zone u kojima treba izbegavati postavljanje baznih stanica i zone u kojima se bazne stanice mogu graditi uz uslov kontrole u određenom vremenskom intervalu (npr. na dve godine ili minimalno na godinu dana), kao i zone u kojima je kontrola minimalna.

Takođe, predlažemo izmene Pravilnika o izvorima nejonizujućih zračenja od posebnog interesa, vrstama izvora, načinu i periodu njihovog ispitivanja tako da se:

1) Eksplicitno istakne da se za potrebe izvora nejonizujućih zračenja od posebnog interesa može izdati dozvola za puštanje u rad istih, odnosno da ovakav status ne zabranjuje postojanje izvora;
2) Usaglasi vrednost referentnog graničnog nivoa jačine električnog polja izvora od posebnog interesa sa vrednostima koje proizilaze iz regulatornog okvira Evropske unije.

NOVO

PROPISI

· Zakon o zaštiti od nejonizujućih zračenja (Službeni glasnik RS br. 36/2009)
· Pravilnik o granicama izlaganja nejonizujućim zračenjima (Službeni glasnik RS br. 104/2009)
· Pravilnik o izvorima nejonizujućih zračenja od posebnog interesa, vrstama izvora, načinu i periodu njihovog ispitivanja (Službeni glasnik RS br. 104/2009)

13. PROBLEMI U NADLEŽNOSTI VIŠE MINISTARSTAVA

MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, ŠUMARSTVA I VODOPRIVREDE I MINISTARSTVO TRGOVINE, TURIZMA I TELEKOMUNIKACIJA

13.16 USKLADITI DEKLARISANJE ZEMLJE POREKLA HRANE SA ZAKONODAVSTVOM EU

OPIS PROBLEMA

Subjekti u poslovanju hranom koji stavljaju hranu u promet, u maloprodaji imaju obavezu da osiguraju da oznaka zemlje odnosno mesta porekla hrane ispunjava odredbe dva sistemska zakona, Zakona o bezbednosti hrane i Zakona o trgovini, kao i odredbe Pravilnika o deklarisanju, označavanju i reklamiranju hrane (u daljem tekstu Pravilnik). U praksi ovo predstavlja nepotrebno opterećenje za privredne subjekte, imajući u vidu da Zakon o trgovini nameće dodatne obaveze kada je u pitanju oznaka zemlje proizvodnje, u odnosu na sektorske propise koji već regulišu oblast hrane. Naime, članom 26. Pravilnika je propisana obaveza označavanja zemlje ili zemlje i mesta porekla hrane. Takođe, Pravilnikom je propisana obaveza deklarisanja zemlje porekla samo određenih vrsta hrane, kao što su meso, riba, voće i povrće, maslinovo ulje i drugi proizvodi, kao i u slučajevima kada bi izostavljanje ovog podatka moglo dovesti potrošače u zabludu u pogledu zemlje ili mesta porekla hrane.
Istovremeno, član 34. Zakona o trgovini propisuje obavezu deklarisanja zemlje porekla za svu robu, uključujući i prehrambene proizvode. Imajući u vidu da je na osnovu sektorskih propisa, zemlja porekla obavezna samo za ograničeni broj prehrambenih proizvoda, odredbe Zakona o trgovini, stvaraju obavezu dodatnog deklarisanja hrane za privredne subjekte i nisu u skladu sa dobrom praksom u procesu pristupanja EU, kao i slobodnog prometa robe.
Kada je u pitanju nadzor nad primenom propisa, član 12. Zakona o bezbednosti hrane propisuje podelu između inspekcija Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede i Ministarstva zdravlja, u zavisnosti od vrste hrane, kao i mesta njene proizvodnje, prerade i stavljanja u promet. Član 45. Zakona o trgovini propisuje da nadzor nad primenom ovog zakona sprovodi ministarstvo nadležno za poslove trgovine, kao i drugi državni organi u skladu sa svojim delokrugom uređenim posebnim propisima. Na ovaj način, u praksi nadzor nad deklaracijama hrane u maloprodaji vrše inspektori ministarstva nadležnog za poslove poljoprivrede, za poslove zdravlja, ali i Ministarstva trgovine. Posledično, način na koji se ovi propisi tumače od strane različitih inspekcija, u delu obaveznog sadržaja deklaracije hrane kada je u pitanju zemlja porekla, doveo je do nesigurnosti u poslovanju privrednih subjekata, kao i povećanih troškova usled dodatnog deklarisanja.

PREDLOG REŠENJA

Predlažemo donošenje akta na međuministarskom nivou (instrukcija ili uputstvo) kojim bi se jasno razgraničila nadležnost u oblasti nadzora u maloprodaji, kada su u pitanju deklaracije na hrani.
Predlažemo da deklarisanje hrane ostane u isključivoj nadležnosti ministarstva nadležnog za poslove poljoprivrede, odnosno poslove zdravlja, imajući u vidu specifičnost ove oblasti i usklađenost sa zakonodavstvom EU u procesu pristupanja Srbije EU i slobodnog kretanja robe.
Takođe, imajući u vidu različite zahteve nacionalnih propisa, kada je u pitanju oznaka zemlje porekla na hrani, potrebno je pripremiti uputstvo ili vodič za inspekcije i privredne subjekte u kojem bi bilo izričito navedeno u kojim slučajeva je obavezno navođenje zemlje porekla na deklaracijama hrane i na koji način se ona označava.

NOVO

PROPISI

· *Zakon o bezbednosti hrane (Službeni glasnik RS br. 41/2009, 17/2019)*
· *Zakon o trgovini (Službeni glasnik RS br. 52/2019)*
· *Pravilnik o deklarisanju, označavanju i reklamiranju hrane (Službeni glasnik RS br. 19/ 2017, 16/2018)*

13. PROBLEMI U NADLEŽNOSTI VIŠE MINISTARSTAVA

NARODNA SKUPŠTINA, MINISTARSTVO FINANSIJA I MINISTARSTVO ZA RAD, SOCIJALNA I BORAČKA PITANJA

13.17 UKIDANJE OBAVEZE DOKAZIVANJA TROŠKOVA PREVOZA

OPIS PROBLEMA

Članom 118. Zakona o radu propisano je da zaposleni ima pravo na naknadu troškova u skladu sa opštim aktom i ugovorom o radu, između ostalog i naknadu troškova za dolazak i odlazak sa rada, u visini cene prevozne karte u javnom saobraćaju, za slučaj da poslodavac nije obezbedio prevoz.
U januaru 2019. Ministarstvo finansija je na zahtev grada Beograda donelo mišljenje da je poslodavac u obavezi da obezbedi verodostojne isprave na osnovu kojih se dokazuje da je naknada koju isplaćuje zaposlenima na ime prevoza utrošena na adekvatan način. U mišljenju se navodi da verodostojne isprave mogu biti mesečne karte, dnevne karte, račun za gorivo i sl.
U decembru 2019. izmenama člana 18. Zakona o porezu na dohodak građana propisuje se da se porez na zarade ne plaća na primanja zaposlenog po osnovu naknade dokumentovanih troškova prevoza za dolazak i odlazak sa rada.
Sprovođenje ove odredbe Zakona značajno će povećati troškove poslodavaca. Na primeru jednog poslodavca sa 1500 zaposlenih i bez filijala dodatni troškovi administracije iznosiće oko 2,3 miliona dinara. Takođe, mišljenja smo da će ova odredba otežati položaj zaposlenih u slučaju da poslodavci, u težnji da olakšaju administraciju, uslovljavaju zaposlene da na posao dolaze javnim prevozom.
Napominjemo da ovakva politika nije usklađena ni sa politikom očuvanja životne sredine i promovisanja zdravog načina života, pošto podrazumeva nepovoljniji poreski tretman naknade zaposlenih koji na posao dolaze biciklom, trotinetom ili dolaze na posao pešaka.

PREDLOG REŠENJA

Predlažemo da se u članu 18. stav 1. tačka 1) Zakona o porezu na dohodak građana izbriše reč "dokumentovanih", kao i da se novim posebnim stavom u okviru tog člana Zakona eksplicitno propiše da poslodavci, ukoliko ne obezbede zaposlenima prevoz (organizovani prevoz, odnosno službeno vozilo, bicikl, trotinet itd), ne moraju posebno da dokumentuju isplaćene troškove prevoza do visine mesečne pretplatne karte javnog prevoza, odnosno do iznosa iz člana 18. stav 1, tačka 1) Zakona o porezu na dohodak građana.
Takođe, smatramo da je neophodno staviti van snage mišljenje Ministarstva finansija iz 2019. godine, a predlažemo izdavanje novog mišljenja kojim bi se precizirala dokumentacija koja se smatra dovoljnom za priznavanje ovih troškova, a koja bi obuhvatila i:
· Evidenciju dolazaka zaposlenih na posao;
· Potvrdu o mestu prebivališta/boravišta zaposlenog (lična karta ili ugovor o radu ili izjava o mestu stanovanja);
· Važeći cenovnik javnog prevoza (sa definisanim zonama).
To mišljenje bi trebalo da se odredi i da se za mesta u kojima nema organizovanog javnog prevoza putnika priznaje obračun troška prema zvaničnoj ceni goriva u vreme isplate troška i razdaljini između mesta stanovanja zaposlenog i mesta rada.

NOVO

PROPISI
· Zakon o porezu na dohodak građana (Službeni glasnik RS br. 24/2001, ... , 86/2019)
· Mišljenje Ministarstva finansija (011-00-12/2019-04 od 1.2.2019.)

13. PROBLEMI U NADLEŽNOSTI VIŠE MINISTARSTAVA

MINISTARSTVO ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE, MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, ŠUMARSTVA I VODOPRIVREDE I ORGANI LOKALNE SAMOUPRAVE

13.18 PRENOŠENJE NADLEŽNOSTI NAD KONTROLOM OTPADNIH VODA NA LOKALNE INSPEKTORE ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE

OPIS PROBLEMA

Postojeći sistem otpadnih voda ne odgovora potrebama kako u pogledu kapaciteta, tako i u pogledu tehničke opremljenosti i potrebnih standarda.

Član 201. Zakona o vodama uređuje nadležnost inspektora za zaštitu životne sredine za proveru:

- Da li ispuštene otpadne vode i otpadne vode koje se posle prečišćavanja ispuštaju u recipijent ispunjavaju uslove u pogledu graničnih vrednosti utvrđenih u skladu sa članom 93. Zakona;
- Da li se radi zaštite kvaliteta voda recipijenata primenjuju Zakonom propisane zabrane iz člana 97. Zakona;
- Da li pravna lica, preduzetnici i fizička lica ispunjavanju svoje obaveze propisane Zakonom u vezi sa prečišćavanjem otpadnih voda.

Međutim, Inspektorat za zaštitu životne sredine u Republici Srbiji trenutno ima svega šest inspektora što nije dovoljno da bi se pokrile potrebe celokupne teritorije Srbije.

Usled nedovoljnog broja inspektora za zaštitu životne sredine ograničeno je preduzimanje mera i aktivnosti koje su u njihovoj nadležnosti, a odnose se na sledeće:

- Zabranu ispuštanja otpadnih voda u slučaju prekoračenja propisanih graničnih vrednosti;
- Zabranu ispuštanja voda u slučajevima predviđenim zakonom;
- Izricanje privremenog prestanka rada i obavljanja delatnosti pravnim licima, kao i fizičim licima ukoliko se utvrdi da su ispustili otpadne vode koje sadrže opasne i zagađujuće primese u nedozvoljenim količinama;
- Nalaganje inspitivanja vode ukoliko postoji sumnja da su prekoračene granične vrednosti emisije;
- Vršenje uvida u poslovnu evidenciju i poslovne prostorije radi prikupljanja potrebnih podataka za određivanje naknada;
- Podnošenje zahteva za prekršajni postupak i prijavu za privredni prestup.

PREDLOG REŠENJA

Predlažemo da se u cilju rešavanja problema nedovoljnih kapaciteta Inspektorata za zaštitu životne sredine nadležnost za vršenje nadzora nad odredbama Zakona o vodama koje se tiču otpadnih voda prenesu na inspektore za zaštitu životne sredine na nivou jedinica lokalnih samouprava.

Ovim bi se značajno povećao broj inspektora i obezbedila ravnomerna teritorijalna pokrivenost kontrole kvalieta otpadnih voda, kao i brzina reakcije na postojeći i potencijalni ekološki problem.

Dodatno, potrebno je obučiti i tehnički opremiti inspektore iz jedinica lokalnih samouprava kako bi na adevatan način mogli vršiti nadzor u skladu sa Zakonom.

Dalje, predlažemo uspostavljanje katastra zagađivača čime bi se značajno unapredio inspekcijski nadzor i povećala kontrola kvaliteta otpadnih voda.

Navedena rešenja pokazala su se kao dobra praksa u zemljama Evropske unije u kojima sistemi – fabrike za prečišćavanje komunalnih voda posluju kao samostalna javna preduzeća ostvarivanjem profita, reciklažom tečnog otpada i proizvodnjom bio gasa.

NOVO

PROPISI

- *Zakon o vodama (Službeni glasnik RS br. 30/2010,...,95/2018)*

13. PROBLEMI U NADLEŽNOSTI VIŠE MINISTARSTAVA

MINISTARSTVO GRAĐEVINARSTVA, SAOBRAĆAJA I INFRSTRUKTURE I MINISTARSTVO FINANSIJA

13.19 UKINUTI REGISTRACIONU NALEPNICU NA VOZILIMA

OPIS PROBLEMA

Odredbama Zakona o bezbednosti saobraćaja na putevima i Pravilnika o registraciji motornih i priključnih vozila propisano je da je registraciona nalepnica oznaka kojom se određuje da vozilo može da učestvuje u saobraćaju u određenom vremenskom periodu, odnosno da se izdaje za vozilo koje je upisano u jedinstveni registar vozila i postavlja na motorno vozilo sa vetrobranskim staklom.

Registraciona nalepnica sadrži određene podatke (registarski broj, oznaka registracionog područja dr), a svi ti podaci su istovremeno sadržani u saobraćajnoj dozvoli, te nije svrsihodno zahtevati od vlasnika motornih vozila plaćanje i izdavanje nalepnice koja za njega nema upotrebnu vrednost, s obzirom da svoju obavezu registracije izvršava u upravnom postupku i upoznat je sa datumom isteka registracije vozila koji se evidentira u saobraćajnoj dozvoli.

Registraciona nalepnica pre svega služi policijskim službenicima kao "dokaz na prvi pogled" (prima facie) te vlasnici nikako ne bi trebalo da snose troškove izdavanja ovakvog dokumenta.

Naime, u skladu sa navedenim zakonskim i podzakonskim propisima, u Republici Srbiji se u toku jedne kalendarske godine registruje 1.800.000 motornih vozila. Imajući u vidu da se za izdavanje registracione nalepnice vrši plaćanje na dva računa u ukupnom iznosu od 440 dinara, fizička i pravna lica svake godine uplate 792.000.000 dinara.

PREDLOG REŠENJA

U cilju omogućavanja smanjenja troškova fizičkim i pravnim licima Republike Srbije prilikom registracije motornih vozila, predlažemo izmenu Zakona o bezbednosti saobraćaja na putevima (Službeni glasnik RS br. 41/09, 53/10, 101/11, 32/13 – odluka US, 55/14, 96/15 i 9/16 – odluka US) kojom bi se ukinule registracione nalepnice, kao dokument bez koga nije moguće izvršiti registraciju.

Predložena izmena Zakona bi smanjila nepotrebne administrativne troškove fizičkih i pravnih lica, a samim tim icenu registracije i vreme sprovođenja ove procedure, što bi omogućilo značajne uštede na godišnjem nivou.

Alternativno, u cilju smanjenja troškova, predlažemo izmenu Zakona republičkim administrativnim taksama, kojom bi se ukinule takse za izdavanje registracionihe nalepnice.

PROPISI

· *Zakon o bezbednosti saobraćaja na putevima (Službeni glasnik RS 41/09, 53/10, 101/11, 32/13 – odluka US, 55/14, 96/15 i 9/16 – odluka US, ..., 23/2019)*

· *Pravilnik o registraciji motornih i priključnih vozila (Službeni glasnik RS 69/10, 101/10, 53/11, 22/12, 121/12, 42/14, 108/14, 65/15, 95/15 i 71/17, 96/2019)*

· *Tarifni broj 41. Tarife u Zakonu o republičkim administrativnim taksama (Službeni glasnik RS br. 43/03, 51/03, 61/05, 101/05, 5/09, 54/09, 50/11, 70/11, 50/12, 93/12, 47/13, 65/13, .., 90/19)*

13. PROBLEMI U NADLEŽNOSTI VIŠE MINISTARSTAVA

MINISTARSTVO TRGOVINE, TURIZMA I TELEKOMUNIKACIJA, MINISTARSTVO DRŽAVNE UPRAVE I LOKALNE SAMOPRAVE, MINISTARSTVO ZDRAVLJA I MINISTARSTVO UNUTRAŠNJIH POSLOVA

13.20 OMOGUĆITI DA SE PROMENA PREBAVALIŠTA U LIČNOJ KARTI AUTOMATSKI VRŠI I U DRUGIM LIČNIM DOKUMENTIMA

OPIS PROBLEMA

Veliki broj građana ne prijavljuje promenu prebivališta zato što procedura podrazumeva odlazak u prostorije MUP-a u mestu prebivališta, i dostavu isprave kojom se dokazuje da je iznajmio/kupio stan u drugom gradu. Nakon toga potrebno je ponovo otići u MUP za promenu adrese na vozačkoj dozvoli (dokaz za to je lična karta, tako da prvo mora da zameni ličnu kartu, pa onda da podnese prijavu za izmenu vozačke dozvole), a posebno je potrebno promeniti adresu u zdravstvenoj kartici. U saobraćajnoj dozvoli, takođe, vrši se promena prebivališta vlasnika vozila, što zahteva još jedan odlazak na šalter. Zbog ove procedure država ne zna koliko građana živi u kom gradu/opštini trajno ili privremeno. Takođe, veliki broj građana koji iznamljuju stanove žive na istoj adresi manje od godinu dana (studenti, npr), i procedura promene dokumenata u potpunosti obeshrabruje da se to uopšte čini u praksi.

Procedura trenutno teče:

1) Lice mora da se pojavi lično u prostorijama MUP-a u mestu prebivališta i da podnese zahtev za promenu prebivališta;
2) Tom prilikom je neophodno da dostavi: dokaz u uplaćenoj taksi i dokaz na osnovu koga dokazuje promenu prebivališta (ugovor o zakupu stana, ugovor o kupoprodaji, ili drugi pravni osnov);
3) Potrebno je da službenik MUP-a upiše novu adresu prebivališta na ličnoj karti, odnosno da se promeni lična karta u zavisnosti od toga da li je čipovana ili nečipovana;
4) Lice dalje fizički odlazi da promeni adresu u vozačkoj dozvoli;
5) Lice dalje fizički odlazi da promeni adresu u zdravstvenoj knjižici.

PREDLOG REŠENJA

Potrebno je da se jednom promenjena adresa u jednom organu javne vlasti automatski registruje u svim ostalim registrima.

Potrebno je izraditi aplikaciju kroz koju lice podnosi zahtev za promenu prebivališta i elektronski dostavlja dokument koji dokazuje pravni osnov za promenu adrese/prebivališta.

Nakon što je promena prebivališta odobrena, neophodno je da se to automatski ažurira na ličnoj karti. Opcija je da lice može u određenom roku posetiti bilo koji MUP i izmeni podatak na čipovanoj ličnoj karti. Predlog rešenja podrazumevao bi i ukidanje nečipovane lične karte jer trenutno lice mora da izvadi novu ličnu kartu svaki put kada menja adresu prebivališta, što je trošak za građane i što obeshrabruje prijavu promene prebivališta.

Potrebno je da se podaci o izmenjenoj adresi u ličnoj karti automatski ažuriraju u zdravstvenoj knjižici (ovo bi podrazumevalo da je adresu moguće promeniti u MUP-u u trenutku kada se to radi i na ličnoj karti) i da se zdravstveni karton osobe koja je promenila adresu prebivališta automatski prosleđuje domu zdravlja na teritoriji opštine novog prebivališta u roku od 15 dana.

Potrebno je da se podaci o izmenjenoj adresi automatski ažuriraju na vozačkoj dozvoli istovremeno kada se ažuriraju i u ličnoj karti jer je to pre svega isti organ vlasti koji je zadužen za izdavanje lične karte.

Sprovođenje ove preporuke u bitno je olakšano donošenjem Zakona o Centralnom registru stanovništva, čiji cilj jeste postojanje jedinstvene, centralizovane i pouzdane državne baze podataka koja sadrži tačne i ažurne podatke o stanovništvu Republike Srbije u elektronskom obliku.

PROPISI

· Zakon o Centralnom registru stanovništva (Službeni glasnik RS broj 17/19)
· Uredba o načinu preuzimanja, razmene podataka, pristupa i zaštiti podtaka sadržanih u Centralnom registru stanovništva, kao i drugim tehničkim pitanjima od značaja za vođenje Centralnog registra stanovništva (Službeni glasnik RS broj 68/19)
· Zakon o prebivalištu i boravištu građana (Službeni glasnik RS br.oj 87/2011)
· Zakon o ličnoj karti (Službeni glasnik RS br. 62/2006 i 36/2011)
· Zakon o zdravstvenom osiguranju (Službeni glasnik RS br. 107/05, ...,10/1625/19)
· Pravilnik o ispravi o zdravstvenom osiguranju i posebnoj ispravi za korišćenje zdravstvene zaštite (Službeni glasnik RS br. 68/06, ...,44/2018 - dr. zakon)
· Pravilnik o registraciji motornih i priključnih vozila (Službeni glasnik RS 69/10, ...,96/19)

13. PROBLEMI U NADLEŽNOSTI VIŠE MINISTARSTAVA

MINISTARSTVO FINANSIJA I MINISTARSTVO UNUTRAŠNJIH POSLOVA

13.21 OPTIMIZOVATI PROCEDURU REGISTRACIJE PROMENE VLASNIŠTVA VOZILA

OPIS PROBLEMA

Trenutna procedura registracije promene vlasništva vozila je nepotrebno spora i skupa i iziskuje 10 postupaka u kojima kupac, a delimično i prodavac provedu aktivno 10 sati, a pasivno sve ukupno čitav proces traje i do 15 dana. Kada se uzme u obzir i činjenica da kupac i prodavac vrlo često imaju prebivalište u različitim opštinama i da je za deo procedure potrebno putovati iz mesta u mesto (odjava tablica, privremene tablice i dr.) evidentno je da se troškovi procedure od ca 4.700 dinara + porez dodatno uvećavaju.

Sadašnji postupak:

1) Popunjavanje modela ugovora (kupovina obrasca od 250 din u knjižari, popunjavanje);
2) Overa potpisa kod javnog beležnika (1.440 din);
3) Prijava poreza u Poreskoj upravi (150 din);
4) Izdavanje i preuzimanje poreskog rešenja;
5) Uplata poreza u banci ili pošti, čekanje da se transakcija izvrši;
6) Pribavljanje potvrda o uplaćenom porezu od Poreske uprave;
7) Odjava tablica, preuzimanje probnih tablica od MUP-a;
8) Registracija – podnesak u MUP-u;
9) Registracija – uplata takse (2.000 din);
10) Preuzimanje saobraćajne dozvole u MUP-u.

PREDLOG REŠENJA

Predlažemo optimizaciju procedure registracije promene vlasništva vozila:

- Ukidanjem mesne nadležnosti i proširenjem mogućnosti/ovlašćenja organizacijama kroz izmene člana 268. Zakona o bezbednosti saobraćaja na putevima;
- Izmenama i dopunama Pravilnika o registraciji motornih i priključnih vozila eliminisati obavezu overe potpisa kod javnih beležnika, obezbediti preuzimanje podataka o uplati poreza od Poreske uprave i dostavu saobraćajne dozvole putem pošte;
- Uvođenjem pravnog osnova za jedinstveno upravno mesto za podnošenje prijave za registraciju i poresku prijavu (One-stop-shop);
- Razviti aplikaciju od strane Poreske uprave za utvrđivanje poreza za prenos apsolutnih prava i povezivanje sa MUP-om.

Naredni korak u optimizaciji rešenja predstavljalo bi otvaranje e-usluge na portalu Kancelarije za IT i eUpravu i mogućnost online registracije, prijave i uplate poreza.

PROPISI

- *Zakon o bezbednosti saobraćaja na putevima (Službeni glasnik RS br. 41/2009, ..., 23/2019)*
- *Pravilnik o registraciji motornih i priključnih vozila (Službeni glasnik RS 69/10, ,...,63/2018)*

14. SKUPŠTINA RS I SEKRETARIJAT ZA ZAKONODAVSTVO

14.1 DOZVOLITI OBELEŽAVANJE PARAGRAFA, KAKO BI SE OLAKŠALO ČITANJE PROPISA

OPIS PROBLEMA

Pozivanje na odredbe u propisima izuzetno otežava to što stavovi nisu obeleženi brojevima. U brojanju stavova često pogreši i zakonodavac, što uzrokuje pogrešnim upućujućim odredbama. Uzrok tome su:

1) Član 26. Jedinstvenih metodoloških pravila za izradu propisa, koji uređuje kako treba da izgledaju stavovi sadržani u članu Zakona, a koji ne predviđa izričito da se stavovi obeležavaju brojevima, za razliku od čl. 27. i 28. istih pravila, kojima je izričito predviđeno da se tačke i podtačke u okviru stavova označavaju brojevima, tačnije da se tačke obeležavaju arapskim brojevima sa drugim delom zagrade npr: 1), a podtačke arapskim brojevima unutar zagrade npr: (1).
2) Član 29. Metodologija za izradu podzakonskih akata, koji uređuje izgled stava, ne predviđa da se isti obeležavaju brojevima, dok je u čl. 30. i 31 to izričito predviđeno za tačke i podtačke u okviru stavova.

Za razliku od nas, u anglosaksonskom pravnom sistemu nemate potrebu da prebrojavate stavove, jer su numerisani. Takvo rešenje naravno primenjuju i praktični Nemci i Švajcarci, koji su istorijski uticali na naš pravni sistem bar u podjednakoj meri kao i Francuzi, koji baš kao i mi ne vrše numeraciju stavova.

Od bivših republika SFRJ stavovi u propisima se na identičan način, numerički unutar zagrada, označavaju u Sloveniji, Hrvatskoj, Makedoniji, BiH, a u novije vreme i u Crnoj Gori, dok su dosledne u tome da takav "komfor" ne dozvole svojim građanima ostale isključivo stručne službe Vlade i Skupštine u Srbiji i Republici Srpskoj.

PREDLOG REŠENJA

Predlažemo izmenu člana 26. Jedinstvenih metodoloških pravila za izradu propisa (Službeni glasnik RS broj 21/10), i člana 29. Metodologija za izradu podzakonskih akata (Službeni glasnik RS broj 75/10 i 81/10), tako što će se propisati da se stavovi unutar članova propisa mogu obeležaviti arapskim brojevima unutar zagrade.

Smatramo da će sprovođenje predložene preporuke, ma koliko ista na prvi pogled izgleda trivijalno, doprineti pravnoj sigurnosti i efikasnijoj primeni prava.

PROPISI

· *Jedinstvenih metodoloških pravila za izradu propisa (Službeni glasnik RS br. 21/10)*
· *Metodologije za izradu podzakonskih akata (Službeni glasnik RS br. 75/10 i 81/10)*

15. NARODNA BANKA SRBIJE

15.1 UKINUTI OBAVEZU IZVEŠTAVANJA O POSLOVANJU SA INOSTRANSTVOM

OPIS PROBLEMA

Članom 37. Zakona o deviznom poslovanju propisano je da Narodna banka Srbije propisuje rezidentima obavezu izveštavanja o plaćanju, naplaćivanju i prenosu po poslovima platnog prometa iz čl. 32. i 34. Zakona.

Odlukom o obavezi izveštavanja u poslovanju sa inostranstvom propisano je da su Rezidenti (obveznici izveštavanja) dužni da Narodnoj banci Srbije dostavljaju izveštaje u poslovanju sa inostranstvom, između ostalog i po osnovu direktnih investicija nerezidenata u zemlji, i direktnih investicija rezidenata u inostranstvu.

Uputstvom NBS za sprovođenje napred navedene odluke u tački 4. propisano je: da su obve¬znici izveštavanja dužni da popunjene obrasce dostave najka¬snije deset dana posle isteka izveštajnog perioda.

Ovi propisi nameću obavezu pravnim subjektima da izveštavaju Narodnu banku, na kraju svakog tromesečja, o stanju pozicija čak i kada nije bilo promena (da vrši tzv. kursiranje) što predstavlja nepotrebno opterećenje za privredu u administrativnom smislu.

U praksi ova regulativa stvara velike, a nepotrebne troškove, naočito kada je u pitanju obaveza privrednih subjekata sa inostranim ulogom da tromesečno izveštavaju NBS o stanju kapitala iako na kapitalu ne postoje promene. Pravilo je da obveznici ne znaju da postoji ova obaveza i da saznaju da su prekršili ove propise tek kada Narodna banka Srbije i drugi organi kontrole, protiv njih pokrene prekršajne postupke.

PREDLOG REŠENJA

Izmeniti Zakon o deviznom poslovanju (Službeni glasnik RS br. 62/06, 31/11, 119/12, 139/14 i 30/18) tako što će se brisati član 37. čime će se ukinuti prevaziđena zakonska obaveza rezidenata da izveštavaju NBS o poslovanju sa inostranstvom. Staviti van snage:

- Odluku o obavezi izveštavanja u poslovanju sa inostranstvom (Službeni glasnik RS br. 87/2009)
- Uputstvo za sprovođenje Odluke o obavezi izveštavanja u poslovanju sa inostranstvom (Službeni glasnik RS br. 87/2009)

Do usvajanja gore predložene izmene Zakona o deviznom poslovanju izmeniti Odluku o obavezi izveštavanja u poslovanju sa inostranstvom tako da se obaveštavanje ne odnosi na uloge u privredna društva u Srbiji, s obzirom da su ti ulozi već evidentirani u Registru privrednih subjekata koji vodi Agencija za privredne registre i kao takvi su javno dostupni putem interneta.

PROPISI

- *Zakon o deviznom poslovanju (Službeni glasnik RS br. 62/2006, 31/2011, 119/2012, 139/2014 i 30/2018)*
- *Odluka o obavezi izveštavanja u poslovanju sa inostranstvom (Službeni glasnik RS br. 87/2009, 40/2015)*
- *Uputstvo za sprovođenje Odluke o obavezi izveštavanja u poslovanju sa inostranstvom (Službeni glasnik RS br. 87/2009, 40/2015)*

15.2 POJEDNOSTAVITI OBAVEŠTAVANJE NARODNE BANKE SRBIJE O NAMERAVANOM USTUPANJU POTRAŽIVANJA

OPIS PROBLEMA

Saglasno Odluci NBS o upravljanju rizicima banke, banke su dužne da u svakom pojedinačnom slučaju dva puta obaveštavaju NBS o nameravanom ustupanju potraživanja – jednom o nameri i drugi put nakon zaključenja ugovora, uz poštovanje navedenih rokova.

U članu 42a stav 5. tačka 6. Odluke NBS o upravljanju rizicima banke navedeno je da je banka dužna da obavesti NBS o nameravanom ustupanju najkasnije 30 dana pre zaključenja ugovora o tom ustupanju i da joj uz to obaveštenje dostavi sledeću dokumentaciju:

1) Odluku nadležnog organa upravljanja banke o ustupanju iz tih stavova;
2) Osnovne podatke o licu kome banka namerava da ustupi potraživanje (poslovno ime, sedište i matični broj lica, podatke o vlasničkoj strukturi i o članovima organa upravljanja tog lica), s naznakom da li je reč o licu povezanom s bankom;
3) Nacrt ugovora o ustupanju iz tih stavova, s datumom planiranog zaključenja, odnosno izvršenja ugovora;
4) Rezultate procene iz stava 4. ove tačke;
5) Podatke o bruto knjigovodstvenoj vrednosti potraživanja koje se ustupa i o iznosu ispravke vrednosti tog potraživanja;
6) Podatke o tome da li se ustupanje iz tih stavova vrši uz naknadu, o vrednosti ove naknade u apsolutnom iznosu, odnosno procentualno od vrednosti potraživanja koje se ustupa umanjenoj za ispravku vrednosti, kao i podatke da li banka posredno ili neposredno obezbeđuje sredstva koja se koriste za plaćanje te naknade.

Propisano je i da ako banka datum planiranog zaključenja, odnosno izvršenja ugovora izmeni nakon dostavljanja obaveštenja NBS, dužna je da o ovoj promeni obavesti NBS. Banka je dužna da o izvršenom ustupanju obavesti NBS u roku od pet dana od dana ustupanja.

PREDLOG REŠENJA

Potrebno je pojednostaviti proceduru prilikom podnošenja obaveštavanja NBS o nameravanom ustupanju potraživanja prema Odluci NBS o upravljanju rizicima i to:

- Smanjiti dokumentaciju iz tačke 42a stav 5. podtačke 6) u smislu da prilikom obaveštavanja nije potrebno dostaviti nacrt ugovora sa planiranim datumom zaključenja, jer takav podatak ne mora postojati u tom trenutku;
- Produžiti rok za dostavljanje naknadnog obaveštenja o ustupanju;
- Omogućiti bankama da elektronskim putem dostave predviđenu traženu dokumentaciju i potpisan ugovor.

PROPISI

- *Odluka o upravljanju rizicima banke (Službeni glasnik RS 45/11, 94/11, 119/12, 123/12, 43/13, 92/13, 23/13, 33/15 i 61/15, 61/16, 103/16, 119/17, 76/18, 57/19 i 88/19)*

15. NARODNA BANKA SRBIJE

15.3 UKINUTI PRAKSU NEREGISTROVANJA UGOVORA O INO KREDITU OD STRANE NBS USLED VISOKE KAMATNE STOPE

OPIS PROBLEMA

Kada nerezident odobrava rezidentu finansijski kredit uz obavezu vraćanja istog sa kamatom, o navedenom ugovoru potrebno je izvestiti NBS. Kao dokaz da je NBS izveštena služi broj pod kojim se zavodi ugovor u knjigama NBS. NBS ne donosi nikakve formalne odluke u ovom postupku, a kako je reč o administrativnoj proceduri bez ovlašćenja NBS da odlučuje o valjanosti samog ugovora. Banke nisu ovlašćene da dozvole prenos sredstava dok ne dobiju potvrdu NBS da je sprovedeno zavođenje ugovora u knjige NBS i ne dobiju zavodni broj ugovora.

U praksi se dešava da NBS neformalno odbija da izvrši "registraciju" ino kredita iz razloga što je kamatna stopa "previsoka". Navedena zabrana se do ove godine odnosila samo na povezane kompanije, dok se počev od ove godine ona odnosi na sve. NBS ne dozvoljava ugovaranja kamatne stope više od 2,5% na godišnjem nivou sa obrazloženjem da je prosečna kamatna stopa na kreditna zaduženja u 2019. godini iznosi 2,09%, te da iznos kamatne stope ne sme biti znatno viši. Ukoliko je reč o višem iznosu NBS smatra da joj se mora dokazati osnovanost ovakvog uvećanja.

Ovakvo postupanje NBS predstavlja prekoračenje zakonskih ovlašćenja. Dodano, imajući u vidu da zakon ne poznaje registraciju već samo izveštavanja, to NBS ne donosi nikakvu formalnu odluku u ovim slučajevima (jer ne bi bila zakonita), već odbijanje da registruje kredit izražava kroz nedodeljivanje broja ugovoru. Kao posledica navedenog je okolnost da banke ni mogu da sprovedu transakciju.

PREDLOG REŠENJA

Predlažemo da se ukine važeći i donese potpuno nov Zakon o deviznom poslovanju, koji će novčane transakcije sa inostranstvom urediti na moderan način, bez uskraćivanja prava privatnim licima da vrše novčane transakcije u skladu sa svojim potrebana, a u slučaju kada su te transakcije predmet evidentiranja, a ne kontrole od strane Narodne banke Srbije (NBS).

Do tada, je potrebno Odlukom o izveštavanju o kreditnim poslovima sa inostranstvom propisati sledeće odredbe:

- Precizirati da se NBS ne sme baviti pitanjem kamatne stope koja se ugovara po ino kreditima, jer time izlazi iz okvira svojih nadležnosti;
- Precizirati da se izveštavanje NBS vrši isključivo putem maila, koji poslovna banka dostavlja NBS, bez obaveze dostavljanja originalne dokumentacije;
- Precizirati obavezu NBS da odmah po prijemu zahteva dodeli zavodni broj ugovorima i da o istom izvesti banku putem maila, u roku od jednog dana od dana prijema zahteva od banke putem maila;
- Precizirati da ukoliko NBS ne dostavi zavodni broj ugovora u propisanom roku, da će se smatrati da je taj broj dodeljen i da NBS mora pristupiti sprovođenju transakcije - prenosa novca po tom osnovu.

NOVO

PROPISI

· Zakon o deviznom poslovanju (Službeni glasnik RS br. 62/2006, 31/2011, 119/2012, 139/2014 i 30/2018)
· Odluka o izveštavanju o kreditnim poslovima sa inostranstvom (Službeni glasnik RS br. 56/2013 i 4/2015)
· Odluka o načinu i uslovima korišćenja finansijskih kredita iz inostranstva za namene iz člana 21. stav 2. Zakona o deviznom poslovanju (Službeni glasnik RS br. 6/2013, 74/2013 i 32/2018)

16. ORGANI LOKALNE SAMOUPRAVE

16.1 OMOGUĆITI DOSTAVLJANJE PORESKIH UVERENJA ELEKTRONSKIM PUTEM OD STRANE LOKALNIH PORESKIH ADMINISTRACIJA

OPIS PROBLEMA

Poreska uprava je u toku 2019. godine omogućila izdavanje poreskih uverenja u elektronskom obliku, čime su ostvarene velike uštede za privredu (troškovi izdavanja poreskih uverenja iznosili su 135 miliona dinara godišnje na osnovu obračuna iz 2013, u kasnijim godinama i više).
Za potrebe dokazivanja izmirenih obaveza u izvornim prihodima, građani i privreda i dalje podnose zahteve i dobijaju poreska uverenja u papirnom obliku kod lokalnih poreskih administracija. Takođe, za izdavanje ovih poreskih uverenja građani i privreda i dalje plaćaju administrativnu taksu imajući u vidu da Zakonom o republičkim administrativnim taksama ovakva taksa nije ukinuta.
Od januara 2019. godine uspostavljen je Jedinstveni informacioni sistem lokalne poreske administracije, putem koga se elektronskim putem podnose poreske prijave za porez na imovinu i vrši upit stanja. Ovakav sistem predstavlja veliki potencijal za smanjenje troškva privrede, ali i smanjenje opterećenja zaposlenih u jedinicama lokalnih samouprava gde se nedostatak kapaciteta često ističe kao problem.

PREDLOG REŠENJA

Predlažemo da se omogući da lokalne poreske administracije poreskim obveznicima izdaju i dostavljaju uverenja o izmirenim javnim prihodima elektronskim putem putem Jedinstvenog informacionog sistema lokalne poreske administracije.
Dalje, apelujemo da lokalne samouprave učine dostupnim svoje podatke preko Servisne magistrale organa, čime bi državne insitucije mogle da pristupe potrebnim podacima i provere činjenice potrebne za vođenje upravnog postupka, a samim tim bi se smanjila potreba građana i privrede za izdavanjem ovakvih uverenja, a time i posledično smanjilo opterećenje već oslabljenih kapaciteta lokalnih samouprava.
Takođe, u slučaju automatizacije izdavanja poreskih uverenja putem portala LPA potrebno je ukinuti i takse propisane bilo Zakonom o republičkim administrativnim taksama, bilo lokalnim odlukama o administrativnim taksama.

PROPISI

· *Zakon o poreskom postupku i poreskoj administraciji (Službeni glasnik RS br. 80/02, ..., 86/19)*
· *Odluke o lokalnim administrativnim taksama*

16.2 IZJEDNAČITI CENE KOMUNALNIH USLUGA ZA RAZLIČITE KATEGORIJE KORISNIKA

OPIS PROBLEMA

Članom 25. Zakona o komunalnim delatnostima, u stavu 1. tačka 5) i stavu 2. je propisano:
"Cene komunalnih usluga se određuju na osnovu sledećih načela: (...)
5) nepostojanja razlike u cenama između različitih kategorija potrošača, sem ako se razlika zasniva na različitim troškovima obezbeđivanja komunalne usluge.
Ako se za različite kategorije korisnika komunalnih usluga primenjuju različiti metodi obračuna, vodiće se računa da cena bude srazmerna sa troškovima pružanja te usluge".
Međutim, cene komunalnih usluga u većini gradova i opština u Srbiji se razlikuju za građane i za pravna lica tako da pravna lica plaćaju znatno višu cenu (najčešće dvostruko).
Bez obzira koji su razlozi ovakvog stanja, činjenica je da su preduzetnici i privrednici u mnogim gradovima i opštinama opterećeni nepotrebnim troškovima zbog neprimenjivanja Zakona od strane lokalnih organa, iako je od donošenja Zakona prošlo pet godina.

PREDLOG REŠENJA

Pokrenuti inicijativu kod ministarstva nadležnog za komunalne delatnosti da utiče na jedinice lokalne samouprave u pogledu pune primene Zakona o komunalnim delatnostima. Izmeniti odluke jedinica lokalne samouprave o obavljanju komunalnih usluga krajnjim korisnicima (snabdevanje vodom za piće, prečišćavanje i odvođenje atmosferskih i otpadnih voda, proizvodnja i distribucija toplotne energije, upravljanje komunalnim otpadom, upravljanje javnim parkiralištima, upravljanje pijacama, dimničarske usluge, distribucija prirodnog gasa) tako da se njima u celini ukinu razlike u cenama imeđu različitih kategorija potrošača za istu uslugu.

Iako je suština preporuke da se kroz inicijativu Ministarstva utiče na sve lokalne samouprave da izjednače cene komunalnih usluga za privredu i građane to se nije dogodilo, ali su pojedinačno opštine odgovorile na naš zahtev i izjednačile cene. Pozitivan primer je grad Šabac koji je u saradnji sa Poslovnim savetom ovog grada izjednačio cene za uslugu iznošenja smeća za privredu i građane u decembru 2018.

PROPISI

· *Odluke jedinica lokalne samouprave o obavljanju komunalnih usluga krajnjim korisnicima*

16.3 IZMENITI ODLUKE O BRENDIRANJU SUNCOBRANA U UGOSTITELJSKIM OBJEKTIMA

OPIS PROBLEMA

Članom 21. stav 2. Odluke o postavljanju bašte ugostiteljskog objekta na teritoriji grada Beograda propisano je da se na elementima bašte postavljene na površini pešačke zone i na javnoj površini prostorne kulturno-istorijske celine ne mogu isticati oglasne poruke.
Članom 27. stav 4. Odluke o postavljanju bašte ugostiteljskog objekta na teritoriji grada Beograda propisano je da je senilo (suncobran) jednobojno i po pravilu bele, crne ili bež boje ili u tonovima između njih.
Ovakvim rešenjem je, osim limitiranja u pogledu izbora boja, ukinuta mogućnost brendiranja senila (suncobrana) u ugostiteljskim objektima u Beogradu koji se nalaze na površini pešačke zone i javnoj površini prostorne kulturno-istorijske celine. Usled toga, kompanije koje se bave izradom reklamnih suncobrana – proizvođači pića, gube interes da snabdevaju ugostiteljske objekte suncobranima. Kao posledica ovakvog regulisanja postoji mogućnost da ugostiteljski objekti u Beogradu u potpunosti ostanu bez suncobrana u letnjim mesecima.
Slična praksa počinje da se primenjuje i u drugim jedinicama lokalne samouprave u Srbiji.

PREDLOG REŠENJA

Izmeniti član 21. Odluke o postavljanju bašte ugostiteljskog objekta na teritoriji grada Beograda tako da se dozvoli brendiranje suncobrana, uz poštovanje ograničenja u pogledu položaja i maksimalnih dimenzija logotipa proizvođača.

PROPISI

· *Odluka o postavljanju bašte ugostiteljskog objekta na teritoriji grada Beograda (Službeni glasnik grada Beograda. 11/14, 25/14, 34/14, 2/15, 29/15 i 63/16)*

ANEKS 1: REŠENE PREPORUKE SIVE KNJIGE U 2019.

1. MINISTARSTVO FINANSIJA

1.1 OMOGUĆITI DOSTAVLJANJE PORESKIH UVERENJA ELEKTRONSKIM PUTEM

OPIS PROBLEMA

Trenutna situacija je takva da pravna i fizicka lica moraju da idu na šalter Poreske uprave i čekaju nekoliko dana za poresko uverenje za sve poreske oblike koje naplaćuje Poreska uprava. Posledice su:

1) Ova procedura košta privredu 135 miliona dinara godišnje (na osnovu obračuna iz 2013, a danas i više);
2) Postupak dugo traje i otežava postupak brisanja privrednih društava i preduzetnika iz Registra privrednih subjekata koji vodi Agencija za privredne registre (APR), jer se prethodno mora pribaviti, istovremeno sa predajom registracione prijave brisanja privrednog društva, odnosno preduzetnika, i predati dokaz o prestanku poreskih obaveza – poresko uverenje, koje izdaje Poreska uprava, a koje ne sme biti starije od pet dana. S obzirom da poresko uverenje izdaju i lokalna i republička poreska administracija, dešava se često da zbog kratkog roka važenja poreskog uverenja (5 dana), istekne jedno poresko uverenje, dok drugo pristigne (poreska administarcija ima rok od 15 dana da izda dokument);
3) Veliki broj zaposlenih u Poreskoj upravi radi na poslovima izdavanja ovih uverenja i uzimajući u obzir program transformacije poreske uprave, često se pominje nedostatak kadrova i ovo je prilika da se određeni broj zaposlenih rasporedi na druge poslove.

PREDLOG REŠENJA

Omogućiti da Poreska uprava uverenja o plaćenom porezu dostavlja poreskim obveznicima elektronskim putem (bez naplate takse za ovu uslugu).
Ujedno, a imajući u vidu da je clan 215. Zakona o opštem upravnom postupku stavio van snage sve odredbe zakona i dr. propisa, koje obavezuju stranku da u upravnim postupcima dostavljaju uverenje o činjenicama o kojima se vodi službena evidencija, u šta spadaju i poreska uverenja, Direktor poreske uprave treba da donese uputstvo kojim nalaže zaposlenima da u slučajevima u kojima Poreska uprave nije omogućila "prevlačenje podatka o stanju poreskih obaveza" preko Servisne magistrale organa, u skladu sa članom 9. stav 1. Zakona o elektronskoj uprave, na zahtev organa koji sprovode upravne postupke poreska uverenja dostavljaju elektronskim putem, bez naknade.

REŠENO

Od 1. marta 2019. svi poreski obveznici mogu da dobiju poreska uverenja elektronskim putem putem portala ePorezi. Za pristup portalu je neophodan elektronski digitalni sertifikat, dok je provera verodostojnosti elektronskog uverenja moguća bez elektronskog sertifikata. Izmenama Zakona o republičkim administrativnim taksama je predviđeno ukidanje takse za uverenje koje elektronski izdaje Poreska uprava (PU). Informacije o stanju duga na poreskim računima određenog poreskog obveznika otvorene su od strane PU na Servisnoj magistrali organa te ih državni organi mogu preuzeti, što je u periodu od januara do septembra 2019. učinjeno oko 20.000 puta.
Pored uverenja PU poreski obveznici ista uverenja traže i od jedinica lokalnih samouprava. Međutim, poreski obveznici ovo još uvek ne mogu uraditi elektronski. Podaci JLS se još uvek ne nalaze na magistrali te nije moguće elektronski pristupiti i pribaviti podatke po službenoj dužnosti. Takođe, takse za izdavanje uverenja još uvek postoje.

PROPISI

· *Zakon o poreskom postupku i poreskoj administraciji (Službeni glasnik RS br. 80/02, ..., 30/2018)*

ANEKS 1: REŠENE PREPORUKE SIVE KNJIGE U 2019.

1.MINISTARSTVO FINANSIJA

1.9 DIGITALIZOVATI DONOŠENJE PORESKIH REŠENJA PREDUZETNICIMA PAUŠALCIMA

OPIS PROBLEMA

Za osnovicu obračuna visine poreza na prihode od samostalne delatnosti – paušalno oporezivanje poreza i doprinosa za obavezno socijalno osiguranje, za paušalno oporezovanog poreskog obveznika propisana je prosečna bruto zarada po zaposlenom ostvarena na teritoriji Republike, koja se kao podatak preuzima od Zavoda za statistiku. Međutim, nakon toga se na osnovicu primenjuje veliki broj kriterijumi za umanjenje/ uvećanje osnovice, koji su definisani u formi raspona i koje svaka filijala Poreske uprave različito tumači i primenjuje. Posledica su ogromne razlike i nelogičnosti u finalnim iznosima koje slične radnje plaćaju u različitim gradovima i opštinama.
Pojedini kriterijumi iz člana 6. Uredbe o bližim uslovima, kriterijumima i elementima za paušalno oporezivanje obveznika poreza na prihode od samostalne delatnosti – na primer, "ostale okolnosti koje utiču na poslovanje" ili "tržišni uslovi poslovanja preduzetnika" su nejasni i omogućuju preširoka tumačenja.
Paradoksalno je i da se osnovica oporezivanja uvećava za po 5% za svakog novozaposlenog radnika, imajući u vidu da preduzetnik ima dodatne troškove oko svakog novozaposlenog (plaća zaradu, poreze i doprinose).
Takođe, problem stvaraju i paušalne grupe kojima je definisano koja zanimanja, a ne šifre delatnosti potpadaju u koju grupu, pa se tako u ista šifra delatnosti u zavisnosti od poreske uprave svrstava u različitu grupu i plaća različiti iznos poreza.
I na kraju, kad se obračuna iznos obaveza, poresko rešenje kasni i po nekoliko meseci, a kada stigne na adresu preduzetnika, on ima rok od 15 dana da namiri sva dugovanja iz prethodnog perioda na koji se rešenje odnosi.

PREDLOG REŠENJA

Potrebno je izmeniti Uredbu o bližim uslovima, kriterijumima i elementima za paušalno oporezivanje obveznika poreza na prihode od samostalne delatnosti tako što će se precizirati koje šifre delatnosti ostvaruju pravo na paušalno oporezivanje, kako bi praksa u svim poreskim administracijama bila ujednačena.
Predlog je da se responzivnost Poreske uprave unapredi kroz razvoj web aplikacije koja će korisnicima omogućiti da automatski provere da li delatnost za koju su se opredelili može biti paušalno oporezovana, koje je korake potrebno preduzeti kako bi se registrovali kao paušalci, ali im pomogla da na osnovu zadatih parametara obračunaju iznos poreza i doprinosa koji će plaćati u godini osnivanja. Kako bi se omogućila automatizacija izrade rešenja i smanjila subjektivna procena poreskog inspektora u tumačenju kriterijuma Uredbe koji utiču na određivanje visine poreske osnovice, potrebno je preduzeti niz radnji:

- Precizirati koja šifra delatnosti potpada u koju paušalnu grupu;
- Za one elemente za utvrđivanje visine paušalnog poreza iz Uredbe koji su izraženi u rasponima, precizirati intervale sa obrazloženjem koji interval važi u kojim uslovima;
- Umesto prosečne zarade u prethodnoj godini, uzeti prosek za poslednjih 12 meseci (npr. novembar 2017-novembar 2018) što bi omogućilo da se sva rešenja izrade u decembru mesecu, i da obveznici od januara redovno plaćaju svoja nova zaduženja
- Omogućiti da se rešenja po unetim podacima sama generišu i dostavljaju obvezniku elektronskim putem.

REŠENO

Usvajanjem Uredbe o bližim uslovima, kriterijumima i elementima za paušalno oporezivanje poslednjeg dana 2019. godine u potpunosti je realizovana NALED-ova preporuka. Uredbom su precizirani koeficijenti koji se koriste za obračun osnovice obračuna poreza i doprinosa koje u potpunosti ukidaju mogućnost diskrecionog odlučivanja filijala PU. Dodatno, izrada rešenja je u automatizovana tako da će se poreskom obvezniku dostavljati elektronskom obliku putem poratala ePorezi. Takođe, izrađen je Kalkulator paušalnog poreza i doprinosa koji kao online tool službi poreskim obveznicima i drugim građanima kao sredstvo informisanja, gde mogu proveriti koji će im biti iznos paušale obaveze u naredne četiri godine što značajno smanjuje neizvesnost u poslovanju.

PROPISI

· *Uredba o bližim uslovima, kriterijumima i elementima za paušalno oporezivanje obveznika poreza na prihode od samostalne delatnosti (Službeni glasnik RS br. 65/2001, 45/2002, 47/2002, 91/2002, 23/2003, 16/2004, 76/2004, 31/2005, 25/2013, 119/2013, 135/2014, 80/2017, 98/2017 i 86/2018)*

ANEKS 1: REŠENE PREPORUKE SIVE KNJIGE U 2019.

1. MINISTARSTVO FINANSIJA

1.20 OLAKŠATI SPOLJNOTRGOVINSKO POSLOVANJE ZA PREDUZEĆA SA DRŽAVNIM KAPITALOM

OPIS PROBLEMA

Prilikom prenosa potraživanja i dugovanja nastalih u spoljnotrgovinskom poslovanju javna preduzeća i pravna lica sa državnim kapitalom moraju da obezbede saglasnost Vlade Republike Srbije.

Takođe, rezidenti – pravna lica mogu nerezidentima odobravati finansijske zajmove ili im davati jemstva i druga sredstva obezbeđenja po kreditnim poslovima između dva nerezidenta u inostranstvu, u oba slučaja pod uslovom da je nerezident – dužnik po kreditnom poslu u većinskom vlasništvu rezidenta. Ali, rezident – javno preduzeće i pravno lice sa državnim kapitalom ili pravno lice koje je u procesu restrukturiranja ili privatizacije može obavljati gore navedene poslove samo na osnovu saglasnosti Vlade Republike Srbije.

Saglasnost Vlade u spoljnotrgovinskom poslovanju zahteva značajno vreme i usporava proces. Na ovaj način se rezidenti Republike Srbije dovode u neravnopravan položaj u odnosu na rezidente EU.

PREDLOG REŠENJA

Brisati stav 3. u članu 23. Zakona o deviznom poslovanju (Službeni glasnik RS 62/06, 31/11, 119/12 i 139/14) i na taj način ukinuti saglasnost Vlade za prenos potraživanja i dugovanja nastalih u spoljnotrgovinskom poslovanju, kao i za odobravanje finansijskih zajmova i za davanje jemstva i drugih sredstava obezbeđenja po kreditnim poslovima između dva nerezidenta u inostranstvu, ukoliko je nerezident – dužnik po kreditnom poslu u većinskom vlasništvu rezidenta za preduzeća sa državnim kapitalom ili izmeniti tu odredbu tako što će se obaveza pribavljanja saglasnosti Vlade propisati isključivo za pravna lica sa većinskom državnim kapitalom. U slučaju opstanka ove obaveze, u cilju efikasnijeg poslovanja pravnih lica sa većinskim državnim kapitalom, potrebno je propisati rok u kome se ova saglasnost izdaje, te da se u slučaju ne postupanja u tom roku primenjuje pravilo da ćutanje uprave znači odobravanje.

Zakonom o izmenama i dopunama Zakona o deviznom poslovanju (Službeni glasnik RS br. 30/18) brisan je stav 3. u članu 23. Zakona kojim je bilo propisano da rezident javno preduzeće i pravno lice sa državnim kapitalom ili pravno lice koje je u procesu restrukturiranja ili privatizacije može davati finansijske zajmove, jemstva i druga sredstva obezbeđenja... u inostanstvu, samo na osnovu saglasnosti Vlade.

REŠENO

PROPISI

· *Član 23. stav 3. Zakona o deviznom poslovanju (Službeni glasnik RS 62/06, 31/11, 119/12, 139/14 i 30/2018)*

ANEKS 1: REŠENE PREPORUKE SIVE KNJIGE U 2019.

1.MINISTARSTVO FINANSIJA

1.33 AUTOMATIZOVATI OBRAČUN POREZA NA PRENOS APSOLUTNIH PRAVA, POREZA NA POKLON I POREZA NA IMOVINU

OPIS PROBLEMA

Izmenama Zakona o državnom premeru i katastru omogućeno je javnim beležnicima da sa RGZ-om po službenoj dužnosti razmenjuju podatke i izvode neophodne za sačinjavanje javnobeležničkih isprava, odnosno solemnizaciju ugovora, kao i da po službenoj dužnosti dostavljaju te isprave Službi katastra radi upisa promene na ime sticaoca (kupca-naslednika) nepokretnosti. S obzirom da u postupcima u vezi sa prenosom prava na nepokretnosti nastaju i poreske obaveze, potrebno je automatizovati i ove postupke.

Kako bi procedura bila dodatno pojednostavljena i automatizovana do kraja potrebno je smanjiti set neophodnih podataka, koji se trenutno dostavljaju Poreskoj upravi i lokalnim poreskim administracijama za obračun poreza na prenos apsolutnih prava, odnosno poreza na poklon, kao i poreza na imovinu i omogućiti da se poreska obaveza utvrđuje na osnovu podataka koje već dostavlja javni beležnik po službenoj dužnosti, prilikom dostavljanja isprava za upis nepokretnosti, odnoso na osnovu podataka koji postoje u službenim evidencijama.

Dodatno, moguće je poveriti janim beležnicima poslove utvđivanja osnovice za utvrđivanje poreske obaveze, za porez na prenos apsolutnih prava, odnosno poklon, a na osnovu činjenice da za potrebe naplate sopstvene naknade, već utvrđuju vrednost prometovane nepokretnosti.

Automatizacija procedure bi za posledicu imala bolju naplatu poreza, donela dodatne uštede poreskoj upravi kroz mogućnost smanjenja broja ljudi koji rade na ovim poslovima i njihov angažman na drugim pozicijama, kao i uštede za poreske obveznike.

PREDLOG REŠENJA

Izmenama Zakona o poreskom postupku i poreskoj administraciji, Zakona o porezu na imovinu i Zakona o javnom beležništvu pojednostaviti:

1) Proceduru prijave i utvrđivanja poreza na imovinu kroz smanjenje - svođenje seta podataka neophodnih za utvrđivanje tog poreza na nivo podataka koji javni beležnici već unose u informacioni sistem pravosuđa i aplikaciju za promet nepokretnosti prilikom dostave isprava za upis prava u katastar;
2) Proceduru prijave i utvrđivanja poreza na prenos apsolutnih prava i poreza na nasleđe i poklon, tako što će se javnim beležnicima poveriti ovlašćenje da utvrđuju osnovicu za obračun poreza u ime i za račun Poreske uprave. Ovakvim načinom utvrđivanja osnovice omogućila bi se automatizacija izdavanja rešenja kod javnih beležnika prilikom solemnizacije isprava.

Usvajanjem Zakona o porezima na imovinu u decembru 2019. godine nastavljena je započeta reforma uspostavljanja jedinstvenog šaltera za upis nepokretnosti. Novi sistem je aktivan od 1.januara 2019. i podrazumeva da javni beležnik menja dosadašnja dva šaltera (PU i lokalne poreske administracije). Unosom par dodatnih informacija u sistem javnih beležnika omogućeno je prikupljanje podataka za automatsko kreiranje poreskih prijava koje se prosleđuju nadležnim poreskim organima.

REŠENO

PROPISI

· Zakono porezima na imovinu (Službeni glasnik RS br. 26/2001, Službeni list SRJ br. 42/2002 - odluka SUS i Službeni glasnik RS br. 80/2002, 80/2002 - dr. zakon, 135/2004, 61/2007, 5/2009, 101/2010, 24/2011, 78/2011, 57/2012 - odluka US, 47/2013, 68/2014 - dr. zakon, 95/2018 i 99/2018 - odluka US, 86/2019)

ANEKS 1: REŠENE PREPORUKE SIVE KNJIGE U 2019.

2. MINISTARSTVO PRIVREDE

2.1 OMOGUĆITI BRISANJE REGISTRACIJE PO SLUŽBENOJ DUŽNOSTI I NAKON PROTEKA ROKA OD 6 MESECI

OPIS PROBLEMA

Članom 33. Zakona o postupku registracije u Agenciji za privredne registre je propisana mogućnost poništenja registracije isključivo u odnosu na registraciju osnivanja privrednog društva, ali ne i utvrđivanje ništavosti registracije drugih promena, kao što je prenos udela, promena zakonskog zastupnika i slično. Jasno je da taj procesni zakon nije mogao propisati ništavosti mimo razloga propisanih Zakonom o privrednim društvima. Međutim, ovakva regulativa ne omogućava licu, čiji je identitet zloupotrebljen prilikom registracije, promene člana udela ili zakonskog zastupnika, brz i efikasan mehanizam zaštite.
Ceo problem je dodatno iskomplikovan odredbom člana 30. ovog zakona, kojom je propisano da se brisanje registrovanog podatka ili dokumenta po službenoj dužnosti može izvršiti najkasnije u roku od 6 meseci računajući od narednog dana od objave istog.

PREDLOG REŠENJA

Izmeniti član 30. stav 1. Zakona o postupku registracije u Agenciji za privredne registre tako što će se propisati mogućnost brisanja registracije po službenoj dužnosti i nakon proteka roka od 6 meseci (npr. period od 2 godine) od dana registracije te promene.

Zakonom o izmenama i dopunama Zakona o postupku registracije u Agenciji za privredne registre (Službeni glasnik RS 31/19), izmenjena je odredba člana 30. Zakona, u skladu sa predlogom da se produži rok za brisanje registracije po službenoj dužnosti sa 6 meseci na godinu dana. Usvajanjem ovog zakona preporuka je rešena.

REŠENO

PROPISI

· *Član 30. Stav 1. Zakona o postupku registracije u Agenciji za privredne registre (Službeni glasnik RS br. 99/01i 83/2014, 31/2019)*

ANEKS 1: REŠENE PREPORUKE SIVE KNJIGE U 2019.

8. MINISTARSTVO ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE

8.5 PROPISATI KRITERIJUME ZA PROGLAŠENJE ODREĐENIH VRSTA OTPADA NUS-PROIZVODOM

OPIS PROBLEMA

Postoje mnoge vrste otpada koje se generišu u industriji i koje bi mogle ponovo da pronađu svoju namenu (da se koriste kao sirovine ili gorivo) što je jedan od osnovnih postulata Cirkularne ekonomije.
Međutim, u Srbiji, ta mogućnost (za razliku od direktive EU) Zakonskom regulativom nije propisana, tako da su generatori otpada primorani da sav otpad predaju isključivo operaterima koji imaju dozvolu za tretman otpada, iako otpad može ponovo da se koristi.
Zakonom o upravljanju otpadom članom 8a. definisan je termin nus-proizvoda, a članom 8v, prestanak svojstva otpada. Propisano je da će kriterijumi za određivanje nus-proizvoda i statusa prestanka otpada biti utvrđeni posebnim podzakonskim aktima koji još nisu doneti, tako da su generatori otpada uskraćeni za ove mogućnosti.

PREDLOG REŠENJA

Potrebno je usvojiti podzakonske akte kojim će se propisati kriterijumi i postupak za proglašenje neke vrste otpada nus-proizvodom, odnosno kriterijume za prestanak svojstva otpada.

Novembra 2019. godine donošenjem Pravilnika o tehničkim zahtevima i drugim posebnim kriterijumima za pojedine vrste otpada koji prestaju da budu otpad (Službeni glasnik RS br. 78/2019) realizovana je preporuka NALED-a. Imajući u vidu da se odredbe Pravilnika primenjuju od 1.januara 2020. još uvek se ne mogu proceniti njegovi efekti.

REŠENO

PROPISI

· *Zakon o upravljanju otpadom (Službeni glasnik RS br. 36/2009, 88/2010, 14/2016, 95/2018 (dr.zakon))*

ANEKS 1: REŠENE PREPORUKE SIVE KNJIGE U 2019.

11. PROBLEMI U NADLEŽNOSTI VIŠE MINISTARSTAVA

11.6 USPOSTAVITI OPERATIVNU NEZAVISNOST KOMISIJE ZA KONTROLU DRŽAVNE POMOĆI

OPIS PROBLEMA

Zakonom o kontroli državne pomoći predvidviđeno je ustanovljavanje Komisije za kontrolu državne pomoći kao nezavisnog tela, koja je i osnovana krajem 2009. što je od izuzetnog značaja za ispunjavanje uslova i merila za članstvo Srbije u EU, kao i uopšteno za uspostavljanje punog tržišnog ambijenta i razvoj konkurentnosti privrede.

Način na koji Komisija funkcioniše ne ispunjava zahteve za njenom nezavinošću. Zakonom je propisano da je stručna služba Komisije organ u sastavu Ministarstva finansija, što daje osnova za sumnju u nezavisnost njenog rada po osnovu toga kako je definisana. Pored toga, Komisija tokom dosadašnjeg rada ni jednom nije donela odluku u postupku prethodne i/ili naknadne kontrole koja bi utvrdila da je bilo koja državna pomoć nedozvoljena, što pojačava sumnje u njenu nezavisnost po osnovu njenog praktičnog delovanja.

Post-skrining dokument za poglavlje 8 potvrdio je da postoje sumnje u pogledu nezavisnosti Komisije izričitim stavom da Srbija treba da "obezbedi da organ nadležan za kontrolu državne pomoći bude operativno nezavisan i da ima potrebna ovlašćenja i resurse za potpunu i ispravnu primenu pravila o dodeli državne pomoći", kao i da "uskladi postojeće šeme fiskalne pomoći, tj. Zakon o porezu na dobit pravnih lica, Zakon o porezu na dohodak građana i Zakon o slobodnim zonama sa pravnim tekovinama EU u oblasti kontrole državne pomoći".

PREDLOG REŠENJA

Izmeniti Zakon o kontroli državne pomoći tako da se obezbedi stvarna samostalnost Komisije za kontrolu državne pomoći. Iskustva za formiranje ovakvog samostalnog organa u Srbiji već postoje – to su Državna revizorska institiucija, Poverenik za informacije od javnog značaja, i druga nezavisna tela.

Predlažemo da se proceni da li je opravdano da Komisija za državnu pomoć bude posebno telo ili je korisnije da se formira nova komisija koja bi obavljala i poslove komisije za državnu pomoć i poslove komisije za zaštitu konkurencije. Ovo su srodne oblasti i u pogledu subjekata koji su predmet rada i u pogledu regulative, a s obzirom na veličinu tržišta Srbije nije sigurno da bi obim aktivnosti pojedinačnih komisija opravdavao njihovo odvojeno funkcionisanje.

REŠENO

Novim Zakonom o kontroli državne pomoći donetim u oktobru 2019. godine usvojene su NALED-ove preporuke čime je obezbeđena operativna nezavisnost Komisije za kontrolu državne pomoći. Između ostalog izbor i razrešenje članova Komisije vrši Narodna skupština, članovi Komisije nisu zaposleni Ministarstva finansija, niti imaju status državnih službenika, finansiranje se vrši na osnovu finansijskog plana Komisije iz budžeta RS, formirani su novi organi Komisije – savet i sekretarijat. Nakon usvajanja Zakona potrebno je doneti prateće podzakonske akte kako bi se operacionalizovale zakonske odredbe.

PROPISI

· *Zakon o kontroli državne pomoći (Službeni glasnik RS 51/09)*

ANEKS 1: REŠENE PREPORUKE SIVE KNJIGE U 2019.

11. PROBLEMI U NADLEŽNOSTI VIŠE MINISTARSTAVA

11.8 OMOGUĆITI PRIVREDNIM SUBJEKTIMA ČUVANJE POSLOVNE DOKUMENTACIJE ISKLJUČIVO U ELEKTRONSKOM OBLIKU

OPIS PROBLEMA

Pravna lica, na osnovu propisa kojima se reguliše njihovo poslovanje, imaju obavezu da određeni broj godina (3, 5 ili 10) čuvaju registraturski materijal – poslovne knjige, računovostvene isprave i finansijske izveštaje, dok odredbe Zakona o kulturnim dobrima propisuju obavezu čuvanja ovog materijala u izvornom, najčešće papirnom obliku.

Ovakav način arhiviranja stvara nepotreban izdatak. Primera radi, jedan trgovinski lanac svake godine generiše oko 2,5 miliona dokumenata, a svaki od njih ima u proseku četiri lista. Kako papir košta pola evrocenta, a toner 1 evrocent, dolazi se do računice da samo troškovi štampanja 10 miliona stranica svake godine idu i do 150.000 evra.

PREDLOG REŠENJA

Usvajanjem Zakona o e-poslovanju, kao i Uredbe o elektronskom kancelarijskom poslovanju organa državne uprave, država je pokazala da prepoznaje potrebu usklađivanja regulatornog okvira za kancelarijsko poslovanje sa modernom evropskom praksom. Stoga, predlažemo Ministarstvu kulture da pokrene postupak izmena Zakona o kulturnim dobrima, odnosno usvajanja Zakona o arhivskoj građi i arhivskoj delatnosti i omogući privrednicima da formiraju elektronsku arhivu i poslovnu dokumentaciju čuvaju samo u elektronskom obliku. Idealno rešenje bi bilo usvajanje zakona koji bi celovito regulisao oblast elektronskog poslovanja, uključujući i elektronsko arhiviranje.

Problem se može rešiti i usvajanjem posebnog zakona koji bi uredio pitanja čuvanja i arhiviranja poslovne dokumentacije. Odnosno regulatornim odvajanjem kulturnih dobara, odnosno građe od istorijskog i kulturnog značaja od poslovne dokumentacije koja nema ovaj značaj.

REŠENO

Usvajanjem Zakona o arhivskoj građi i arhivskoj delanosti (Službeni glasnik RS br. 6/2020) propisano je da se arhivskom građom smatra dokumentarni materijal nastao u papiru, a koji se čuva trajno, kao i da se isti može čuvati u digitalnom obliku kod pružaoca usluge kvalifikovanog dugotrajnog čuvanja dokumenata, a da se izvorno papirni dokument može uništiti. Pored toga, privredni subjekti više nemaju obavezu traženja odobrenja arhiva za izlučivanje bezvrednog dokumentarnog materijala. U skladu sa članom 73. Zakona potrebno je doneti podzakonske akte u roku od godinu dana od stupanja na snagu Zakona, a to je 1. februar 2021.

PROPISI

· *Član 24. Zakona o kulturnim dobrima (Službeni glasnik RS 6/2020)*

ANEKS 2: PREPORUKE SIVE KNJIGE 2008-2019.

PREGLED PREPORUKA SIVE KNJIGE 2008-2019.

SIVA KNJIGA	BROJ PREPORUKA*	REŠENO	DELIMIČNO REŠENO	NOVO
1	55	0	0	55
2	75	2	0	20
3	75	5	2	-
4	80	14	9	12
5	76	6	8	22
6	100	7	10	29
7	100	11	3	15
8	100	3	0	15
9	100	6	3	22
10	100	8	4	20
11	100	8	9	31
UKUPNO		70	48	241

** Napomena: najveći deo nerešenih preporuka je prenošen u naredna izdanja. Deo nerešenih preporuka usled zastarelosti problema ili promenjenih okolnosti nije ušao u nova izdanja.*

ANEKS 2: PREPORUKE SIVE KNJIGE 2008-2019.

PREGLED REŠENIH I DELIMIČNO REŠENIH PREPORUKA SIVE KNJIGE 2008-2019.

BR.	PREPORUKA	STATUS	IZDANJE	GOD. REŠAVANJA
1	Registracija poslovnih udruženja zdravstvenih ustanova i privatne prakse	Rešeno	Siva knjiga 2	2010.
2	Zahtev da izvodi iz evidencija o ličnim stanjima ne budu stariji od šest meseci	Rešeno	Siva knjiga 2	2010.
3	Evidentiranje zaključenih spoljnotrgovinskih sporazuma	Delimično rešeno	Siva knjiga 3	2011.
4	Kontigenti za uvoz	Rešeno	Siva knjiga 3	2011.
5	Nepriznanje troškova po osnovu rezerviranja naknada i drugih beneficija zaposlenim u poreskom bilansu za utvrđivanje poreza na dobit	Rešeno	Siva knjiga 3	2011.
6	Vođenje evidencije prometa u trgovini	Rešeno	Siva knjiga 3	2011.
7	Zaštita potrošača	Rešeno	Siva knjiga 3	2011.
8	Svakodnevno popunjavanje putnih naloga za sva vozila i njihova evidencija i čuvanje	Delimično rešeno	Siva knjiga 3	2011.
9	Obaveza prijavljivanja ulaska stranaca u zemlju	Rešeno	Siva knjiga 3	2011.
10	Carinska procedura za besplatne kataloge	Rešeno	Siva knjiga 4	2012.
11	Dostavljanje godišnjeg finansijskog izveštaja	Rešeno	Siva knjiga 4	2012.
12	Evidencija poreza i doprinosa na zarade	Delimično rešeno	Siva knjiga 4	2012.
13	Korišćenje carinskog terminala	Rešeno	Siva knjiga 4	2012.
14	Nemogućnost dobijanja potvrda o izvršenoj poreskoj obavezi elektronskim putem	Delimično rešeno	Siva knjiga 4	2012.
15	Obavezna uplata pazara	Rešeno	Siva knjiga 4	2012.
16	Overa obrazaca o isplaćenim zaradama	Delimično rešeno	Siva knjiga 4	2012.
17	Promena podataka u rešenju o registrovanju privrednog subjekta	Delimično rešeno	Siva knjiga 4	2012.
18	Registracija privrednih društava – dobijanje PIB-a	Rešeno	Siva knjiga 4	2012.
19	Blagajnički maksimum	Rešeno	Siva knjiga 4	2012.
20	Registracija medicinskih sredstava	Rešeno	Siva knjiga 4	2012.
21	Dugotrajna procedura dobijanja građevinske dozvole	Delimično rešeno	Siva knjiga 4	2012.
22	Problem vlasništva nad zemljištem u republici Srbiji	Rešeno	Siva knjiga 4	2012.
23	Prenos delatnosti preduzenika na drugo fizičko lice	Rešeno	Siva knjiga 4	2012.
24	Obavezno obeležavanje putničkih vozila	Rešeno	Siva knjiga 4	2012.
25	Zahtev da izvodi iz evidencije o ličnim stanjima ne budu stariji od šest meseci	Rešeno	Siva knjiga 4	2012.
26	Obaveza prijavljivanja stranaca po dolasku u zemlju	Delimično rešeno	Siva knjiga 4	2012.
27	Registracija vozila	Delimično rešeno	Siva knjiga 4	2012.
28	Overa potpisa i ugovora	Rešeno	Siva knjiga 4	2012.
29	Poslovanje preduzetnika za vreme bolovanja osnivača	Delimično rešeno	Siva knjiga 4	2012.
30	Postupanje nadležnih organa prilikom gašenja privrednog subjekta	Rešeno	Siva knjiga 4	2012.
31	Procedura prijave zaposelnih na obavezno osiguranje	Rešeno	Siva knjiga 4	2012.
32	Izveštavanje o poslovanju sa inostranstvom	Delimično rešeno	Siva knjiga 4	2012.
33	Propisati da se obračun PDV-a vrši na dan kada je izvršen promet robe i usluga	Delimično rešeno	Siva knjiga 5	2013.
34	Ukinuti obavezu obaveštavanja o promeni podataka o pdv obvezniku	Rešeno	Siva knjiga 5	2013.
35	Pojednostaviti otvaranje računa u poslovnoj banci	Rešeno	Siva knjiga 5	2013.

ANEKS 2: PREPORUKE SIVE KNJIGE 2008-2019.

36	Ukinuti obavezu plaćanja lokalne komunalne takse za isticanje firme na poslovnom prostoru	Rešeno	Siva knjiga 5	2013.
37	Pojednostaviti proceduru određivanja lokalnih komunalnih taksi i naknade za korišćenje građevinskog zemljišta	Delimično rešeno	Siva knjiga 5	2013.
38	Ukinuti obavezu evidentiranja zaključenih spoljnotrgovinskih poslova	Rešeno	Siva knjiga 5	2013.
39	Pojednostaviti proceduru za ostvarivanje nadoknade zarade za vreme bolovanja	Delimično rešeno	Siva knjiga 5	2013.
40	Potvrda o izvršenoj kontroli serije leka	Rešeno	Siva knjiga 5	2013.
41	Pojednostaviti ostvarivanje prava na porodiljsku nadoknadu	Delimično rešeno	Siva knjiga 5	2013.
42	Pojednostaviti proceduru prijave zaposlenih na obavezno osiguranje	Delimično rešeno	Siva knjiga 5	2013.
43	Ubrzati proceduru pribavljanja građevinske dozvole	Delimično rešeno	Siva knjiga 5	2013.
44	Razjasniti način obračuna ekološke takse	Rešeno	Siva knjiga 5	2013.
45	Eliminisatio obavezu pribavljanja izvoda izjavnih registara i evidencija za upotrebu u administrativnim postupcima	Delimično rešeno	Siva knjiga 5	2013.
46	Ukinuti obavezu izveštavanja o poslovanju sa inostranstvom	Delimično rešeno	Siva knjiga 5	2013.
47	Ukinuti obavezu dostavljanja godišnjeg finansijskog izveštaja na više mesta	Rešeno	Siva knjiga 6	2014.
48	Produžiti rokove za podnošenje poreskih prijava	Rešeno	Siva knjiga 6	2014.
49	Omogućiti dobijanje potvrda o izvršenoj poreskoj obavezi elektronskim putem	Delimično rešeno	Siva knjiga 6	2014.
50	Ujednačiti praksu dostavljanja obrasca pdv prijave	Rešeno	Siva knjiga 6	2014.
51	Ukinuti obavezu evidentiranja prometa pića preko fiskalne kase na festivalima	Rešeno	Siva knjiga 6	2014.
52	Omogućiti 100% korišćenje poreskog kredita po osnovu ulaganja u osnovna sredstva i proširiti listu ulaganja	Delimično rešeno	Siva knjiga 6	2014.
53	Obezbediti softversko evidentiranje uplata poreza i doprinosa na zarade, koje isključuje predaju obrazaca na šalterima poreske uprave	Delimično rešeno	Siva knjiga 6	2014.
54	Dodatno unaprediti uslove za otpočinjanje poslovanja	Delimično rešeno	Siva knjiga 6	2014.
55	Sprečiti frekventna povećanja visine lokalne komunalne takse za isticanje firme	Delimično rešeno	Siva knjiga 6	2014.
56	Omogućiti korišćenje “Pejpal” načina plaćanja	Delimično rešeno	Siva knjiga 6	2014.
57	Pojednostaviti proceduru za ostvarivanje nadoknade zarade za vreme bolovanja	Delimično rešeno	Siva knjiga 6	2014.
58	Izjednačiti privatne i državne pružaoce zdravstvenih usluga	Delimično rešeno	Siva knjiga 6	2014.
59	Pojednostaviti proceduru prijave zaposlenih na obavezno osiguranje	Rešeno	Siva knjiga 6	2014.
60	Doneti podzakonska akta za primenu zakona o energetici	Rešeno	Siva knjiga 6	2014.
61	Ubrzati proceduru izdavanja lične karte	Rešeno	Siva knjiga 6	2014.
62	Eliminisati obavezu pribavljanja izvoda iz javnih registara i evidencija za upotrebu u administrativnim postupcima	Delimično rešeno	Siva knjiga 6	2014.
63	Uspostaviti jednošalterski sistem za izdavanje građevinske dozvole	Delimično rešeno	Siva knjiga 6	2014.
64	Ujednačiti kaznenu politiku u vezi sa evidencijama poreza na dodatu vrednost	Delimično rešeno	Siva knjiga 7	2015.
65	Sprovesti reformu inspekcija	Rešeno	Siva knjiga 7	2015.
66	Ukinuti obavezu investitora da uz zahtev za izdavanje energetske dozvole dostavljaju bankarsku garanciju u iznosu od 2% od vrednosti investicije	Rešeno	Siva knjiga 7	2015.
67	Izmeniti zakon o javnim beležnicima tako da se njihove usluge učine dostupnim i efikasnim	Delimično rešeno	Siva knjiga 7	2015.

ANEKS 2: PREPORUKE SIVE KNJIGE 2008-2019.

68	Omogućiti realizaciju hipoteke u vansudskom postupku	Rešeno	Siva knjiga 7	2015.
69	Propisati rok za upis prava svojine u kastar nepokretnosti	Rešeno	Siva knjiga 7	2015.
70	Napraviti razliku u redosledu rešavanja zahteva koji se odnose na objekat i na zemljište pri Republičkom geodetakom zavodu	Rešeno	Siva knjiga 7	2015.
71	Ubrzati proceduru legalizacije objekata	Rešeno	Siva knjiga 7	2015.
72	Ukinuti obavezu vođenja KEPU knjiga za pravna lica koja vode knjige po sistemu dvojnog knjigovodstva	Rešeno	Siva knjiga 7	2015.
73	Ukinuti radnu knjižicu	Rešeno	Siva knjiga 7	2015.
74	Usvojiti nov zakon o zaštiti građana Republike Srbije na radu u inpostranstvu	Rešeno	Siva knjiga 7	2015.
75	Usvojiti zakon o elektronskom novcu	Rešeno	Siva knjiga 7	2015.
76	Uvođenje jedinstvenog, centralizovanog online sistema za izdavanje građevinskih dozvola	Rešeno	Siva knjiga 7	2015.
77	Ukinuti obavezu predaje Fondu PIO obrazaca za upis staža	Delimično rešeno	Siva knjiga 7	2015.
78	Preciznije pripisati kriterijume za prijavu koncentracije	Rešeno	Siva knjiga 8	2016.
79	Ukinuti obavezu oglašivača na internet portalu da dostavlja deklaraciju sa podacima	Rešeno	Siva knjiga 8	2016.
80	Ukinuti obavezu i izmeniti akta kojima se u procedurama traže izvodi iz matičnih knjiga i uverenja o državljanstvu	Rešeno	Siva knjiga 8	2016.
81	Pojednostaviti vođenje evidencija o porezu na dodatu vrednost	Delimično rešeno	Siva knjiga 9	2017.
82	Ujednačiti kriterijume za određivanje visine iznosa poreza i doprinosa koje plaćaju paušalni poreski obveznici	Delimično rešeno	Siva knjiga 9	2017.
83	Ukinuti overu zdravstvene knjižice	Rešeno	Siva knjiga 9	2017.
84	Usagleasiti tehnološko rešenje za nesmetanu primenu kvalifikovanog elektronskog sertifikata	Delimično rešeno	Siva knjiga 9	2017.
85	Propisati da se u postupku inspekcijeske i poreske kontrole ne mogu tražiti dokumenta iz kojih su proistekla prethodna rešenja	Rešeno	Siva knjiga 9	2017.
86	Ukinuti obaveznu upotrebu pečata na kartonu deponovanih potpisa prilikom otvaranja računa za pravna lica	Rešeno	Siva knjiga 9	2017.
87	Pojednostaviti uslove za vozila za prevoz lekova i medicinskih sredstava	Rešeno	Siva knjiga 9	2017.
88	Pojednostaviti ostvarivanje prava na porodiljsku nadoknadu	Rešeno	Siva knjiga 9	2017.
89	Ukinuti republičku administrativnu taksu za podnošenje zahteva u postupcima pred katastrom nepokretnosti	Rešeno	Siva knjiga 9	2017.
90	Smanjiti poreze i doprinose na zarade	Delimično rešeno	Siva knjiga 10	2018.
91	Uspostaviti javni registar neporeskih nameta i urediti iznos taksi za pružanje javne usluge i naknada za korišćenje javnih dobara	Delimično rešeno	Siva knjiga 10	2018.
92	Uvesti elektronski sistem prijave i evidencije sezonskih radnika	Rešeno	Siva knjiga 10	2018.
93	Unaprediti postupak upisa prava u katastar	Rešeno	Siva knjiga 10	2018.
94	Propisati i uvesti Metaregistar i osnovne registre u sistem e-uprave	Delimično rešeno	Siva knjiga 10	2018.
95	Obezbediti da se restitucija poljoprivrednog zemljišta vrši uz poštovanje restrikcija propisanih članom 25. Zakona o vraćanju oduzete imovine i obeštećenju	Rešeno	Siva knjiga 10	2018.
96	Ukinuti obavezu predaje fondu PIO obrazaca za upis staža	Rešeno	Siva knjiga 10	2018.
97	Pojednostaviti procedure izmene detaljnih planova regulacije i učiniti ih fleksibilnijim	Rešeno	Siva knjiga 10	2018.

ANEKS 2: PREPORUKE SIVE KNJIGE 2008-2019.

98	Propisati efikasan mehanizam za parcelaciju zemljišta za redovnu upotrebu legalizovanih objekata, odnosno objekata u postupku ozakonjenja	Rešeno	Siva knjiga 10	2018.
99	Usaglasiti tehnološko rešenje za nesmetanu primenu kvalifikovanog elektronskog sertifikata	Rešeno	Siva knjiga 10	2018.
100	Onemogućiti promenu uslova korišćenja postojećih zalivnih sistema usled restitucije zemljišta i omogućiti zakonsko zasnivanje prava službenosti kroz zemljište u svojini trećih lica	Rešeno	Siva knjiga 10	2018.
101	Izjednačiti cene komunalnih usluga za krajnje korisnike ukidanjem razlike u cenama između različitih potrošača za istu uslugu	Delimično rešeno	Siva knjiga 10	2018.
102	Omogućiti dostavljanje poreskih uverenja elektronskim putem	Rešeno	Siva knjiga 11	2019.
103	Digitalizovati donošenje poreskih rešenja preduzetnicima paušalcima	Rešeno	Siva knjiga 11	2019.
104	Olakšati spoljnotrgovinsko poslovanje za preduzeća sa Državnim kapitalom	Rešeno	Siva knjiga 11	2019.
105	Automatizovati obračun poreza na prenos apsolutnih prava, poreza na poklon i poreza na imovinu	Rešeno	Siva knjiga 11	2019.
106	Propisati kraći rok za povraćaj više plaćenog PDV-a poreskom obvezniku koji pretežno vrši promet robe u inostranstvo	Delimično rešeno	Siva knjiga 11	2019.
107	Smanjiti porez i doprinose na zarade	Delimično rešeno	Siva knjiga 11	2019.
108	Uspostaviti uzajamnost vraćanja PDV-a između srbije i drugih zemalja	Delimično rešeno	Siva knjiga 11	2019.
109	Omogućiti da se u finansijskim i srednjoročnim planovima budžetskih korisnika prikazuju i mere i aktivnosti za koje u momentu usvajanja nisu obezbeđena budžetska sredstva	Delimično rešeno	Siva knjiga 11	2019.
110	Uspostaviti elektronski postupak javnih nabavki	Delimično rešeno	Siva knjiga 11	2019.
111	Omogućiti brisanje registracije po službenoj dužnosti i nakon proteka roka od 6 meseci	Rešeno	Siva knjiga 11	2019.
112	Prevesti statusne registre iz nadležnosti privrednih sudova u nadležnost agencije za privredne registre	Delimično rešeno	Siva knjiga 11	2019.
113	Omogućiti naplatu potraživanja veledrogerija za lekove isporučene zdravstvenim ustanovama	Delimično rešeno	Siva knjiga 11	2019.
114	Propisati kriterijume za proglašenje određenih vrsta otpada Nus-proizvodom	Rešeno	Siva knjiga 11	2019.
115	Urediti postupak dobijanja licenci za fizička lica- zaposlene, prema zakonu o privatnom obezbeđenju	Delimično rešeno	Siva knjiga 11	2019.
116	Uspostaviti operativnu nezavisnost komisije za kontrolu državne pomoći	Rešeno	Siva knjiga 11	2019.
117	Omogućiti privrednim subjektima čuvanje poslovne dokumentacije isključivo u elektronskom obliku	Rešeno	Siva knjiga 11	2019.
118	Eliminisati obavezu pribavljanja izvoda iz javnih registara i evidencija za upotrebu u administrativnim postupcima	Delimično rešeno	Siva knjiga 11	2019.

ANEKS 3: MEĐUNARODNE LISTE KONKURENTNOSTI

IZVEŠTAJ O LAKOĆI POSLOVANJA

Doing Business lista odnosno Izveštaj o lakoći poslovanja priprema Svetska banka na osnovu analize regulatornog okruženja i podataka prikljupljenih anketiranjem privrede u 190 zemalja sveta. Upitnici koji se koriste u istraživanju zasnovani su na specifičnoj studiji slučaja, kako bi se osigurala uporedivost privrede među državama i tokom vremena. Posmatrani slučaj podrazumeva pretpostavke o pravnoj formi, veličini, lokaciji i načinu poslovanja preduzeća (po pravilu to su društva sa ograničenom odgovornošću srednje veličine). Doing Business ne uzima u obzir uslove poslovanja kao što su veličina tržišta, kvalitet obrazovanja ili platežnu sposobnost građana, već je usmeren na 10 ključnih oblasti koje su posledica državnih politika i načina na koji se te politike vode. Analizom su obuhvaćeni samo glavni gradovi, pa ocena lakoće poslovanja ne mora biti reprezentativna i za ostale delove posmatrane države. Prema izveštaju za 2020. Srbija zauzima 44. mesto od ukupno 190 zemalja koliko je obuhvaćeno analizom Svetske banke, što predstavlja napredovanje za četiri mesta u odnosu na prošlogodišnju poziciju. Ovom rezultatu značajno je doprinelo unapređenje stečajnog postupka kojim je data veća uloga stečajnim poveriocima, kao i bolja zaštita manjinskih akcionara i veća efikasnost u izdavanju građevinskih dozvola - po čemu smo čak 9. u svetu.

INDIKATORI	2020	2019	PROMENA	NADLEŽNA INSTITUCIJA
Ukupan broja analiziranih zemalja	**190**	**190**	_	**Svetska banka**
Lakoća poslovanja – ukupno	44	48	+4	Vlada Republike Srbije
Osnivanje privrednih subjekata	73	40	-33	Ministarstvo privrede
Dobijanje građevinske dozvole	9	11	+2	Ministarstvo građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture
Dobijanje priključka na električnu mrežu	94	104	+10	Ministarstvo rudarstva i energetike
Registrovanje imovine	58	55	-3	Ministarstvo građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture
Dobijanje kredita	67	60	-7	Narodna banka Srbije
Zaštita manjinskih akcionara	37	83	+46	Ministarstvo privrede
Plaćanje poreza	85	79	-6	Ministarstvo finansija
Prekogranična trgovina	23	23	-	Ministarstvo trgovine, turizma i telekomunikacija
Izvršenje ugovora	65	65	-	Ministarstvo pravde
Rešavanje stečaja	41	49	+8	Ministarstvo privrede

ANEKS 3: MEĐUNARODNE LISTE KONKURENTNOSTI

GLOBALNI INDEKS KONKURENTNOSTI

Globalni indeks konkurentnosti (Global Competitiveness Index – GCI) Svetskog ekonomskog foruma meri kvalitet i konkurentnost poslovnog ambijenta u 140 zemalja sveta. GCI se dobija analizom indikatora zasnovanih na 12 stubova konkurentnosti grupisanih u četiri kategorije. U najnovijem izveštaju Svetskog ekonomskog foruma, Srbija zauzima 72. poziciju po konkurentnosti, što predstavlja pad od sedam mesta u odnosu na prošlu godinu. U tabeli ispod nalazi se detaljniji prikaz pozicije Srbije prema izabranim indikatorima.

INDIKATOR	POZICIJA GCI 2019	NADLEŽNO MINISTARSTVO
Ukupan broja analiziranih zemalja	141	/
Konkuretnost – ukupno	72	/
Inflacija - % godišnja promena	1	Ministarstvo finansija
Dinamika javnog duga	64	Ministarstvo finansija
Domaći krediti privatnom sektoru % BDP	81	Ministarstvo finansija
Finansiranje malih i srednjih preduzeća	65	Ministarstvo finansija
Tržišna kapitalizacija % BDP	88	Ministarstvo finansija
Stepen razvoja klastera	104	Ministarstvo privrede
Zaštita intelektualne svojine	104	Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja
Ugled naučno-istraživačkih institucija	60	Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja
Saradnja između univerziteta i industrije na polju istraživanja i razvoja	87	Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja
Digitalne veštine stanovništva	77	Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja
Kvalitet stručnog usavršavanja	84	Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja
Rast inovativnih kompanija	83	Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja
Izdaci za istraživanje i razvoj % BDP	38	Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja
Nivo saradnje zaposlenih i poslodavaca	107	Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja
Fleksibilnost u određivanju plata	63	Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja
Zapošljavanje i otpuštanja	56	Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja
Jednostavnost pronalaženja kvalifikovanih radnika	70	Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja
Mobilnost radne snage	51	Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja
Prava radnika	81	Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja
Odnos visine zarada muškaraca i žena	44	Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja
Stopa poreza na rad	92	Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja
Imovinska prava	106	Ministarstvo građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture
Kvalitet upravljanja zemljištem	55	Ministarstvo građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture
Stepen elektrifikacije (% populacije)	2	Ministarstvo građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture
Ocena aerodromske povezanosti	76	Ministarstvo građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture
Efikasnost usluga vazdušnog saobraćaja	88	Ministarstvo građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture

ANEKS 3: MEĐUNARODNE LISTE KONKURENTNOSTI

Efikasnost usluga pomorskog saobraćaja	111	Ministarstvo građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture
Kvalitet puteva	98	Ministarstvo građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture
Pretplate na mobilni telefon	104	Ministarstvo trgovine, turizma i telekomunikacija
Internet korisnici	58	Ministarstvo trgovine, turizma i telekomunikacija
Pretplate na širokopojasni internet	57	Ministarstvo trgovine, turizma i telekomunikacija
Bruto društveni proizvod	75	Vlada Republike Srbije
Uvoz (% GDP)	34	Ministarstvo trgovine, turizma i telekomunikacija
Troškovi započinjanja poslovanja % BDP po glavi stanovnika	45	Ministarstvo trgovine, turizma i telekomunikacija
Distorzivni efekat poreza i subvencija na konkurenciju	81	Ministarstvo trgovine, turizma i telekomunikacija/ Komisija za zaštitu konkurencije
Stepen tržišne dominacije tržišta	110	Ministarstvo trgovine, turizma i telekomunikacija/ Komisija za zaštitu konkurencije
Konkurencija u uslugama	85	Ministarstvo trgovine, turizma i telekomunikacija/ Komisija za zaštitu konkurencije
Pouzdanost policijskih službi	86	Ministarstvo unutrašnjih poslova
Efikasnost pravnog okvira u rešavanju sporova	94	Ministarstvo pravde

O NALED-u

NALED je nezavisno udruženje kompanija, lokalnih samouprava i organizacija civilnog društva koje rade zajedno na stvaranju boljih uslova za poslovanje u Srbiji. Od osnivanja 2006. godine do danas, NALED je izrastao u najveću privatno-javnu asocijaciju koja okuplja 300 članova. Do danas je realizovao više od 160 projekata za podsticanje ekonomskog razvoja u saradnji sa relevantnim međunarodnim organizacijama i državnim institucijama. Svi projekti i aktivnosti NALED-a usmereni su na unapređenje regulatornog okvira za poslovanje i jačanje kapaciteta i odgovornosti javne uprave na svim nivoima.

NALED je lider u promociji dijaloga privatnog i javnog sektora i jedan je od vodećih autoriteta na polju monitoringa regulatorne aktivnosti i merenja performansi javne uprave. NALED-ove studije i analize, projekti za jačanje konkurentnosti i uvođenje elektronskih servisa kao što su eDozvole za gradnju, eŠalter za nepokretnosti, eSistem za prijavu sezonskih radnika, originalni monitoring alati i programi kao što su Barometar propisa, Kalkulator lokalnih taksi i naknada, Registar neporeskih nameta, Certifikacija opština i gradova po meri privrede u jugoistočnoj Evropi, Regulatorni indeks Srbije, Nacionalni program za suzbijanje sive ekonomije i Siva knjiga, dali su značajan doprinos reformama u Srbiji i administrativnom rasterećenju privrede.

ČLANOVI NALED-a

Privreda

Addiko Bank	www.addiko.rs
Advokatska kancelarija Kosić	www.kosiclaw.co.rs
Advokatsko Društvo Vuković i Partneri ☆☆☆	www.vp.rs
Agencija za osiguranje i finansiranje izvoza-AOFI ☆☆☆☆	www.aofi.rs
Agri Business Partner	www.abp.rs
AIK banka ☆☆☆	www.aikbanka.rs
AKS Express Kurir	www.aks-sabac.com
Aleksandar Gradnja	www.aleksandar-group.rs
Apatinska pivara ☆☆☆☆☆	www.jelenpivo.com
Arriva Litas ☆☆☆	www.arriva.rs
Asseco SEE ☆☆☆☆☆	see.asseco.com/
AsterFarm ☆☆☆	www.drmaxpharma.com
Astra Zeneca ☆☆☆	www.astrazeneca.com
Atlantic Grupa ☆☆☆	www.atlanticgrupa.com
Atos IT Solutions and Services ☆☆☆	www.atos.net/rs
Ball Packaging ☆☆☆	www.ball.com
Bambi koncern ☆☆☆	www.bambi.rs
Banca Intesa ☆☆☆	www.bancaintesabeograd.com
British American Tobacco (BAT) ☆☆☆	www.bat.com
Carlsberg Srbija ☆☆☆	www.carlsbergsrbija.rs
Carnex	www.carnex.rs
Cash Back IMO	www.refundacijapdv.com
Cisco Srbija ☆☆☆	www.cisco.com/yu
Coca-Cola Company ☆☆☆	www.coca-colahellenic.rs
Coca-Cola HBC Srbija ☆☆☆☆	www.coca-colahellenic.rs
Comtrade SI ☆☆☆	www.comtradegroup.com
Confluence Property Management ☆☆☆	www.confluence.rs
Contango ☆☆☆☆	www.contango.rs
CWPR Services	www.continentalwind.com
CRH Srbija ☆☆☆	www.crhserbia.com
Deloitte ☆☆☆	www.deloitte.com
Dijamant ☆☆☆	www.dijamant.rs
DIS ☆☆☆	www.dis.rs
Don Don ☆☆☆	www.tvojih5minuta.rs
Donerra	www.donerra.com
Dunav osiguranje	www.dunav.com
Eko-sistem ☆☆☆	www.eko-sistem.rs
Ekostar Pak ☆☆☆	www.ekostarpak.rs
Elnos Group ☆☆☆	www.elnosbl.com
Erker-inženjering	www.erker-inzenjering.com
Ernst & Young ☆☆☆	www.ey.com/rs
Erste banka ☆☆☆	www.erstebank.rs
Eso Tron ☆☆☆	www.esotron.rs
Eurobank	www.eurobank.rs
European Investment Bank - EIB	www.eib.org
Eurozeit	www.eurozeit.rs
Fabrika dečje hrane	www.babyfoodfactory.com
Farmalogist ☆☆☆	www.farmalogist.rs
FCB Afirma	www.fcbafirma.rs
FCC EKO	www.fcc-group.rs
Galeb Metal Pack	www.galeb.com
Geoart	www.geoart.rs
Gomex ☆☆☆☆	www.gomex.rs
Gorenje ☆☆☆☆	www.gorenje.rs
Grawe osiguranje	www.grawe.rs
Halcom ☆☆☆	www.halcom.rs
Halifax Consulting	www.halifax-translation.com
Heineken Srbija ☆☆☆☆	www.heineken.com/rs
Hemofarm ☆☆☆	www.hemofarm.rs
Hewlett Packard Enterprise operated by Selectium ☆☆☆	www.selectium.rs
Huawei Technologies ☆☆☆☆	www.huawei.com
Hyatt Regency Belgrade	www.hyattregencybeograd.rs
Ibis Instruments	www.ibis-instruments.com
IBM ☆☆☆	www.ibm.com
Imperial Tobacco SCG	www.imperial-tobacco.com
In tehnik	www.intehnik.com
Inpharm Co ☆☆☆☆	www.inpharm.rs
Isailović & Partners Attorneys at law	www.advokatskakancelarija.com
JT International ☆☆☆	www.jti.com
JUBMES banka	www.jubmes.rs
Karanović & Partners	www.karanovicpartners.com
Knjaz Miloš ☆☆☆	www.knjaz.co.rs
Koteks Viscofan ☆☆☆	www.viscofan.com
KPMG ☆☆☆	www.kpmg.rs
LG Electronics	www.lg.com/rs
Lidl ☆☆☆	www.lidl.rs
Linde Gas	www.linde.rs
Luka Beograd	www.lukabeograd.com
M&I Systems ☆☆☆	www.mi-system.co.rs
Mace	www.macegroup.com
Marbo Product ☆☆☆	www.pepsico.rs
Mastercard ☆☆☆☆	www.mastercard.rs
Medija Centar	www.mc.rs
Mercator-S ☆☆☆	www.mercatorcentar.rs
Merck ☆☆☆	www.merck.rs
Messer Tehnogas ☆☆☆	www.messer.rs
Metro Cash&Carry ☆☆☆	www.metro.rs
Microsoft Software ☆☆☆	www.microsoft.com/sr-latn-rs
Mirabank	www.mirabankserbia.com
MK Group ☆☆☆	www.mkgroup.rs
Mlekoprodukt ☆☆☆	www.mlekoprodukt.com
Moj Kiosk Group ☆☆☆☆	www.mojkioskstampa.rs
Nectar ☆☆☆	www.nectar.rs
Nelt Co ☆☆☆	www.nelt.rs
Neoplanta ☆☆☆	www.neoplanta.rs
NetSeT ☆☆☆	www.netsetglobal.rs
NLB banka	www.nlb.rs
Novosadski Sajam	www.sajam.net
Oracle ☆☆☆	www.oracle.com
OSA Računarski inženjering ☆☆☆	www.osa.rs
OTP banka ☆☆☆	www.otpsrbija.rs
Panteon plus	www.panteongroup.rs
PDM Agro Fruit	www.pdmagrofruit.rs
Perutnina Ptuj Topiko ☆☆☆	www.perutnina.rs
PFB	www.pfb.rs
Pfizer ☆☆☆	www.pfizerpro.rs
Philip Morris ☆☆☆	www.pmi.com
Porr Werner Weber	www.porr.rs

ČLANOVI NALED-a

Pošta Srbije ☆☆☆	www.posta.rs
PricewaterhouseCoopers ☆☆☆	www.pwc.rs
ProCredit Bank ☆☆☆	www.procreditbank.rs
Produktna berza	www.proberza.co.rs
Represent Communications	www.represent.rs
Rio Sava Exploration ☆☆☆	www.riotintoserbia.com
Roaming Solutions ☆☆☆	www.roamingsolutions.rs
Roche ☆☆☆	www.rochesrbija.rs
SADE Serbia	www.sade.rs
Saga ☆☆☆☆	www.saga.rs
SAP West Balkans ☆☆☆☆	www.sap.com/westbalkans
Schneider Electric ☆☆☆	www.schneider-electric.rs
Sekopak ☆☆☆	www.sekopak.com
Serbian Business Systems ☆☆☆	www.sbs.rs
Set Šabac ☆☆☆	www.set.rs
SGS	www.sgs.rs
Siemens ☆☆☆	new.siemens.com/rs/sr.html
Slobodna zona Pirot	www.freezonepirot.com
Solving IT Solutions and Services	www.solving.rs
Sopharma Trading Pharmaceuticals ☆☆☆	www.sopharmatrading.rs
Stefkom	www.stefkom.rs
Strauss Adriatic ☆☆☆	www.doncafe.rs
TeleGroup ☆☆☆	www.telegroup.rs
Telekom ☆☆☆	www.telekom.rs
Telenor ☆☆☆	www.telenor.rs
Teslawind ☆☆☆	www.teslawind.rs
Tigar Tyres ☆☆☆	www.michelin.rs
Titan Cementara Kosjerić	www.titan.rs
Tungsram	www.tungsram.com
UniCredit Bank ☆☆☆	www.unicreditbank.rs
Uniqa neživotno osiguranje ☆☆☆	www.uniqa.rs
Veolia	www.veolia.rs
Veolia Water Solutions & Technologies	www.veolia.rs
VIP mobile ☆☆☆	www.vipmobile.rs
Visa ☆☆☆	www.rs.visa.com
Vojvođanska banka ☆☆☆	www.voban.rs
Wind Vision Operations	www.windvision.com
Zuhlke Engineering ☆☆☆	www.zuehlke.com/rs/en/

Lokalne samouprave

Ada	www.ada.org.rs
Aleksandrovac	www.aleksandrovac.rs
Aleksinac	www.aleksinac.org
Alibunar	www.alibunar.rs
Apatin	www.soapatin.org
Aranđelovac	www.arandjelovac.rs
Arilje	www.arilje.org.rs
Babušnica	www.babusnica.rs
Bačka Palanka	www.backapalanka.rs
Bačka Topola	www.btopola.org.rs
Bački Petrovac	www.backipetrovac.rs
Batočina	www.sobatocina.org.rs
Bečej	www.becej.rs
Bela Palanka	www.belapalanka.org.rs
Beočin	www.beocin.rs
Beograd	www.beograd.rs
Blace	www.blace.org.rs
Bogatić	www.bogatic.rs
Bojnik	www.bojnik.rs
Boljevac	www.boljevac.org.rs
Bor ☆☆☆☆	www.opstinabor.rs
Bosilegrad ☆☆☆☆	www.bosilegrad.org
Bujanovac ☆☆☆	www.bujanovac.rs
Čačak ☆☆☆	www.cacak.org.rs
Čajetina	www.cajetina.org.rs
Čoka	www.coka.rs
Ćuprija ☆☆☆☆	www.cuprija.rs
Despotovac	www.despotovac.rs
Dimitrovgrad	www.dimitrovgrad.rs
Golubac	www.golubac.org.rs
Gornji Milanovac	www.gornjimilanovac.rs
Inđija	www.indjija.net
Irig	www.irig.rs
Ivanjica	www.ivanjica.rs
Kanjiža	www.kanjiza.rs
Kikinda	www.kikinda.rs
Kladovo	www.kladovo.org.rs
Knić	www.knic.rs
Knjaževac	www.knjazevac.rs
Kovačica	www.kovacica.org
Kragujevac ☆☆☆	www.kragujevac.rs
Kraljevo	www.kraljevo.org
Krupanj	www.krupanj.org.rs
Kruševac	www.krusevac.rs
Kučevo ☆☆☆	www.kucevo.rs
Kula	www.kula.rs
Kuršumlija	www.kursumlija.org
Lajkovac	www.lajkovac.org.rs
Lapovo	www.lapovo.rs
Lazarevac	lazarevac.rs
Lebane	www.lebane.org.rs
Leskovac ☆☆☆	www.gradleskovac.org
Ljubovija	www.ljubovija.rs
Loznica	www.loznica.rs
Majdanpek	www.majdanpek.rs
Mali Iđoš	www.maliidjos.rs
Mali Zvornik	www.malizvornik.rs
Malo Crniće	opstinamalocrnice.rs
Medveđa	www.medvedja.org.rs
Merošina ☆☆☆	www.merosina.org.rs
Mionica ☆☆☆	www.mionica.rs
Negotin	www.negotin.rs
Niš ☆☆☆	www.ni.rs
Nova Varoš	www.novavaros.rs

ČLANOVI NALED-a

Novi Bečej	www.novibecej.rs
Novi Kneževac	www.noviknezevac.rs
Novi Pazar	www.novipazar.org.rs
Novi Sad ☆☆☆	www.novisad.rs
Opovo	www.opovo.org.rs
Osečina ☆☆☆	www.osecina.com
Palilula ☆☆☆	www.palilula.org.rs
Pančevo ☆☆☆☆	www.pancevo.rs
Pećinci ☆☆☆	www.pecinci.org
Pirot ☆☆☆	www.pirot.rs
Plandište	www.plandiste-opstina.rs
Požarevac ☆☆☆☆	www.pozarevac.rs
Požega	www.pozega.org.rs
Preševo	www.presevo.rs
Priboj	www.priboj.rs
Prijepolje ☆☆☆	www.opstinaprijepolje.rs
Rača	www.raca.rs
Rakovica	www.rakovica.rs
Raška ☆☆☆	www.raska.org.rs
Ražanj	www.razanj.org
Rekovac	www.rekovac.rs
Ruma	www.ruma.rs
Šabac ☆☆☆	www.sabac.org
Senta	www.zenta-senta.co.rs
Šid	www.opstinasid.org
Smederevo	www.smederevo.org.rs
Smederevska Palanka	www.smederevskapalanka.rs
Sokobanja	www.opstinasokobanja.com
Sombor ☆☆☆	www.sombor.rs
Srbobran	www.srbobran.rs
Sremska Mitrovica ☆☆☆	www.sremskamitrovica.rs
Sremski Karlovci	www.sremski-karlovci.org.rs
Stara Pazova	www.starapazova.rs
Stari grad	www.starigrad.org.rs
Subotica ☆☆☆	www.subotica.rs
Surdulica ☆☆☆	www.surdulica.org
Svrljig ☆☆☆	www.svrljig.rs
Temerin	www.temerin.rs
Titel	www.opstinatitel.rs
Trgovište	www.trgoviste.rs
Trstenik	www.trstenik.rs
Tutin	www.tutin.rs
Užice ☆☆☆☆	uzice.rs
Valjevo	www.valjevo.org.rs
Velika Plana	www.velikaplana.org.rs
Veliko Gradište	www.velikogradiste.rs
Vladičin Han ☆☆☆	www.vladicinhan.org.rs
Vlasotince	www.vlasotince.org.rs
Vračar	www.vracar.org.rs
Vranje ☆☆☆	www.vranje.org.rs
Vrbas	www.vrbas.net
Vrnjačka Banja ☆☆☆	vrnjackabanja.gov.rs
Žabalj	www.zabalj.rs
Žabari	www.zabari.org.rs
Žagubica	www.zagubica.org.rs
Zaječar	www.zajecar.info
Zemun	www.zemun.rs
Žitište	www.zitiste.org.rs
Žitorađa	www.zitoradja.org
Zrenjanin ☆☆☆	www.zrenjanin.org.rs
Zvezdara	www.zvezdara.com

OCD i nezavisne institucije

ACES	www.aces.rs
APR ☆☆☆	www.apr.gov.rs
Auto moto savez Srbije - AMSS	www.amss.org.rs
BIRN Srbija	www.birnsrbija.rs
Centralno udruženje odgajivača goveda simentalske rase	www.cuogsr.rs
Ekonomski fakultet Univerziteta u Nišu	www.eknfak.ni.ac.rs
Elektrotehnički fakultet	www.etf.bg.ac.rs
ENECA	www.eneca.org.rs
Etno mreža	www.etnomreza.rs
Fakultet inženjerskih nauka Kragujevac	www.mfkg.rs
Fakultet organizacionih nauka	www.fon.bg.ac.rs
Fakultet političkih nauka	www.fpn.bg.ac.rs
Fakultet tehničkih nauka	www.ftn.uns.ac.rs
FEFA Fakultet	www.fefa.edu.rs
Fondacija PEKSIM	www.peximfoundation.org
Institut za higijenu i tehnologiju mesa	www.inmes.rs
Istraživačka stanica Petnica	www.petnica.rs
Javnobeležnička komora Srbije	www.beleznik.org
Komora javnih izvršitelja	www.komoraizvrsitelja.rs
Poslovni klub zapadne Srbije	www.poslovniklubzs.org
Poslovno udruženje Međunarodni transport	www.pumedtrans.com
Poslovno udruženje UVRA	www.uvra.net
Pravni fakultet	www.ius.bg.ac.rs
Privredna komora Pirot ☆☆☆	www.komorapirot.com
RATEL ☆☆☆	www.ratel.rs
Savez pčelarskih organizacija Srbije	www.spos.info
SEPEN	www.sepen.org.rs
Smart Kolektiv	www.smartkolektiv.org
Srbijatransport	www.srbijatransport.rs
Udruženje finansijskih direktora Srbije	www.ufds.rs
Udruženje reciklera Srbije	www.reciklerisrbije.com
Via-Vita	www.via-vita.org.rs
Zadružni savez Srbije	www.zssrbije.org
ZREPOK	www.zrepok.rs

IMPRESUM

IZDAVAČ:
NALED

ZA IZDAVAČA:
Violeta Jovanović

UREDNICE IZDANJA:
Jelena Bojović
Milica Stefanović

PRIPREMA SADRŽAJA:
Jelena Bojović
Đorđe Vukotić
Dušan Radovanović
Milica Anđelković Đoković

PRELOM I PRIPREMA:
Zoran Zarković

ŠTAMPA:
BIROGRAF COMP doo,
Beograd

TIRAŽ:
500

Beograd, januar 2020.
www.naled.rs

LISTA KONTRIBUTORA ZA 2020.

1. Advokatska kancelarija Karanović & Partners
2. Advokatska kancelarija Vuković i Partneri
3. Agencija za osiguranje i finansiranje izvoza
4. Agencija za privredne registre
5. Asseco SEE
6. Cash Back IMO
7. Contango
8. DMK tax and finance
9. ENECA
10. Fakultet za ekonomiju, finansije i administraciju – FEFA
11. Grad Bor
12. Grad Novi Pazar
13. Grad Pirot
14. Grad Požarevac
15. Grad Užice
16. InPharm
17. Javno preduzeće za uređivanje građevinskog zemljišta Trstenik
18. Opština Ćuprija
19. Opština Lapovo
20. Opština Lebane
21. Saga
22. Savez pčelarskih organizacija Srbije
23. Štamparija SNB Niš
24. Telekom Srbija
25. Telenor
26. VIP mobile

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

34

NALED. Siva knjiga : preporuke za uklanjanje administrativnih prepreka za poslovanje u Srbiji / urednik Jelena Bojović. - 2008- . - Beograd : Nacionalna alijansa za lokalni ekonomski razvoj, 2008- (Beograd : Birograf comp). - 21 x 21 cm

Godišnje.
ISSN 2217-4273 = NALED. Siva knjiga
COBISS.SR-ID 180270860